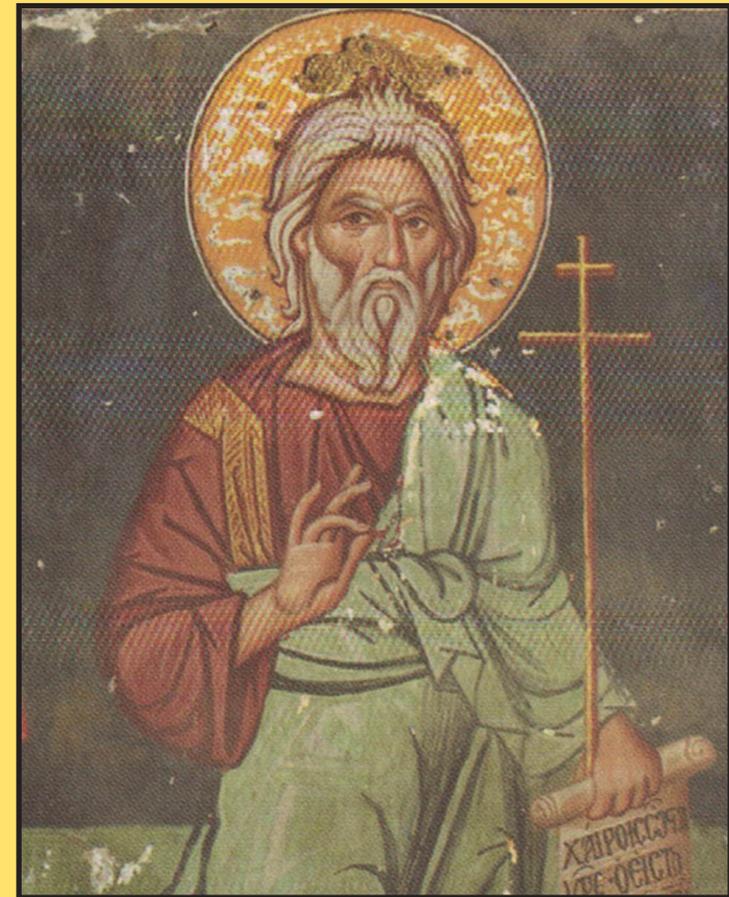

ὉΡΘΟΔΟΣΗ ΜΑΡΤΥΡΙΑ

ἔκδοσι ΠΑΓΚΥΠΡῶΝ ΣΥΛΛΟΓῶΝ ὉΡΘΟΔΟΞῶΝ ΠΑΡΑΔΟΣΕΩΣ
«οἱ φίλοι ἔσ' ἄγ' ὄρατε»

ὉΡΘΟΔΟΣΗ ΜΑΡΤΥΡΙΑ
ἈΡΙΘΜΟΣ 128 ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ 2022

ἈΡΙΘΜΟΣ 128 ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ 2022

ΟΡΘΟΔΟΣΗ ΜΑΡΤΥΡΙΑ

Έκδοση Παγκύπριεσ Συλλόγεσ Ὁρθοδόξεσ Παραδόσεωσ «οἱ φίλοι τῶ ἁγίω ὄρει»

ISSN 1011 – 1719

ΔΙΕΥΘΥΝΕΤΑΙ ΑΠΟ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

* * *

Διεύθυνση:

Τ.Κ. 25524 – 1310 Λευκωσία

* * *

www.orthodoximartyria.com

* * *

Οἱ συνεργάτεσ ἔχουν τὴν εὐθύνη τῶν ἀποψεῶν τουσ.

* * *

Ἐπίσημα συνδρομὴ Κύπρου: 7 εὐρώ.

Τιμὴ τεύχουσ: 3 εὐρώ.

Ἐπίσημα συνδρομὴ Ἑλλάδασ: 10 εὐρώ.

Ἐπίσημα συνδρομὴ ἐξωτερικοῦ: 10 εὐρώ.

Ὁ τραπεζικὸσ λογαριασμὸσ τοῦ Περιοδοικοῦ εἶναι:

Τράπεζα Κύπρου. «Φίλοι τοῦ ἁγίου ὄρουσ»,
00173-05-016152, κώδικασ πράξησ 4222.

Δικαιοῦχοσ: PAN. SYL. ORT. PARA. «ΦΙΛΟΙ ΑΥΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ»

IBAN NO: CY37 0020 0173 0000 0005 0161 5200

SWIFT: BCYPCY2N

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΣΕΛΙΔΑ

Α΄ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΖΩΗ

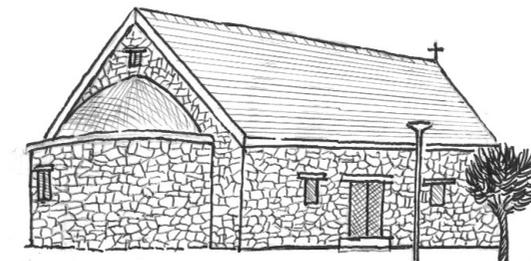
1. Μητροπολίτου Μάνησ Χρυσοστόμου Γ΄, Ἡ γέννηση τοῦ Χριστοῦ στὰ Εὐαγγέλια 1
2. Ἀπὸ τὸν «Εὐεργετινὸ», Προσοχὴ στὴσ συναναστροφέσ 5
3. Μητροπολίτου Πειραιῶσ Σεραφεῖμ, Ἡ κηρὸ ράπισμα τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστηρίου
τῶν ΗΠΑ στοὺσ θιασῶτεσ τῶν ἐκτρώσεων 8
4. Ἀρχιμανδρίτου Ἐπιφάνιου Θεοδωρόπουλου, Ἀμαρτήματα, μικρά καὶ μεγάλα 12
5. Πρωτοπρεσβύτερου Στέφανου Ἀναγνωστόπουλου, Ἡ ἀνεξικακία καὶ τὰ
ἀποτελέσματά της 14
6. Βασιλείου Τραντουκκά, «Ἀναβάσεισ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ διέθετο» (Ψαλμ. π΄ 3) 17
7. Ἀνδρέα Κυριακοῦ, Παράκληση στὴν Καρυδακιώπισσα 23

Β΄ ΑΓΙΟΙ ΤΟΥ 20ου ΑΙΩΝΟΣ (ΑΦΙΕΡΩΜΑ)

8. Συμεῶν Πηγαδουλιώτη, Προλογικὸ σημείωμα 28
9. Φώπιου Σχοινᾶ, Ὁ Ἅγιος Ἀμφιλόχιος ὁ ἐν Πάτμῳ 30
10. Χριστόδουλου Βασιλειάδη, Ὁ Ἅγιος Ἀνθιμοσ ὁ ἐν Χίῳ 34
11. Πρωτοπρεσβύτερου Ἰωάννη Κ. Ἰωάννου, Ὁ Ἅγιος Ἀρσένιοσ ὁ Καππαδόκησ 37

(Ἡ συνέχεια τῶν περιεχομένων στὴ 2η σελίδα τοῦ ὀπισθοφύλλου)

12. Μνήμη Ὁσίου Βησσαρίωνοσ Ἀγαθωνίτου 40
13. Ἀντώνη Πιλλᾶ, Ἅγιος Γεώργιοσ Καρσλίδησ 43
14. Πρωτοπρεσβύτερου Γεώργιου Βασ. Σχοινᾶ, Ἅγιος νεομάρτυρσ Εὐγένιοσ Ροντιόνωφ 45
15. Μοναχοῦ Νεόφυτου Γρηγοριάτη, Ἀναμνήσεισ καὶ συμβουλέσ ἀπὸ τὸν Ἅγιον
Ἐφραίμ Κατουνακιώτη 48
16. Διάκονου Ἀνδρέα Ματέι, Ὁ Ὁσίοσ Ἰωάννησ Ἰάκωβοσ Χοζεβίτησ 53
17. Ἱερομόναχοσ Ἀθανάσιου Σιμωνοπερίτη, Ὁ Ὁσίοσ Ἱερώνυμοσ Σιμωνοπερίτησ
(1870-1957) 58
18. Πρωτοπρεσβύτερου Ἀγγελου Ἀγγελακόπουλου, Ὁσίοσ Ἰουστίνοσ Πόποβιτς 62
19. Χριστάκη Εὐσταθίου, Ὁ Ἅγιος Καλλίνικοσ Ἐδέσσησ 68
20. Μάλαμασ Βέργου – Στυλιανοῦ, Ἡ Ὁσία Ματρώνα ἡ Ἀόμματι 72
21. Ἀρχιμανδρίτη Ἰωήλ Νικολάου, Ὁ Ἅγιος Νεκτάριοσ Ἐπίσκοποσ Πενταπόλεωσ 75
22. Στέλιου Παπαντωνίου, Ὁ Ὁσίοσ πατήρ ἡμῶν Νικηφόροσ ὁ Λεπρόσ 78
23. Δημήτριου Π. Ρίζου, Ὁ Ἅγιος Νικόλαοσ Βελιμήροβιτς Ἐπίσκοποσ Ἀκρίδοσ 81
24. Ἀρχιμανδρίτη Νεκταρίου Πάρη, Ἅγιος Νικόλαοσ Πλανᾶσ (1851-1932) «Χάριτι
Θεοῦ ἱερωσύνην ἐνδεδυμένοσ» 86
25. Βασιλείου Χαραλάμπου, Ὁσίοσ Παῖτιοσ ὁ Ἀγιορείτησ 88
26. Πρωτοπρεσβύτερου Μιχαήλ Εὐθυμίου, Ἅγιος Πορφύριοσ Καυσοκαλυβίτησ 91
27. Μοναχοῦ Μωϋσῆ Ἀγιορείτη, Ὁσίοσ Σάββασ ὁ Νέοσ ὁ ἐν Καλύμῳ 94
28. Χαραλάμπη Μ. Μπούσια, Προσέλκυσισ καὶ ἀπομάκρυνσισ χάριτοσ. Ὁσίοσ Σιλουανόσ
ὁ Ἀθωνίτησ 97
29. Δημήτριου Χ. Καππαῆ, Ὁ Ἅγιος Σωφρόνιοσ τοῦ Ἑσσεξ 100
30. Σάββα Ἀλεξάνδρου, Ὁ Ἅγιος Φιλούμενοσ 103
31. Βιβλιοπαρουσιάσεισ – Βιβλία πού λάβαμε 107

Εἰκόνα ἐξωφύλλου: Ὁ Ἀπόστολοσ Ἀνδρέασ. Τοικογραφία ἀπὸ τὴν ἐκκλησία τοῦ Τιμίου Σταυροῦ Ἁγιασμάτη. (Πλατανιστάσα, ἐπαρχία Λευκωσίας). Ἔργο τοῦ Φίλιππου Γούλ, 1494.

Φωτογραφία ὀπισθοφύλλου: Τὸ Καθολικὸ τῆσ Μονῆσ τῆσ Παναγίασ τοῦ Τοχνίου. Κατεχόμενεσ Μάνδρεσ Ἀμμοκώστοσ. Κτίσμα τοῦ 12ου αἰῶνοσ.

Μητροπολίτου Μάνης Χρυσσοστόμου Γ΄

Η ΓΕΝΝΗΣΗ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΣΤΑ ΙΕΡΑ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ

πάρχουν στα ιερά Ευαγγέλια μερικά σημεία πολύ ουσιαστικά σχετικά με την Γέννηση του Χριστού. Ειδικότερα, από τους Ευαγγελιστές, οί Ματθαῖος καί Λουκᾶς εἶναι ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι γράφουν ἐκτενέστερα γιά τό θεῖο καί ἱστορικό αὐτό γεγονός. Ὁ Ευαγγελιστής Μᾶρκος ἀρχίζει τό Ευαγγέλιό του μέ τήν βάπτισμα τοῦ Χριστοῦ, ἐνῶ ὁ Ευαγγελιστής Ἰωάννης θεολογεῖ γράφοντας τήν φοβερή φράση: «*Καί ὁ Λόγος σάρξ ἐγένετο καί ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν καί ἐθεασάμεθα τήν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρά πατρός, πλήρης χάριτος καί ἀληθείας*» (Ἰωάν. α΄ 14).

Κατ' ἀρχήν, ὁ Ματθαῖος, ὅταν στό α΄ κεφάλαιο τοῦ Ευαγγελίου του μέ τό ὅποιο ἀρχίζει ἡ Καινή Διαθήκη, γράφει τήν γενεαλογία, ἀπαριθμεῖ τούς προγόνους τοῦ Χριστοῦ κατά τήν καπιούσα τάξη ἀρχίζοντας ἀπό τόν Ἀβραάμ ἀντί τοῦ Ἀδάμ, ἥτοι: «*Ἀβραάμ ἐγέννησε τόν Ἰσαάκ, Ἰσαάκ δέ ἐγέννησε τόν Ἰακώβ...*» (Ματθ. α΄ 2) (καθ' ὅτι ὁ ἀνὴρ γεννᾷ, ἡ δέ γυνή τίκτει), ἐνῶ ὁ Λουκᾶς υἰοθετεῖ τήν ἀνιούσα τάξη, ἥτοι: «*Καί αὐτός ἦν ὁ Ἰησοῦς ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα ἀρχόμενος ὢν, ὡς ἐνομίζετο, υἱός Ἰωσήφ, τοῦ Ἡλίου, τοῦ Ματθάν... τοῦ Ἐνώσ, τοῦ Σίθ, τοῦ Ἀδάμ, τοῦ Θεοῦ*» (Λουκ. γ΄ 23, 38). Ἐπειτα ὁ Ματθαῖος μᾶς ἀναφέρει τήν προσκύνηση τῶν μάγων, ἐνῶ ὁ Λουκᾶς μᾶς περιγράφει τό χαρμόσυνο μήνυμα στούς ποιμένες ἀπό τόν ἄγγελο, τήν ὅλη ἀγγελική δοξολογία καί τήν ἐπίσκεψη τῶν ποιμένων στό θεῖο βρέφος. Ὁ ἴδιος Ευαγγελιστής Λουκᾶς μᾶς ἀναφέρει καί τήν ἱστορικότητα τοῦ γεγονότος ὅταν γράφει ὅτι μέ τήν ἀφορμή τῆς ἀπογραφῆς πού εἶχε διατάξει συγκεκριμένα ὁ καῖσαρ Αὐγούστος, ὁ Ἰωσήφ μετά τῆς Μαρίας μετέβη στή Βηθλεέμ στόν τόπο τῆς πατρώας καταγωγῆς, προκειμένου νά τύχουν τῆς νομικῆς ἀπογραφῆς. Ὁ Χριστός δέν εἶναι μῦθος. Εἶναι ἱστορικό πρόσωπο.

Στή συνέχεια, τήν Βηθλεέμ τήν ἀναφέρουν καί οἱ δύο Ευαγγελιστές (Ματθαῖος καί Λουκᾶς), ὡς τόν τόπο γέννησης τοῦ Ἰησοῦ, μικρή κωμόπολη τήν ὅποια ἤδη τό 750 π.Χ. ὁ προφήτης Μιχαίας εἶχε καθορίσει στήν προφητεία του ὡς τόπο τῆς θείας γεννήσεως. «*Καί σύ Βηθλεέμ, γῆ Ἰούδα, οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰούδα... ἐκ σοῦ γάρ μοι ἐξελεύσεται ἡγούμενος, ὅστις ποιμανεῖ τόν λαόν μου τόν Ἰσραήλ*» (Μιχ. ε΄ 1).

Ἡ ἐκ τῆς Παρθένου Μαρίας κατά σάρκα γέννηση τοῦ Ἰησοῦ εἶναι ἓνα μοναδικό καί μέγιστο θαῦμα, ἀσύλληπτο γιά τήν ἀνθρώπινη διάνοια, μυστήριο, γιά τό ὅποιο ὁ Ματθαῖος δύο φορές ὑπογραμμίζει τήν φράση «ἐκ Πνεύματος Ἁγίου». Στό στίχο 18 γράφει: «Τοῦ δέ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ γέννησις οὕτως ἦν· μνηστευθείσης γάρ τῆς μητρός αὐτοῦ Μαρίας τῷ Ἰωσήφ, πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτούς εὗρέθη ἐν γαστρί ἔχουσα ἐκ Πνεύματος Ἁγίου» καί στόν στίχο 20 «τό γάρ ἐν αὐτῇ γεννηθέν ἐκ Πνεύματος ἐστίν Ἁγίου». Ἐπειτα εἶναι χαρακτηριστικό ὅτι τό ἱερό κείμενο γράφει στόν στίχο 21 τοῦ κατά Ματθαῖον Εὐαγγελίου «τέξεται δέ υἱόν». Δέν γράφει «τέξεται σοι». Τό γεννηθέν εἶναι πάσης τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἐν προκειμένῳ ἄξιος ἐρμηνείας εἶναι καί ὁ στίχος 25 τῆς εὐαγγελικῆς περικοπῆς τοῦ Ματθαίου. Γράφει: «Καί οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτήν ἕως οὗ ἔτεκεν τόν υἱόν αὐτῆς τόν πρωτότοκον». Ἐδῶ δηλώνεται τό ἀειπαρθενον τῆς Παναγίας. Ἡ φράση «ἕως οὗ» δέν σημαίνει ὅτι ὁ Ἰωσήφ «ἔγνων αὐτήν» μετά τήν γέννηση τοῦ Ἰησοῦ. Τήν ἴδια ἔννοια ἔχει τό «ἕως οὗ» καί σ' ἄλλα χωρία τῆς Ἀγ. Γραφῆς, ὅπως π.χ. «Καί ἐξεληθὼν (ὁ κόραξ) οὐκ ἀνέστρεψεν ἕως οὗ ξηρανθῆναι τό ὕδωρ ἀπό τῆς γῆς» (Γεν. γ' 7). Προφανῶς καί μετά. «Καί τῇ Μελχόλ θυγατρὶ Σαούλ οὐκ ἐγένετο παιδίον ἕως τῆς ἡμέρας τοῦ ἀποθανεῖν αὐτήν» (Β' Βασιλ. στίχ. 22). Φυσικά καί μετά τόν θάνατόν της δέν γέννησε. Ἐνα ἀκόμη χωρίο. «Ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος» (Μαθ. κ' 201). Βεβαίως καί μετά τήν συντέλεια τοῦ κόσμου, θά εἶναι παρών ὁ Κύριος. Ἐπίσης ἄξια ἐρμηνεία εἶναι καί ἡ φράση «τόν υἱόν αὐτῆς τόν πρωτότοκον» (Μαθ. α' 25 καί Λουκ. β' 7). Πρωτότοκος λέγεται ὁ πρῶτος τεχθεὶς καὶ μὴ δευτέρος ἐτέχθη κατά τήν ἀξιόλογη παρατήρηση τοῦ Θεοφυλάκτου (PG 123, 721).

Ἐνα ἄλλο ἀξιοπρόσεκτο σημεῖο εἶναι τό γεγονός ὅτι εἶπε ὁ ἄγγελος στοὺς ποιμένες: «Ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον Σωτήρ» (Λουκ. β' 11). Δηλαδή σὰς ἀναγγέλω ὅτι γεννήθηκε γιά σὰς Σωτήρ!

Τό ὄνομα «Ἰησοῦς» πού θά λάμβανε σημαίνει Σωτήρ. Ἡ λέξη Χριστός εἶναι μετάφραση τῆς ἀραμαϊκῆς Meshicha καί σημαίνει Μεσσίας, ὁ ὑπό τοῦ Θεοῦ κεχρισμένος. Ἐτσι Ἰησοῦς καί Χριστός καθίστανται πλέον ταυτόσημες ἔννοιες. Ἐπειτα τό ὄνομα Ἐμμανουήλ σημαίνει «Μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός» (Μαθ. α' 23).

*

Ἐνα ἄλλο ἀκόμη ἀξιοσημεῖο στοιχεῖο στήν περικοπή τοῦ Λουκᾶ σχετικά μέ τή φάτινη εἶναι ἐκεῖνο τῆς ἐμφάνισης καί παρουσίας τῶν ἀγγέλων.

Συγκεκριμένα, ἀναφέρει ὁ Εὐαγγελιστής Λουκᾶς: «Καί ἐξαίφνης ἐγένετο σὺν τῷ ἀγγέλῳ πλῆθος στρατιᾶς οὐρανοῦ αἰνούντων τόν Θεόν καί λεγόντων Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καί ἐπί γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις

εὐδοκία» (Λουκ. β' 13-14). Ὄταν μετά τήν ἔξοδο τοῦ ἸΑδάμ ἀπό τόν Παράδεισο, ἄγγελος Κυρίου ἔκλεισε τήν πύλην καί αὐτή παρέμεινε κλειστή, ὁ νέος ἸΑδάμ ὁ Χριστός τήν ἀνοίγει ἐκ νέου καί ἄγγελοι Θεοῦ πληροφοροῦν ὅτι πλέον «οὐκέτι φλογίνη ρομφαία φυλάσσει τήν πύλην τῆς ἸΕδέμ». Οἱ Ἄγγελοι δίνουν τήν καλή ἄγγελία ὅτι «ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον Σωτήρ». Ἔτσι ὁ οὐράνιος πνευματικός κόσμος συμμετέχει στή γέννηση τοῦ Υἱοῦ καί Λόγου τοῦ Θεοῦ καί ὑμνεῖ, ψάλλει καί δοξολογεῖ τό γεγονός.

Ὁ κόσμος τῶν ἀγγέλων ὑπηρετεῖ τό σχέδιο τοῦ Θεοῦ στό ὑπερφυές γεγονός τῆς Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ καί συμμετέχει ὅχι μόνον μέ τήν ἐκτέλεση συγκεκριμένων ἀποστολῶν, στήν Παρθένο, στόν Ἰωσήφ, στούς ποιμένες, στούς μάγους, ἀλλά καί εὐαγγελίζεται τήν «ἐπί γῆς εἰρήνη» καί τήν «ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία» (Λουκ. β' 13-14). Μέ τή Γέννησή Του ὁ Χριστός φέρνει στήν ἀνθρωπότητα τήν οὐσιαστική εἰρήνη καί τήν εὐδοκία δηλ. τήν ἀγάπην καί στοργήν τοῦ Θεοῦ στούς ἀνθρώπους. Γι' αὐτό καί οἱ ἄγγελοι ψάλλουν καί δοξολογοῦν τήν σωτηρία καί τήν λύτρωση τῶν ἀνθρώπων.

*

Ὁ ἴδιος Εὐαγγελιστής μᾶς περιγράφει καί τήν σκηνή τῶν ποιμένων. «Καί ποιμένες ἦσαν ἐν τῇ χώρα τῇ αὐτῇ ἀγραυλοῦντες... καί αὐτοί εἶπον πρὸς ἀλλήλους, διέλθωμεν δὴ ἕως Βηθλεέμ καί ἴδωμεν τό ρῆμα τοῦτο τό γεγονός, ὃ ὁ Κύριος ἐγνώρισεν ἡμῖν καί ἦλθον σπεύσαντες καί ἀνεύρον τήν τε Μαριάμ καί τόν Ἰωσήφ καί τό βρέφος κείμενον ἐν τῇ φάτιν» (Λουκ. β' 15-16). Οἱ ποιμένες ἀντιπροσωπεύουν τοὺς ἀπλοϊκοὺς ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι καί αὐτοί μέ ἄδολη καρδιά καί πολλή ταπείνωση ἔρχονται κοντά στόν νεογέννητο Χριστό.

*

Ὁ ἄλλος Εὐαγγελιστής, ὁ Ματθαῖος, μᾶς περιγράφει τήν ἐπίσκεψιν τῶν Μάγων. «Ἴδού μάγοι ἀπό ἀνατολῶν παρεγένοντο εἰς Ἱεροσόλυμα» καί «ἐλθόντες εἰς τήν οἰκίαν εἶδον τό παιδίον μετά Μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ καί πεσόντες προσεκύνησαν αὐτῷ καί ἀνοίξαντες τοὺς θησαυρούς αὐτῶν προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα, χρυσόν καί λίβανον καί σμύρναν» καί «δι' ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν εἰς τήν χώραν αὐτῶν» (Ματθ. β' 1 καί 11-12).

Οἱ Μάγοι, αὐτοί οἱ σοφοί ἄνθρωποι τῆς Ἀνατολῆς, ἔκαναν μία μεγάλη καί δύσκολη πορεία. Ἐπέρασαν βουνά, πεδιάδες καί ποταμούς μέχρι νά φθάσουν στήν πρωτεύουσα τῆς Ἰουδαίας. Ὁ σκοπός τοῦ ταξιδιοῦ τους ἦταν νά ἱκανοποιήσουν τήν ἐπιθυμία πού τοὺς κατάκαιε τά στήθη, δηλαδή νά φθάσουν τόν Ἄφθαστο. Νά ἐγγίσουν τόν αἰώνιο Βασιλέα. Ἦταν τόση ἡ δίψα τους γιά τόν σαρκωθέντα Θεό, τοῦ Ὁποίου τό ἀστέρι ἔλαμπε στόν οὐρανό, ὥστε δέν ὑπολόγισαν κόπους καί μόχθους. Ὁ πόθος τους νά δοῦν, νά δεχθοῦν ἕνα κάποιο μήνυμά Του,

τούς ἔκανε νά ψάχνουν, νά μοχθοῦν, νά περπατοῦν καί νά ρωτοῦν: «*ποῦ ὁ Χριστός γεννᾶται*»; Ὅταν βρῆκαν τό «*παιδίον Ἰησοῦς*», εἶναι χαρακτηριστικό ὅτι γονάτισαν καί προσκύνησαν. Αὐτό σημαίνει ὅτι καί οἱ ἐρευνητές καί οἱ ἐπιστήμονες καί οἱ πεπαιδευμένοι ἄνθρωποι ἔρχονται καί πιστεύουν καί προσκυνοῦν τόν Σωτήρα Χριστό. Οἱ Μάγοι προσφέρουν καί δῶρα, τά ὁποῖα, ὅπως ἐρμηνεύουν οἱ θεοφόροι Πατέρες, συμβολίζουν ὁ χρυσός τήν βασιλεία τοῦ Χριστοῦ, ὁ λίβανος τήν θεότητα, ἡ σμύρνα τήν ταφήν τοῦ Κυρίου. Ἐλλά καί ἡ φράση «*δι' ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν*», δηλώνει συμβολικά ὅτι ὅποιος ἀνακαλύπτει τόν Σωτήρα δέν μπορεί πλέον νά ἐπιστρέφει ἀπό τόν ἴδιο δρόμο τῆς ἀμαρτωλῆς του καταστάσεως. Ὅποιος γνωρίζει οὐσιαστικά τόν Χριστό μετανοεῖ, ἀλλάσσει ζωή καί βιώνει πλέον μιά καινούργια ἐν Χριστῷ βιοτή.

*

Αὐτή τήν προσκύνηση καί λατρεία ἔχοντας ὡς πρότυπο τούς ποιμένες καί τούς μάγους ὀφείλουμε νά προσφέρουμε καί μεῖς στόν Χριστό μας. Διότι μολονότι ἐγεννήθη μέσα στό ἔρημο σπήλαιο καί ἀνεκλίθη στή πτωχή φάτνη, εἶναι ὅμως «ὁ ἐκ Παρθένου τεχθείς καί ἐν φάτνη ἀνακλιθείς» Κύριος καί Θεός μας. Αὐτό εἶναι τό καταπληκτικό. Εἶναι ὁ Θεός ὁ ἐπουράνιος «ὁ πανταχοῦ παρών καί τά πάντα πληρῶν», τόν Ὅποιον δοξολογοῦν οἱ οὐράνιες δυνάμεις καί προσκυνεῖ ὅλη ἡ κτίση. Αὐτός, ὁ υἱός τῆς Παρθένου εἶναι συνάμα ὁ αἰώνιος Λυτρωτής καί Σωτήρ μας. Μέ τήν θεία Του ἐνανθρώπησι καί τήν σταυρική Του θυσία, μᾶς λυτρώνει ἀπό τήν ἀφροσύνη καί κατάρα τῆς ἀμαρτίας, μᾶς ἀνασύρει μέ τήν ἁγία Ἀνάστασή Του ἀπό τόν ἄδη, νικά τόν θάνατο καί μᾶς καθιστά πάλιν πολῖτες τῆς Βασιλείας τῶν Οὐρανῶν. Δέν μένει, παρά ἡ ὀλόψυχη ὑπακοή μας στό θεῖον θέλημα, στίς ἐντολές Ἐκείνου.

Ο ΜΑΝΗΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ Γ΄

Ἀπό τόν «Εὐεργετινό»

ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΤΙΣ ΣΥΝΑΝΑΣΤΡΟΦΕΣ

ΑΠΟ ΤΟ ΓΕΡΟΝΤΙΚΟ

ἔπε κάποτε ὁ Ἄββᾶς Ἀγάθων ὅτι ἐάν ὑπάρχει κάποιος ὁ ὁποῖος μου εἶναι ἰδιαίτερα ἀγαπητός καί ἀντιληφθῶ ὅτι μέ παρασύρει σέ κάποιο ἐλάττωμα, τότε τόν ἀποκόπτω ἀπό ἐμένα.

2) Εἶπε κάποιος γέροντας ὅτι πρέπει νά ἀποφεύγουμε ὅλους ὅσοι ἐργάζονται τήν ἀνομία, ἔστω καί ἐάν εἶναι φίλοι ἢ συγγενεῖς μας, ἢ ἐάν κατέχουν τό ἀξίωμα τοῦ ἱερέα ἢ τοῦ βασιλιᾶ. Διότι ἡ ἀποφυγή σέ ὅσους ἐργάζονται τήν ἀνομία χαρίζει σέ μᾶς τή φιλία καί τήν παρρησία πρὸς τό Θεό.

3) Ὁ ἴδιος γέροντας εἶπε πάλι ὅτι δέν συμφέρει νά προσκολλώμαστε μέ τούς παράνομους, οὔτε στήν Ἐκκλησία, οὔτε στήν ἀγορά, οὔτε στό συμβούλιο, οὔτε σέ ὁποιαδήποτε ἄλλη περίπτωση, ἀλλά πρέπει παντελῶς νά ἀπέχουμε ἀπό τήν ἐπικοινωνία μέ αὐτούς. Διότι ὁποιοσδήποτε παράνομος εἶναι ἄξιος ἀποστροφῆς καί μέτοχος τῆς αἰώνιας κόλασης.

4) Εἶπε κάποτε κάποιος γέροντας, μήν κατοικήσεις σέ τόπο στόν ὁποῖο βλέπεις ἀνθρώπους νά ἔχουν ζήλεια καί φθόνο ἐναντίον σου, διαφορετικά δέν θά προκόψεις.

5) Ἕνας ἀδελφός ρώτησε κάποτε κάποιον γέροντα λέγοντας:

— Ἐάν κάποιος ἀδελφός μέ σκανδαλίσει, θέλεις νά τοῦ βάλω μετάνοια;

Καί ὁ Γέροντας τοῦ ἀποκρίθηκε:

— Βάλε μετάνοια καί ἀπόκοψε τόν ἑαυτό σου ἀπό ἐκεῖνον: διότι ἔχουμε τόν Ἄββᾶ Ἀρσένιο, ὁ ὁποῖος λέγει μέ ὅλους νά ἔχεις ἀγάπη, ἀλλά καί ἀπό ὅλους νά ἀπέχεις.

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΕΦΡΑΙΜ

1) Ἀδελφοί, πρέπει νά προσέχουμε ἀπό κακή συμβουλή, διότι ὅπως δύο ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι εἶναι ντυμένοι μέ λαμπρή ἐνδυμασία καί βαδίζουν ταυτόχρονα πρὸς τήν ἀγορά, ὅταν ὁ ἓνας ἀπό αὐτούς, ἐπειδή ἦταν ἀπρόσεκτος σκονιτᾶνει καί πέσει στίς λάσπες καί λερώσει τήν ὁμορφη καί φανταχτερή στολή πού φοροῦσε καί ἀπό ἐκεῖνη τήν ὥρα παρακινούμενος ἀπό τό φθόνο, ἐπιδιώκει νά ρίξει καί τόν ἄλλον ἄνθρωπο στή

λάσπη, ώστε να μην είναι ο μόνος βρώμικος, τό ίδιο συμβαίνει καί μέ τούς πολλούς. Ἐφοῦ ἐξέπεσαν ἀπό τήν ἀρετή, ἀγωνίζονται νά παρασύρουν καί τούς ὑπόλοιπους, ἔτσι ὥστε νά μὴν βρίσκονται μόνοι στήν ἀσκημοσύνη. Ὅμιλοῦν δέ ταπεινά καί ἀποκρίνονται μέ γλυκύτητα, ὥστε ἀφοῦ σιγά - σιγά ἀποσπάσουν ἀπό τή σωφροσύνη αὐτοῦς πού τούς ὑπακοῦν, τούς ρίχνουν στόν ὅμοιο μέ αὐτούς λάκκο. Καί δέν ντρέπονται νά πράττουν τά αἰσχρά καί ἀνήθικα, ἀλλά προτρέπουν ἀκόμα καί τόν πλησίον τους νά πράττει καί αὐτός τά ἴδια αἴσχη λέγοντας: «γιατί μᾶς ἀποστρέφεται; Ἐπειδή εἴμαστε ἀμαρτωλοί; Δέν γνωρίζεις ὅτι ἡ ζωὴ εἶναι ἓνα πέσε - σήκω;».

Καί ἀφοῦ λένε αὐτά καί τά ἄλλα παρόμοια, δέν ντρέπονται καθόλου. Γιατί; Διότι αὐτοί ἀφοῦ ἔπεσαν στήν ἀμαρτία, δέν ἐπιθυμοῦν νά σπκωθοῦν, ὅπως σοῦ ἔχω ἀναφέρει, ἀλλά γίνονται σκάνδαλο στους πολλούς ἀνθρώπους καί αἰτία πώσης καί διαφθορᾶς καί γίνονται δόλωμα στό ἀγκίστρι τοῦ διαβόλου. Ἐπιδιώκουν μάλιστα νά ἐξαπατήσουν καί τίς ἀβόητες ψυχές καί νά τίς παρασύρουν στή δική τους ἀπώλεια. Γι' αὐτό, ἀγαπητέ, νά φυλάσσεσαι ἀπό αὐτούς τούς ἀνθρώπους καί νά μὴν γοητεύεσαι ἀπό τά ὠραῖα τους λόγια καί νά σέ παραπέμψουν στό δικό τους αἰώνιο πῦρ.

2) Κάποτε κάποιος ἀδελφός συμβούλευε κατά Θεόν κάποιον ἄλλο ἀδελφό καί περνώντας ἀπό ἐκεῖ κάποιος ἄλλος, αὐτός ὁ ὁποῖος συμβούλευε, εἶπε στόν περαστικό:

— Ἰδού συμβουλεύω τόν ἀδελφό καί αὐτός δέν θέλει νά μέ ἀκούσει.

Τότε ὁ διερχόμενος ἀπάντησε:

— Ὅφειλε νά σέ ἀκούσει. Συγχώρεσέ με, ἀλλά ἀπό ἐσένα καί κάτι κακό ἀκόμα νά ἀκούσει καί τό πράξει, εἶναι χαρά.

Ὁ δέ ἀπάντησε:

— Ὅχι, δέν εἶναι ἔτσι. Ἐάν δέν δοκιμάσει ὅτι αὐτό πού τοῦ λέω εἶναι κατά Θεόν, νά μὴν μέ ἀκούσει ὄχι μόνο ἐμένα, ἀλλά ἀκόμα καί τόν Προφήτη, ἐάν αὐτός συμβουλεύει παρά τό θέλημα τοῦ Θεοῦ. Διότι λέγει ὁ Ἀπόστολος: «*Ἀλλά καί ἂν ἐμεῖς ἢ ἀκόμη καί ἓνας ἄγγελος ἀπό τόν οὐρανὸν σᾶς κηρύξει ἓνα εὐαγγέλιον διαφορετικὸν ἀπὸ τοῦ εὐαγγέλιου πού σᾶς κηρύξαμε, νά εἶναι ἀνάθεμα*» (Γαλ. α' 8-9). Διότι ποιοί ἦταν οἱ ἐπαναστάτες κατά τῆς Σωσάννης στή Βαβυλώνα; Μήπως δέν ἦταν οἱ Πρεσβύτεροι; Καί ὄχι μόνο ἀπλῶς Πρεσβύτεροι, ἀλλά καί Κριτές καί Ἠγούμενοι τοῦ λαοῦ; Καί ἐπειδή δέν πρόσεχαν τούς ἑαυτούς τους, πῶς κατάντησαν; Τό ἀξίωμα τους σέ τίποτε δέν τούς βοήθησε.

Νά εἶσαι σέ ἐγρηγόρηση λοιπόν, ἀδελφέ, καί πρόσεχε τόν ἑαυτό σου, διότι εἶναι πολλά τά τεχνάσματα καί οἱ μέθοδοι τοῦ ἐχθροῦ. Διότι ἐάν δεῖ ὁ ἐχθρός κάποιον ἀδελφό νά εἶναι σπουδαῖος στό ἔργο τοῦ Θεοῦ, ξεσηκώνει τότε ἐναντίον του κάποιον ἄλλον ἀπὸ τούς ἀμελέστερους ἀδελφούς νά τόν ἐπηρεάζει ἄδικα καί παράλογα, ἔτσι ὥστε νά ἐπιτύχει

ἴσως νά ρίξει τόν ἀγωνιζόμενο ἀδελφό στήν ὀργή καί στή μνησικακία καί μέ αὐτόν τόν τρόπο νά τόν ἐμποδίσει ἀπό τό δρόμο τῆς ἀρετῆς καί νά τόν προετοιμάσει νά πέσει στήν κακία. Ἐάν δέ τόν δεῖ νά ὑπομένει τήν ἐπήρεια μέ μακροθυμία καί νά προσεύχεται γιά αὐτόν πού τόν ἀδικεῖ, τότε προσπαθεῖ νά τόν καταβάλει μέ ἄλλο τρόπο. Προσπαθεῖ νά τόν συμφιλιώσει μέ κάποιον ἀπρόσεκτο καί τεμπέλη, ἔτσι ὥστε μέ αὐτή τή φιλία νά τοῦ θολώσει τό λογισμό, νά τόν σμίξει μέ τήν ἠδυπάθεια καί σιγά - σιγά νά τόν ὀδηγήσει στήν ἀδιαφορία. Αὐτός ὅμως πού φοβᾶται τό Θεό δέν θά ἀγαπήσει ποτέ χωρίς τήν ἄνωθεν σοφία. Διότι εἶναι γραμμένο ὅτι: «ἡ ἄνωθεν σοφία, πρῶτον εἶναι ἀγνή καί ἔπειτα εἰρηνική» (Ἰακώβ. γ' 17) καί τά λοιπά.

ΤΟΥ ΑΒΒΑ ΗΣΑΪΟΥ

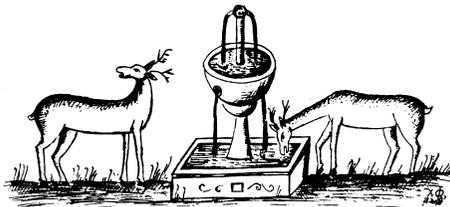
Εἶπε κάποτε ὁ Ἄββᾶς Ἡσαΐας ὅτι ἐάν θέλεις νά ἀκολουθήσεις τόν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστό καί νά κρεμάσεις μαζί μέ Αὐτόν τόν παλιό σου ἄνθρωπο, ὀφείλεις νά ἀπομακρύνεις ἀπό κοντά σου αὐτούς πού σέ κατεβάζουν ἀπό τό Σταυρό καί νά ἐτοιμάσεις τόν ἑαυτό σου νά ὑπομένει τήν ταπείνωση καί νά εὐχαριστεῖ αὐτούς τούς ὁποίους σέ παροξύνουν.

ΤΟΥ ΑΒΒΑ ΙΣΑΑΚ

Ὁ φίλος ὁ ἀνόητος καί ὁ ἀπερίσκεπτος εἶναι πηγή ζημιᾶς· γλυκιά δέ πηγή εἶναι ἡ συνομιλία μέ τούς συνετούς ἀνθρώπους. Ἡ συναναστροφή μέ τούς ἀσύνητους εἶναι ράγισμα τῆς καρδίας. Καλύτερο εἶναι νά συγκατοικεῖς μέ τά θηρία, παρά μέ τούς ἀνθρώπους μέ κακή συμπεριφορά. Νά κάθεται μέ τούς γύπες, παρά μέ τόν πλεονέκτη καί τόν ἄπληστο· γίνε φίλος μέ τό φονιά, παρά μέ τό φιλόνηκο· νά συνομιλεῖς μέ τό κοῖρο, παρά μέ τόν κοιλιόδουλο· διότι εἶναι καλύτερη ἡ δεξαμενή τῶν χοίρων, παρά τό λαίμαργο καί ἀκόρταγο στόμα· νά κάθεται μαζί μέ τούς λεπρούς, παρά μέ τούς περήφανους.

Ἀπόδοση στή Δημοτική: ΣΤΕΛΙΟΣ ΣΟΛΕΑΣ

Θεολόγος

Μητροπολίτου Πειραιῶς Σεραφεῖμ

ΗΧΗΡΟ ΤΟ ΡΑΠΙΣΜΑ ΤΟΥ ΑΝΩΤΑΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ ΤΩΝ ΗΠΑ ΣΤΟΥΣ ΘΙΑΣΩΤΕΣ ΤΩΝ ΕΚΤΡΩΣΕΩΝ

μνημειώδης απόφασις τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστηρίου τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς (Supreme Court), τῆς 24ης Ἰουνίου 2022, μέ τήν ὁποία ἀνετράπη ἡ ἀπόφασις Roe v. Wade, κρίνουσα ὅτι δέν ὑπάρχει πλέον Ὁμοσπονδιακό Συνταγματικό δικαίωμα στήν ἀμβλωση, ἀποτελεῖ μία ἐκπληκτική νίκη τοῦ κράτους δικαίου καί τῆς ἀθάνας ζωῆς, γιατί σκοταδισμός καί ὀπισθοδρομίες, ὅπως ἀποδεικνύει ἡ ἱστορική γνῶσις, εἶναι ἡ σύγχρονη μίμηση τῶν ἀρχαίων Ρωμαίων, πού εἶχαν τό δικαίωμα νά θανατώνουν τά τέκνα τους κατά τήν βούλησίν τους.

Οἱ ἐκτρώσεις στήν Ἑλλάδα ὑπολογίζονται σήμερα σέ περισσότερες ἀπό 300.000 κάθε χρόνο, (κανείς δέν γνωρίζει τόν ἀκριβῆ ἀριθμό τους) καί προκαλοῦν ἱλιγγο φρίκης, ἀπανθρωπιάς καί βαρβαρότητος! Αὐτό σημαίνει ὅτι κάθε χρόνο σφαγιάζεται καί παραδίδεται σέ ἀφανισμό μία πολυάνθρωπη πόλη μεγαλύτερη ἀπό τήν Πάτρα, τή Λάρισα ἢ τό Ἡράκλειο. Πρόκειται γιά ἓνα συνεχιζόμενο καί διαρκῶς ἐπαυξανόμενο ἔγκλημα γιά τό ὁποῖο θά ἔπρεπε νά ντρέπεται ἡ σημερινή σύγχρονη καί «πολιτισμένη», ὅπως θέλει νά ὀνομάζεται, κοινωνία μας. Θά ἔπρεπε νά ντρέπεται, ὄχι μόνο διότι παραμένει ἀδρανής καί ἀδιάφορη μπροστά στή σφαγή ἀθῶων καί ἀνυπεράσπιστων ἀνθρωπίνων ὑπάρξεων, ἀλλά καί διότι ἔχει φθάσει στό σημεῖο νά κατοχυρώσει καί νομικά τό ἔγκλημα αὐτό, ὥστε νά ἀποτελεῖ σήμερα νόμο τοῦ Ἑλληνικοῦ κράτους. Πολλά ἐπιχειρήματα προβάλλουν οἱ ὑπερασπιστές τῶν ἐκτρώσεων. Ἄς δοῦμε μερικά ἀπό αὐτά, τά σπουδαιότερα καί πῶς αὐτά ἀνατρέπονται μέ βάση τόν νόμο τοῦ Θεοῦ καί τή διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας μας. Μᾶς λέγουν:

1) «Τό ἔμβρυο μέχρι τήν 14η ἐβδομάδα τῆς κύσεως δέν εἶναι ἀκόμη σχηματισμένος ἄνθρωπος καί ἐπομένως μέχρι τότε ἡ ἔκτρωση μπορεῖ νά γίνεται χωρίς νά ἀποτελεῖ φόνο». Ὅμως, σύμφωνα μέ τήν διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας μας ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἄνθρωπος, «ἐξ ἄκρας συλλήψεως», ἀπό τήν πρώτη στιγμή τῆς συλλήψεώς του. Ἀπό τήν πρώτη στιγμή πού τό σπερματοζῶριο τοῦ ἀνδρός θά εἰσέλθει μέσα στό ὄωριο τῆς γυναικός, δημιουργεῖται τό πρῶτο κύτταρο μιᾶς νέας ἀνθρώπινης ὑπάρξεως καί ταυτόχρονα εἰσέρχεται σ' αὐτό ἡ ἀθάνατη ψυχή του.

Κατόπιν τό πρώτο αυτό κύτταρο ἀρχίζει νά διαιρεῖται καί νά πολλαπλασιάζεται συνεχῶς μέ ταχύτατους ρυθμούς, βάσει «προγράμματος», πού εἶναι κωδικοποιημένο στό DNA τοῦ ἐν ἐξελίξει ἔμβριου, τό ὁποῖο δέν ταυτίζεται μέ τό DNA τῆς μητέρας. Τό γεγονός αὐτό, (δηλαδή ἡ μή ταύτιση τῶν δύο DNA, μητέρας καί ἔμβριου), εἶναι πολύ σημαντικό, διότι μᾶς δείχνει ὅτι τό ἐν ἐξελίξει ἔμβρυο εἶναι ἕνας ἄλλος ἀνθρώπινος ὀργανισμός, διάφορος τοῦ ὀργανισμοῦ τῆς μητέρας. Οἱ συνεχεῖς καί ἀλλεπάλληλοι πολλαπλασιασμοί τῶν κυττάρων μέ παράλληλη διαφοροποίησή τους, ὀδηγοῦν τελικά στή διάπλαση τῶν ἰστών καί τῶν ὀργάνων τοῦ ἔμβριου, μέχρις ὅτου αὐτά τελειοποιηθοῦν κατά τέτοιον τρόπο, ὥστε νά εἶναι σέ θέση νά ἐπιτελέσουν τήν ἀποστολή τους μετὰ τήν ἔξοδο τοῦ ἔμβριου ἀπό τό ἐνδομήτριο περιβάλλον.

2) «Ἡ ἔκτρωση εἶναι δικαίωμα τῆς γυναίκα, διότι κάθε γυναίκα ἔχει δικαίωμα νά κάνει ὅ,τι θέλει στό σῶμα της». Κατ' ἀρχήν τά σώματά μας εἶναι μέλη Χριστοῦ καί ναοί τοῦ ἁγίου Πνεύματος καί ἐπομένως δέν ἀνήκουν στους ἑαυτούς μας, ἀλλά στόν Χριστό: Σύμφωνα μέ τόν θεόπνευστο λόγο τοῦ ἀποστόλου Παύλου: «οὐκ ἐστέ ἑαυτῶν, ἠγοράσθητε γάρ τιμῆς» (Α΄ Κορ. ζ' 19-20), δέν ἀνήκουμε στόν ἑαυτό μας, ἀλλά σ' αὐτόν πού μᾶς ἐξαγόρασε, στόν Χριστόν, καί ἐπομένως δέν μπορούμε νά χρησιμοποιοῦμε τά σώματά μας, ὅπως θέλουμε. Πέραν τούτου τό ἔμβρυο εἶναι ἕνας ἄλλος ἀνθρώπινος ὀργανισμός καί ἐπομένως δέν εἶναι μέλος τοῦ σώματος τῆς μητέρας. Γί' αὐτό ἄλλωστε ἡ μητέρα δέν μπορεί νά τό κρατήσει ἐπ' ἀπειρον, ὅπως κρατάει ὅλα τά ὑπόλοιπα μέλη τοῦ σώματός της. Ὅταν ἔρθει ἡ ὥρα τῆς γέννας, πρέπει ὑποχρεωτικά νά ἀποχωριστεῖ ἀπό αὐτό. Ἄν ὑποθέσουμε ὅτι θελήσει νά τό κρατήσει στά σπλάγχνα της, θά ἐπέλθει ὁ θάνατος καί τῆς μητέρας καί τοῦ παιδιοῦ. Κατά τόν χρόνο τῆς ἐνδομητρίου ζωῆς ἀπλῶς φιλοξενεῖ τό ἔμβρυο στό σῶμα της γιά μερικούς μῆνες.

3) «Οἱ ἐκτρώσεις γίνονται εἴτε τό θέλουμε, εἴτε δέν τό θέλουμε καί μάλιστα σέ μεγάλη ἔκταση. Ἡ κοινωνία ἔχει ἀναγνωρίσει σιωπηρά αὐτή τήν κατάσταση. Δέν τῆς δημιουργεῖ ἠθικό πρόβλημα καί ἐπομένως ὁ νομοθέτης ὀφείλει νά συμμορφωθεῖ μέ τή λαϊκή βούληση. Νά νομιμοποιήσει, ἴσως ἀκόμη καί νά πριμοδοτήσει τίς ἐκτρώσεις». Μποροῦμε ὁμως νά δεχθοῦμε, ὅτι μιά παρανομία πρέπει νά νομιμοποιηθεῖ, ἐπειδή ἔχει πάρει μεγάλη ἔκταση; Τί φταίει τό κυοφορούμενο ἔμβρυο, πού ἔχει κάθε δικαίωμα νά ζήσει, ἐπειδή ἡ κοινωνία ἔχει ἐξαχρειωθεῖ καί ἔχει φθάσει σέ ἕνα τόσο μεγάλο ἠθικό κατάντημα; Πού εἶναι τά ἀνθρώπινα δικαιώματα, γιά τά ὁποῖα τόσο πολύ κόπτεται καί καυχᾶται ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος; Δέν ἰσχύουν στήν προκειμένη περίπτωση; Μέ ποῖο δικαίωμα στεροῦμε τό ἀγαθό τῆς ζωῆς ἀπό μιά ἀνυπεράσπιστη ἀνθρώπινη ὑπαρξη; Τό ἀγαθό τῆς ζωῆς εἶναι δῶρο τοῦ Θεοῦ καί μόνον ὁ Θεός μπορεί νά τό ἀφαιρέσει. Κανείς ἄλλος. Γιατί ἄραγε σιωποῦν ἀέναντι στό βδελυρότατο αὐτό ἔγκλημα οἱ παγκόσμιοι ὀργανισμοί ὑπερασπίσεως τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων; Μέ τήν ἴδια λογική θά πρέπει νά

νομιμοποιήσουμε και τή διακίνηση τῶν ναρκωτικῶν, ἀφοῦ καί αὐτά ἔχουν πάρει μεγάλη ἔκταση. Νά τά ἀφήσουμε νά διακινοῦνται ἐλεύθερα, γιά νά μπορούν ἄνετα οἱ τοξικομανεῖς νά τά προμηθεύονται! Τό ἴδιο θά λέγαμε καί γιά τή φοροδιαφυγή. Γιά νά μὴν γίνεται φοροδιαφυγή, νά ἀπαγορευτεῖ ἡ ὑποβολή φορολογικῶν δηλώσεων!

4) «Ἡ νομιμοποίηση τῶν ἐκτρώσεων θά προστατεύσει τήν ὑγεία καί τή ζωή τῆς γυναίκας». Αὐτό τό ἐπιχείρημα προβάλλουν ἐκεῖνοι, πού ἰσχυρίζονται ὅτι ἡ γυναίκα κινδυνεύει δῆθεν ἀπό τήν ἔκτρωση πού γίνεται κρυφά, ἐνῶ ὅταν γίνεται φανερά, σέ ἐπίσημες γυναικολογικές κλινικές, δέν κινδυνεύει. Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι ἡ ἔκτρωση, εἴτε κρυφά γίνεται, εἴτε φανερά, εἶναι ἐπικίνδυνη ἐνέργεια γιά τή ζωή της. Ὅπως μᾶς βεβαιώνουν εἰδικοί ἐπιστήμονες γυναικολόγοι: «Οἱ γυναῖκες πού ὑποβάλλονται σέ ἔκτρωση ἀντιμετωπίζουν τόν ἐνδεχόμενο κίνδυνο τῶν παρά κάτω ἐπιπτώσεων: α') διάτρησις τῆς μήτρας, β') ρήξις τραχήλου, γ') αἱμορραγία, δ') θρόμβωση καί ἐμβολή, ε') ἐπιπλοκές ἀναισθησίας, στ') ἐμφάνισις προδρομικοῦ πλακούντα, ζ') ἐνδομητρίτιδα – σαλπινγίτιδα, η') πυελικὴ φλεγμονή, θ') δευτερογενῆ ἀμνιόρροια ἢ στειρώσις, ι') ἐνδομήτριες συμφύσεις...» κ.α., (Δρ. Βασίλειος Μπέλλιος, Μαιευτῆρας - Χειρουργός Γυναικολόγος). Ὅμως πέρα ἀπὸ τίς σωματικές ἐπιπτώσεις, ἐξ ἴσου σημαντικές εἶναι καί οἱ ψυχολογικές, οἱ ὁποῖες χαρακτηρίζονται ἀπὸ τοὺς ψυχολόγους ὡς «Μετά-ἐκτρωτικό Σύνδρομο». Ὅπως ἀναφέρεται στή διεθνή βιβλιογραφία, κάποιες γυναῖκες ἐκδηλώνουν ἄρνησις, (ἀμυντικὸς μηχανισμὸς πού στηρίζεται στό συναίσθημα τοῦ θυμοῦ), ἐνῶ κάποιες ἄλλες ἀποχαιρετοῦν σπαρακτικὰ τό ἀγέννητο παιδί τους ἐκδηλώνοντας τή θλίψη τους. Ἡ ὥρα τῆς ἔκτρωσις θά τραυματίσει τόν ἐσωτερικὸν κόσμον καί τὰ σημάδια τοῦ ψυχικοῦ τραύματος θά εἶναι ἐμφανῆ σ' ὅλη τήν ὑπόλοιπὴν ζωή τους, στό σῶμα, τὰ συναισθήματα καί τίς συμπεριφορές τους. Πολλές γυναῖκες βιώνουν μετὰ τήν ἔκτρωση ἓνα «συναισθηματικὸ μούδιασμα», πού εἶναι βασικὸ χαρακτηριστικὸ πένθους, τό ὁποῖο μετὰ ἀπὸ ὀκτὼ ἐβδομάδες ἀπὸ τήν ἔκτρωση ἀκολουθεῖται ἀπὸ διαταραχὴς ὕπνου, διατροφῆς, σεξουαλικῆς δυσλειτουργίας κ.ἄ. (βλ. φυλλάδιον μέ τίτλον: «Ἐγὼ τό ἀγέννητο παιδί», τοῦ Συλλόγου Προστασίας Ἀγέννητου Παιδιοῦ: «Ἀγκαλιά»).

Κλείνοντας τήν ἀναφορά μας, συγχαίρομε τήν πλειονοψηφία τῶν Ἐντίμων Δικαστῶν τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστηρίου τῶν ΗΠΑ γιά τήν ἐξαίρετη ἀπόφασί τους καί ἐκφράζομε τήν ὀδύνη μας γιά τό κατάντημα τοῦ σύγχρονου ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος ἔχει ὑποβιβαστεῖ στήν κατηγορία τῶν κτηνῶν, ζώντας μόνο γιά νά ἀπολαμβάνει τήν ἡδονή, μέ τήν ἱκανοποίηση τῶν ἐνστίκτων του. Θλιβόμαστε ἐπίσης βαθύτατα γιά τή σύγχρονη ἠθική καί πνευματικὴ πώρωσις καί ἀναισθησία τῆς κοινωνίας μας ἀπέναντι στό φοβερό καί ἀποτρόπαιον ἔγκλημα τῶν ἐκτρώσεων. Ὅσες ἔγκυες γυναῖκες προμελετοῦν νά προχωρήσουν σέ ἔκτρωση, ἄς ἀκούσουν τουλάχιστον τή σιωπηλή, ἀλλά καί σπαρακτικὴ κραυγὴ τοῦ παι-

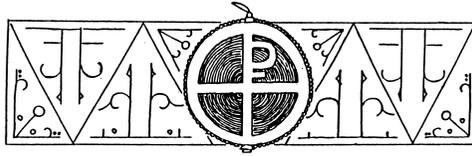
διοῦ πού κυφοροῦν μέσα τους, μήπως καί μαλακώσει ἡ καρδιά τους: «Σ' ἀγαπῶ μανούλα, μή μέ σκοτώσεις! Μή μοῦ πάρεις πίσω τή ζωή πού μοῦ 'δῶσες! Μήν ξεχνᾶς, κάποτε ἦσαν καί σύ στήν ἴδια θέση μέ μένα. Θά 'θελες νά συμβεῖ σέ σένα, τό κακό πού σκέφτεσαι ἐσύ γιά μένα; Ἐσύ εἶχες μανούλα, ἐγώ δέν ἔχω;...!»! (Ἐκ τῆς βιβλίου τοῦ μακαριστοῦ Νίκου Ψαρουδάκη μέ τίτλο: «Θέλω νά ζήσω», Ἔκδ. «Ἐκκ. Ὁρθόδοξο Μέτωπο»).

Εἶναι τρομακτική καί ἄκρως διδακτική ἡ κυκλοφοροῦσα ρεαλιστική ταινία *Silent scream* (Σιωπηλή κραυγή) πού καταδεικνύει τόν τρόπο καί τήν ἀγωνία τοῦ ἐμβρύου, τοῦ ὁποίου ἐπιταχύνονται οἱ καρδιακοί παλμοί, ὅταν ἀντιλαμβάνεται τόν μηχανισμό διαμελισμοῦ του καί ἀπορροφήσεώς του καί θά ἔπρεπε ὅλοι ὅσοι ὑποστηρίζουν τό κακούργημα τῶν ἀμβλώσεων καί οἱ γυναῖκες πού τό ἀποφασίζουν νά ὑποχρεώνονται πρὶν τήν ἐνέργειά τους νά παρακολουθήσουν μέ τά μάτια ὀρθάνοικτα αὐτήν τήν ταινία. Καθημερινῶς βομβαρδιζόμαστε στά Μ.Μ.Ε. γιά τά εἰδεχθῆ ἐγκλήματα παιδοκτονίας πού φέρεται ὅτι διέπραξε ἡ προφυλακισμένη μητέρα. Διερωτώμεθα: σέ τί διαφέρουν, ἂν ἀποδειχθοῦν δικαστικῶς, τά τρομακτικά αὐτά κακούργηματα ἀπό τίς χιλιάδες ἀμβλώσεις πού διπράττονται μέ τά παραπάνω ψευδοεπιχειρήματα;

ΠΗΓΗ: romfea.gr

Ο ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΣΕΡΑΦΕΙΜ

Ἀρχιμανδρίτη Ἐπιφάνιου Θεοδωρόπουλου
ΑΜΑΡΤΗΜΑΤΑ ΜΙΚΡΑ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΑ

έροντα, πῶς θά διακρίνουμε τά μεγάλα ἀπό τά μικρά ἀμαρτήματα;

— Μικρά ἀμαρτήματα εἶναι ἐκεῖνα τά ὅποια κάνουμε πολλές φορές καί ἐκ συναρπαγῆς, χωρίς νά τό θέλουμε. Ἐάν ἔχετε προσέξει στήν Ἁγ. Γραφή, λέει: «Ὁ βλέπων... πρός τό ἐπιθυμῆσαι ἤδη ἐμοίκευσε» (Ματθ. ε' 28). Ὁχι ὁ βλέπων καί ἐπιθυμῶν. Ὁ βλέπων πρός τό ἐπιθυμῆσαι, δηλαδή μέ σκοπό νά ἐπιθυμήσῃ. Ὁ σκοπός τοῦ βλέμματος ἦταν νά ἐπιθυμήσῃ. Αὐτός ἐμοίκευσε ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ. Μέ ἓνα βλέμμα, λέει ὁ Κύριος, διέπραξε τή μοιχεία. Ἐάν βγαίνης στό μπαλκόνι σου καί βλέπῃς μιά γυναίκα μισόγυμνη ἀπέναντι καί μπαίνης μέσα βέβαια, φεύγεις· ἐκεῖνη τή στιγμή αἰσθάνθηκες μιά ἐπιθυμία, δέν ἐμοίκευσε, ὅμως, ἐν τῇ καρδίᾳ σου. Αὐτό εἶναι ἓνας μολυσμός, εἶναι ἓνα ἀμάρτημα, ἀλλά δέν εἶναι μοιχεία. Ἡ ξέρω ἄγῳ, σοῦ εἶπε ἡ γυναίκα σου μιά στιγμή κάτι καί ὕψωσες τή φωνή καί θύμωσες. Εἶναι ἀμάρτημα θυμοῦ. Ἀπ' τήν ἄλλη πλευρά ὅμως, ἄλλη μέρα, δέν τῆς θύμωσες ἀπλῶς, δέν ὕψωσες τή φωνή, ἀλλά πῆρες τήν καρτέλα κι ἔσπασες τά καρτελόποδαρά πάνω της. Τό ἴδιο πράγμα εἶναι τό ἓνα μέ τό ἄλλο; Ἡ στό παιδί σου: Εἶπε κάτι τό παιδί σου καί τοῦ δίνεις ἓνα μπάτσο καί τό βάνεις κάτω καί τό πατάς. Κάποιος σ' ἓνα χωριό, κάτι τοῦ εἶχε κάνει τό παιδί του καί τό κρέμασε μ' ἓνα σχοινί στήν κράβα κι ἔβαλε ἀπό κάτω ἀφάνες νά τό κάψῃ. Βέβαια, δέν θά τό ἔκαιγε, ἀλλά τό παιδί τό ἔκανε παλαβό μ' αὐτά. Λοιπόν, δέν εἶναι τό ἴδιο τό ἓνα μέ τό ἄλλο. Μικρά ἀμαρτήματα εἶναι τά ἀμαρτήματα, τά ὅποια συμβαίνουν ἐκ συναρπαγῆς. Πού δέν γίνονται ἠθελημένα. Ὅταν λέμε «θά πῶ αὐτό τό ψέμα», αὐτό εἶναι μεγάλο ἀμάρτημα, ἄς εἶναι τό ψέμα μικρό. Διότι γίνεται ἠθελημένα. Ὅταν σέ ρωτᾷ κάποιος κάτι κι ἐκεῖνη τή στιγμή, χωρίς νά τό καλοσκεφθῆς, ἐπειδή δέν θέλεις νά ἐκθέσῃς κάποιον: «ὄχι, δέν ἦταν αὐτός· ἦταν ἄλλος!» Ὡχ! Ἐπρεπε κάπως νά τό σκεφθῶ, νά ξεφύγω, νά μὴν ἀπαντήσω, ἀλλά μοῦ ξέφυγε, αὐτό εἶναι ἀμάρτημα ἐκ συναρπαγῆς. Τά ἀμαρτήματα, λοιπόν, αὐτά πού γίνονται χωρίς ἡ βούλησί μας νά τά θέλῃ, εἶναι ἀμαρτήματα μικρά. Ἐνα βλέμμα σέ ἀρπάζει χωρίς νά τό καταλάβῃς καλά – καλά.

— Γέροντα, ποιά εἶναι τά μή πρός θάνατον ἀμαρτήματα;

— Ν. μου, αὐτή ἡ διάκρισι εἶναι λίγο σχολαστικισμός. Πάντως τά θανάσιμα ἀμαρτήματα εἶναι γνωστά ποιά εἶναι: ὁ φόνος, ἡ μοιχεία, ὁ θυμός... Ἀλλά νά προσέχουμε, διότι καί τά μικρά ἀμαρτήματα γίνονται

θανάσιμα. Νά μή μετρᾶμε τὰ ἁμαρτήματα μέ τόν πῆχυ: Μικρό, μεγάλο, μικρό, μεγάλο... Ἐάν ὑποτεθῆ ὅτι ἔχουμε μιά ἀλυσίδα, ἡ ὁποία ἔχει καί μεγάλους κρίκους καί μικρούς, ὅποιος κρίκος νά σπάσῃ, εἴτε μικρός εἴτε μεγάλος, τῆ βάρκα δέν τήν τραβᾶμε στήν ξηρά. Ὅπως λέει ὁ Ἅγ. Ἰάκωβος: «ὅστις ὄλον τόν νόμον τηρήσῃ, πείσῃ δέ ἐν ἐνί, γέγονε πάντων ἔνοχος» (Ἰακ. β' 10), διότι Ἐκεῖνος πού εἶπε «μή μοιχεύσῃς» (Ἰακ. β' 11· βλ. καί Ἐξοδ. κ' 13), εἶπε καί «οὐ κλέψῃς» (Ἐξοδ. κ' 14). Βέβαια βαρύτερη ἡ ἁμαρτία τῆς μοιχείας ἀπό τήν ἁμαρτία μιᾶς κλοπῆς. Ἀλλά τόν ἴδιο Θεό ἀτιμάζουμε καί μέ τῆ μεγάλη καί μέ τῆ μικρή ἁμαρτία. Τόν ἴδιο Νόμο παραβαίνουμε. Τήν ἴδια ἀγάπη προσβάλλουμε, τήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ μας προσβάλλουμε, μέ κάθε παράβασι. Νά προσέχουμε καί τὰ μικρά καί τὰ μεγάλα. Καί ἔπειτα «οὐ μικρόν τό μικρόν, ὅταν εἰς μέγα ἐκφέρῃ», λέει ὁ Ἅγ. Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος. Δέν εἶναι τίποτε μικρόν, ὅταν ἔχῃ ἀποτελέσματα μεγάλα. Καί πολλές φορές τὰ μικρά καί τὰ ἀσήμαντα μεγαλώνουν, μεγαλώνουν, ριζώνουν καί μᾶς κάνουν δούλους. «Ὡ γάρ τις ἤτιπται, τούτω καί δεδούλωται» (Β' Πέτρ. β' 19). Καί σέ ὅποιο πάθος νικηθοῦμε, σ' αὐτό θά γίνουμε καί δούλοι.

Κανένα ἁμάρτημα δέν μένει ἀσυγχώρητο διά τῆς ἐξομολογήσεως ἢ, ἂν εἶναι κανεῖς ἀβάπτιστος, διά τοῦ βαπτίσματος. Τά πάντα ὁ Θεός τά συγχωρεῖ. Λέμε ἁμαρτήματα θανάσιμα μέ τήν ἔννοια ὅτι εἶναι πολύ βαρεῖα ἁμαρτήματα, ἀλλά γιά ὅποιοδήποτε ἁμάρτημα κι ἂν μετανοήσῃ ὁ ἄνθρωπος, σώζεται, ἀκόμη καί γιά τό μέγιστο τῶν ἁμαρτημάτων πού εἶναι ποιός; Τό μεγαλύτερο ἁμάρτημα τό ὁποῖο μπορεῖ νά κάνῃ ὁ χριστιανός εἶναι νά ἀρνηθῆ τόν Κύριό του, παιδιά μου· τό μεγαλύτερο ἁμάρτημα νά ἀρνηθῆ τήν πίστι του. Καί αὐτό ἀκόμη τό ἁμάρτημα, ἂν μετανοήσῃ κανεῖς, συγχωρεῖται. Ἐχουμε καί νεομάρτυρες, οἱ ὅποιοι ἀρνήθηκαν τήν πίστι καί μετά ἔγιναν μάρτυρες, ἔγιναν ἅγιοι.

Ἐνα ἁμάρτημα, λέει ὁ Κύριος, δέν συγχωρεῖται: ἡ βλασφημία κατά τοῦ Ἁγίου Πνεύματος (Ματθ. β' 31), ἡ ὁποία δέν εἶναι τίποτε ἄλλο παρά ἡ πώρωσι, ἡ ἀμετανοσία, ἡ ἐμμονή στήν ἁμαρτία. Νά ἔρχεται ἡ Θεία Χάρις, νά μᾶς κτυπά τήν πόρτα γιά νά ἀνοίξουμε νά σωθοῦμε, καί ἐμεῖς νά κλείνουμε τήν πόρτα τῆς ψυχῆς μας στεγανῶς. Καί δέν συγχωρεῖται, βέβαια, διότι δέν μετανοεῖ ὁ ἄνθρωπος. Φτάνει σέ πώρωσι καί μετά δέν μετανοεῖ ὁ ἄνθρωπος. Κάθε ἁμάρτημα ἐξαλείφεται μέ τῆ μετάνοια.

Ἐπάρχουν καί ἁμαρτήματα τὰ ὁποῖα κάνουμε ἐν ἀγνοίᾳ. Λές κάτι γιά κάποιον νομίζοντας ὅτι εἶναι σωστό κι αὐτό δέν εἶναι σωστό καί τόν ἀδικεῖς. Ἀλλά σύ πιστεύεις ὅτι εἶναι σωστό. Εἶναι ἁμάρτημα κατ' ἀγνοίαν.

Κάποιος εἶχε πάει νά ἐξομολογηθῆ κάποτε καί τόν ρώτησε ὁ παπᾶς -στό χωριό του ἐκεῖ ὑπῆρχανε πρόβατα πολλά-: ἔκλεψες κανένα ἀρνί; «Ὁχι, ὄχι», λέει, «παπούλη μου, ποτέ». Καί ὅταν βγήκε ἔξω, λέει στόν ἄλλο: «Εὐτυχῶς», λέει, «δέν μέ ρώτησε ἂν ἔκλεψα κατσίκι». Αἶ, αὐτό δέν εἶναι ἐξομολόγησι.

Πρωτοπρεσβύτερου Στέφανου Ἀναγνωστόπουλου
Η ΑΝΕΞΙΚΑΚΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ

Η ρίν πολλά χρόνια καί μετά τή λήξι τοῦ ἐμφυλίου σπαραγμοῦ καί τοῦ ἀδελφοκτόνου πολέμου, σέ κάποιο χωριό, ἔγινε ἕνας φόνος, γιά πολιτικούς μᾶλλον λόγους καί ἐξαιτίας τοῦ μεγάλου φανατισμοῦ πού ἐπικρατοῦσε ἐκείνη τήν ἐποχή.

Κατηγορήθηκε, λοιπόν, κάποιος χωριανός, ὁ Πέτρος Γ.. Καί μέ τίς μαρτυρίες πέντε συγχωριανῶν του δικάσθηκε καί καταδικάσθηκε σέ 30 χρόνια φυλάκισι. Ὁ κατηγορούμενος, ὅμως, ἰσχυριζόταν συνεχῶς ὅτι ἦταν ἀθῶος... Κλείσθηκε σέ ἀγροτικές φυλακές, ἀλλά μέρα - νύχτα διαλαλοῦσε καί μονολογοῦσε ὅτι ἦταν ἀθῶος.

Σέ αὐτές τίς φυλακές πήγαινε μία φορά τό μήνα ἕνας εὐλαβέστατος ἱερέας καί λειτουργοῦσε στό ἐκκλησάκι πού ὑπῆρχε καί κατοπιν ἐδέχετο γιά Ἐξομολόγησι ὅσους ἐκ τῶν φυλακισμένων τό ἐπιθυμοῦσαν.

Ὑστερα ἀπό 5-6 μῆνες, πῆγε καί ὁ ἐν λόγῳ χωριανός στόν εὐλαβῆ ἐκεῖνο ἱερέα καί ἐξομολόγο, καί ἐνώπιον τοῦ Ἁγίου Θεοῦ καί μπροστά στό πειραχήλι τοῦ Πνευματικοῦ, βεβαίωσε μέ ὄρκους ὅτι ἦταν ἀθῶος.

Ἀπό τότε πού ἐξομολογήθηκε μέσα στίς φυλακές ὁ Πέτρος Γ. ἄλλαξε τελείως διαγωγή καί ἔγινε ὁ ἄνθρωπος τῆς προσευχῆς καί τῆς μελέτης τοῦ Εὐαγγελίου, τό ὁποῖο τοῦ δώρησε ἐκεῖνος ὁ καλός ἱερεύς. Μέσα σέ ἕνα χρόνο ἀλλοιώθηκε τόσο πολύ, πού ὅλοι οἱ συγκρατούμενοί του καί βαρυποινίτες ἄρχισαν νά τόν σέβονται καί νά τοῦ φέρωνται φιλικά. Καί μέ τή Χάρι καί τό φωτισμό τοῦ Θεοῦ γρήγορα πείσθηκε ὁ εὐλαβῆς ἱερέας γιά τήν ἀθωότητά του, ὥστε τοῦ ἐπέτρεπε νά κοινωνῆ κάθε φορά κατά τήν ὁποία λειτουργοῦσε στίς φυλακές.

Ὁ ἱερέας προσπάθησε κάτι νά κάνη μέσῳ κάποιων δικηγόρων, ἀλλά οἱ μάρτυρες ἦταν ἀπολύτως κατηγορηματικοί, διότι ἦταν δῆθεν παρόντες στό φόνο. Παρά ταῦτα ὁ Ἐξομολόγος πίστευε ὅτι ὄντως ἦταν ἀθῶος καί θύμα σκευωρίας.

Ὁ Πέτρος Γ., ὄχι μόνο προσευχόταν μέ τό ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, πού τό ἔμαθε ἀπ' τό βιβλίον *Οἱ Περιπέτειες ἑνός Προσκυνητοῦ*, ἀλλά μελετοῦσε τό Εὐαγγέλιον καί κοινωνοῦσε τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων, σκορπώντας σέ ὅλους τούς συγκρατούμενούς του πολλή καλω-

σύνη. Συγχωρούσε δέ μέ ὅλη τήν καρδιά του καί τούς κατηγορούς του καί αὐτόν ἀκόμη τόν ἄγνωστο φονιά.

— Δέν φταῖνε, οἱ καημένοι, ἔλεγε. Φταίει τό πολιτικό καί ἰδεολογικό πάθος, φταίει καί ὁ διάβολος πού τούς σκοτεινίασε τό μυαλό καί ἔτσι κρύψανε τήν ἀλήθεια. Θεέ μου, συγχώρησέ τους... Καί ἀπό μένα νά ἔναι συγχωρεμένοι... Καί χάρισέ τους πλοῦτη καί ἀγαθὰ πολλά, ἀλλά χάρισέ τους προπαντός καί ἰδιαίτερος φωτισμό καί υἱεῖα.

Ἔτσι πέρασαν 19 χρόνια. Κατόπιν, λόγω τῆς καλῆς καί ἀρίστης διαγωγῆς καί ἐπειδή ἔκανε καί στίς τότε ἀγροτικές φυλακές, ὅπου μειωνόταν ἡ ποινή, ἀποφυλακίσθηκε. Ἦταν πλέον 50 ἐτῶν.

Στό χωριό, ὅμως, δέν ἔγινε δεκτός, ἐπειδή τόν πίστευαν ὅλοι γιά φονιά καί κυρίως οἱ συγγενεῖς τοῦ φονευμένου. Ἔτσι, μετακόμισε σέ μιά γειτονική πόλι καί ἔκανε τόν ἐργάτη, τόν οἰκοδόμο καί κυρίως τό μαραγκό, δουλειά πού τήν ἔμαθε στήν φυλακή.

Ἡ ζωή του, ὅμως, ἐξακολουθοῦσε νά εἶναι ζωή ἑνός ἀληθινοῦ χριστιανοῦ, μέ τήν ἀκριβῆ συμμετοχή στά Μυστήρια, μέ τή σωστή τήρηση τῶν εὐαγγελικῶν ἐντολῶν καί ἰδιαίτερος μέ τήν προσευχή. Ἡ προσευχή ἦταν τό ὄξυγόνο τῆς ζωῆς του. Ἡ Εὐχή καί τό Εὐαγγέλιο ἦταν γι' αὐτόν «ἄρτος ζωῆς» καί «ὔδωρ ζωῆς».

Μιά κοπέλλα 42 ἐτῶν, θεολόγος σέ κάποιο Γυμνάσιο τῆς περιοχῆς, πληροφορήθηκε ἀπ' τόν Πνευματικό τῶν φυλακῶν, πού ἦταν καί δικός της πνευματικός, τά πάντα γιά τόν Πέτρο Γ.. Καί ἰδιαίτερος γιά τό πόσο ἦταν ἀφοσιωμένος στό Χριστό καί στήν Ἐκκλησία Του. Πῆγε, τόν βρῆκε καί κατόπιν τόν ζήτησε ἡ ἴδια σέ γάμο!... Ἀπ' τόν εὐλογημένο αὐτό γάμο, προῆλθαν δύο παιδιά, υἱεῖστατα.

Ἔστερα ἀπό μερικά χρόνια, στό χωριό στό ὁποῖο ἔγινε ὁ φόνος, κάποιος ἀρρώστησε βαρειά μέ ἀνεξήγητους φοβερούς πόνους σέ ὅλο του τό σῶμα. Ἡ ἐπιστήμη μέ τούς γιατρούς καί τίς κλινικές ἐξετάσεις πού ἦταν προηγμένες, στάθηκαν ἀδύνατο νά τόν βοηθήσουν!!!, οὔτε κἄν τήν αἰτία δέν μπόρεσαν νά ἐντοπίσουν!

Ἔτσι, μιά βραδυά στό σπίτι του, ἀφοῦ ἐπέστρεψε ἀπ' τό νοσοκομεῖο, σ' αὐτή τή φοβερή κατάστασι, ἄρχισε νά κραυγάζη μέσα στούς φοβερούς του πόνους ὅτι αὐτός ἦταν ὁ φονιάς καί μέ τούς 4 ψευδομάρτυρες, τούς ὁποίους ἐξαγόρασε μέ μεγάλα χρηματικά ποσά, κατηγορήσαν τόν Πέτρο Γ., πού συμπτωματικά περνοῦσε ἀπό ἐκεῖνο τό σταυροδρόμι, τήν ὥρα κατά τήν ὁποία ἔγινε ὁ φόνος.

Φώναξαν τόν ἀστυνόμο τοῦ τμήματος τοῦ χωριοῦ, ὑπέγραψε τήν ὁμολογία του κατονομάζοντας καί τούς 4 ψευδομάρτυρες συνεργούς του. Ποιά νομική διαδικασία ἀκολουθήθηκε μετά, δέν γνωρίζω. Ἡ ὁμολογία του, ὅμως, ἔκανε κρότο στό χωριό, προκαλώντας σύγχυσι, ταραχές καί πολλές κατάρεις, οἱ ὁποῖες βάραιναν τό φονιά. Παρά ταῦτα, ἡ ψυχή τοῦ φονιά δέν ἔφευγε καί αὐτός ἐξακολουθοῦσε νά τσιρίζη καί

νά κραυγάζει.

Ὁ Πέτρος Γ., ὅπως ἦταν ἐπόμενο, τό ἔμαθε. Δέν κίνησε, ὅμως, καμμία διαδικασία γιά τήν ἀποκατάστασι τῆς τιμῆς του μέ ἀναθεώρησι τῆς δίκης, μέ μινύσεις κατά τῶν ἐνόχων καί ἄλλων ἐνδίκων νομίμων μέσων. Ἐλλά τί ἔκανε; Πῆγε στό σπίτι τοῦ φονιά!...

Οἱ πάντες πάγωσαν. Οἱ περισσότεροι χωρικοί, ὅταν τόν εἶδαν νά περνάει μέσα ἀπ' τό χωριό, ἀπ' τή ντροπή τους κρύφθηκαν. Πάγωσε καί ὁ φονιάς ὅταν τόν ἀντίκρουσε, καί μέ γουρλωμένα τά μάτια ἀπ' τήν ἐκπληξι καί τή φρίκη, τόν ἄκουσε νά τοῦ λέει:

— Γιωργο, σέ συγχωρῶ μέ ὅλη μου τήν καρδιά... Καί σέ εὐχαριστῶ, διότι ἤσουν ἡ αἰτία νά γνωρίσω τό Χριστό μέ τήν Ἐκκλησία Του καί τά ἅγια Μυστήριά της. Εὐχομαι νά Τόν γνωρίσης καί ἐσύ, μέ μετάνοια καί προσευχή!

Τόν ἀγκάλιασε, τόν φίλησε καί ἔφυγε, ἐνῶ κάποια δάκρυα κρυφά ἔτρεχαν στά μάτια του.

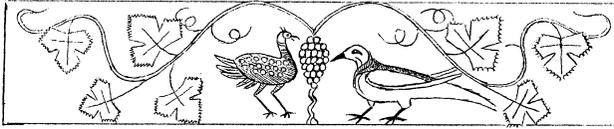
Ὁ θρίαμβος τῆς δικαιοσύνης τοῦ Θεοῦ ἦλθε, ὕστερα ἀπό 35 χρόνια! Ἐλλά ὑπῆρξε καί θρίαμβος τῆς ἐμπιστοσύνης, τῆς πίστεως καί τῆς ἀδιαλείπτου προσευχῆς τοῦ ἀδικημένου Πέτρου Γ., στήν Πρόνοια τοῦ Θεοῦ. Καί ταυτόχρονα στέφανος δόξης στήν ὑπομονή καί μακροθυμία, τήν ὁποία ἔδειξε τόσα χρόνια.

Εὐλογήθηκε ἡ μετέπειτα ζωή του, ὅπως προείπαμε, μέ ἕνα χριστιανικό γάμο καί μέ οἰκογένεια πού ἦταν «καί οἶκον ἐκκλησία» καί μέ δύο τρισευλογημένα παιδιά. Καί μάλιστα, μετά τήν ὀλοκάρδια συγχώρησι τήν ὁποία ἔδωσε καί τήν ἀγάπη τήν ὁποία ἔδειξε πρὸς ὅλους, πολλαπλασιάσθηκε ἡ εὐλογία τοῦ Θεοῦ πρὸς τό σπιτικό του. Εἶχε τή Χάρι τοῦ Θεοῦ πάνω του, τήν εὐλογία τῆς Παναγίας, τήν προστασία τῶν Ἁγίων καί τή συμπεράστασι τῶν Ἁγγέλων.

Ἐκοιμήθη ὀσιακῶς σέ ἡλικία 80 ἐτῶν τό 1999. Παρῶν στήν κοίμησί του ἦταν καί ὁ ἐνενηντάχρονος ἱερεὺς τῶν φυλακῶν, πού μοῦ διηγήθηκε αὐτό τό γεγονός, γιά νά μέ διαβεβαιώσῃ ὅτι λίγο πρὶν τό τέλος τοῦ Πέτρου Γ., Ἁγγελοι καί Ἀρχάγγελοι πλημμύρισαν τό δωμάτιό του, τοὺς ὁποίους ἔβλεπε ὅχι μόνο ὁ ψυχορραγῶν μέ τά μάτια του, ἀλλά καί ὁ ἐν λόγῳ ἱερεὺς. Αὐτοί καί παρέλαβαν τήν ψυχή του, μετά τό τελευταῖο σημεῖο τοῦ σταυροῦ τό ὁποῖο ἔκανε ὁ Πέτρος Γ., λέγοντας:

— Ἁγγελέ μου! Ἁγγελέ μου..., δέν τήν ἀξίζω αὐτή τήν τιμή... Καί τοῦτο εἰπών, ἐκοιμήθη!..

Πρωτοπρεσβύτερος ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

Βασιλείου Τραντουκκά

«ΑΝΑΒΑΣΕΙΣ ΕΝ ΤΗ ΚΑΡΔΙΑ ΑΥΤΟΥ ΔΙΕΘΕΤΟ» (Ψαλμ. π' 3)

ατώδυνοι πληροφορηθήκαμε τήν πρός Κύριον ἐκδημία τοῦ ἐν Χριστῷ ἀδελφοῦ Παναγιώτη Τελεβάντου, στίς 8 Ἰουλίου τρέχοντος ἔτους. Τά τέλη του ὑπῆρξαν χριστιανά, ἀνεπαίσχυντα, εἰρηνικά, ἀλλά ἐν ταυτῷ κατώδυνα, ἴδια τούς τελευταίους μῆνες. Ὑπέμεινε τούς πόνους καί τίς ὁδύνες μέ θαυμαστή ὑπομονή μέ τό: — Δόξα σοι ὁ Θεός, στά κείλη του.

Γεννήθηκε στή Λεμεσό στίς 21 Ὀκτωβρίου 1950 κι ἦταν ὁ πρωτότοκος γιός τοῦ Μιχαήλ Τελεβάντου, πού ἤλκυε τήν καταγωγή ἀπό τή Μόρφου καί τῆς Ἰουλίας τό γένος Μελά, πού καταγόταν ἀπό τό χωριό Ἀσγάτα. Τούς ἀνθρώπους αὐτούς τούς διέκρινε βαθεῖα πίστη, πράγμα πού μετέδωσαν καί στά παιδιά τους. Στά 1961 ἡ οἰκογένεια ἐγκαταστάθηκε στή Λευκωσία στήν ὁδὸ Ἀδρία 8. Τελείωσε τό Παγκύπριο Γυμνάσιο στά 1968 καί μετά τό πέρασ τῆς στρατιωτικῆς του θητείας ἀκολούθησε ἡ μετάβασή του στό Λονδίνο, ὅπου σπούδασε κλασσική φιλολογία στό Πανεπιστήμιο τοῦ Λονδίνου (Μπέντφορντ Κόλλετζ). Γυρίζοντας στήν Κύπρο δίδαξε γιά λίγο σέ γυμνάσιο ἀλλά αὐτό δέν τόν ἀνέπαυε καθόλου. Ἔτσι στά 1974 τόν βρίσκουμε νά φοιτᾷ στή Θεολογική Σχολή τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.

Βλέποντας ἐν τοῖς πράγμασι τήν κατάσταση πού ἐπικρατοῦσε, δηλ. ὅτι στή Σχολή κυριαρχοῦσαν καθηγητές σπουδαγμένοι στή Δύση καί ἐπηρεασμένοι βαθύτατα ἀπό τόν Παπισμό καί τόν Προτεσταντισμό, ἀλλά καί τήν ἐκκοσμίκευση, ἔφαξε ἐναγωνίως νά βρεῖ ἀνθρώπους πού θά μπορούσαν νά διδάξουν βιωματικά τήν Ὁρθοδοξία. Τελικά μετά ἀπό ἐνδελεχῆ μελέτη καί ἔρευνα ἐντόπισε τέτοιους ἀνθρώπους στό πρόσωπο τοῦ ὀνομαστοῦ ἐπ' ἀρετῇ ἀρχιμανδρίτη Ἐπιφάνιου Θεοδωρόπουλου, πού ἔγινε ἀπό τότε ὁ γέροντάς του, μέχρι τήν κοίμησή του στά 1989. Εἶδε στό πρόσωπό του τόν ἄνθρωπο πού ζοῦσε εὐαγγελικῶς καί προσκολλήθηκε κοντά του καί ἀπό τήν ἄλλη ἔσπευσε νά γνωρίσει στόν π. Ἐπιφάνιο καί πολλούς γνωστούς καί φίλους του (ἀνάμεσα σ' αὐτούς καί τόν γράφοντα) ὥστε καί αὐτοί νά ὠφεληθοῦν πνευματικά ἀπό τή συναναστροφή τους μέ τόν ἅγιο αὐτό πνευματικό. Ὅμως σάν φιλόπωνος μέλισσα ἔτρεχε ὅπου ἄκουε γιά ἀνθρώπους πού ζοῦσαν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ στόν ἐλλαδικό κῶρο. Ἔτσι γνώρισε τόν ὄσιο Φιλόθεο Ζερβάκο, τόν ἀρχιμανδρίτη Εὐμένιο Γαννακάκη, τόν ἀρχιμανδρίτη Μελέτιο Καλαμαρά, τόν Ἅγιο Ἰάκωβο τόν ἐν Εὐβοίᾳ, ἀλλά καί τόν Ἅγιο Παῖσιο τόν Ἀγιορείτη, κοντά στόν ὁποῖο παρέμεινε σέ μιά περίπτωση γιά διάστημα ἕξι μηνῶν, ὅταν ὁ τελευταῖος διέμενε στό Κελλίο τοῦ Τιμί-

ου Σταυρού. Δέν δίστασε νά ταξιδέψει, μαζί μέ κάποιο συμφοιτητή του, στήν τότε κομμουνιστική Γιουγκοσλαβία, όπου, μέ τή βοήθεια τοῦ ἀρχιμανδρίτη Ἱερόθεου Γιάβιτς, συνάντησε τόν Ἅγιο Ἰουστίνο Πόποβιτς, πού ἦταν τότε περιορισμένος ἀπό τό ἀθεϊστικό καθεστῶς στή μονή τοῦ Τσέλιε κοντά στό Βάλιεβο τῆς Σερβίας. Συνδέθηκε ἐπίσης πνευματικά μέ τόν ἀρχιμανδρίτη Γεώργιο Καψάνη (Γρηγοριάτη), ὁ ὁποῖος τοῦ ἀνέθεσε τή διεύθυνση τοῦ οἰκοτροφείου τοῦ «Παντοκράτορος» στό Παλαιό Φάληρο. Κατά τήν ἐκεῖ παραμονή του, ὅπως ἔμαθα ἀπό ἀξιόπιστη πηγή, τά βράδια καθάριζε κρυφά τά ἀποχωρητήρια τοῦ Οἰκοτροφείου. Ὅλα αὐτά τά χρόνια πηγαινερόταν στό Ἅγιον Ὄρος, ὄχι γιά θρησκευτικό τουρισμό ἀλλά γιά ψυχική ὠφέλεια. Στή Θεολογική Σχολή ἄφησε ἔντονο τό ἀποτύπωμά του. Δέν δίσταζε νά συγκρουστεῖ σέ θέματα πίστεως μέ ἀποξενωμένους ἀπό τήν Ὁρθόδοξη Καθηγητές, ὅπως τόν Σάββα Ἀγουρίδη. Σέ μία του παράδοση ὁ τελευταῖος ἦταν ἔτοιμος νά κλευάσει τόν Μέγα Κωνσταντῖνο τόν Ἅγιο καί Ἰσαπόστολο. Πρίν ὁμως ἀρχίσει τήν ἐπίθεση, ἔρριξε μία ἐρευνητική ματιά στό ἀμφιθέατρο κι ὅταν διαπίστωσε πῶς ἀπουσίαζε ὁ Τελεβάντος, ρώτησε: Πού εἶναι ὁ Παναγιώτης;

Ὁλοκληρώνοντας τίς σπουδές του ἐπανῆλθε στήν Κύπρο, ὅπου διορίστηκε στήν Ἀγγλική Σχολή Λευκωσίας. Γιά τίς γνώσεις του καί τή δράση του, ἀλλά κυρίως γιά τό μαχητικό του πνεῦμα καί τήν κατά Χριστόν βιοτή του ἦταν πολύ ἀγαπητός μεταξύ τῶν μαθητῶν του, ἀλλά κόκκινο πανί γιά τούς ἄθεους κι αἰρετικούς. Δέν περιοριζόταν στό μάθημα ἀλλά καθημερινά ἔτρεχε τά ἀπογεύματα κι ὀργάνωνε τόν Θρησκευτικό Ὁμιλο τοῦ Σχολείου, ἐξέδιδε τό περιοδικό «Οἰκοδομή» καί γενικῶς οὐκ ἐπαύσατο ἐργαζόμενος νυκτός τε καί ἡμέρας. Ἀπό τήν ἄλλη συνέλαβε τήν ἰδέα τῆς ἰδρύσεως Συλλόγου Ὁρθόδοξου Παραδόσεως, πράγμα πού ὑλοποιήθηκε μέ τή βοήθεια πολλῶν ὁμοψύχων του τό Μάρτιο τοῦ 1981. Ὁ Σύλλογος ἔλαβε τό ὄνομα «Φίλοι τοῦ Ἁγίου Ὄρους» διότι ἐκεῖ ὑφίσταται ὁ χριστοκεντρικός τρόπος ζωῆς, πού εἶναι τό ἀντίδοτο τῆς ἐκκοσμικεύσεως πού ταλανίζει τήν κοινωνία μας. Πρῶτη ἐνέργεια τοῦ Συλλόγου ἦταν ἡ ὑπό τήν καθοδήγησή του, ἔκδοση περιοδικοῦ ὑπό τόν τίτλο «Ὁρθόδοξη Μαρτυρία». Γιά ὅλα αὐτά συμβουλευόταν κυρίως τόν π. Γεώργιο Καψάνη. Ὅπως φάνηκε ἐκ τῶν ὑστέρων, ἡ ἔκδοση αὐτή ἦταν κάτι πού ἔλειπε ἀπό τή Νῆσο διότι ἀγκαλιάστηκε ἀπό χιλιάδες ἀνθρώπους τόσο στήν Κύπρο ὅσο καί στόν εὐρύτερο Ἑλληνικό κῶρο. Δέν λησμονοῦμε ὅτι ὁ Ἅγιος Παῖσιος ὁ Ἀγιορείτης τό εἶχε χαρακτηρίσει ὡς τό καλύτερο Ὁρθόδοξο περιοδικό. Ὁ ἔπαινος αὐτός ἀρμόζει ἐν πρώτοις, χωρίς ὑπερβολή, στόν Παναγιώτη Τελεβάντο. Δέν ὑποτιμοῦμε, πρὸς Θεοῦ, οὔτε παραβλέπουμε ἢ διαγράφουμε τούς πολλούς κι ἀξιόλογους συνεργάτες του καί τήν συνεισφορά τους, ἀλλά αὐτός ἦταν πού ἀγωνιοῦσε καί πάλευε καί ὀργάνωνε νυχθημερόν τό Περιοδικό. Μία ἄλλη πρωτοβουλία του ἦταν ἡ ὀργάνωση προσκυνημάτων στό Ἅγιον Ὄρος γιά πνευματική ὠφέλεια

τῶν πιστῶν. Σέ μιά ἐποχή πού τό Ἅγιο Ὅρος ἦταν κάτι τό ἄγνωστο καί μακρινό, ὁ Τελεβάντος κι οἱ συνεργάτες του τό ἔκαναν γνωστό στό Νησί κι ὀργάνωσαν πλῆθος προσκυνηματικῶν ἐκδρομῶν, μέσω τῶν ὁποίων πλείστοι ὅσοι ἀναγεννήθηκαν μέ τό μυστήριο τῆς ἐξομολογήσεως κι ἔγιναν ζωντανά μέλη τῆς Ἐκκλησίας. Ἅγιορεῖτες ἠγούμενοι, ὅπως ὁ π. Γεώργιος Καψάνης, ὁ π. Αἰμιλιανός Σιμωνοπερίτης, ἀλλά καί ἄλλοι ἀξιόλογοι μοναχοί κατέληθαν στήν Κύπρο γιά ὀμιλίες ὡς προσκεκλημένοι τοῦ Συλλόγου, τονώνοντας τήν πίστη τοῦ λαοῦ σέ χρόνια δίσεκτα. Ἀπό τή Σερβία προσκλήθηκαν ἐκλεκτοί ἐλληνομαθεῖς κληρικοί, πνευματικοπαῖδια τοῦ Ἁγίου Ἰουστίνου Πόποβιτς, γιά ὀμιλίες, ὅπως οἱ μακαριστοί ἐπίσκοποι Ἀθανάσιος Γιέβιτς καί Ἀμφιλόκιος Ράντοβιτς. Μέσω τῶν προσκυνηματικῶν ἐκδρομῶν στήν Ἑλλάδα, στούς Ἅγίου Τόπους ἀλλά καί ὀρθόδοξες χώρες, ὅπως τή Ρωσσία, τή Ρουμανία, τή Βουλγαρία, τή Σερβία κ.ἄ. ἑκατοντάδες Κύπριοι γεύτηκαν τήν οἰκουμένη διάσταση τῆς Ὁρθοδοξίας. Ὁ Τελεβάντος γνωρίζοντας τούς κινδύνους ἀπό τή δράση τῶν αἰρετικῶν πολέμησε μέ ἐπιτυχία, μέ βάση τήν Ἁγία Γραφή καί τήν πατερική θεολογία, τούς Ἰεχωβίτες ἀλλά καί τούς Πεντηκοστιανούς καί τούς Μορμόνους. Μνημονεύουμε μόνο τήν μνημειώδη συζήτησή του στό σπίτι του μέ τόν «ἐπίσκοπο» τῶν Πεντηκοστιανῶν τῆς Κύπρου, παρουσία μελῶν τῆς αἵρεσης. Μετά ἀπό πεντάωρη συζήτηση, τόν ἔκανε νά παραδεκτεῖ τίς κακοδιδασκαλίες τῆς αἵρεσης καί νά ἀποχωρήσει κατισχυμένος. Στήριγμά του ἀπό τή στιγμή πού ἐπέστρεψε στήν Κύπρο ἦταν ἡ Μονή Σταυροβουνίου κι ὁ πνευματικός του, ὁ ὁσίας μνήμης ἀρχιμανδρίτης Ἀθανάσιος. Δέν ἔπαψε νά ἐπικοινωνεῖ τηλεφωνικῶς κι ὄχι μόνο καί μέ τόν ἀρχιμανδρίτη Ἐπιφάνιο στήν Ἀθήνα. Κεντρικό σημεῖο στή θεολογία του ἦταν ἡ μετάνοια καί δικαιοῦται νά καυχᾶται ἐν Κυρίῳ διότι ὁδήγησε μέ τήν πειθῶ ἕνα πλῆθος ἀνθρώπων στό ἐξομολογητήριο καί στή σύνδεση μέ τή ζωή τῆς Ἐκκλησίας. «*Ὁ ἐπιστρέψας ἁμαρτωλὸν ἐκ πλάνης ὁδοῦ αὐτοῦ οὗτος σώσει ψυχὴν ἐκ θανάτου καί καλύψει πλῆθος ἁμαρτιῶν*» μᾶς λέει στήν Καθολική του ἐπιστολή ὁ Ἀπόστολος Ἰάκωβος ὁ Ἀδελφόθεος (ε' 20). Αὐτός δέν τό ἔμαθε ἀπλῶς. Τό ἔκανε πράξη καί ζωή.

«Μεγάλη ἀρετὴ τοῦ Παναγιώτη ἦταν ἡ ἀγάπη πρὸς τόν συνάνθρωπο. Τίς ἐλεημοσύνες τίς ὁποῖες ἔκανε τίς ἔκανε μυστικά καί ἀθόρυβα χωρίς νά τό γνωρίζει κανείς. Οὔτε τὰ πιά στενά συγγενικά του πρόσωπα τό γνώριζαν. Ἐχω πληροφορία ἀπό φιλικό του πρόσωπο ὅτι ... ἔτυχε νά δώσει ὀλόκληρο τό μισθό του γιά ἐλεημοσύνη». Αὐτὰ ἀποκάλυψε τελευταῖα κάποιος μαθητὴς του. Αὐτὰ νά τὰ ἀκούσουν ὅλοι ὅσοι διατυμπανίζουν τήν προσφορά τους στούς ἄλλους, ἀγνωώντας προκλητικά τό κυριακό λόγο: *«μὴ γνώτω ἡ ἀριστερὰ σου τί ποιεῖ ἡ δεξιὰ σου»* (Ματθ. ζ' 30). Μιά ἄλλη προσφιλὴς του ἐνασχόληση ἦταν ἡ ἐπίσκεψη σέ ἀρρώστους καί πάσχοντες γιά παρηγοριά καί στήριξή τους.

Στά 1994 ἀποφασίζει νά ἐγκαταλείπει ὀριστικά τήν Κύπρο καί νά μετοικήσει στήν Ἀμερική, στή Νέα Ὑόρκη. Αὐτό ἔπρεπε σάν κεραυνός

έν αιθρία στους φίλους και γνωστούς του, αλλά και στους συγγενείς του. Σ' όσους τον ρωτούσαν πειστικά κι επίμονα γιατί αποφάσισε νά εγκαταλείψει τήν Νήσο ἔδινε τήν ἀπάντησι πώς πάει γιά ἀνώτατες σπουδές γιά νά ἐτοιμάσει διατριβή μέ θέμα «Νόμος καί χάρις κατά τούς Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας». Πρίν ἐγκαταλείψει τήν Κύπρο φρόντισε ὥστε νά συνεχιστεῖ ἡ ἔκδοσι τοῦ Περιοδικοῦ ἀλλά καί νά μή διακοπεῖ ἡ πορεία τοῦ Συλλόγου.

Στή Νέα Ἰόρκη ἐγκαταστάθηκε στήν περιοχή τῆς Ἀστόρια καί ἐργαζόταν στό πανεπιστήμιο «Κολούμπια», ἐπικεφαλῆς ἑξαμελοῦς ὁμάδος πατερικῶν μελετῶν. Γνώρισε τό ἀμερικανικό περιβάλλον κι ἀντιλήφθηκε πλήρως τήν καλβινιστική νοοτροπία τῶν Ἀμερικανῶν. Θλιβόταν πολύ μέ τή διαπίστωση ὅτι ἡ ἑλληνοαμερικανική κοινότητα εἶχε ἐκπροτεσταντισθεῖ κι ἐκκοσμικευθεῖ σέ ἀνησυχητικό βαθμό κι ἔβλεπε σάν ἀντίδοτο στόν κατήφορο αὐτό τήν ἴδρυσή ὀρθόδοξων μοναστηριῶν στό Νέο Κόσμο. Χάρηκε «χαράν μεγάλην σφόδρα» ὅταν ὁ Γέροντας Ἐφραίμ τῆς Ἀριζόνας ἔφτασε ἀπό τό Ἅγιον Ὄρος στήν Ἀμερική καί ἴδρυσε συνολικά 20 μοναστήρια στίς ΗΠΑ καί τόν Καναδά. Ἐπισκέφθηκε μάλιστα καί τό μοναστήρι τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου στό Ρόσκο τῆς πολιτείας τῆς Νέας Ἰόρκης, ὅπου διαπίστωσε τήν κατά Θεόν βιοτήν τῶν ἐκεῖ ἀσκουμένων μοναχῶν. Πράγματι. Ἡ παρουσία τοῦ Ἁγιορείτη μοναχοῦ Ἐφραίμ, γνήσιου γόνου τοῦ Ὁσίου Ἰωσήφ τοῦ Ἡσυχαστοῦ καί πραγματικοῦ ἐκφραστοῦ τοῦ ἀγιορειτικοῦ μοναχισμοῦ, ὑπῆρξε καταλυτική. Κυριολεκτικά *«δρόσος Ἀερμών καταβαίνουσα ἐπὶ τά ὄρη Σιών»* (Ψαλμ. ρλβ' 3).

Πνεῦμα διεισδυτικό καί ὀξυδερκές μελετοῦσε τήν τρέχουσα πραγματικότητα. Ἀντιλήφθηκε νωρίς τήν καταλυτική σημασία τῶν μέσων κοινωνικῆς δικτύωσης καί τό Διαδίκτυο γενικότερα καί δέν δίστασε, παρόλο πού δέν ἦταν ἐξοικειωμένος μέ τό Διαδίκτυο καί τίς πρακτικές του ἐφαρμογές νά στρωθεῖ στή δουλειά καί νά φτιάξει δικό του ιστολόγιο. Τό ἔκανε κι αὐτό εἰς δόξαν Θεοῦ, σάν προσφορά στους ἐν Χριστῷ ἀδελφούς του. Ὁ λόγος του τώρα ἦταν ἐλεγκτικός καί καυστικός, ὄχι ἀπό ἰδιοτέλεια, οὔτε γιά προσωπικό ὄφελος, ἀλλά διότι ἔβλεπε ὅτι τό κακό εἶχε παραγίνει καί οἱ χριστέμποροι καί οἱ ψευδάδελφοί εἶχαν πληθύνει καί ἀποθρασυνθεῖ. Βασικό του σύνθημα ἦταν τό εὐαγγελικό: *«τὴν δικαίαν κρίσιν κρίνατε»* (Ἰωάν. ζ' 24). Τό ιστολόγιό του, στό ὁποῖο ἔγραφε καθημερινά, ὄχι μέ ψευδώνυμα, ἀλλά μέ τό ὄνομα καί τό ἐπίθετό του, ἀνέλυε τίς τρέχουσες ἐξελίξεις ὑπό τό φῶς τῆς Ὀρθόδοξης Παράδοσης. Πρώτιστό του μέλημα ὑπῆρξε ἡ καταπολέμησι τοῦ κακόφρονος οἰκουμενισμοῦ, πού εἶδε σάν μιά ἄνευ προηγουμένου κατάστασι πώσεως κι ἐκπτώσεως ἀπό τήν Ὀρθοδοξία. Τό ιστολόγιό του ἔγινε, μέ τήν πάροδο τοῦ χρόνου, γνωστό σέ φίλους καί ἐχθρούς καί τό παρακολουθοῦσαν περί τίς 5 χιλιάδες ἄτομα ἡμερησίως. Πράγματι ἔρριχνε πέτρες, ὅπως εἶπε κάποιος στήν κηδεῖα του, ἀλλά δέν κατοικούσε σέ γυάλινο σπίτι. Δέν ἔχανε εὐκαιρία νά καυτηριάσει τήν πα-

ραβίαση τῶν ἱερῶν κανόνων, ὅταν ὀρθόδοξοι κληρικοί συμπροσεύχονταν μέ αἱρετικούς κι ὄχι μόνο. Δέν τοῦ ἄρесе τό ψέμα καί ἦταν ἔτοιμος ἀπό τήν ἄλλη νά χειροκροτήσει τόν κάθε ἕνα πού ἐνεργοῦσε κατά Θεόν, ἔστω κι ἂν τόν εἶχε ψέξει γιά ἀντορθόδοξες ἢ ἀντιχριστιανικές ἐνέργειές του σέ ἄλλη περίπτωση. Πολλοί τόν πολέμησαν καί τόν πίκραναν. Τόν εἶπαν «τρελλό», «παράσιτο τῆς ᾽Αστορία», τόν ἀποκάλεσαν «φανατικό» καί πολλά ἄλλα. Δέν χαρίστηκε σέ κανένα. Ἐπειδή κατακεράυνωσε κάποιο μέλος τοῦ ἑλλαδικοῦ κλήρου γιά τίς κακόδοξές του τάσεις, βρέθηκε νά καταδικάζεται ἐρήμην ἀπό ἑλλαδικό δικαστήριο.

Στήν ἀμερικανική μεγαλόπολη βρέθηκε καί ἐνώπιον μεγάλου πειρασμοῦ, ὅταν μιά γυναίκα τόν παρακινοῦσε ἐπίμονα καί φορτικά νά συνάψει μαζί της παράνομες σχέσεις. Βλέποντας τόν κίνδυνο ἐγκατέλειψε ταχέως τήν περιοχή, μετοίκνησε κι ἔτσι γλύτωσε.

Εἶναι ἐκπληκτικό τό πόσο γνώριζε τά πράγματα τῆς Κύπρου ἐνῶ βρισκόταν στήν ἄλλη ἄκρη τῆς Γῆς. Ἐκατοντάδες ἦταν τά τηλεφωνήματά του σέ φίλους καί γνωστούς. Ἐκ τοῦ μακράν κατόρθωσε νά ἐνημερώνεται γιά τήν πορεία τοῦ Περιοδικοῦ καί ἔδινε κατευθυντήριες γραμμές γιά τήν ἀπρόσκοπη ἔκδοσή του. Ἡ σημερινή μορφή τοῦ Περιοδικοῦ «᾽Από τήν ᾽Ορθόδοξη πνευματική ζωή» καί «᾽Αφιέρωμα» εἶναι δική του εἰσήγηση. Μάλιστα ἤθελε τό Περιοδικό νά βγαίνει περισσότερες φορές τό χρόνο καί μέ λιγότερες σελίδες, πράγμα πού δέν κατέστη δυνατόν νά γίνει.

Δέν σκόπευε νά γυρίσει στήν Κύπρο. Τοῦναντίον οἱ γονεῖς του κι ἄλλοι συγγενεῖς τόν ἐπισκέπονταν στήν Νέα ᾽Υόρκη. Ἐκλαψε πολύ τή μητέρα του, πού τήν ὑπεραγαποῦσε, ὅταν μᾶς ἔφυγε στά 2002.

Στά τέλη τοῦ 2017 μᾶς ἀνέφερε ὅτι σκέφτεται νά ἐπιστρέψει στήν Κύπρο γιατί ἡ κατάσταση τῆς ὑγείας τοῦ πατέρα του δέν ἦταν καί τόσο καλή. Τελικά τό ἔπραξε τό Σεπτέμβριο τοῦ 2018. Λίγες μέρες πρῖν ἀναχωρήσει ἀπό τήν Ν. ᾽Υόρκη τόν κάλεσε στό γραφεῖο του ὁ ἀρχιεπίσκοπος ᾽Αμερικῆς Δημήτριος. Χωρίς περιστροφές τοῦ ἀνακοίνωσε πῶς ἂν δέν σταματήσει νά βάλλει κατά τῶν οἰκουμενιστῶν θά ἀφορισεῖ. Αὐτά τοῦ διεμήνυσαν ἀπό τό Φανάρι. Χωρίς δισταγμό ὁ Παναγιώτης τοῦ ἀποκρίθηκε: — ᾽Ας κάνουν ὅ,τι θέλουν. Αὐτό πού ξέρω εἶναι ὅτι ὅταν θά πάω κοντά στό Χριστό θά τοῦ πῶ: — Χριστέ μου, δέν ἔκανα τίποτε καλό στή ζωή μου. ᾽Αλλά τήν πίστη σέ σένα δέν τήν πρόδωσα κι ἀφορίστηκα γι' αὐτό.

Ἐπιστρέφοντας στή Νῆσο ἐκτός ἀπό τή φροντίδα τοῦ ὑπέργηρου πατέρα του ἀνέλαβε νά ἀνακαινίσει τό πατρικό του. ᾽Αρχισαν νά τόν ἐπισκέπονται, ὅπως παλιά, φίλοι καί γνωστοί, χάριν ὠφελείας. Δυό μῆνες ἀργότερα διαγνώστηκε μέ καρκίνο στήν κάτω γνάθο. Ἐγχειρίστηκε κι ἀπό τότε ἔκανε ὑπομονή μέ τήν ἐλπίδα ὅτι εἶχε προλάβει τά χειρότερα. Δυστυχῶς οἱ ἀλλεπάλληλες ἀναλύσεις ἔδειξαν τό ἀντίθετο. Δέν τό φανέρωσε ὅμως στόν πατέρα του γιά νά μήν τόν πικράνει. Παρά τίς

δυσκολίες επέμενε νά συνεχίζει μέ τό ιστολόγιο. Τόν στενοχώρησε πολύ ή καταβαράθρωση τοῦ ἀντιοικουμενιστικοῦ ἀγώνα κι ἔγραψε πλεῖστα ἄρθρα γιά τό τί δέον γενέσθαι. Τά προβλήματα τοῦ Συλλόγου τόν ἀπασχόλησαν ἔντονα, παρόλο πού δέν ἐπανήλθε στό Διοικητικό Συμβούλιο.

Ἐν τῷ μεταξύ στίς 20.6.2019 ἐκοιμήθη ἐν Κυρίῳ ὁ πατέρα του, πού κράτησε τό βᾶρος τῶν οικονομικῶν τοῦ Συλλόγου γιά δεκαετίες καί παρέδωσε ἀποχωρώντας τό 2017 ἕνα ἀνθηρό ταμεῖο. Ἡ κατάσταση τῆς ὑγείας τοῦ Παναγιώτη ὅμως, μετά ἀπό μιά περίοδο σχετικῆς σταθερότητας ἄρχισε νά ἐπιδεινώνεται ἀπό τίς ἀρχές τοῦ 2021. Πλέον οἱ ἐπισκέψεις στό γιαντρί ἦταν συχνές. Ἀγωνιζόταν μέ ὑπομονή πολλή καί καρτερία.

Παράλληλα δέν σταμάτησε νά γράφει στό ιστολόγιο μέ τό γνωστό του ὕφος. Ἡ θέση του στό οὐκρανικό ἦταν ὅτι ὀρθῶς τό οἰκουμενικό πατριαρχεῖο παρεκώρησε τό αὐτοκέφαλο σπῆν οὐκρανική Ἐκκλησία. Αὐτό τόν ἔκανε στόχο σ' αὐτούς πού δέν κατάλαβαν ποτέ τούς κινδύνους πού ἐπικρέμονται στήν Ἐκκλησία λόγω τοῦ ρωσικοῦ ἐθνοφυλετισμοῦ.

Ἀπό τά μέσα τοῦ 2021 ἡ κατάσταση του ἐπιδεινώθηκε περισσότερο. Τό πρόσωπό του εἶχε φουσκώσει λόγω τοῦ ὄγκου καί τρεφόταν μόνο μέ ὑγρά. Στίς ἀρχές τοῦ 2022 ἡ ἀδυναμία του ἦταν πλέον ἐμφανής. Εἶχε ἀδυνατήσει πάρα πολύ, οἱ πόνοι ἦταν πολλοί κι ἀνυπόφοροι καί καθημερινά ἔπαιρνε φαγητό σέ ὑγρή μορφή ἀπό τό στομάχι. Τίς περισσότερες ὥρες κοιμόταν λόγω τῆς φαρμακευτικῆς ἀγωγῆς. Ξυπνοῦσε γύρω στό μεσημέρι. Αὐτός πού ἔτρεχε καί συνέπασχε μέ τούς ἀρρώστους δέν ἤθελε νά γίνεται βᾶρος καί δέν ἤθελε νά ἀπευθύνεται σέ φίλους καί γνωστούς γιά βοήθεια. Μοῦ ἔλεγε πῶς ντρεπόταν... Πέρασε τό πυρωμένο καμίνι τῆς ἀσθενείας μέ ὑπομονή πολλή καί καρτερία ἀξιοθαύμαστη ἐπικαλούμενος τή θεία βοήθεια. Λίγο πρῖν τό Πάσχα τοῦ 2022 ἔκανε τήν τελευταία του ἀνάρτηση στό ιστολόγιο πού ἀπό τότε σίγησε... Μετά ἀπό πολλή πίεση συγγενικῶν του προσώπων μεταφέρθηκε μετά τό Πάσχα σέ εἰδικό ἴδρυμα. Οἱ δυνάμεις του εἶχαν πλέον καταρρεύσει. Τόν ἐπισκέφθηκαν πατέρες τοῦ Σταυροβουνίου καί πλεῖστοι ὅσοι τῶν φίλων του. Ὅταν ἡ ἀνεψιά του τοῦ πρότεινε νά πάει γιά λίγο σπίτι του ἀπάντησε ὅτι προτιμοῦσε νά πάει κοντά στό Χριστό. Δυσκολευόταν στήν ὁμιλία ἀλλά εἶχε διαύγεια πνεύματος μέχρι τήν τελευταία στιγμή.

Κηδεύθηκε στό Παλαιό Κοιμητήριο Στροβόλου στίς 15.7. στόν οἰκογενειακό τάφο. Ἄφησε μνήμη ἀνιδιοτελοῦς ἐργάτη τοῦ εὐαγγελίου, ὁμολογητή τῆς πίστεως τῆς πατροπαραδότου, ἀλλά κι ἀνθρώπου πλήρους ἀγάπης πρὸς τόν πλησίον. Εὐκνηθεῖτε νά τόν ἀναπαύσει ὁ καλός Θεός ἐν ταῖς αὐλαῖς του καί ἐν χώρα ζώντων.

Ἄνδρεια Κυριακοῦ

ΠΑΡΑΚΛΗΣΗ ΣΤΗΝ ΚΑΡΥΔΑΚΙΩΤΙΣΣΑ

Κυριακή ἀπόγευμα. Ὁ ἥλιος, ὅπου νᾶναι θά βασιλέψει πίσω ἀπό τίς ψηλές βουνοκορφές. Ὅλα εἶναι ἤρεμα κι εἰρηνικά. Τό κτύπημα τῆς καμπάνας διακόπτει ὅλη αὐτή τήν ἡσυχία. Ἀντιλαλοῦν οἱ ρεματιές καί τά λαγκάδια ἐπαναλαμβάνουν κι ἀναμεταδίδουν τόν ἦχο τῆς. Στό ἄκουσμα τῆς καμπάνας οἱ χωρικοί διακόπτουν ὅλες τους τίς ἐνασχολήσεις κι ἐτοιμάζονται. Σέ λίγο βγαίνουν βιαστικά ἀπό τά σπίτια τους, κι ἀκολουθοῦν ἕνα δρόμο πού βγαίνει ἀπό τό χωριό καί κατηφορίζει στήν πλαγιά. Πᾶνε στήν Παράκληση τῆς Παναγίας. Ὅλο τό χωριό βρίσκεται στό πόδι. Γιά τούς ἀνθρώπους αὐτούς πού ζοῦνε κι ἀναπνεοῦν ἀκόμα τήν Ὁρθόδοξη Παράδοση, ἡ συμμετοχή στή λατρευτική ζωή τῆς Ἐκκλησίας δέν εἶναι κανένα ἀνιαρό καθῆκον τό ὁποῖο κάνουν γιά νά σπάσει ἡ μονοτονία ἢ γιά νά διασκεδάσουν τήν πλήξη καί τήν ἀνία τους, μά κάτι τό αὐθόρμητο, κάτι τό ἐντελῶς φυσικό.

Διακρίνει κανεῖς σ' ὄλο τό μήκος τοῦ δρόμου, πού ὀδηγεῖ στό ξωκλήσι τῆς Παναγίας, νά συνωθοῦνται πεζοί καί τροχοφόρα πού βιάζονται νά φθάσουν στήν ἐκκλησία. Δέν εἶναι μόνο κάτοικοι τοῦ χωριοῦ ἀλλά καί πολλοί πού λείπουν στίς πόλεις καί τό ἐξωτερικό κι ἔχουν μαζευτεῖ τώρα πού εἶναι περίοδος διακοπῶν «ἐκ βορρᾶ καί θαλάσσης καί ἑώας» στή γενέτειρά τους. Ὁ δρόμος καταλήγει σ' ἕνα πλάτωμα, ποῦναι καρπός τῆς φροντίδας τῶν χωρικῶν γιά τό ξωκλήσι. Στό μέσο του ὑψώνεται τό ἐκκλησάκι τῆς Παναγίας. Ἡ στέγη, μέ τά μαυρισμένα ἀπό τήν πολυκαιρία κεραμίδια, φανερώνει τούς αἰῶνες πού κουβαλάει στήν πλάτη του τό ταπεινό κι ἀπέριττο αὐτό κτίσμα. Τά ξύλα τῆς στέγης βρεγμένα ἀπό ἀμέριπτες καταιγίδες, κι ἐκτεθειμένα γιά αἰῶνες στόν ἥλιο, ἔχουν πάρει ἕνα χρώμα γκριζωπό, σάν τίς πέτρες τοῦ ἀντικρυνοῦ βουνοῦ. Σκύβουμε μπαίνοντας στήν ἐκκλησία γιατί ἡ πόρτα εἶναι χαμηλή. Δυό μανουάλια, ἕνα ἀναλόγι, ἕνα παμπάλαιο ξύλινο παγκάρι. Δίπλα του ἕνα προσκυνητᾶρι βαμμένο μέ ζωηρά χρώματα. Ὅσο περνᾶ ἡ ὥρα τά μανουάλια φορτώνονται μέ κεριά πού ἀνάβουν οἱ χωρικοί, πού καταφθάνουν ὁ ἕνας μετά τόν ἄλλο. Ὁ κῶρος εἶναι τόσο περιορισμένος πού κανεῖς δέν ἔχει τήν ἀξίωση νά παραμείνει στό ἐσωτερικό τῆς ἐκκλησίας. Ὅλοι βγαίνουν στήν αὐλή. Οὔτε εἴκοσι ἄτομα δέν θά μπορούσαν νά χωρέσουν σ' αὐτό. Τό τέμπλο εἶναι τόσο περιορισμένον

διαστάσεων πού μόνο τέσσερις εικόνες έχει τή δυνατότητα νά χωρέσει: τοῦ Σωτῆρος, τῆς Θεοτόκου, τοῦ Ἁγίου Ἰωάννη τοῦ Θεολόγου καί τοῦ Τιμίου Προδρόμου. Στούς τοίχους, δεξιά καί ἀριστερά, κρέμονται διάφορα μικρά εἰκονίσματα, ἄλλα παλαιότερα κι ἄλλα σύγχρονα.

Ἡ εἰκόνα τοῦ Σωτῆρος εἶναι παλιά βυζαντινή εἰκόνα πού ἀνήκει στήν περίοδο τῆς Φραγκοκρατίας. Ἀπεικονίζει τό θεανδρικό πρόσωπο τοῦ Κυρίου μέ πολλή μεγαλοπρέπεια κι ἰλαρότητα στή μορφή πού δικαιολογεῖ τήν ἐπιγραφή «Ὁ Ἐλεήμων». Τό εἰκονίσμα αὐτό ἦταν μέχρι τό 1935 σέ πολύ καλή κατάσταση ἀλλά τελευταῖα ἔχει ἀρχίσει νά ξεφλουδίζεται. Τό εἰκονίσμα τῆς Θεοτόκου εἶναι κι αὐτό τῆς ἴδιας περιόδου μέ τό προηγούμενο, ἀλλά δέν φαίνεται καθόλου ἀπό τίς πολλές «ποδιές» πού κέντησε ἡ εὐλάβεια τῶν γυναικῶν τοῦ χωριοῦ πρὸς τό πρόσωπο τῆς Κυρίας Θεοτόκου. Ἀνασπκώνοντας κανεῖς τίς «ποδιές» ἀντικρῦζει τήν μορφή τῆς Θεομήτορος μέ τόν Μονογενῆ της. Βλέπει μπροστά του μέ χρώματα καί σχήματα τό μοναδικό γεγονός τῆς Σαρκώσεως. Ἀντικρῦζει τόν «ἐν κόλποις τοῦ Πατρός... ἐν ἀγκάλαις τῆς Μητρός». Ἡ εἰκόνα εἶναι μαυρισμένη ἀπό τήν πολυκαιρία καί παρουσιάζει τή Θεοτόκο νά κρατάει τό Χριστό μέ τό ἀριστερό χέρι (Ἐλεοῦσα), ἐνῶ τό δεξί της εἶναι ὑψωμένο ἱκετευτικά πρὸς τόν Υἱό της, σάν μεσίτρια πού εἶναι «πρὸς τόν φιλόνητον Θεόν». Στήν κεφαλή φοράει ἡ Θεοτόκος ἕνα στέμμα ἐξαιρετικῆς τέχνης, πού πιθανῶτα θά τό ἔχει ζωγραφίσει κάποιο χέρι μεταγενέστερα, ἀπό φράγκικη ἐπίδραση μᾶλλον. Ἡ μορφή τῆς Θεοτόκου περιβάλλεται ἀπό φωτοστέφανο διότι εἶναι «ἡ φῶς τεκοῦσα τό θεῖον καί προαιώνιον». Μέσα σέ δύο κόκκινους κύκλους εἶναι γραμμένο μέ χρυσᾶ γράμματα τό «Μήτηρ Θεοῦ». Τίποτε ἄλλο. Ἡ εἰκόνα πλαισιώνεται ἀπό κόκκινους ρόμβους. Στό κάτω μέρος τῆς εἰκόνας εἶναι σημειωμένα τά ὀνόματα τῶν δωρητῶν, μέ χρυσᾶ κεφαλαῖα γράμματα σέ κόκκινο φόντο: «ἀντιστορήθη ἡ παροῦσα εἰκὼν διὰ συνδρομῆς τῶν εὐλαβεστάτων Πέτρου, Συμεῶν, Ραφαήλ, Μιχαήλ». Δίπλα ἡ χρονολογία, σβησμένη δυστυχῶς. Ὅταν πρὶν ἀρκετά χρόνια γινόντουσαν ἐργασίες γιά διαπλάτυνση τοῦ αὐλόγυρου, δίπλα ἀκριβῶς ἀπό τή δυτική πόρτα καί κάτω ἀπό τή σκιά μιᾶς βελανιδιάς βρέθηκε ὁ τάφος κάποιου «παπᾶ Ραφαήλ ἀπό τό Κάτω Χωρίον». Ἄραγε νᾶναι ὁ ἕνας ἀπό τούς δωρητές; Κύριος οἶδε.

Ὅπου νᾶναι θ' ἀρχίσει ἡ Παράκληση. Ὁ ἱερέας ἔχει ντυθεῖ μέ λευκά ἄμφια καί βγαίνει ἀπό τό ἱερό μέ ἀναμμένο τό θυμιατό. Κάνει μιά βαθειά ὑπόκλιση μπροστά στό εἰκονίσμα τῆς Θεοτόκου καί τό θυμιατίζει ἀργά καί μέ μεγαλοπρέπεια. Ἡ εὐωδία τοῦ θυμιάματος πλημμυρίζει τό χώρο τῆς μικρῆς ἐκκλησίας. «Χαῖρε δεκτόν πρεσβείας θυμίαμα, χαῖρε παντός τοῦ κόσμου ἐξίλασμα». Δύο ἄντρες, σκύβουν μέ σεβασμό, καί ἀφαιροῦν προσεκτικά τό εἰκονίσμα ἀπό τό τέμπλο. Προχωροῦν στή συνέχεια κρατώντας το πρὸς τήν ἐξοδο. Σκύβουν καί βγαίνουν ἀπό τή χαμηλή πόρτα. «Χαῖρε πύλη μόνη ἦν ὁ Λόγος διώδευσε μόνος». Βγαίνουν στήν αὐλή. Ὁ ἱερέας θυμιατίζει τήν εἰκόνα συνεχῶς. Ὅλοι ἔχουν στα-

ματήσει τίς κουβέντες, σκύβουν μέ εὐλάβεια τό κεφάλι καί σταυροκοποῦνται. Τίποτε δέν ἀκούγεται. Μόνο τό κουδούνισμα τοῦ θυμιατοῦ.

Δίπλα στή δυτική πόρτα τῆς ἐκκλησίας εἶναι κτισμένο ἕνα τσιμεντένιο βᾶθρο, κατασκευασμένο εἰδικά γιά τήν εἰκόνα, ἡ ὁποία στό κάτω μέρος ἔχει ξύλινη προέκταση, ἕνα «πόδι», πού μπαίνει στό μέσον τοῦ βᾶθρου πού εἶναι κενό. Ἔτσι στερεώνεται καλύτερα. Ἡ Παράκληση ἔχει ἀρχίσει. Ὁ ψάλτης διαβάζει «χθαμαλῇ τῇ φωνῇ» τόν ἑκατοστό τεσσαρακοστό δεύτερο Ψαλμό. Ὁ ἥλιος φωτίζει τίς κορφές τῶν ἀντικρυνῶν βουνῶν. Ὅλοι παρακολουθοῦν μέ κατάνυξη. Πόσες φορές ἔχουν ἐπικαλεσθεῖ τή βοήθεια τῆς Θεοτόκου! Πόσες φορές «περιστάσεις καί θλίψεις καί ἀνάγκαι» τούς ἔκαμαν νά κατηφορίσουν πρός τό ἐκκλησάκι τῆς καί ἀνάβοντας μέ δάκρυα τό καντήλι τῆς νά ζητοῦν τήν ἀρωγή τῆς! Πόσες φορές ἐνῶ ἦρθαν στό ἐκκλησάκι μέ τά πόδια κομμένα ἀπό τήν ἀγωνία δέν ἔφυγαν παρηγορημένοι, μέ τήν πεποίθηση ὅτι ἡ Θεοτόκος θά γίνει καί γι' αὐτούς «σκεπή καί προστασία καί ἀντίληψις»! Οἱ ψάλτες ψάλλουν τώρα τά τροπάρια τῶν ὁδῶν. Ψάλλουν τή Μεγάλη Παράκληση, πούναι γραμμένη ἀπό τόν πονεμένο ἐκεῖνο βασιλιᾶ τῆς Ρωμοσύνης, τό Θεόδωρο Δοῦκα τό Λάσκαρη, ἕνα ἄνθρωπο πού ἔνοιωσε νά τόν κυκλώνουν καθημερινά «αἱ τοῦ βίου ζάλαι ὡσπερ μέλισσαι κηρίον». Ὅταν τελειώνει ἡ τρίτη ὠδή οἱ ψάλτες σταματοῦν κι ὁ ἱερέας, διαβάζοντας ἕνα κατάλογο πού δέν λέει νά τελειώσει, εὐχεται «ὑπέρ ὧν ἡ παράκλησις τελεῖται». Ποιός γνωρίζει ποιά προβλήματα καί ποιές σκοτοῦρες βασανίζουν τούς ἀνθρώπους αὐτούς; Ποιός μπορεῖ νά μετρήσει τόν πόνο, τήν ἀγωνία καί τήν θλίψη πού τούς πιέζει τά στήθη σάν μυλόπετρα ἀσπίκωτη; Ὅλοι τους, κι ἐμεῖς μαζί, στρέφουμε ἱκετευτικά τό βλέμμα τῆς ψυχῆς πρός τήν Παναγία καί τῆς ἀπευθύνουμε «ἐκ βαθέων» τά πιό κάτω λόγια: «πρός τίνα καταφύγω ἄλλην Ἀγνή; πού προσδράμω λοιπόν καί σωθῆσομαι; πού πορευθῶ; ποῖαν δέ ἐφεύρω καταφυγῆν; ποῖαν θερμῆν ἀντίληψιν; ποῖαν ἐν ταῖς θλίψεσι βοηθόν; εἰς σέ μόνην ἐλπίζω, εἰς σέ μόνην καυχῶμαι καί ἐπί σέ θαρρῶν κατέφυγον».

Οἱ ψάλτες ἐκφράζουν συνεχίζοντας τή βεβαιότητα ὅτι ἡ Θεοτόκος μπορεῖ σ' ὅλα νά βοηθήσει «ὡς πανσθενούς Δεσπότου Θεοῦ Μήτηρ». Ἄν ρίξει κάποιος μιά ματιά στό πίσω μέρος τῆς μικρῆς ἐκκλησίας, θά διαπιστώσει «τοῦ λόγου τό ἀσφαλές». Ἀπό τά δοκάρια τῆς ὀροφῆς κρέμονται πλῆθος ἀφιερῶματα, χέρια, πόδια, κεφάλια καμωμένα ἀπό κερί. Ὅλα αὐτά εἶναι ἀψευδεῖς μάρτυρες τοῦ γεγονότος ὅτι ἡ Θεοτόκος εἶναι «πρεσβεία θερμῆ καί τεῖχος ἀπροσμάχητον, ἐλέους πηγῆ, τοῦ κόσμου καταφύγιον». Μιά τεράστια λαμπάδα, χοντρή σάν στύλος τῆς ἠλεκτρικῆς, θυμίζει τή θαυματουργική διάσωση ἀπό βέβαιο θάνατο, πρὶν ἀρκετές δεκαετίες, κάποιου νέου τόν ὁποῖο οἱ γιατροί εἶχαν ξεγράψει.

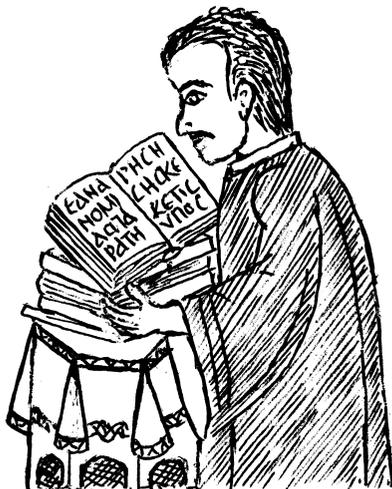
Ὁ ἱερέας θυμιατίζει. Ψάλλεται τό «Ἄξιον ἐστίν...». Ὁ ἥλιος, ὁ ὁποῖος «ἔγνω τήν δύσιν αὐτοῦ», ἔχει βασιλέψει καί τό φῶς του βάφει

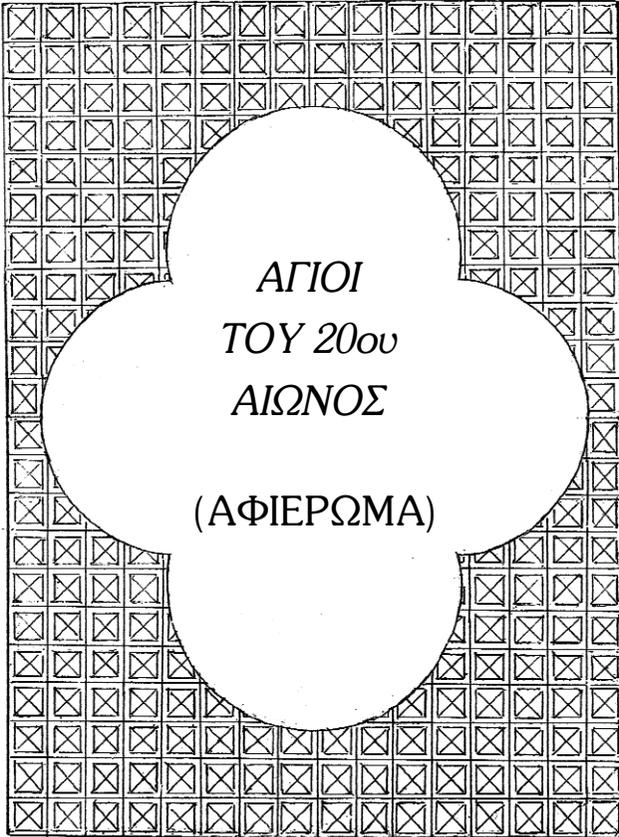
κατακόκκινες τīs βουνοκορφές. Γύρω από τήν αυλή τῆς ἐκκλησίας διάφορα δέντρα, ἀμυγδαλιές μέ τά κιτρινωπά τους φυλλώματα, ἐλιές και φουντουκιές στέκονται τελείως ἀκίνητα. Στό ἀντικρυνό βουνό, πούναι ὄλο πέτρα, σάν τά βουνά τῶν βυζαντινῶν εἰκόνων, μιά τεράστια βελανιδιά βρίσκεται σέ παρόμοια στάση. Οὔτ' ἓνα φύλλο δέν κουνιέται. τιμούν μέ τή σιωπή τους, ὅπως κάποτε μέ τό νά κλίνουν εὐλαβικά τīs κορφές τους στό ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, τή Μητέρα Ἐκείνου πού ἔκαμε νά γεμίσουν μέ ἀγαλλίαση «τοῦ δρυμοῦ ξύλα σύμπαντα».

Ἡ Παράκληση τελειώνει. Ὅλοι συνωθοῦνται γιά ν' ἀσπαστοῦν τό θαυματουργό εἰκόνημα. «Ἡ γάρ τῆς εἰκόνος τιμή ἐπί τό πρωτότυπον διαβαίνει», μάς πληροφορεῖ ὁ «χρυσορροάς» Δαμασκνός. Μαζί μέ τόν προφήτη Δαβίδ λέμε κι ἐμεῖς «προσκυνήσω πρὸς ναόν ἅγιον Σου». Ὁ ναός αὐτός, μάς βεβαιώνει ὁ ὑμνογράφος τῆς Ἐκκλησίας, εἶναι ἡ Θεοτόκος. «Χαῖρε Μαρία Θεοτόκε, ὁ ναός ὁ ἀκατάλυτος, μᾶλλον δέ και ἅγιος καθώς βοᾷ ὁ προφήτης: Ἅγιος ὁ ναός σου, θαυμαστός ἐν δικαιοσύνη».

Σέ λίγο τό εἰκόνημα ξαναποθετεῖται στή θέση του στό τέμπλο. Ὅλοι ἀνηφορίζουν πρὸς τό χωριό. Τά βήματα σέρνονται κάπως κουρασμένα. Ἀλλά ὄλοι εἶναι γαληνεμένοι. Ἔχουν πει τά παράπονά τους, ἔχουν φανερώσει τά προβλήματα και τόν πόνο τους στή Μητέρα ὄλων τῶν πονεμένων ἢ ὁποῖα «τῆ ρομφαία τῆς λύπης ἐσπαράχθη δεινῶς». Τήν ἔχουν εὐχαριστήσει γιά τīs εὐεργεσίες Της και τήν παρακαλοῦν νάναι παντοτινή βοηθός τους στίς φουρτούνες τῆς ζωῆς.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΥΡΙΑΚΟΥ

ΑΓΙΟΙ
ΤΟΥ 20ου
ΑΙΩΝΟΣ
(ΑΦΙΕΡΩΜΑ)

Συμεών Πηγαδουλιώτη
ΠΡΟΛΟΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

όσα αὕτη ἔσται πᾶσι τοῖς ὁσίοις αὐτοῦ» (Ψαλμ. ρμθ' 9). Ὁ ἄνωτέρω ψαλμικός στίχος, ἄνευ ἀντιλογίας, ἀφορᾷ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους τοῦ Θεοῦ, αὐτοὺς δηλ. πού τόν εὐηρέστησαν διά μέσου τῶν αἰῶνων κι ἔκαναν πράξη καί ζωή τίς ἐντολές του. Δέν πρέπει νά μᾶς διαφεύγει ὅμως ὅτι στήν πονηρή ἐποχή μας, ὅπου ἡ ἄμαρτία ἔγινε τρόπος ζωῆς κι οἱ μάζες ἀμαρτάνουν χωρίς ἴχνος εὐαισθησίας, ἀκούγεται ἀπό πολλούς χωρίς ἐντροπή, χωρίς αἰδῶ, ὅτι σήμερα ὁ κόσμος ἄλλαξε καί δέν μπορούμε νά μιλάμε γιά τίς εὐαγγελικές ἐντολές καί πρέπει κι ἔμεῖς οἱ χριστιανοί νά προσαρμοστοῦμε(!) στίς σύγχρονες ἀπαιτήσεις. Αὐτό λέγεται ἐκκοσμίκευση πού σημαίνει, χωρίς πολλά λόγια, ὅτι ἔμεῖς ὀφείλουμε νά ἀπεμπολήσουμε αὐτά πού γράφει τό Εὐαγγέλιο καί νά συμβιβαστοῦμε μέ τό Βελίαρ. Αὐτά δέν τά λένε μόνο οἱ αἵρετικοί καί οἱ μακράν τοῦ Θεοῦ ἀλλά ἀκούγονται, δυστυχῶς, καί στό κῶρο τῆς Ἐκκλησίας. Αὐτά μᾶς λένε αὐτοί πού θέλουν, νά διορθώσουν τοὺς Πατέρες, αὐτά ἐπαγγέλλονται αὐτοί πού ἀποποινικοποιοῦν τίς σαρκικές σχέσεις, πηγαίνοντας κόντρα στό εὐαγγέλιο τοῦ Χριστοῦ. Κι ἔρχονται οἱ Ἅγιοι τῆς ἐποχῆς μας, τοῦ 20οῦ αἰῶνος, νά μᾶς ποῦν: «στῶμεν καλῶς, στῶμεν μετά φόβου». Πῶς τό λένε; Ἄδοντες, βοῶντες, κεκραγότες καί λέγοντες μέ τήν κατά Θεόν βιοτήν τους. Δέν μᾶς ἐγκατέλειψε ὁ καλός Θεός, οὔτε μᾶς ἄφησε νά γίνουμε βορά λεόντων, ἀλλά φανέρωσε τέτοιες μορφές στήν ἐποχή μας ὥστε κάθε ράθυμος, χαμερπής καί διαστρεβλωτής τῆς ἀλήθειας νά εἶναι ἀναπολόγητος. «Οὗ δέ ἐπλεόνασεν ἡ ἄμαρτία ὑπερεπερίσσευσεν ἡ χάρις» (Ρωμ. ε' 20).

Καί γιά νά γνωρίσουμε τοῦ λόγου τό ἀσφαλές μπορούμε νά σταθοῦμε σέ γεγονότα τῆς ζωῆς τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν. Ποιός δικαιοῦται νά λησμονήσει τήν ἀγωνία καί τήν ἔγνοια τοῦ νεομάρτυρος κληρικοῦ Χαραλάμπους Μιχαηλίδη, ἐφημερίου τῆς Λουρουκίνας τῆς Κύπρου, πού ἀγωνίστηκε παντοιοτρόπως νά στερεώσει τήν πίστη τῶν Κρυπτοχριστιανῶν κωριανῶν του μέ ἀποτέλεσμα νά τόν δολοφονήσουν φανατικοί Τοῦρκοι; Ποιός δέν μπορεί νά συγκρίνει τά φοβερά μαρτύρια πού ὑπέστη ὁ πρεσβύτερος Γεώργιος Σκρέκας στά χέρια τῶν ἀθέων μέ αὐτά πού ὑπέστησαν οἱ ἀρχαῖοι μάρτυρες στά χέρια τῶν Ρωμαίων βασανιστῶν τους; Ποιός δέν τρέμει καί σωπαίνει ὅταν βλέπει τόν νεομάρτυρα Εὐγένιο Ροντιόνωφ νά ἀρνιέται νά βγάλει τό σταυρό ἀπό τό λαιμό του μέ ἀποτέλεσμα τόν ἀποκεφαλισμό του ἀπό τοὺς Τσετσένους; Οἱ 222

νεομάρτυρες του Πεκίνου βρήκαν, ως γνωστόν, τό θάρρος κι αντίσταθηκαν στους παγανιστές συμπατριώτες τους μέ αποτέλεσμα νά πεθάνουν ὅλοι τους μαρτυρικά γιά τήν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ. Ἀναλογίζεται κανείς τίς ἐξορίες καί τά βάσανα πού ὑπέμεινε ἀγογγύστως ἀπό τό κομμουνιστικό καθεστῶς ὁ Ἅγιος Λουκᾶς ἀρχιεπίσκοπος Συμφερουπόλεως ὁ ἰατρός καί δοξάζει τό Θεό πού μᾶς χάρισε τέτοιο ποιμένα καί διδάσκαλο.

Ὅμως οἱ σύγχρονοι Ἅγιοι δέν ἔχυσαν μόνο τό αἷμα τους γιά τόν Χριστό. Κατόρθωσαν μέ νηστείες, ἀγρυπνίες καί προσευχές νά ἐπιτύχουν τό πλήρωμα τῶν εὐαγγελικῶν ἀρετῶν καί νά λάμπουν ὡς φωστῆρες ἐν αὐχμηρῷ τόπῳ. Θυμᾶστε πῶς συμπεριφέρθηκε ὁ Ἅγιος Νεκτᾶριος ὁ θαυματουργός ὅταν τόν κατηγοροῦσε ψευδῶς ἕξαλλος ὁ εἰσαγγελέας; Δέν διαμαρτυρήθηκε, δέν κατέφυγε στά δικαστήρια γιά νά βρεῖ τό δίκιο του ἀλλά ἀναφώνησε: — ἔχει ὁ Θεός, ξέρει ὁ Θεός. Ἡ θαυμαστή του ταπείνωση τόν ἔκανε μεγάλο ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καί θαυματουργό. Ὁ ταπεινός λειτουργός τοῦ Ὑψίστου Νικόλαος ὁ Πλανᾶς, ὁ πῶος, ἐλεήμων, φιλόανθρωπος κι ἁγιασμένος παπᾶς στήριξε μέ τίς προσευχές του τήν Ἀθήνα, τίς πρῶτες δεκαετίες τοῦ 20ου αἰῶνος.

Ποίος δέν μένει ἐνεός ὅταν πληροφορεῖται πῶς ἀντιμετώπισε ὁ Ἅγιος Ἰουστίνος Πόποβιτς, ὁ νέος ὁμολογητής, τήν πρόταση τοῦ ἀθεϊστικοῦ καθεστώτος γιά νά συνεργαστεῖ μαζί του; — Ποτέ, ἀποκρίθηκε, ἔστω κι ἂν μέ κόψετε σέ δισεκατομμύρια κομματάκια. Ὁ ἴδιος Ἅγιος καταδίκασε μέ σαφήνεια καί χωρίς τόν παραμικρό δισταγμό τόν οἰκουμενισμό, πού ταλανίζει ἐδῶ κι 120 χρόνια τήν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ.

Οἱ σύγχρονοι Ἀγιορεῖτες Ἅγιοι Παῖσιος, Πορφύριος, Ἐφραίμ Κατουνακιώτης, Ἱερώνυμος Σιμωνοπεριτίης, Ἰωσήφ ὁ Ἡσυχαστής, Σιλουανός ὁ Ἀθωνίτης καί Σωφρόνιος τοῦ Ἔσσεξ κι ὄχι μόνο, ἀποδείχθηκαν στοργικοί πατέρες καί παρηγορητές τοῦ ἀναγκασμένου λαοῦ τοῦ Θεοῦ. Στάθηκαν δίπλα στόν πονεμένο ἄνθρωπο τῆς ἐποχῆς μας καί μέ τίς νοθεσίες, τά θαύματα, τίς συμβουλές τους στήριξαν ἀναρίθμητες χιλιάδες πιστῶν.

Αὐτοί εἶναι οἱ ἀληθινοί παιδαγωγοί τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ. Αὐτοί εἶναι οἱ μπροστάρηδες πού μᾶς δείχνουν ἀπλανῶς τό δρόμο πρὸς τή βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Ἄς τούς ἀκολουθήσουμε ἀνενδοιάστως. Ἄς τούς μιμηθοῦμε τό κατά δύναμιν. Ἡ ζωή τους δέν εἶναι τίποτε ἄλλο παρά τό ἐφαρμοσμένο Εὐαγγέλιο. Καί μόνη ἡ παρουσία τους σκορπίζει τό σκοτάδι πού προσπαθοῦν νά εἰσαγάγουν οἱ ψευδοδιδάσκαλοι τῆς σύγχρονης ἐποχῆς.

Φώτιου Σχοινᾶ

Ο ΑΓΙΟΣ ΑΜΦΙΛΟΧΙΟΣ Ο ΕΝ ΠΑΤΜΩΙ

ατά τόν 20ο αἰώνα διέλαμψαν δύο φαιινές τριάδες ἁγίων στό στερέωμα τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ πρώτη τριάδα, πασίγνωστη, εἶναι ὁ ἅγιος Πορφύριος ὁ Κausοκαλυβίτης, ὁ ἅγιος Παΐσιος ὁ Ἀγιορείτης καί ὁ ἅγιος Ἰάκωβος ὁ ἐν Εὐβοίᾳ. Ἡ δεύτερη τριάδα, λιγώτερο γνωστή στους νεωτέρους, εἶναι ὁ ἅγιος Ἀμφιλόχιος ὁ ἐν Πάτμῳ, ὁ ὅσιος Φιλόθεος ὁ ἐν Πάρῳ καί ὁ γέροντας Γαβριήλ ὁ Διονυσιάτης.

Σχετικά μέ τόν ἅγιο Ἀμφιλόχιο καί γενικώτερα γιά τήν δεύτερη φαιινή τριάδα Γερόντων ὁ μακαριστός καθηγητής Νικόλαος Τωμαδάκης ἀναφέρει: «Τόν ἐγνώρισα (τόν ἅγιο Ἀμφιλόχιο), τό πρῶτον, τό θέρος τοῦ 1952, μοῦ ἔδωκεν τήν χαράν νά κοινωνήσω τῆς πλέον μεγαλοπρεποῦς ἐν τῇ λιπότητί της ἀκολουθίας, παρακολουθῶν αὐτόν ἱερουργοῦντα εἰς τό Μοναστήριον τοῦ Εὐαγγελισμοῦ. Ὁ λόγος του ἦτο μετουσίωσις, τό βλέμμα του ἦτο ἡ ψυχή του. Ποῦ εὔρισκεν αὐτός ὁ ἅγιος ἄνθρωπος τήν ὑπομονήν νά ἀγαπᾶ τούς πάντας, νά ὑπομένη τά πάντα, νά ὑπηρετῇ ὅλους ἀδιακρίτως, νά μή σχολιάζη τίποτε, νά μή ἀγανακτῇ διά τίποτε; Πῶς ἡ ἔρημος τῆς Ὁρθοδοξίας ἐφύτρωσεν αὐτό τό μυρίπνοον κρίνον; {...} Ἐχαιρεν ἡ μακράν παντός θεολογικοῦ φανατισμοῦ καί ὑπερηφανείας ψυχή του διά τήν πρόοδον τῶν ἀγαθῶν ἔργων. Διά τῶν χειρῶν του δέν εἶχε ἀνεγείρει ἱερούς ναούς, εἶχεν ὁμως στηρίξει ψυχάς, εἶχεν οἰκοδομήσει ἀνθρώπους. Ἦτο παρηγορία νά σκέπτεσαι ὅτι ἡ Ὁρθοδοξία εἶχεν ἀκόμη τόν Γαβριήλ Προηγούμενον τῆς Διονυσίου, τόν Φιλόθεον Ζερβάκον, ἡγούμενον τῆς Λογγοβάρδας εἰς τήν Πάρον καί τόν Ἀμφιλόχιον Μακρῆν εἰς τήν Πάτμον»¹.

Ὁ ἅγιος Ἀμφιλόχιος ἐγεννήθη στήν Πάτμο τό 1889 ἀπό εὐλαβεστάτους γονεῖς, Ἐμμανουήλ καί Εἰρήνη, καί ἀνετράφη ἀπό παιδί μέ τά ζωηφόρα νάματα τῆς Ὁρθοδοξίας. Τό βαπτιστικό ὄνομά του ἦταν Ἀθανάσιος. Ἀπό μικρός ἔδειχνε τήν εὐλάβεια καί τήν μοναχική κλίση του. «Ἐκ κοιτίας μητρός ἡγιασμένος» οὐδέποτε δέχθηκε βρεφικό γάλα τίς σταυρώσιμες ἡμέρες τῆς Τετάρτης καί Παρασκευῆς². Ὅπως διηγεῖται τό πνευματικό του παιδί, ὁ μακαριστός Γέροντας Γρηγόριος, ἡγούμενος τῆς Δοχειαρίου στό Ἅγιον Ὄρος: «Τόν πρῶτο χρόνο τῆς ζωῆς του, τήν Μεγάλῃ Παρασκευῇ ἔκλεισε τά ματάκια του καί ὅλη τήν ἡμέρα δέν ζήτησε νά θηλάσῃ, δέν ζήτησε τόν μαστό τῆς μάννας. Καί μόνον μετά τά μεσάνυχτα ξύπνησε καί θήλασε. Καί τήν ἐπόμενη χρονιά τήν ἴδια μέρα φέλισε: «Τό νινό εἶναι σήμερα στόν τάφο. Πῶς θά φᾶμε;»³.

Ὅταν ἦταν δόκιμος μοναχός ἐπισκέφθηκε τό Ἅγιον Ὄρος καί συνδέθηκε μέ τόν ἅγιο Δανιήλ Κατουνακιώτη, ἀπό τόν ὁποῖο ἔμαθε τήν ἡσυχαστική ζωή καί ἐμπνεύσθηκε τή σφοδρή ἀγάπη του γιά τή νοερά

προσευχή. Ἐκὼς τὴν Ἀθήνα τὸ 1914 γνώρισε καὶ συνδέθηκε μὲ τὸν ἅγιο Νεκτάριο ἀπὸ τὸν ὁποῖο ἐπίσης γνώρισε καὶ ἐμυήθηκε στὴ νοερά προσευχή καὶ στὴ μοναχικὴ ζωὴ. Παρόλο πού θεωροῦσε καλὸ καὶ ἐπωφελὲς οἱ μοναχὲς πού εἶχε ὑπὸ τὴν καθοδήγησή του νὰ ἐπιδίδονται καὶ σὲ ἱεραποστολικὴ δραστηριότητα, ὅμως ὡσαύτως πίστευε ὅτι δὲν πρέπει νὰ παραμελοῦν τὴν νοερά προσευχή, τὴ νηπτικὴ ζωὴ, τὴν ἀκολουθίαν καὶ ἐν γένει τὴν γνήσια ἡσυχαστικὴ ἀγωγή. Συμβούλευε τὴν μοναχὲς τοῦ Ἡσυχαστηρίου τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, πού ἵδρυσε ὁ ἴδιος: «Νὰ καλλιεργήσετε τὴν εὐχή. Αὐτὴ γέμισε τὸν Παράδεισο μὲ τόσους ἁγίους. Δὲν ὑπάρχει ἄλλος τρόπος καθαρῶν καὶ ἁγιασμοῦ ἀπὸ τὴν νοερά προσευχή. Ὅταν καλλιεργεῖτε τὴν εὐχὴν δὲν θὰ κουράζεσθε, δὲν θὰ ταράττεσθε, δὲν θὰ νυστάζετε στὴν ἀκολουθίαν, διότι τὸ σῶμα σας θὰ εἶναι πλέον ἔνδυμα. Τὸ φόρεμα οὔτε λυπᾶται, οὔτε κρυώνει, οὔτε κουράζεται. Ὅσες ὥρες καὶ νὰ στέκομαι δὲν κουράζομαι. Διὰ τὴν εὐχὴν γίνεται ὁ ἄνθρωπος σάν παιδί, τὸν ἐπαναφέρει στὴν ἀπλότητα καὶ ἀθωότητα πού εἶχε ὁ Ἀδάμ στὸν Παράδεισο πρὸ τῆς πώσεως. Καταργεῖ τὴν διαφορὰ τοῦ ἑτέρου φύλου. Ἐκκεντρίκεται ἀπὸ τοὺς κοσμικοὺς, τὴν εὐλογημένην ἁγίαν ἀπάθειαν. Θὰ λεπυρυνθῆτε, θὰ πετᾶτε μὲ τὴν εὐχὴν. Τότε ὁ μοναχὸς ἔχει τὴν πραγματικὴν χαρὰ, ὅταν ἔχει διὰ τῆς εὐχὴς τὸν Χριστὸν ἐν τῇ καρδίᾳ του»⁴. Ὁ Γέροντας Γρηγόριος γράφει γιὰ τὴν μεγάλην ἀγάπην καὶ πιστότητα πού εἶχε στὴ λατρευτικὴν ζωὴν: «Μὲ ἀκρίβειαν σχολαστικὴ κρατοῦσε τοὺς τύπους καὶ τὴν οὐσίαν τοῦ μοναχισμοῦ. Ἦθελε καὶ τὰ καντήλια ἀναμμένα —πολλὰ φορὲς μὲ ἐπέπληττε, ἂν εὑρίσκε σβηστό τὸ καντήλι τῆς παρακαταθήκης— καὶ τὴν προσευχὴν ἀκατάπαυστην. Ἡ ἀκολουθία ἦταν ἡ ζωὴ του· χωρὶς αὐτὴν, δὲν μπορούσε νὰ ζήσει. —Καλὲς εἶναι οἱ διδασκῆς — ἔλεγε — ἀλλὰ ὁ μοναχὸς τρέφεται μὲ τὴν ἀκολουθίαν· στὸν κῶρον τῆς προσευχῆς ἀναπνέει ἐλεύθερα»⁵.

Εἶναι γεγονός ὅτι ὁ ἅγιος Ἀμφιλόχιος ἀνέπτυξε τεράστια ἱεραποστολικὴ καὶ ἐθνικὴ δράση στὰ Ἰταλοκρατούμενα Δωδεκάνησα ἱδρύοντας κυρίως γυναικεῖα Μοναστήρια, διδασκαλεῖα καὶ λοιπὰ ἱδρύματα ὅχι μόνον ἁγιαστικῆς ἀλλὰ καὶ κοινωνικῆς ἐπωφελοῦς δράσεως. Βέβαια, ὅπως τονίσαμε ἤδη, τὸν Μοναχισμό δὲν τὸν ἤθελε νὰ ἐπιδίδεται ἀποκλειστικὰ σὲ ἐξωτερικὴ, κοινωνικὴ δράση, ἀλλὰ νὰ συνδυάζει καὶ τὴν ἐσωτερικὴν, νοερά ἐργασία καὶ ἡσυχαστικὴ ἀγωγή, διότι ἔτσι μόνον, πίστευε, θὰ εἶναι χρήσιμος καὶ γόνιμος καὶ θὰ ἀποδώσει πλούσιον καρπὸν. Εἶναι χαρακτηριστικὸ αὐτὸ πού ἔχει γραφεῖ: «Τὸν Ἰούνιον τοῦ 1947 ὁ ἅγιος Ἀμφιλόχιος προσκαλεῖται ἀπὸ τὴν στρατιωτικὴν διοίκηση νὰ μεταβῆ στὴν Ρόδον {...} Ὁ ἀντιναύαρχος Ἰωαννίδης παρακαλεῖ τὸν Ὅσιο νὰ διαθέσει ἕνα κλιμακίον ἀδελφῶν, γιὰ νὰ παραλάβῃ τὸ βρεφκομεῖον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἤδη εἶχαν ἀποχωρήσει οἱ Ἰταλίδες μοναχὲς. Παρότι ὁ Ὅσιος πάντα ρίπτει τὸ κέντρο βάρους τοῦ μονήριου βίου στὴν ἄσκηση καὶ τὴν ἐν γένει πνευματικὴν τροφοδοσίαν τῶν μοναχῶν, ὅταν πληροφορεῖται τὴν ἀξιολύπητην κατάστασιν τῶν βρεφῶν πού κάθε

μέρα πεθαίνουν, πείθεται ότι είναι ἐπείγουσα ἐθνική ἀνάγκη νά ἐπι-
στρατευθοῦν οἱ μοναχές σέ αὐτό τό κοινωνικό ἔργο»⁶.

Ἐὸ ἅγιος Ἀμφιλόχιος διακρινόταν γιά τήν μεγάλη ἀγάπη καί εὐαι-
σθησία πού εἶχε στά πνευματικά του τέκνα, στίς μοναχές. Πίστευε ὅτι ἡ
γυναῖκα ἔχει ἀπό τή φύση της σέ μεγαλύτερο βαθμό τή δυνατότητα νά
ἀγαπάει ἀπό ὅ,τι ὁ ἄνδρας. Ἔως ἀκούσουμε τά ἴδια τά λόγια τοῦ Γέρο-
ντος: «Ὁ Χριστός πολύ ἀνύψωσε τή γυναῖκα. Αὐτό ἐσεῖς πρέπει νά τό
ἀξιοποιήσετε. Ἡ καρδιά τῆς γυναικός εἶναι πλασμένη νά ἀγαπᾷ περισ-
σότερον ἀπό τοῦ ἄνδρός. Ἡ ἀγάπη της εἶναι ἀνωτέρα ἀπό αὐτήν τοῦ
ἄνδρός. Ὁ ἄνδρας, ὅσο καί νά θέλει, δέν θά μπορέσῃ νά ἀγαπήσῃ
τόσο λεπτά σάν τή γυναῖκα. Τώρα πού εἴσθε νέες νά ἀγαπήσετε τόν
Νυμφίο σας. Πραγματική φλόγα νά καίῃ στά σπλάχνα σας. Ἐσᾶς, πού
δώσατε τά νιάτα σας, τήν ζωήν σας δι' Ἐκεῖνον, πόσον θά σᾶς τιμήσῃ
μίαν ἡμέραν! Θά ἔχῃτε τήν πρώτην θέσιν κοντά Του στόν οὐρανό. Δέν
θά εἴσθε δοῦλες Του, μά νύμφες Του. Ἡ θέσις σας θά εἶναι ἀνώτερη
ἀπό τήν ἰδική μας. Ἐμεῖς ὡς ἱερεῖς θά εἴμαστε σάν ἀξιωματικοί, σάν
θυρωροί στά παλάτια Του καί σεῖς θά εἴσθε μέσα νύμφες Του καί βασι-
λισσές Του»⁷. Ὁ ἴδιος εἶχε μία λεπτή καί τρυφερή ἀγάπη σέ ὅλα τά
πνευματικά του παιδιά, ἰδιαίτερος ὅμως στίς μοναχές. «Τί νά τόν κάνω
τόν Παράδεισο χωρίς ἐσᾶς, τά πνευματικά μου παιδιά;»⁸ καί πάλι
«Παράδεισο χωρίς ἐσᾶς, παιδιά μου, δέν τόν θέλω»⁹ ἔλεγε. Ἀποτελέ-
σμα αὐτῆς τῆς διακριτικῆς, ἀνιδιοτελοῦς καί ἐντελῶς προσωπικῆς ἀγά-
πης πού εἶχε στά πνευματικά του παιδιά ἦταν αὐτά νά αἰσθάνονται ὅτι
ἀγαποῦσε τό καθένα ξεχωριστά καί περισσότερο ἀπό τά ἄλλα.

Ἐὸ ἅγιος Ἀμφιλόχιος διέπρεψε ὡς πνευματικός Πατέρας. Ἡ μακα-
ριστή Γερόντισσα Εὐστοχία γράφει γιά τό χάρισμα τῆς πνευματικῆς
πατρότητος τοῦ ἁγίου Ἀμφιλοχίου: «Ἄλλ' ὁ μακαριστός Γέροντας ἐδεί-
χθη ἀπαράμιλλος κυρίως ὡς Πνευματικός Πατήρ! Εἰς τό σημεῖον αὐτό
ἰδιαίτεράν τήν ἀδυναμίαν αἰσθάνεται ἡ γλῶσσα προκειμένου νά ἐξωτε-
ρικεύσῃ πλήρως, ὅσα αἱ καρδίαι ἡμῶν τῶν πνευματικῶν θυγατέρων του
αἰσθάνονται... Δέν εἶναι ὑπερβολή νά εἴπωμεν, ὅτι ὁ ἀοίδιμος ἡμῶν
Πατήρ ἔζη δι' ἡμᾶς. Ὅτι “νῦν ζῶ, ἐάν ὑμεῖς στήκετε ἐν Κυρίῳ” ἦτο ὡσάν
νά μᾶς ἐπαναλάμβανε μετά τοῦ Ἀποστόλου. Δέν ἀνεπαύετο, ἐάν δέν
ἀνέπαυεν ἐκάστην ἐξ ἡμῶν. Μᾶς ἠγάπα ὅλας χωρίς νά ἐμποδίζεται εἰς
τοῦτο ἀπό τās ἀδυναμίας καί τά ἐλαττώματά μας. Ἡ ἀγάπη του δέ αὕτη,
ἡ πλατεῖα καί ἀπεριόριστος, τοῦ ἐδίδαξε καί τήν τέχνη τῆς ἱατρικῆς τῶν
ψυχῶν μας. Οὕτως, ὡς ἄριστος πνευματικός ἱατρός ἐγνώριζε νά παραμυ-
θεῖται τās ὀλιγοψύχους, νά ἐνθαρρύνει τās δειλάς, νά μετριάζει τās ἐπαι-
ρομένας, νά τονώνει τās ἀδυνάτους, νά συγκρατεῖ τās ἐχούσας αὐθορ-
μησίαν, νά διεγείρει τās ῥαθυμούσας, νά ἀνακαλεῖ τās παρουσιαζούσας
ἀνηκοῖαν, νά βοηθεῖ τās ἐμπίπτουσας εἰς πειρασμόν ὡς γνώστης ἄλλω-
στε βαθύς τῆς τακτικῆς τοῦ ἀοράτου πολέμου. Καί γενικῶς εἶχε τό μέγα
χάρισμα νά ἀναπαύει ἐκάστην ἐξ ἡμῶν εἰς πᾶσαν περίπτωσιν...»¹⁰. Εἶναι
καρκτηριστικό τῆς ἀπαραμίλλου ἰκανότητός του ὡς πνευματικοῦ πατρός

αυτό που εἶπε ὁ μητροπολίτης Διοκλείας Κάλλιστος Γουέαρ, ὁ ὁποῖος ἦταν καί πνευματικό του τέκνο: «ὁ π. Ἄμφιλόχιος ἦταν ὁ μεγαλύτερος πνευματικός τῆς Ἑλλάδας κατά τόν εἰκοστό αἰώνα»¹¹.

Ὁ Γέροντας ἅγιος Ἄμφιλόχιος ἐκοιμήθη στίς 16 Ἀπριλίου 1970, ἡμέρα Πέμπτη τῆς Βαγιανῆς ἑβδομάδος, ὅποτε καί τιμᾶται ἡ μνήμη του. Εἶναι πανθομολογούμενο ὅτι ἦταν πλήρης ὑπερφυσικῶν χαρισμάτων εἶχε καί τό προορατικό καί τό διορατικό χάρισμα. Μάλιστα ἔτι ζῶν, ἀλλά καί μετά τόν θάνατό του ἐτέλεσε πληθώρα θαυμάτων. Ἡ στενότης τοῦ διαθέσιμου χώρου δέν μᾶς ἐπιτρέπει νά ἀναφέρουμε ἔστω λίγα ἀπό αὐτά. Ὁ ἀναγνώστης μπορεῖ νά τᾶ ἀνεύρει στά τρία βιβλία γιά τόν ἅγιο Ἄμφιλόχιο, στά ὁποῖα παραπέμπουμε. Ἐδῶ μόνο θά ἀναφερθοῦμε σέ μία θεοπτία του στό τέλος τοῦ βίου του: «Τό Σάββατο τοῦ Ἄκαθίστου ὁ Ἅγιος ἄν καί εἶχε ὑψηλό πυρετό, ἦταν ἔτοιμος νά κατέβει στό ναό γιά νά συμμετάσχει στή θεία λειτουργία καί νά μεταλάβει τόν Ἄρτο τῆς Ζωῆς. Ὑποχώρησε ὅμως στίς θερμές παρακλήσεις τῶν παιδιῶν του καί παρέμεινε στόν Πύργο. Καθ' ὅλη τή διάρκεια τῆς ἱερῆς μυσταγωγίας παρόλο πού ἦταν τόσο ἐξασθενημένος, προσευχόταν ὀρθῶς μέ δάκρυα κατανύξεως καί ὕψωνε τά χέρια του στόν οὐρανό. Ὅταν ἦρθε ἡ συγκλονιστική γιά τόν Ὅσιο στιγμή τῆς Μεταλήψεως τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων, αἴφνης θεῖο φῶς περιέλαμψε τό πρόσωπό του! Ἀνείπωτη συγκίνηση κατέλαβε ὅσους βρίσκονταν ἐκεῖ. Τόν μόνο πού ἄκουγαν ἦταν οἱ ἐγκάρδιες εὐχαριστίες πού ψέλλιζαν τά χεῖλη του, μέχρι πού τελείωσε ἡ θεία λειτουργία»¹².

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

1. Παρατίθεται στό Καθηγουμένης Χριστονομῆς Μοναχῆς. *Ἡ δροσοβόλος καύσις τῆς προσευχῆς, Γέρων Ἄμφιλόχιος Μακρῆς*, ἐκδόσεις Ἐπτάλοφος, Ἀθήνα κ.κ., σελ. 81-82.

2. Βλ. Χριστονομῆς Μοναχῆς, *ὁ.π.*, σελ. 35.

3. Γρηγορίου Μοναχοῦ Κουβαρίτου, *Πνευματική συμπόρευσις. Ὁ ὄσιος Ἄμφιλόχιος - ὁ ὄσιος Φιλόθεος*, Ἅγιον Ὅρος, σελ. 19.

4. Παρατίθεται στό ἀνωτέρω μνημονευθέν βιβλίο τῆς Καθηγουμένης Χριστονομῆς Μοναχῆς στίς σελ. 102-103.

5. Γρηγορίου Μοναχοῦ Κουβαρίτου, *ὁ.π.*, σελ. 15.

6. Ὁ Ἅγιος τῆς διπλῆς ἀγάπης. Ἅγιος Ἄμφιλόχιος ὁ ἐν Πάτιμω, Ἱερά Μονή Εὐαγγελισμοῦ Μ.Η., Πάτιμος 2021, σελ. 76.

7. Ὁ Ἅγιος τῆς διπλῆς ἀγάπης. Ἅγιος Ἄμφιλόχιος ὁ ἐν Πάτιμω, *ὁ.π.*, σελ. 103-104.

8. Χριστονομῆς Μοναχῆς, *ὁ.π.*, σελ. 104.

9. Χριστονομῆς Μοναχῆς, *ὁ.π.*, σελ. 13.

10. Χριστονομῆς Μοναχῆς, *ὁ.π.*, σελ. 114-115.

11. Ὁ Ἅγιος τῆς διπλῆς ἀγάπης. Ἅγιος Ἄμφιλόχιος ὁ ἐν Πάτιμω, *ὁ.π.*, σελ. 65.

12. Ὁ Ἅγιος τῆς διπλῆς ἀγάπης. Ἅγιος Ἄμφιλόχιος ὁ ἐν Πάτιμω, *ὁ.π.*, σελ. 138-139.

ΦΩΤΙΟΣ ΣΧΟΙΝΑΣ
Διδάκτωρ Φιλοσοφίας

Χριστόδουλου Βασιλείαδη

Ο ΑΓΙΟΣ ΑΝΘΙΜΟΣ Ο ΕΝ ΧΙΩ

Ἅγιος Ἄνθιμος τῆς Χίου ἦταν γνωστός στὸν κόσμον ὡς Ἄργυριος Κ. Βαγιάνος. Γεννήθηκε τὴν 1η Ἰουλίου τὸ 1869 στὴν περιοχή τοῦ Ἁγίου Λουκά Λιβαδιῶν, στή Χίο. Οἱ γονεῖς του ὀνομάζονταν Κωνσταντῖνος καί Ἄργυρῶ φρόντισαν νά δώσουν στὸν νεαρό Ἄργυριο χριστιανική ἀγωγή. Ὅλο τὸ οἰκογενειακὸ περιβάλλον τοῦ Ἄργυριου συντελοῦσε σὲ νά πάρη στερεές χριστιανικὲς βάσεις, οἱ ὁποῖες θά τὸν βοηθοῦσαν στήν μετέπειτα πορεία του· εἶχε πνεῦμα σοφίας καί συνέσεως καί προοριζόταν ἀπὸ τὸν Κύριον νά γίνῃ μεγάλος παιδαγωγὸς τῶν χριστιανῶν. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐκπαίδευσή του, δέν εἶχε κάποια ἀξιόλογη μόρφωση, διότι ἐκείνη τὴν ἐποχὴ τὰ παιδιά τῶν φτωχῶν οἰκογενειῶν δέν σπούδαζαν. Ἔτσι φοίτησε σὲ δημοτικὸ σχολεῖο μόνον· παρόλον ὅμως ὅτι δέν ἔμαθε γράμματα πολλά, διέθετε ἔμφυτη εὐφυΐα καί διεισδυτικὴ πνεύματος. Ἀπὸ πολὺ μικρῆ ἡλικίας προσευχόταν καί νήστευε.

Κάποια φορὰ ἐπισκέφθηκε τὴ Σκήτη τῶν ἁγίων Πατέρων τῆς Χίου, μέ σκοπὸ νά ἐπισκευάσῃ μιὰ εἰκόνα τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου¹. Ἐκεῖ γνώρισε τὸν γέροντα τῆς Σκήτης Παχώμιον, ὁ ὁποῖος τὸν μύησε σὲ μοναχικὴ πολιτεία. Ὁ γέροντας Παχώμιος ἐπέδρασε σημαντικὰ σὲ τὴν ζωὴ τοῦ μικροῦ τότε Ἄργυριου, ὁ ὁποῖος τοῦ μετέδωσε τὴν ἀρετὴ τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν Θεὸ καί τοὺς συνανθρώπους μας. Ἐχοντας θεῖο ἔρωτα, ἀπαρνεῖται τὸν κόσμον καί προχωρεῖ στὸν μοναχισμό. Στὴν Σκήτη τῶν ἁγίων Πατέρων τῆς Χίου ὁ γέροντας Παχώμιος τὸν ἔκειρε μικρόσχημον μοναχὸν στὴν ἡλικία τῶν εἴκοσι χρόνων καί τοῦ ἔδωσε τὸ ὄνομα Ἄνθιμος.

Ἐκεῖ ἐπιδόθηκε σὲ ἀσκητικὸν ἀγῶνα, σὲ προσευχὴν καί νηστεία, καί μέ τὴ βοήθεια τοῦ γέροντα Παχωμίου ἀναδείχθηκε σκευὸς ἐκλογῆς τοῦ Κυρίου. Ὅμως ἀπὸ τὴν ὑπερβολικὴν ἀσκησιν ἐξαντλήθηκε καί ἀσθένευσεν. Ἡ κατάστασις τῆς ὑγείας του ἔχρηζε ἰατρικῆς παρακολουθήσεως. Μέ τὴν εὐλογία τοῦ γέροντά του ἐπέστρεψε σὲ τὸ σπίτι του, μέχρι νά ἀναρρώσῃ. Μόλις ὅμως ἀνέρρωσε καί ἀποκαταστάθηκε ἡ ὑγεία του, ἀποσύρθηκε στὰ πατρικά του κτήματα, στὰ Λιβάδια τῆς Χίου, σὲ ἀπομονωμένο κελλί, ὅπου συνέχισε τοὺς ἀσκητικὸν ἀγῶνα. Ἐκεῖ γιὰ βιοποριστικὸν λόγον ἀσκοῦσε τὴν τέχνην τοῦ ὑποδηματοποιοῦ, τὴν

όποια ἔμαθε μόνος του. Μέ τά λίγα χρήματα πού ἔπαιρνε βοήθησε τούς γονεῖς του καί τούς φτωχοῦς.

Στό κελλί στό ὁποῖο διέμενε, ἐπιδόθηκε σέ μεγαλύτερους ἀσκητικούς ἀγῶνες καί μέ τήν θερμή προσευχή του προώδεε πνευματικά. Τό ἔτος 1909 σέ ἡλικία σαράντα χρόνων, ὁ Ἄνθιμος ἐκάρη μοναχός ἀπό τόν ἱερομόναχο Ἄνδρόνικο, διάδοχο τοῦ Παχωμίου².

Τό 1910 σέ ἡλικία σαράντα ἑνός χρόνων ὁ Ἄνθιμος μετεβαίνει στό Ἄδραμύττιο τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἀφοῦ κλήθηκε ἀπό τόν ἀνάδοχο του Στέφανο Διοματάρη, ὅπου τελείται ἡ χειροτονία του. Κατά τήν ὥρα τοῦ μυστηρίου ἔγινε σεισμός, ἀστραπές, βροντές, μεγάλη βροχόπτωση καί τά καντήλια τοῦ ναοῦ κινούνταν, ἕνα δέ ἀπό αὐτά ἔπεσε. Μετά τή χειροτονία ἐπεκράτησε ἀπόλυτη γαλήνη καί ἡρεμία. Αὐτά ἦταν σημεῖα ἐκ Θεοῦ ὅτι ὁ Κύριος εὐαρεστήθηκε μέ τό σκεῦος τῆς ἐκλογῆς του καί μέ τήν χειροτονία του.

Κατά τήν παραμονή του στό Ἄδραμύττιο προέκοπτε στήν ἀρετή καί ἀγιότητα· καρπός αὐτῆς τῆς πνευματικῆς πορείας πού εἶχε, ἦταν καί ἡ θεραπεία ἑνός δαιμονιζομένου τῆς περιοχῆς. Αὐτή τήν θεραπεία δέν τήν εἶχαν κατορθώσει οἱ συλλειτουργοί του. Αὐτό ὅμως δέν τούς ἄρεσε καί τόν ζήλευαν. Ἀντιλαμβανόμενος τό πάθος τῆς ζήλειας, τό ὁποῖο εἶχαν οἱ συνεφημέριοί του, καί θέλοντας νά τούς διορθώσει, μετέβη στό Ἅγιο Ὅρος τό 1911. Ἐκεῖ οἱ ἀγιορεῖτες πατέρες τόν δέχθηκαν μέ πολλή χαρά καί τιμές, γειμίζοντάς τον μέ δῶρα, ἀπό τά ὁποῖα κράτησε μόνο ἕνα μέρος.

Ὅταν ἐπέστρεψε ἀπό τό Ἅγιο Ὅρος σπῆ γενέτειρά του Χίου, τοποθετήθηκε ὡς ἐφημέριος στό Λεπροκομεῖο³. Ἐκεῖ ἐπιδόθηκε σέ μεγαλύτερους ἀγῶνες καί ἄνοιξε νέο στάδιο τῶν ἀρετῶν. Μέ τή βοήθεια τοῦ Κυρίου καί τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου, ἐπιτελεῖ πολλά θαύματα, θεραπεύοντας πολλούς ἀσθενεῖς. Ἐχοντας βαθειά πίστη πρὸς τόν Κύριο, δέν φοβόταν ἀπό τό γεγονός ὅτι βρισκόταν μέ τούς λεπρούς, συνέτρωγε μέ αὐτούς, τούς κοινωνοῦσε καί μετά κατέλυε τήν θεία Κοινωνία⁴.

Μέσα στους ὄραματισμούς του ἦταν καί ἡ ἴδρυση μεγαλοπρεποῦς Παρθενώνα τῆς Παναγίας Βοηθείας Χίου, ὁ ὁποῖος στέγαζε πρόσφυγες καλογριές, οἱ ὁποῖες προέρχονταν ἀπό τήν Μικρά Ἀσία· αὐτό τόν ὄραματισμό του πραγματοποίησε καί ἐκεῖ ἐγκαταστάθηκε, καθοδηγώντας τό ποίμνιό του. Πολλοί ἄρρωστοι μέ τήν καθοδήγησή του ἀσπαστηκαν τόν μοναχισμό καί ἐκάρησαν μοναχοί, ἰδιαίτερος οἱ γυναῖκες ἀσθενεῖς τοῦ λεπροκομείου.

Κοιμήθηκε στίς 15 Φεβρουαρίου τοῦ 1960 σέ ἡλικία ἐνεννῆτα ἑνός χρόνων, ἀφοῦ λίγες μέρες προηγουμένως, στίς 27 Ἰανουαρίου, τέλεσε τήν τελευταία θεία Λειτουργία. Οἱ καμπάνες ὄλων τῶν ἐκκλησιῶν τῆς Χίου ἤκούσαν πένθιμα ὅλη τήν ἡμέρα θρηνώντας τήν κοίμηση τοῦ στοργικοῦ πατέρα. Τήν ἐπομένη μέρα τῆς κοιμήσεώς του ἡ σορός του τοποθετήθηκε σέ μνημεῖο κοντά στό ναό, πλησίον πεύκου, τόν ὁποῖο

ο ίδιος φύτεψε. Ἡ ἀνακομιδή τῶν λειψάνων του ἔγινε στίς 3 Σεπτεμβρίου τοῦ 1965, ἡμέρα κατὰ τὴν ὁποία ἐορτάζουμε τὸν ἅγιο ἱερομάρτυρα Ἄνθιμο Νικομηδεῖας καθὼς ἐπίσης καὶ τὴν ἀνακομιδή τῶν λειψάνων τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου. Τὰ λείψανά του φυλάσσονται στὸ ἱερό βῆμα τῆς Μονῆς. Ἡ ἀγιοκατάταξή του ἔγινε τὸ 1992 ἀπὸ τὸ Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο. Τὸ 1993 ἀνεγέρθηκε ναὸς πρὸς τιμὴ τοῦ ἁγίου Ἄνθιμου τοῦ ἐν Χίῳ, στὸ τόπο ὅπου γεννήθηκε, στὰ Λιβάδια τῆς Βροντιάδου. Θεωρεῖται προστάτης τῶν λεπρῶν καὶ διακρίθηκε γιὰ τὴν ἀγάπη του πρὸς τὸν συνάνθρωπό μας. Ἡ μνήμη του τιμᾶται στίς 15 Φεβρουαρίου.

Ἀπολυτίκιον. Ἦχος γ΄.

Νέον στήριγμα Ὁρθοδοξίας, νεοκόσμητον ἄνθος ἀγνείας, Νικομηδεῖας Ἄνθιμου συνώνυμος· τῶν ἀρετῶν τε ἐκείνου ὁμότροπος, νέων ὀσίων σφραγίς καὶ ἀγλαΐσμα, Πάτερ Ἄνθιμε, τῆς Χίου πάσης τὸ καύχημα, Χριστόν τὸν Θεόν ἰκέτευε, δωρήσασθαι ἡμῖν τὸ μέγα ἔλεος.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

1. Ἐκτοτε μέ αὐτὴ τὴν εἰκόνα τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου συνέδεσε ὀλόκληρη τὴ ζωὴ του.
2. Ὁ γέροντας Παχώμιος κοιμήθηκε τὸ 1905 καὶ ὡς διάδοχός του ἐξελέγη ὁ ἱερομόναχος Ἄνδρόνικος.
3. Οἱ λεπροὶ μόλις διαπιστωνόταν ἢ ἀσθένειά τους ἐξορίζονταν ἀμέσως. Ἐχαναν ὅλα τους τὰ δικαιώματα, τὴν περιουσία τους καὶ ὁ κόσμος τοὺς ἀντιμετώπιζε σάν νεκρούς. Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ἡ λέπρα, ἡ τύφλωση καὶ ἡ τρέλα θεωροῦνταν σημεῖα ἁμαρτίας. Οἱ λεπροὶ κατοικοῦσαν σὲ νεκροταφεῖα ἢ σὲ παρεκκλήσια.
4. Προτοῦ ἐγκατασταθῆ στὸ λεπροκομεῖο, ὑπῆρχε ἀταξία καὶ τὸ κλίμα πού ἐπικρατοῦσε ἦταν βαρὺ. Μετὰ τὴν ἔλευσή του στὸ λεπροκομεῖο, ἐπεκράτησε τάξη καὶ ὀργάνωση, ἀφοῦ ὁ ἴδιος ἀγάπησε τοὺς λεπρούς καὶ τοὺς συμπεριφερόταν σάν συνανθρώπους μας καὶ ὄχι σάν ἀποδιοπομπαίους ἁμαρτωλοὺς ἀνθρώπους.

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

Πρωτοπρεσβύτερου Ἰωάννη Κ. Ἰωάννου
Ο ΑΓΙΟΣ ΑΡΣΕΝΙΟΣ Ο ΚΑΠΠΑΔΟΚΗΣ

έρκυρα 16 Ὀκτωβρίου τοῦ 1924. Κατά τίς δέκα τό πρῶί ἕνα ἀκόμη караβάνι Μικρασιατῶν προσφύγων καταφθάνει ἀπό τήν Καππαδοκία. Μέσα σέ αὐτούς ἦταν ὁ Γέρων Ἄρσένιος Χατζνεφεντής (Ἅγιος Ἄρσένιος ὁ Καππαδόκης) καί ὁ μόλις λίγων μηνῶν Ἄρσένιος Ἐζνεπίδης (Ἅγιος Παῖσιος ὁ Ἀγιορείτης) μέ τήν οἰκογένειά του.

Ἐγκαταστάθηκεν στό Παλαιό Φρούριο ζώντας μέσα σέ δύσκολες συνθήκες. Ὁ Γέρων Ἄρσένιος Χατζνεφεντής διέμεινε μέ τήν οἰκογένεια Ἐζνεπίδου. Ἄφου πραγματοποίησε τήν ἐπιθυμία του νά προσκυνήσει τόν Ἅγιο Σπυρίδωνα, τούς τάφους τῶν Ἁγίων Ἰάσωνος καί Σωσιπάτρου, καί ἄλλους ναούς τῆς πόλης, ἀσθένησε μετά ἀπό λίγες μέρες. Νοσηλεύτηκε στό νοσοκομεῖο ἐντός τοῦ Παλαιοῦ Φρουρίου. Ἐξ ἀρχῆς εἶχε προειδοποιήσει ἤδη ἀπό τά Φάρασα, ὅτι «σαράντα μέρες μετά πού θά φθάσουμε στήν Ἑλλάδα θά πεθάνω σέ ἕνα νησί».

Ὁ πιστός ἀκόλουθος του καί ψάλτης Πρόδρομος διηγεῖται ἀργότερα, ἴσως τήν πιό θαυμαστή πνευματική ἐμπειρία πού εἶχε ὁ Ἅγιος. Τό προηγούμενο βράδυ τῆς 8ης Νοεμβρίου ὁ Ἅγιος Ἄρσένιος δέχτηκε τήν ἐπίσκεψη τῆς Παναγίας, ἡ ὁποία τοῦ πραγματοποίησε τήν τελευταία καί μεγαλύτερη ἐπιθυμία του ὡς δῶρο σέ ἕνα πιστό ἀκόλουθο τοῦ Εὐαγγελίου πρῖν τήν ἐκδημία του ἀπό τά ἐπίγεια στήν οὐράνια μακαριότητα.

Ὅπως διηγεῖται ὁ ἴδιος: «Ἦρθε ἐδῶ ἡ Παναγία μας. Μέ πῆγε στό Ἅγιονόρος καί μέ γύρισε σέ ὅλα τά μοναστήρια. Τί νά σοῦ πῶ, παιδί μου; Πάντως, ὅπως γνωρίζεις, ἤθελα νά τό ἐπισκεφθῶ στή ζωή μου, ἀλλά δέν ἦρθαν τά πραγματά βολικά. Μεγάλη χαρά πῆρα χθές. Μοναστήρια, ναούς βυζαντινούς, μέ εἰκόνες καί λείψανα ἀπό ὅλους τούς ἁγίους τῆς Ἐκκλησίας, στά κόματά του θαμμένα καί ξεχασμένα ἐκεῖ. Σκηνώματα ἁγίων πού καλλιέργησαν τήν προσευχή καί πότισαν τίς σκῆτες μέ δάκρυα καί ἰδρωῶτες γιά νά μπορέσουν νά σταθοῦν σέ καιρούς δύσκολους, πού ἔφεραν πολέμους καί καταστροφές [...]. Τί νά σοῦ πῶ καί γι' αὐτές τίς εἰκόνες τοῦ «Ἄξιον ἐστί», τῆς Παραμυθίας, τῆς Γερόντισσας, τῆς Φοβεράς Προστασίας [...]. Ἡ καρδιά μου, ὅμως, ἔμεινε στήν ἐσφαγμένη εἰκόνα τῶν Ἰβήρων. Ἄμάν, ὁμορφιά καί χάρη!

Τήν ἐπομένη (10 Νοεμβρίου) ἠώρις τό πρῶί, ὁ Πρόδρομος τόν βρῆκε νά ἔχει κλείσει τά μάτια του γιά πάντα καί νά κρατάει σφιχτά στά χέρια

του τή μικρή λειψανοθήκη πού περιείχε τεμάχιο λειψάνου τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου. Ἡ ταφή του ἔγινε στό Δημοτικό Κοιμητήριο τῆς Κέρκυρας μέ τή συνοδεία τῶν πνευματικῶν του τέκνων καί πολλῶν Μικρασιατῶν.

Ὁ Ὁσιότατος Ἀρσένιος ὁ Καππαδόκης γεννήθηκε γύρω στά 1840 στά Φάρασα ἢ Βαρασιό, στό Κεφαλοχώρι τῶν ἔξι Χριστιανικῶν χωριῶν τῆς περιφέρειας Φαράσων τῆς Καππαδοκίας. Οἱ γονεῖς του ἦταν πλούσιοι σέ ἀρετές καί μέτριοι σέ ἀγαθά. Εἶχαν ἀποκτήσει δύο ἀγόρια, τόν Βλάσιο καί τόν Θεόδωρο (τόν Ἅγιο Ἀρσένιο).

Ἀπό μικρή ἡλικία ἔμειναν ὀρφανά καί τά προστάτεψε ἡ θεία τους, ἀδελφή τῆς μητέρας τους. Ἐνα θαυμαστό γεγονός πού συνέβηκε στά παιδιά καί τήν θαυματουργική διάσωση τοῦ μικροῦ τότε Θεόδωρου ἀπό τόν Ἅγιο Γεώργιο πού τόν ἔσωσε ἀπό βέβαιο πνιγμό, εἶχε ὡς ἀποτέλεσμα, γιά τόν μέν Βλάσιο νά δοθεῖ μέ τόν δικό του τρόπο στόν Θεό, νά τόν δοξολογεῖ ὡς δάσκαλος τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς πού κατέληξε ἀργότερα στήν Κωνσταντινούπολη, γιά τόν Θεόδωρο δέ, νά θέλει νά γίνει καλόγερος. Στή συνέχεια μεγαλώνοντας, στάλθηκε στή Νίγηδ καί μετά στή Σμύρνη ὅπου τελείωσε τίς σπουδές του.

Στά εἴκοσι ἔξι του περίπου χρόνια πῆγε στήν Ἱερά Μονή Φλαβιανῶν τοῦ Τιμίου Προδρόμου ὅπου ἀργότερα κάρηκε Μοναχός καί πῆρε τό ὄνομα Ἀρσένιος. Δυστυχῶς ὅμως δέ κάρηκε πολύ τήν ἡσυχία του, διότι ἐκείνη τήν ἐποχή εἶχαν ἀνάγκη μεγάλη ἀπό δασκάλους καί ὁ Μητροπολίτης Παῖσιος ὁ Β΄, τόν χειροτόνησε Διάκο καί τόν ἔστειλε στά Φάρασα γιά νά μάθει γράμματα στά ἐγκαταλειμμένα παιδιά. Αὐτό φυσικά γινόταν στά κρυφά, μέ χίλιες δυό προφυλάξεις, γιά νά μή μάθουν τίποτε οἱ Τούρκοι.

Στό τριακοστό ἔτος τῆς ἡλικίας του χειροτονήθηκε στήν Καισαρεία πρεσβύτερος μέ τόν τίτλο τοῦ Ἀρχιμανδρίτου καί τήν εὐλογία ὡς Πνευματικός. Ἀρχισε πιά ἡ πνευματική του δράση νά γίνεται μεγαλύτερη καί νά ἀπλώνεται. Μέ τήν ἀφθονη Θεία Χάρη πού τόν προίκισε ὁ Θεός θεράπευε τίς ψυχές καί τά σώματα τῶν πονεμένων ἀνθρώπων.

Θεράπευε τόν ἀνθρώπινο πόνο ὅπου τόν συναντοῦσε σέ Χριστιανούς ἢ Τούρκους. Γιά τόν Ἅγιο δέν εἶχε καμιά σημασία, διότι ἔβλεπε στό πρόσωπό τους, τήν εἰκόνα τοῦ Θεοῦ. Ἀναρίθμητα εἶναι τά θαύματα πού ἐπετέλεσε ὁ Ἅγιος μέ τή Χάρη τοῦ Θεοῦ. Στεῖρες γυναῖκες τεκνοποιοῦσαν, ἀφοῦ τίς διάβασε εὐχές ἢ ἔδιδε «φυλακτό» πού ἦταν ἓνα κομμάτι χαρτί γραμμένο μέ κάποιες εὐχές πού τίς ἔγραψε ὁ ἴδιος. Διάβασε τό Ἅγιο Εὐαγγέλιο σέ σοβαρές περιπτώσεις, ὅπως στους τυφλούς, βουβούς, κωλούς παραλυτικούς, δαιμονιζομένους καί γινόντουσαν καλά, μόλις τελείωνε τήν ἀνάγνωση.

Αἱματηροῦς ἀγῶνες καί προσπάθειες κατέβαλε γιά νά διατηρήσει τούς συμπατριῶτες του στήν πίστη, γιά νά μήν κλονιστοῦν καί ἀλλαξοπιστήσουν στίς χαλεπές ἐκεῖνες ἡμέρες καί ἐποχές, ἀπό τίς πολλές καί

διάφορες πιέσεις πού δεχόντουσαν από τούς Τούρκους , αλλά και από διάφορους προβατόσχημους λύκους, τούς προτεστάντες, πού προσπαθούσαν νά ποιάνουν τήν ποιμήν τῷ Χριστοῦ. Ζοῦσε μέσα στόν κόσμο, ἀλλά συγχρόνως κατόρθωνε νά ζεῖ καί ἐκτός τοῦ κόσμου. Δύο ἡμέρες (Τετάρτη καί Παρασκευή) ἔμενε ἐγκλειστος στό κελί του, προσευχόμενος. Ὡρες ἔμενε γονατιστός προσευχόμενος γιά τόν λαό, πού τοῦ εἶχε ἐμπιστευθεῖ ὁ Θεός.

Γιά νά κρύψει τίς ἀρετές του ἀπό τά μάτια τῶν ἀνθρώπων καί νά ἀποφύγει τούς ἐπαίνους, κατάφευγε σ' ὀρισμένες «ἰδιοτροπίες». Παρουσιαζόταν σάν σκληρός θυμῶδης, ὀξύθυμος, ἀπόπαιρνε τίς διάφορες γυναῖκες, πού ἀπό ἀγάπη γι' αὐτόν καί εὐγνωμοσύνη προσπαθούσαν νά τόν βοηθήσουν, μέ διάφορους τρόπους, νά τοῦ μαγειρεύουν καί νά τοῦ στέλνουν φαγητό. Ὡπως χαρακτηριστικά ἔλεγε στόν πιστό του φίλο καί ψάλτη Πρόδρομο τά ἐξῆς: «Ἐάν ἤθελα νά μέ ὑπηρετοῦν γυναῖκες, θά γινόμουν ἐγγαμος ἱερεύς καί θά μέ ὑπηρετοῦσε παπαδιά. Τόν καλόγηρο πού τόν ὑπηρετοῦνε γυναῖκες, δέν εἶναι καλόγηρος».

Ὅταν ὕψωνε τά χέρια του γιά νά παρακαλέσει γιά κάτι τόν Θεό, ἄρχιζε νά τόν παρακαλεῖ προσευχόμενος καί φωνάζοντας, «Θεέ μου! λές καί ξεκοβόταν ἡ καρδιά του ἐκείνη τήν ὥρα, καί θαρρεῖς πώς ἔπιανε τόν Χριστό ἀπό τά πόδια καί δέν τοῦ ἔκανε τό αἶτημά του.

Ἐμεῖς ὅπως ἔλεγαν οἱ Φαρασιώτες «στήν Πατρίδα μας τί θά πεῖ γιατρός, δέν ξέραμε στόν Χατζηφεντή τρέχαμε. Στήν Ἑλλάδα μάθαμε ἀπό γιατρούς, ἀλλ' ἄν τά ποῦμε στους ἐντόπιους, τούς φαίνονται παράξενα».

Αὐτός ἦταν ὁ τελευταῖος Καππαδόκης πατέρας τῆς Ἐκκλησίας τόν ὁποῖο μάθαμε περισσότερο ἀπό τόν Ἅγιο Παῖσιο τόν Ἁγιορείτη πού πρῶτος συνέγραψε τόν βίο του καί πού ἦταν τό τελευταῖο βρέφος πού βάφτισε ὁ Ἅγιος πρὶν τήν ἀναχώρησή τους ἀπό τά Φάρασα τῆς Καππαδοκίας.

Πηγές:

Ἅγιο Παῖσιου Ἁγιορείτου, Ὁ Ἅγιος Ἀρσένιος ὁ Καππαδόκης, ἔκδ. ἱ. Ἡσυχαστηρίου Εὐαγγ. Ἰωάννης ὁ Θεολόγος, Σουρωτή Θεσσαλονίκης, 2001.

Ἱερέως Γεωργίου Μάνου, Στό λιόγεμα τῆς Ἀνατολῆς ἓνα Συναξάρι γιά τόν Γέροντα Παῖσιο, Ἀμβούργο 2012.

Πρωτοπρεσβύτερος **ΙΩΑΝΝΗΣ Κ. ΙΩΑΝΝΟΥ**
Ἐφημέριος Κυπερούνας, Ἐκπαιδευτικός

ΜΝΗΜΗ ΟΣΙΟΥ ΒΗΣΣΑΡΙΩΝΟΣ ΑΓΑΘΩΝΙΤΟΥ

ούς ἀφανείς ἐργάτες τοῦ ἀμπελῶνος τοῦ ἐμφανῶς τούς δοξάζει ὁ Κύριος, πού μέ τήν παγγνωσία Του προγνωρίζει ὅτι θά γίνουν ὅμοιοι τῆς εἰκόνος Του· αὐτούς τούς καλεῖ στήν ὑπηρεσία Του καί, ἀφοῦ τούς καθιστᾷ δικαίους τούς δοξάζει: «*Οὓς ἐδικαίωσε τούτους καί ἐδόξασε*» (Ρωμ. ν' 30).

Τέτοιον ἀφανῆ ἐργάτη στίς ἡμέρες μας, πού, ἀφοῦ ἀνέβηκε τούς ἀναβαθμούς ἀπό τό «κατ' εἰκόνα» στό «καθ' ὁμοίωσιν», τόν κατέστησε κληρονόμο τῆς Βασιλείας Του, δοξάζοντάς τον ταυτόχρονα μέ ἀφθαρσία τοῦ σκηνώματός του, παρουσίασε ὁ Κύριος τόν Γέροντα Βησσαρίωνα τόν Ἀγαθώνιτη. Μή ξεχνᾶμε ὅτι «*τά ἀγενῆ τοῦ κόσμου καί τά ἐξουθενημένα*» (Α' Κορ. α' 28), τούς ἄσπρους καί περιφρονημένους ἐπιλέγει πάντοτε ὁ Θεός, γιά νά ἀποδείξει τιποτένιους καί ἐλάχιστους αὐτούς πού ὁ κόσμος θαυμάζει καί προβάλλει ὡς πρότυπα τῆς ἐφήμερης ζωῆς τους.

Ἦ γέρων Βησσαρίων γεννήθηκε στήν εὐλογημένη μεσσηνιακή γῆ, στήν εἰδυλιακή παραλιακή κώμη τοῦ Πεταλιδίου τό ἔτος 1908· τό κοσμικό του ὄνομα ἦταν Ἀνδρέας. Ἐφηβος πῆγε στήν Καλαμάτα, ὅπου συνδέθηκε μέ πνευματικούς ἀνθρώπους καί ἄναψε μέσα του ὁ θεῖος ἔρωτας καί ἡ φλόγα τῆς μοναχικῆς πολιτείας καί τῆς ὀλοκληρωτικῆς σ' Αὐτόν ἀφιέρωσης. Ἄρχισε ἔτσι τήν οὐρανοδρόμο πορεία του, πού τόν ἔφτασε μέχρι τρίτου οὐρανοῦ, ὅπου ἦχος καθαρῶς ἐορταζόντων, ἀπαύστως δοξολογούντων τόν Κύριο. Ἐλαβε τό μοναχικό σχῆμα μέ τό ὄνομα Βησσαρίων καί κατόπιν χειροτονήθηκε διάκονος καί ἱερέας μέ τό ὄφικκιο τοῦ ἀρχιμανδρίτου. Ἦ κατά κόσμον παιδεία του περιορίστηκε στό Σχολαρχεῖο, ἡ κατά Θεόν ὅμως τόν ἀνέδειξε πηγὴ σοφίας ἀστείρευτη μέ τή διαρκῆ μελέτη τῶν θείων Γραφῶν καί τήν αὐστηρή τήρηση τῶν θείκων ἐνταλμάτων. Ἦ σοφία τοῦ ἀνθρώπου ἀπό τήν ἔμπρακτη ἐφαρμογὴ τοῦ νόμου τοῦ Θεοῦ φαίνεται, ὅπως μᾶς λέει καί ὁ ἀδελφόςθεος Ἰάκωβος: «*Τίς σοφός καί ἐπιστήμων ἐν ὑμῖν; Δειξάτω ἐκ τῆς καλῆς ἀναστροφῆς τά ἔργα αὐτοῦ ἐν πρᾶττι σοφίας*» (Ἰακ. γ' 13).

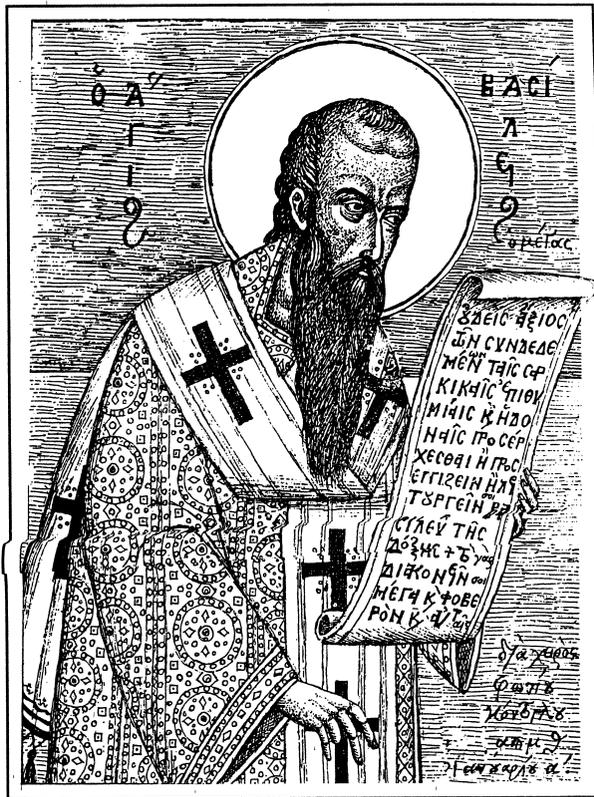
Ἦ γέρων Βησσαρίων ἦταν γεμάτος ἀπό ἀγάπη Θεοῦ, πού εὔρισκε πρακτικὴ ἐφαρμογὴ στά πρόσωπα τῶν συναθρώπων του, σύμφωνα μέ τά λόγια τοῦ Κυρίου μας «*εἰ ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων ἐμοὶ ἐποιήσατε*» (Ματθ. κε' 40). Ἦ εὐαγγελιστὴς τῆς ἀγάπης Ἰωάννης, γιά τήν πρακτικὴ ἐφαρμογὴ τῆς ἀγάπης συνεχίζει

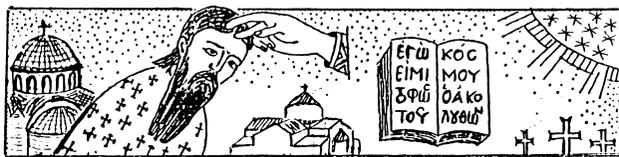
λέγοντας: «*Εάν τις εἶπῃ ὅτι ἀγαπῶ τὸν Θεόν καὶ τὸν ἀδελφόν αὐτοῦ μισῶ, ψεύστης ἐστίν. Ὁ γὰρ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφόν, ὃν ἐώρακε, τὸν Θεόν ὃν οὐκ ἐώρακε πῶς δύναται ἀγαπᾶν;*» (Α΄ Ἰω. δ΄ 20). Ἡ Καρδί-
 τσα σπὴν ἀρχὴ καὶ ἡ Φθιώτιδα ἀργότερα, μέ κέντρο τῆ Μονῆ Ἁγάθω-
 νος ὑπῆρξαν τὰ πεδία τῆς δράσεως τοῦ γέροντος Βησσαρίωνος. Αὐτὲς
 θά γευθοῦν τοὺς πνευματικούς εὐχυμούς καρπούς, τὶς ἀγαθοεργίες καὶ
 τὸ ἐκκύλισμα τῆς καρδιάς του. Ἀκένωτη πηγὴ προσφορᾶς ὁ Γέροντας
 κένωνε τὸν ἴδιο τὸν ἑαυτὸ του σπὴν ὑπηρεσίᾳ τοῦ πλησίον μιμούμενος
 τὸν Κύριό μας, ὁ ὁποῖος «*ἑαυτὸν ἐκένωσε μορφὴν δούλου λαβών, ἐν
 ὁμοίωματι ἀνθρώπων γενόμενος*» (Φιλιπ. β΄ 7). Τοὺς καρπούς τῶν
 ἔργων του γεύθηκαν οἱ πάντες. Διακονία στό μοναστήρι, διακονία καὶ
 στόν κόσμο. Προσφορὰ σπὴν ἀδελφότητα, προσφορὰ καὶ σπὴν κοινω-
 νία. Ἀλάνθαστη ποδηγεσία τῶν ἐξομολογουμένων μοναχῶν καὶ
 λαϊκῶν. Ἀρωγὴ στοὺς κινδυνεύοντες, κορτασμός τῶν πεινῶντων,
 πλουτισμός τῶν πενήτων, ὁδηγός τῶν πλανημένων. Σῶζει ὁ Γέροντας
 τοὺς νέους τῆς Λάρισας ἀπὸ τὰ χέρια τῶν Γερμανῶν. Ἐπισκέπεται καὶ
 ἐνισχύει κάθε ἐβδομάδα τοὺς ἀσθενεῖς στό νοσοκομεῖο τῆς Λαμίας.
 Ἐξομολογεῖ καὶ ἑλκύει μέ τῆ σαγήνη τῆς ἀγάπης του τοὺς μαθητὲς τοῦ
 ἐκκλησιαστικοῦ λυκείου Λαμίας. Συγκρατεῖ τὰ παιδιά τῶν χωρικῶν ἀπὸ
 ὀλισθήματα. Εἰρηνεὺει τὰ ἀνδρόγυνα. Μοιράζει ἀπὸ τὰ ἔσοδα τοῦ
 μοναστηριοῦ στοὺς πτωχοὺς, τῶν ὁποίων γνώριζε τὶς ἀνάγκες. Προΐκι-
 ζε ἄπορα κορίτσια. Συνέτριχε στίς ἀνάγκες ὄλων τῶν κατοίκων τῆς
 περιοχῆς, πού ἔβλεπαν στό πρόσωπο τοῦ γέροντος Βησσαρίωνος τὸν
 ἀφανῆ ἐργάτη τῆς ἀγάπης, τὸν ἴδιο τὸν Κύριο, πού ἔπαιρνε τῆ μορφὴ
 τοῦ ταπεινοῦ Ἁγαθωνίτη μοναστῆ. Ἡ ἀσθενικὴ καὶ ἀδύναμη φωνή
 του, μετὰ ἀπὸ τὸ περιστατικὸ μέ τοὺς Γερμανοὺς, δέν πρόδιδε τῆ δυνα-
 μική ἀγάπη τῆς καρδιάς του. Ἀγαποῦσε ὀλοκάρδια τὸν Θεό καὶ εἶναι
 σίγουρο ὅτι καὶ Ἐκεῖνος τὸν ἀγαποῦσε ὡς «*ἡλιγρόν δότιν*» (Β΄ Κορ. θ΄
 7), ἀφοῦ συχνὰ τὸν ἄκουγες νά ἐξωτερικεύει τὴν ἀγωνία του καὶ νά
 λέγει στοὺς συμμαναστὲς του: «Οἱ ἄνθρωποι ἔξω εἶναι φτωχοί· ἔξω
 πεινᾶνε· πρέπει νά τοὺς βοηθήσουμε». Δίκαια, λοιπόν, τὸν ὀνόμαζαν «ὁ
 ἅγιος τῶν πτωχῶν».

Ἦλθε ὅμως τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου πού ὁ ἀφιλόργυρος ἄνθρωπος,
 ὁ παραθεωρητὴς τῶν ματαίων τοῦ κόσμου, ὁ ἀσκητὴς πού τὰ θεωροῦσε
 ὅλα σκύβαλα «*ἵνα Χριστὸν κερδίσῃ*» (Φιλ. γ΄ 8) θά πλήρωνε τὸ γραμ-
 μάτιο τῆς ζωῆς. Τῆ στιγμὴ αὐτὴ ὁ γέρον Βησσαρίων τὴν περίμενε μέ
 λαχτάρια, ἀφοῦ καὶ γι' αὐτὸν ἴσχυε τὸ παύλειο: «*Ἐμοὶ τὸ ζῆν Χριστός
 καὶ τὸ ἀποθανεῖν κέρδος*» (Φιλιπ. α΄ 21). Μετὰ ἀπὸ σύντομη ἀσθένεια
 πού ἐξελίχθηκε σέ πνευμονικὸ οἴδημα ὁ Γέρον ἀφῆσε τὸ φθαρτὸ τοῦτο
 κόσμο, γιὰ νά περάσει στόν κόσμο τῆς ἀφθαρσίας, σπὴν ἀτελεῦτητη
 μακαριότητα. Κοιμήθηκε εἰρηνικά στό νοσοκομεῖο «Σωτηρία» τῆς Ἀθή-
 νας, στίς 22 Ἰανουαρίου τοῦ 1991.

Ἡ εἶδση τοῦ θανάτου τοῦ Γέροντος συγκλόνησε ὄχι μόνο τὰ πνευ-
 ματικά του παιδιά, ἀλλὰ ὅλη τῆ Φθιώτιδα. Τὸ Μοναστήρι ντυμένο στά

λευκά, από τό πολύ χιόνι τῶν ἡμερῶν ἐκείνων, ὑποδέχθηκε τό σκίνωμα τοῦ κατάλευκου στήν ψυχή πατρός Βησσαρίωνος, πού ἤδη βρισκόταν στά χέρια τοῦ Θεοῦ. Τρεῖς ἡμέρες σέ λαϊκό προσκύνημα δέν ἦταν ἀρκετές γιά νά περάσει ὅλος ὁ κόσμος πού εἶχε εὐεργετηθεῖ ἀπό τόν μακαριστό πατέρα. Καί μάλιστα μέ ιδιαίτερα ἀντίξοες συνθήκες, ἀπό τήν κακοκαιρία τοῦ χειμῶνα. Τήν τρίτη ἡμερα, ἀφοῦ τό νεκροταφεῖο τῆς Μονῆς ἦταν δυσπροσπέλαστο, ἀποφάσισαν οἱ πατέρες νά θάψουν τό εὐλογημένο σκίνωμα στά βαπτιστήρια, σέ δωμάτιο, ὅπου ὁ Γέροντας συνήθιζε νά ἐξομολογεῖ τό πλῆθος τῶν πνευματικῶν του παιδιῶν. Ἐκεῖ ἀπ' ὅπου μετὰ ἀπό δεκαπέντε ὀλόκληρα χρόνια θά ἔβγαινε τό σκίνωμα ὅπως ἀκριβῶς κατατέθηκε, χωρίς τό παραμικρό ἴχνος ἀλλοιώσεως, γιά νά δεικνύει πάντοτε τήν εὐαρέσκεια τοῦ Θεοῦ στήν ὀσιακή ἀφανῆ βιοτή του, καί νά μᾶς ἐπιβεβαιώνει τό ψαλμικό «*Θαυμαστός ὁ Θεός ἐν τοῖς Ἁγίοις αὐτοῦ*» (Ψαλμ. ξζ' 35).

Ἄντων Πιλλᾶ

ΑΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΣΛΙΔΗΣ

αυμασμό μεγάλο καί ἔκπληξη προκαλεῖ ὁ ἅγιος καί μαρτυρικός βίος τοῦ νεοφανοῦς Ὁσίου Γεωργίου Καρσλίδη - τέκνου τοῦ ἥρωικοῦ Πόντου.

Μάρτυρας καί ὁμολογητής Χριστοῦ ἔζησε ιδιαίτερα σκληρές μέρες μέ ἀποκορύφωμα τήν ἀντιμετώπιση τοῦ ἐκτελεστικοῦ ἀποσπάσματος σέ συνθήκες πού γράφουμε

παρακάτω.

Ὁ Ἅγιος Γεώργιος Καρσλίδης γεννήθηκε στήν Ἀργυρούπολη στά 1901. Παιδί ἀκόμα, προσευχόταν συνεχῶς, ἔκανε νηστείες καί ἐπτά χρόνων προσκύνησε τήν Παναγία τοῦ Σουμελᾶ καί στήν ἡλικία τῶν 9 χρόνων ἔγινε δόκιμος μοναχός.

Τήν ἐποχή τοῦ διωγμοῦ ἀπό τό κομμουνιστικό κράτος καταδικάστηκε σέ θάνατο καί σύρθηκε στό ἐκτελεστικό ἀπόσπασμα ὅπου θαυματουργικά σώθηκε μέ ἀρκετές ὄμως σφαῖρες στά πόδια.

Ὁ Γεώργιος ἤλθε στήν Ἑλλάδα σχεδόν ἀνάπηρος, χωρίς νά μπορεῖ νά ἐξυπηρετήσῃ τόν ἑαυτό του, ἀλλά παρ' ὅλα αὐτά δέν σταμάτησε νά εὐλογεῖ τόν τόπο καί τούς ἀνθρώπους του, χαρίζοντάς τους πλούσια τήν θεία εὐνοια καί προστασία. Ἀκόμη καί ὅταν οἱ ἀνθρώποι δέν τοῦ πρόσφεραν αὐτό πού δικαιοῦταν, ὅπως συνέβη γιά παράδειγμα στήν πρώτη περιοχή πού ἐγκαταστάθηκε ἀρχικά. Ἐκεῖ, λοιπόν, ἐνῶ οἱ κάτοικοι δέν παραχώρησαν καί σ' αὐτόν ἕνα προσωπικό χῶρο γιά νά μένει, ὁ ἅγιος τοῦς ζήτησε νά τόν ἀνεβάσουν σέ ἕνα κάρο, γιά νά γυρίσει καί νά ἀγιάσει τό χωριό τους. Τήν ἴδια ἀγαθή τύχη εἶχε τήν περίοδο τοῦ Β' Παγκοσμίου Πολέμου καί τοῦ ἐμφυλίου πού ἀκολούθησε καί ἡ Σίψα τῆς Δράμας, πού ἦταν ὁ τελικός τόπος διαμονῆς τοῦ ἁγίου στήν Ἑλλάδα. Πρίν, ὅμως, ἀρχίσουν τά γεγονότα αὐτά, ὁ ἅγιος εἶχε ἀποκαλύψεις καί πληροφορίες καί μάλιστα ὀφθαλμοφανῶς, ἐνῶ ὁ ἴδιος κάτω ἀπό τό ψυχικό βᾶρος τῶν ἀποκαλύψεων ἔκλαιγε μέ λυγμούς. Ὅταν λίγες μέρες μετά κηρύχθηκε ὁ πόλεμος, λύθηκε ἡ ἀπορία σέ ὅσους τόν ἔβλεπαν νά κλαίει καί ἀναρρωτιόνταν. Ὁ ἅγιος αὐτή τή φορά ἔκανε λιτανεῖα γύρω ἀπό τήν Σίψα θυμιαζόντας, ζητώντας ἀπό τόν Θεό τήν προστασία τοῦ χωριοῦ.

Ὁ ἅγιος ἦταν ὁ συνεχῆς συμπαρστάτης τῶν ἀνθρώπων τῆς περιοχῆς σέ ὅλες τίς περιστάσεις τῆς ζωῆς τους καί ὁ ἀνύστακτος, φιλόστοργος πνευματικός πατέρας πού ἀγωνιοῦσε γιά τήν πνευματική

τους ζωή. Ήταν επίσης, ὁ θαυματουργός ἰατρός καί ἡ ἐλεήμονα καί πάσχουσα καρδιά γιά ὄλους τούς κατοίκους. Ὁ φίλος τῶν παιδιῶν καί ὁ προστάτης τῆς νεότητας!

Ὅσοι τόν ἐξησαν ἀπό κοντά δέν ἦταν λίγες οἱ φορές πού βίωσαν κάποια ἐξαιρετικά ἀποκαλυπτικά σημεῖα τῆς ἀγιότητάς του ὅπως ἐπισκέψεις ἀγίων, τήν παραδείσια συνομιλία του μαζί τους μέ γλώσσα καί ἦχους πού παρέπεμπαν σέ κελπηδέματα πουλιῶν, τίς ἀπρόοπτες ἐπισκέψεις καί ἐμφανίσεις του σέ διάφορα μέρη, τήν πλήρη γνώση τῶν ἀνθρώπων, τίς σκέψεις καί τούς διαλογισμούς τους, τίς ἀποκαλύψεις γιά γεγονότα τῆς ζωῆς τους πού ἤξεραν μόνον αὐτοί, γιά συγγενεῖς τους πού κάθησαν στήν Μικρά Ἀσία! Τούς πληροφοροῦσε ἀκόμα καί γιά τήν κατάσταση τῶν ψυχῶν τῶν κεκοιμημένων συγγενῶν τους καί πῶς θά ἔπρεπε νά τούς τακτοποιήσουν πνευματικά. Ἐνῶ βεβαίως, δέν ἔπαψε μέχρι σήμερα νά θαυματουργεῖ καί νά συμπαραστέκεται σέ ὅσους τό ζητᾶνε μέ ἀγάπη καί πίστη.

Ἀπό μικρή ἡλικία βίωσε πολλούς θανάτους καί ἀπόπειρες δολοφονίας του, τόσο σωματικούς ὅσο καί ψυχικούς καί πνευματικούς.

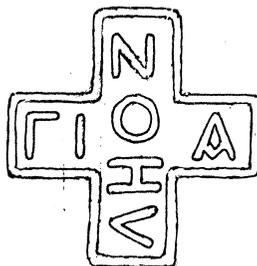
Κατά τή διάρκεια τῆς τελετῆς τῆς χειροτονίας του ἀκούστηκαν καμπανοκρουσίες κατόπιν, ἦταν ἀπαγορευμένες τότε, ὁ ἡγούμενος διαπίστωσε τί ἀκριβῶς συνέβη καί ἀμέσως τέλεσε νέα ἀκολουθία κάνοντάς τον μεγαλόσχημο.

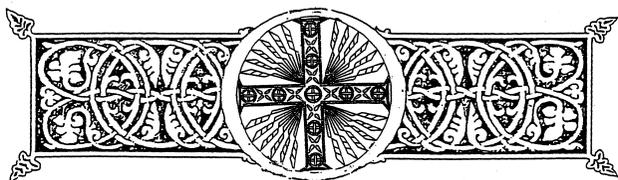
Ὁ ἅγιος ἦρθε στήν Θεσσαλονίκη γιά πρώτη φορά στίς 19 Ὀκτωβρίου 1929. Σχεδόν ἀνάπηρος κατά τήν περίοδο τοῦ ἐμφυλίου ἔφυγε γιά τή Σίψα τῆς Δράμας πού ἐγίνε καί ὁ τελικός προορισμός του. Δέν σταμάτησε νά εὐλογεῖ τόν τόπο καί τούς ἀνθρώπους του χαρίζοντάς τους πλούσια τή θεία εὐνοια καί προστασία κατά τή διάρκεια τοῦ Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου καί τοῦ ἐμφυλίου.

Ὁ ἅγιος κοιμήθηκε στίς 4 Νοεμβρίου 1959. Μέ τήν ὅλη βιοτή του χαριτώθηκε καί κατέστη δῶρο καί φανέρωση τοῦ Θεοῦ μέσα στόν κόσμο.

ΑΝΤΩΝΗΣ ΠΙΛΛΑΣ

Φιλολόγος

Πρωτοπρεσβύτερου Γεώργιου Βασ. Σχοινᾶ

ΑΓΙΟΣ ΝΕΟΜΑΡΤΥΣ ΕΥΓΕΝΙΟΣ ΠΟΝΤΙΟΝΩΦ

Ἅγιος Εὐγένιος γεννήθηκε σέ ἕνα χωριό κοντά στήν Μόσχα τό 1977. Ἦταν μοναχογιός τῆς οἰκογένειας τῶν Ροντιόνωφ, ἡ ὁποία δέν φαίνεται νά εἶχε κάποια στενή σχέση μέ τήν Ἐκκλησία. Σέ ἡλικία 12 ἐτῶν τόν πῆγε ἡ γιγιά του νά ἐξομολογηθεῖ γιά πρώτη φορά καί ἐκεῖ ὁ ἱερέας παρατήρησε πῶς ὁ μικρός Εὐγένιος δέν φοροῦσε σταυρό στό λαιμό του. Ἔτσι, τοῦ δώρισε ἕνα γιά νά φοράει. Ἡ κίνηση αὐτή, ἄν καί ἀσήμαντη φαινομενικά, ἄγγιξε βαθειά τόν Εὐγένιο, ὁ ὁποῖος ἔκτοτε δέν ἀποχωρίστηκε ποτέ τόν ἐπιστήθιο σταυρό του. Μάλιστα, ἡ ἴδια ἡ μητέρα του τόν προέτρεψε νά μὴν τόν φοράει γιά νά μὴν τόν κοροϊδεύουν οἱ συμμαθητές του, ἀλλά ἐκεῖνος τήν ἀγνόησε.

Μετά τό σχολεῖο ὁ Εὐγένιος ἐργάστηκε ὡς ἐπιπλοποιός καί ἕνα χρόνο μετά κατατάχτηκε στόν στρατό, προκειμένου νά κάνει τήν θητεία του. Σύντομα, τό 1996, τόν τοποθέτησαν σέ ἕνα φυλάκιο στά σύνορα μέ τήν Τσετσενία. Ἡ ρουτίνα ὅμως τῆς θητείας του ἔσπασε ἀπότομα ἕνα μῆνα μετά. Στίς 13 Φεβρουαρίου 1996 βρισκόταν σέ ἕναν συγκεκριμένο δρόμο μέ τρεῖς ἀκόμα στρατιῶτες μέ τήν ἀποστολή νά πραγματοποιοῦν ἐλέγχους σέ διερχόμενα αὐτοκίνητα. Χωρίς ὀργάνωση καί ἀσφάλεια, παρόλο πού ὑπῆρχε ἡ γνώση ὅτι ἀπό ἐκεῖ διέρχονταν συχνά Τσετσένοι μέ ὅπλα καί ναρκωτικά, οἱ ἄπειροι στρατιῶτες αἰχμαλωτίστηκαν ἀπρόσμενα ἀπό δέκα πάνοπλους Τσετσένους ἀντάρτες. Τό γεγονός ἔγινε ἀντιληπτό ἀπό τήν ἐπόμενη βάρδια στρατιωτῶν πού δέν τούς βρῆκαν ἐκεῖ, ἀλλά ἦταν πλέον ἄργά.

Ἡ στρατός ἐνημέρωσε τούς γονεῖς τῶν στρατιωτῶν γιά τήν ἐξαφάνισή τους, ἀλλά ἡ μητέρα τοῦ Εὐγένιου κατάλαβε πῶς ἐπρόκειτο γιά αἰχμαλωσία. Ἐξάλλου ἦταν συνηθισμένη γιά τούς ἀντάρτες ἡ συγκεκριμένη τακτική, δηλαδή, τό νά ζητοῦν λύτρα γιά αἰχμαλώτους. Ἔτσι, πῆρε τήν ἐξαιρετικά ριψοκίδυνη ἀπόφαση νά πάει νά βρεῖ ἡ ἴδια τόν γιό της. Ἡ ἀναζήτηση ἦταν πάρα πολύ δύσκολη, μία διαδρομή «μέσα ἀπό ὅλους τούς κύκλους τοῦ Ἄδν» κατά τά λεγόμενά της. Ἐν τούτοις, κατάφερε νά ἀποσπάσει τήν πληροφορία ὅτι ὁ γιός της ζεῖ. Ἡ τιμή τῶν λύτρων ὅμως ἦταν ἀπλησίαστη γιά τήν οἰκονομική της κατάσταση.

Οἱ Τσετσένοι σύντομα κατάλαβαν πῶς δέν ἐπρόκειτο νά πάρουν χρήματα, ὁπότε ἀποφάσισαν νά σκοτώσουν τούς αἰχμαλώτους. Ἡ

αίχμαλωσία διήρκεσε 100 ημέρες και τὰ γεγονότα πού ἐκτυλίχθηκαν μέχρι τόν μαρτυρικό θάνατο τοῦ Εὐγενίου τὰ ἔμαθε ἡ μητέρα ἀπό τούς ἴδιους τούς ἀπαγωγεῖς του, οἱ ὁποῖοι μάλιστα τῆς ἔδωσαν καί βιντεοσκοπημένες τίς τελευταῖες στιγμές του. Οἱ ἀπαγωγεῖς ἀσχολήθηκαν ἰδιαίτερα μέ τόν Εὐγένιο, ἐπειδή ἀκριβῶς φοροῦσε τόν σταυρό πού προείπαμε. Ὅπως καί στά παλαιά συναξάρια τόν νεομαρτύρων, ἡ μεταχείριση τοῦ Εὐγενίου ἀπό τούς μουσουλμάνους ἦταν ἡ ἴδια. Τοῦ ἔταξαν πώς θά τόν ἀπελευθέρωναν σέ περίπτωση πού ἔβγαζε τόν σταυρό του καί ἀπαρνιόταν τήν πίστη του. Ἄλλωστε ἡ ἀλλαγὴ πίστεως τοῦ αἰχμαλώτου θά ἦταν εὐκαιρία νά ἀποκτήσουν ἕναν ἀκόμη δικό τους μαχητή ἀέναντι στους ἀλλόδοξους Ρώσους. Ὑστερα ἀπό τήν ἄρνηση τοῦ Εὐγενίου ἡ ἀπαίτησή τους συνεχίστηκε μέ βίαιο πλέον τρόπο. Ἄλλά οὔτε καί τὰ βασανιστήρια ἔκαμψαν τό φρόνημα τοῦ Εὐγενίου.

Ἡ τελευταία ἡμέρα τῆς ἐπίγειας ζωῆς τοῦ Εὐγενίου ἦταν ἡ 23ῆ Μαΐου 1996, κατὰ σύμπτωση ἡμέρα τῶν γενεθλίων του. Ἀφοῦ ἐκτέλεσαν τούς τρεῖς συστρατιῶτες του, ἀπαίτησαν ἄλλη μία φορά ἀπό τόν Εὐγένιο νά βγάλει τόν σταυρό του μέ ὄρκο στόν Ἄλλάχ καί νά τόν ἀφήσουν νά ζήσει. Ὁ Εὐγένιος μέ σθένος ἀρνήθηκε καί τότε ὑπέστη τό φρικτό μαρτύριο τοῦ ἀποκεφαλισμοῦ του. Μέ μακαίρι σιγά σιγά ἀπέτεμαν τήν κεφαλὴ του καί ὁ Εὐγένιος «ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν» κατὰ μίμηση τοῦ Χριστοῦ καί ἑκατομμυρίων ἄλλων μαρτύρων «ἀναγεννήθηκε» στήν Οὐράνια Βασιλεία ὡς ἅγιος μάρτυς. Οἱ δῆμοί του δέν τόλμησαν νά βγάλουν τόν σταυρό ἀπό τόν λαιμό τοῦ μάρτυρος οὔτε μετά θάνατον, ἀλλά ἔθαψαν τό ἀποκεφαλισμένο λείψανό του μαζί μέ αὐτόν. Αὐτό ἄλλωστε τό στοιχεῖο, ὁ σταυρός, ἦταν τό τεκμήριο ἀναγνώρισης τῆς σωροῦ ἀπό τήν μητέρα του, ὅταν μετά ἀπό πολλούς κόπους καί πολλά ἔξοδα —πούλησε κυριολεκτικὰ ὅ,τι εἶχε καί δέν εἶχε— κατάφερε νά ξεθάψει καί νά μεταφέρει στό χωριό τῆς τό ἱερό λείψανο τοῦ μάρτυρος Εὐγενίου.

Ἡ ταφή τοῦ ἱεροῦ λειψάνου τοῦ νεομάρτυρος ἔγινε στό χωριό του στίς 20 Νοεμβρίου 1996. Σημειωτέον πώς ὁ πατέρας τοῦ Εὐγενίου δέν ἄντεξε ἀπό τήν λύπη του καί πέθανε λίγες μέρες ἀργότερα δίπλα στόν τάφο του. Ὁ Εὐγένιος ὁμως εἶχε ἤδη τήν παρρησία τῶν ἁγίων γι' αὐτό, ἂν καί ἄγνωστος ἀκόμα, ἄρχισε νά ἐμφανίζεται σέ διάφορα μέρη τῆς Ρωσίας ἐπεμβαίνοντας μέ θαυμαστό τρόπο σέ κατατρεγμένους καί πᾶσα θλιβομένη ψυχή. Ἰδιαίτερα ἐμφανίζεται καί ἐνισχύει τούς φυλακισμένους πού ζοῦνε τό ἴδιο μαρτύριο μέ αὐτόν, ἐνῶ υπάρχουν μαρτυρίες πώς ἔχει βοηθήσει αἰχμαλώτους στήν Τσετσενία νά δραπετεύσουν καί νά ἐπιστρέψουν ἀκέραιοι σπίτι τους. Ἐχει ἐμφανιστεῖ καί σέ νοσοκομεῖο μέ τραυματίες πολέμου τούς ὁποῖους ἐνίσχυε στόν πόνο τους. Εἶναι χαρακτηριστικό πώς ἐμφανίζεται μέ τήν στρατιωτική του περιβολή φορώντας ὁμως στήν πλάτη του ἕναν κόκκινο μανδύα ὁ ὁποῖος εἶναι ἀναμφίβολα τό σύμβολο τοῦ μάρτυρα. Ἔτσι ἐμφανίστηκε καί σέ ἕνα μικρό κοριτσάκι σέ ὄρφανοτροφεῖο ὀδηγώντας το στήν ἐκκλησία καί

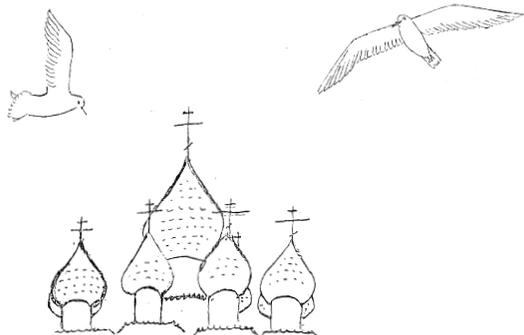
λέγοντας της πώς ονομάζεται Εὐγένιος, ἄν καί ἡ ἱστορία του ἦταν ἀκόμη παντελῶς ἄγνωστη.

Ὁ ἅγιος νεομάρτυς Εὐγένιος δέν ἔχει ἀκόμα ἀγιοκαταταχθεῖ ἐπίσημα, ὅμως ὡς μάρτυς εἶναι ἤδη ἅγιος στήν συνείδηση τῶν πιστῶν καί ὄχι μόνο τῶν Ρώσων. Ἦδη καί στόν ἐλληνικό κῶρο ἔχουμε ἀγιογραφημένες εἰκόνες του ἐνῶ ἔχουν ὑμνογραφηθεῖ παρακλήσεις καί ἄλλες ἀκολουθίες. Εἶναι θαυμαστό νά ἀναλογιστοῦμε πῶς ἕνας ἀπλοϊκός νεαρός χωρίς κατά πᾶσα πιθανότητα βαθεῖα πνευματική ζωή μέ μόνη παρακαταθήκη ἕναν σταυρό στό λαιμό ἔδωσε τήν ζωή του γιά τόν Χριστό. Σέ αὐτήν τήν περίπτωση φαίνεται τό μεγάλο μυστήριο τῆς δικαιοσύνης τοῦ Θεοῦ, τοῦ ὁποῖου τό Ἅγιον Πνεῦμα ὅπου θέλει πνεῖ καί μοιράζει τά χαρίσματά του σέ κάθε ἄνθρωπο ξεχωριστά—γιατί καί τό μαρτύριο ὅπως πρέπει νά γνωρίζουμε εἶναι χάρισμα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος πού δέν δίδεται σέ ὅλους—κατεργαζόμενο τήν σωτηρία του.

Στήν περίοδο πού διανύουμε, ὁ πόλεμος ἔρχεται—καί πάλι—νά φέρει τήν διχόνοια μεταξύ τῶν ἐθνῶν καί δυστυχῶς ἀκόμα καί τήν ψύχρανση μεταξύ τῶν ὁμόδοξων Ἐκκλησιῶν πού εἶναι μέλη τοῦ αὐτοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ. Οἱ θλιβερές ὅμως αὐτές καταστάσεις δέν ἀγγίζουν τόν πιστό πού ζεῖ ἀπό τώρα τήν Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν ἐντός του. Γνωρίζει πῶς ἡ στρατευομένη Ἐκκλησία ἔχει προορισμό της τόν Οὐρανό, ἐκεῖ ὅπου βρίσκονται οἱ ἅγιοι, κοινοί μεσίτες στόν Χριστό γιά ὅλους ἀνεξαρτήτως ἐποχῆς ἢ φυλῆς ἢ κοινωνικῆς τάξεως. Τέτοιος μεσίτης εἶθε νά εἶναι καί—ὁ Ρώσος κατά κόσμον—Ἅγιος Εὐγένιος γιά ὅλους μας καί ὑπόμνηση ὅτι στίς φλέβες ὅλων τῶν Χριστιανῶν τοῦ κόσμου ρέει κοινό τό Αἷμα τοῦ Χριστοῦ καί ὡς ἐκ τούτου εἴμαστε ὅλοι πραγματικοί ἀδελφοί ἐν Χριστῷ μέ κοινό προορισμό τήν Βασιλεία του.

Πρωτοπρεσβύτερος ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΑΣ. ΣΧΟΙΝΑΣ

Ἀρχιτέκτων Μηχανικός ΕΜΠ MSc

Μοναχοῦ Νεόφυτου Γρηγοριάτη
ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΓΙΟ
ΕΦΡΑΙΜ ΚΑΤΟΥΝΑΚΙΩΤΗ

ταν ἀποφάσισα νά γίνω μοναχός στό Ἅγιον Ὄρος, εἶχα μέσα μου μιά ἀπορία: «— Σέ ποιό μοναστήρι ἢ σκήτη τοῦ Ἁγίου Ὄρους νά ἐγκαταβιώσω καί σέ ποιό γέροντα νά ὑποταχθῶ;»

Μόλις ἐτελείωσα τίς ἐξετάσεις τοῦ Ἰουνίου 1976, τοῦ δευτέρου ἔτους τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν, ἐταξίδευσσα συνεχῶς δεκαεπτά ὥρες ἀπό τήν Ἀθήνα στή Μονή Μεγίστης Λαύρας γιά νά παρακολουθήσω δεκαεπτά ἄλλες ὥρες τήν ἀγρυπνία τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου Ἀθωνίτου, νά προσκυνήσω τόν τάφο τοῦ Ἁγίου καί νά τόν παρακαλέσω νά μέ φωτίσει ποῦ νά μείνω γιά πάντα, σέ ποιό μοναστήρι τοῦ Ἁγίου Ὄρους. Βρέθηκα γιά λίγες ὥρες σέ περιβάλλον τοῦ Βυζαντίου - Ρωμανίας!

Συνάντησα καί ἐπῆρα καί τήν εὐχή καί τίς συμβουλές τοῦ μακαριστοῦ ἁγίου γέροντος Ἰώβ Λαυριώτου, ὀνομαστοῦ ἀσκητῆ καί κοινοβιάτη Ἀγιορείτη. Γιά ἐξήντα χρόνια δέν ἐλούστηκε ποτέ. Τά πόδια του καί τά χέρια του ἦταν μαυρισμένα καί δέν βρωμούσανε.

Εὐωδίαζε ἀπό τό κεφάλι μέχρι τά νύχια. «— Γέροντα Ἰώβ, τοῦ εἶπα, θέλω νά μείνω στό Ἅγιον Ὄρος γιά πάντα, νά γίνω ἐδῶ μοναχός. Σέ ποιό μοναστήρι νά μείνω; Ποιό εἶναι τό θέλημα τοῦ Θεοῦ γιά μένα;»

Ὁ γέροντας Ἰώβ εἶχε τό διορατικό, προορατικό καί διακριτικό χάρισμα καί ἐνῶ δέν ἐφοίτησε σέ κανένα σχολεῖο, ἤξερε ἀπό στήθους ὅλη τήν Παλαιά καί Καινή Διαθήκη. Μέ ἐκοίταξε γιά λίγο κατάματα καί μοῦ λέγει: «— Βλέπω, παιδί μου, ὅτι τό θέλημα τοῦ Θεοῦ γιά σένα, εἶναι νά γίνης μοναχός στό Ἅγιον Ὄρος. Νά περιοδεύσης μοναστήρια καί σκήπτες ἐδῶ. Ἀλλά, περισσότερα γι' αὐτό τό θέμα, θά σοῦ πῆ ὁ ἐνάρετος καί ἀσκητικός παπα - Ἐφραίμ ὁ Κατουνακιώτης. Θά πάρης τό καράβι ἀπό τόν ἄρσανά (λιμάνι) τῆς Λαύρας καί θά κατεβῆς στόν ἄρσανά Κατουνακίων. Μετά, θά ἀνέβης τό μονοπάτι πρὸς τά ἀσκητήρια Κατουνακίων. Θά φιλοξενηθῆς στήν ἀδελφότητα τῶν Δανιηλαίων. Πέντε λεπτά ἀπό ἐκεῖ, βρίσκεται τό κελλί τοῦ παπα - Ἐφραίμ Κατουνακιώτη. Θά τόν προλάβης νά τελῆ τήν θεία Λειτουργία. Ἄντε, μέ τήν εὐχή μου, νά εὐαρεστήσης τόν Θεό καί τήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία. Εὐλογεῖτε».

Ἐπῆγα στούς Δανιηλαίους καί μετά λειτουργήθηκα στό κελλί, ὅπου ἐλειουργοῦσε ὁ Ἅγιος παπα - Ἐφραίμ. Τί ἐκπληξη, τί κατάνυξη, τί

πνευματική εὐφορία ἔνοιωσα! Ἐνῶ ποτέ μου δέν προσευχήθηκα μέ τήν νοερά προσευχή, δέν ἔκανα στρωτές μετάνοιες, δέν ἀσκήτυσα μέ νηστεία, ἀγρυπνία, προσευχή, δέν ἐφάρμοσα ὑπακοή, ἀκτημοσύνη, παρθενία στήν ἐντέλεια, ἐν τούτοις ἔζησα γιά δύο ὄρες, πού διαρκοῦσε τότε ἡ θεία Λειτουργία, ὅτι ἤμουνα ἐκτός κόσμου, ἐκτός Ἁγίου Ὁρους, μέσα στόν νοτιό Παράδεισο. Ἐκλαιγα μέ ἀναφιλιπτά γιά δύο ὄρες σκυφτός, μέσα στήν κατάνυξη, στόν θεϊκό ἔρωτα, στήν νηφάλια μέθη. Τέτοια Θεία Λειτουργία δέν ἔζησα ποτέ μου μέχρι τότε. Ἀλλά καί μέχρι σήμερα ἀκόμα, δέν ἔχω ξανασυναντήσει μέ τόση θεία Χάρη νά γίνεται θεία Λειτουργία. Διαπίστωσα ὅτι ὁ παπα - Ἐφραίμ Κατουνακιώτης ἦταν ὁ ἀγιότερος, ὁ καθарότερος, ὁ πνευματικότερος, ὁ ταπεινότερος λειτουργός τοῦ Ἁγίου Ὁρους καί πιστεύω καί τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας! Τά ἴδια ἔνοιωσε καί ὁ Ἅγιος Ἰωσήφ ὁ Ἡσυχαστής. Μετά τήν θεία Λειτουργία, στό ἀρχονταρίκι, ἐμίλησε ὁ Ἅγιος παπα - Ἐφραίμ στους τέσσερις νέους ἐπισκέπτες πού παρεβρεθήκαμε ἐκεῖ. Μόλις μᾶς ἐκοίταξε μέ τό ἀείτισιο μάτι του, καταλάβανε πώς ὁ Ἅγιος παπα - Ἐφραίμ εἶχε τό διορατικό, προορατικό καί διακριτικό χαρίσματα, ἀφοῦ γιά σαράντα - δύο χρόνια ἔκανε ἀπόλυτη ὑπακοή σέ πολύ αὐστηρό καί σκληρό γέροντα, τόν πατέρα Νικηφόρο.

Χωρίς νά ἔχουμε συναντηθῆ ποτέ μαζί του, χωρίς νά τοῦ ποῦμε τά ὀνόματά μας, αὐτός, μᾶς προσεφώνησε μέ αὐτά καί ἀποκάλυψε σέ μᾶς ὅλες τίς σκέψεις μας, τήν ζωή τοῦ καθενός μας καί ὀρισμένα γεγονότα τοῦ μέλλοντός μας. Σέ ἔμένα εἶπε:

— Κυριάκο, σπουδάσεις στήν Θεολογική Σχολή Ἀθηνῶν, ἀπογοιτεύθηκες ἀπό τά μαθήματα καί τούς καθηγητές σου, πού σοῦ ἐδίδαξαν, τάχα ὡς Ὁρθόδοξη Θεολογία, τόν Παπισμό, τίς Προτεστάντικες ὁμολογίες, τόν Μονοφυσισισμό — μονοθελητισμό — μονοενεργητισμό καί ξαναβρῆκες στό Ἅγιον Ὄρος τήν Ὁρθόδοξη πίστη καί ζωή. Ἐχεις ἀγαθό λογισμό καί σκέψη νά γίνης μοναχός στό Περιβόλι τῆς Παναγίας. Ὁ λογισμός σοῦ ἐμφυτεύθηκε στόν νοῦ ἀπό τήν Παναγία Θεοτόκο Μαρία καί ἄν θέλεις, νά τῆς κάνης ὑπακοή. Θά γυρίσης στά μοναστήρια καί στίς σκῆτες καί ὅπου σέ φωτίση ἡ Παναγία, νά μείνης, νά γίνης μοναχός καί νά εὐαρεστήσης τόν Θεό καί τήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία. Ὅποτε θέλεις, νά ἔρχεσαι ἐδῶ νά σέ βοηθῶ πνευματικά».

Ἐγύρισα δώδεκα μοναστήρια καί πέντε σκῆτες. Κατέληξα στήν Ἱερά Μονή Γρηγορίου καί ἀπό τίς 30 Αὐγούστου 1976 μέχρι 2022 τώρα, παραμένω Γρηγοριάτης.

Ἀπό τό 1976 - 1986 συναντήθηκα μέ τόν Ἅγιο παπα - Ἐφραίμ Κατουνακιώτη ὀκτώ μέχρι δέκα φορές. Τόσο στά Κατουνάκια, ὅσο καί στήν Μονή Γρηγορίου, ὅταν ἤλθε σέ μᾶς γιά νά διορθώση τά δόντια του. Λόγω τοῦ περιορισμένου χώρου θά σημειώσω μόνο πολύ λίγα περιστατικά καί συμβουλές τοῦ παπα - Ἐφραίμ, γιά νά μὴν σᾶς κουράσω φλυαρώντας.

1) Τό 1978 στά Κατουνάκια μου εἶπε ὁ Ἱερός παπα - Ἐφραίμ, μετά τήν ἐξομολόγησή μου σέ αὐτόν: Ὁ Γέροντάς σου Ἱερός παπα - Γεώργιος Καψάνης - Γρηγοριάτης καί ὁ Γέροντας Ἱερός παπα - Αἰμιλιανός Σιμωνοπεριτίης εἶναι εὐωδιάζουσες ψυχές, οἱ πῶς θεολογικοί, οἱ πῶς ἐκκλησιαστικοί, οἱ πῶς πνευματικοί ἡγούμενοι Ἱεροεπίσκοποι τώρα. Δέν θέλω νά ὑποτιμήσω ὄλους τούς ἄλλους Γέροντες Ἱεροεπίσκοποι. Ἀλλά, αὐτά μου ἀποκάλυψε ἡ Ἱερούμενη τοῦ Ἱερού Ὁρους Θεοτόκος Μαρία. Πῶς νά διαφωνήσω μέ αὐτήν;

2) Τόν Ὀκτώβριο τοῦ 1979 ἐπῆγα προσκύνημα μέ τόν μοναχό π. Ἱερό Γρηγοριάτη στίς σκήτες Νέα Σκήτη, Ἱερά Ἄννα, Μικρά Ἱερά Ἄννα, Κατουνάκια, Καρούλια καί τέλος, στά Καυσοκαλύβια Ἱερού Ὁρους. Συναντήσαμε τούς Σκητιώτες παπα - Σπυρίδωνα Ξένο, παπα - Ἀβραάμιο, Γέροντα Θεοφύλακτο, παπα - Γαβριήλ, παπα - Ἡσύχιο, παπα - Μακάριο, παπα - Γιάννη, Γέροντα Γεράσιμο Μικραγιαννανίτη, τίς ἀδελφότητες Θωμάδων, Δανιηλαίων, π. Χριστοδούλου Καρουλιώτη καί τόν Ἱερό παπα - Ἐφραίμ Κατουνακιώτη, στόν ὁποῖο καί ἐξομολογήθηκα. Μόλις συναντηθήκαμε, μᾶς εἶπε τά ἑξῆς: «Καλῶς ὀρίσατε, στραβόξυλα τῆς ὑπακοῆς τῆς Μονῆς Γρηγορίου. Τώρα τελευταῖα παρατήσατε τήν ὑπακοή καί ἀσχολεῖσθε περισσότερο μέ τήν λήθη (ξεχνᾶτε τό θέλημα καί τήν Πρόνοια τοῦ Θεοῦ στήν ζωή σας) τήν ἄγνοια (ἀγνοεῖτε καί περιφρονεῖτε τήν Ἱερά Γραφή, τήν πατερική θεολογία καί τήν ἀσκητική - λειτουργική ζωή τῆς Ὁρθοδοξίας) καί τήν ἀκηδία (πνευματική τεμπελιά σᾶς ἔχει πιάσει καί ἀδιαφορεῖτε γιά τήν σωτηρία σας). Κοιτάξετε νά μετανοήσετε».

Μᾶς ἔβγαλε μιά τέλεια ἀκτινογραφία καί μᾶς ἔδωσε τά ἀπαραίτητα πνευματικά φάρμακα, γιά νά γίνουμε ὑγιεῖς καί σῶοι. Τήν εὐχή του νά ἔχουμε.

3) Τόν Ἰανουάριο τοῦ 1980 ἐπῆγα στόν Ἱερό παπα - Ἐφραίμ, γιά νά πάρω τήν εὐχή του, νά γίνω μεγαλόσχημος μοναχός Γρηγοριάτης, στίς 24 Ἰανουαρίου, μνήμη τῆς Θεοσημίας τοῦ Ἱερού Νεοφύτου τοῦ Ἱερού, ἀφοῦ ἐξομολογήθηκα καί μου ἐδιάβασε συγχωρητική εὐχή, μεταξύ ἄλλων τόν ἐρώτησα, ποιά εἶναι ἡ γνώμη του γιά τόν Οἰκουμενισμό καί τόν Παλαισημερολογητισμό - Ζηλωτισμό;

Μου εἶπε τά ἑξῆς γι' αὐτά τά δύο: Ὁ Οἰκουμενισμός καί ὁ Παλαισημερολογητισμός - Ζηλωτισμός εἶναι μεγάλες παναιρέσεις καί σχίσματα, μέσα καί ἔξω ἀπό τήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία. Δέν ἐκφράζουν καθόλου καί τά δύο αὐτά τήν Ὁρθόδοξη παράδοση, ζωή, πολιτισμό, θεολογία, πνευματικότητα. Νά εἶσαι πάντοτε μακριά ἀπό αὐτά.

Ὅταν ἔκανα ἀγρυπνία καί προσευχή ὁλονύκτια τρεῖς - τέσσερις φορές, νά μου ἀποκαλύψουν ὁ Χριστός καί ἡ Παναγία ἄν εἶναι σύμφωνοι μέ τόν παναιρετικό Οἰκουμενισμό καί σχισματο - αίρετικό Παλαισημερολογητισμό - Ζηλωτισμό ἤ ὄχι, μέ ἐπληροφόρησαν τρεῖς - τέσσερις φορές μέ ἔντονη δυσωδία, βρῶμα πνευματική, ἀφόρητη, ὄλο-

νύκτια στό κελλί μου, ὅτι ὁ Χριστός καί ἡ Παναγία, εἶναι ἀντίθετοι καί μέ τά δύο, δέν τούς ἀρέσουν οἱ παναιρέσεις καί τά σχίσματα, μέσα καί ἔξω ἀπό τήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία.

4) Μετά, ἄλλαξε θέμα ὁ Ἅγιος παπα - Ἐφραίμ, καί μέ συνεβούλευσε προφητικά καί πατρικά, γιά τά ἔξῃς: α') Νά μήν τρῶς ποτέ σου κουτόχορτο. Ὅ,τι σοῦ λένε, ὅ,τι διαβάσεις, ὅ,τι ἀκούγεις, ἀπό ὅποιονδήποτε, νά τό περνᾶς ἀπό τρία κόσκινα (διυλιστήρια):

Πρῶτον: ἄν συμφωνῇ μέ τήν Παλαία καί Καινή Διαθήκη, νά τό δέχεται καί νά τό ὁμολογῇ, ὡς πραγματική ἀλήθεια. Ἄν δέν συμφωνῇ μέ τήν Ἁγία Γραφή, νά τό ἀπορρίπτεις ἀμέσως καί ὀριστικῶς.

Δεύτερον: ἄν συμφωνῇ μέ τά θεόπνευστα πατερικά κείμενα τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, νά τό δέχεται καί νά τό ὁμολογῇ, ὡς πραγματική ἀλήθεια. Ἄν δέν συμφωνῇ μέ τά ἅγια πατερικά κείμενα νά τό ἀπορρίπτεις, ἀμέσως καί ὀριστικῶς.

Τρίτον: ἄν συμφωνῇ μέ τήν Ἑλληνορθόδοξη παράδοση, ζωή, πολιτισμό, θεολογία, πνευματικότητα, νά τό δέχεται καί νά τό ὁμολογῇ, ὡς πραγματική ἀλήθεια. Ἄν δέν συμφωνῇ μέ τήν Ἑλληνορθόδοξη Παράδοση καί τήν ἀπαθῆ πατριωτική ἀγάπη γιά τόν οἰκουμενικό Ἑλληνισμό, νά τό ἀπορρίπτεις, ἀμέσως καί ὀριστικῶς.

Φυσικά, ὁ παπα - Γεώργιος Καψάνης - Γρηγοριάτης, ὁ ἅγιος Γέροντάς σου, ποτέ στήν ζωή του δέν ἔφαγε κουτόχορτο καί δέν θά σέ ἀφήσει ποτέ καί ἐσένα νά κάνης τό ἴδιο. Νά τοῦ ἔχης πλήρη ἐμπιστοσύνη καί νά τοῦ κάνης πολύ καλή πνευματική ὑπακοή».

Μοῦ εἶπε μετά ὁ Ἅγιος παπα - Ἐφραίμ: Νεόφυτε παιδί μου, ἀγαπητό καί περιπόθητο, νά μήν ξοδέψης ποτέ, οὔτε μιά σταγόνα ἀπό τό σάλιο τοῦ στόματός σου, τοῦ νοῦ σου, τῆς καρδιάς σου, καί τῆς ψυχῆς σου, γιά νά γλύψης, γλοιωδῶς, ὑποκριτικῶς, ὑποτιμητικῶς, ὅποιονδήποτε ἄνθρωπο, μέ φιλοδοξία, φιλαργυρία, φιληδονία, μέ σκοπό τήν ἄνοδό σου σέ ἀξιώματα ἐπίγεια καί φθοροποιά, εἴτε πολιτικά, εἴτε ἐκκλησιαστικά, εἴτε στρατιωτικά, εἴτε ἐκπαιδευτικά, εἴτε μέσα στό Ἅγιον Ὄρος. Τό θέλημα τοῦ Χριστοῦ καί τῆς Παναγίας γιά σένα εἶναι, ὅτι πρέπει νά μείνης ἕνας ἀπλός στρατιώτης τοῦ Χριστοῦ, κοινοβιάτης μοναχός Γρηγοριάτης καί γνήσιος Ἁγιορείτης, ἄν θέλῃς νά σωθῇς.

Ἐντάξει, παιδί μου, Νεόφυτε;

5) Στό 1986 ἔγινε ἡ τελευταία μου ἐξομολόγηση στόν Ἅγιο παπα - Ἐφραίμ Κατουνακιώτη, διότι ἀπό τότε ἀρρώστησαν οἱ πνεύμονές του, ἀπό τήν συνεχῆ, πολύωρη ὀμιλία πού ἔκανε κάθε μέρα τά τελευταῖα χρόνια στά καλογέρια του καί στούς προσκυνητές, πού κατά ἑκατοντάδες καί χιλιάδες ἔφταναν στό κελλί του, «τόν ἅγιο Ἐφραίμ τόν Σύρο», γιά νά ἐξομολογηθοῦν, νά πάρουν συμβουλές καί νά λειτουργηθοῦν.

Τόν παρεκάλεσα νά μοῦ βάλῃ στό κεφάλι μου τά δυό του χέρια καί νά προσευχηθῇ ἐκφώνως γιά μένα μέ αὐτοσχέδια προσευχή, πού νά

ἀναφέρεται στήν παλαιά πνευματική μου ζωή και τί πρέπει νά κάνω στό μέλλον γιά νά σωθῶ. Αὐτός, ὁ βράχος ὁ ἀκλόνητος τῆς ὑπακοῆς, μοῦ ἔκανε ὑπακοή, σέ μένα τόν ἀστοικεῖωτο, τόν ἀνυπάκουο, τόν φιλόδοξο, τόν φιλάργυρο, τόν φιλήδονο.

Εἶπε προσευχόμενος, περίπου τά ἔξῃς: (Δέν θυμᾶμαι ὅλα ὅσα προσευχήθηκε γιά μένα, οὔτε ἀκριβῶς ὅπως τά εἶπε ἐπί λέξει. Τό νόημα εἶναι περίπου ὡς ἔξῃς):

— «Παναγία Τριάδα, ἄναρχε, ἄπειρε, ἀτελεύτητε καί οὐσίαν, χάρισε στόν ταπεινόν καί τρέμοντά σου τούς λόγους, μοναχόν Νεόφυτον Γρηγοριάτην, νά γίνῃ κάποτε, κατόπιν ἀσκήσεως τῆς ὑπακοῆς, παρθενίας, ἀκημοσύνης, νηστείας, ἀγρυπνίας καί προσευχῆς, ἄναρχος, ἄπειρος, ἀτελεύτητος κατὰ χάριν θεός. Διότι διά τοῦτον τό λόγον ἐπλάσες ὅλους τούς ἀνθρώπους, “καί εἰκόνα καί καθ’ ὁμοίωσίν σου”. Ὅπως εἶπες, ὁ κάθε ἄνθρωπος μπορεῖ νά γίνῃ ὅ,τι εἶναι ὁ Θεός, ἐκτός ἀπό τήν καί οὐσίαν ταυτότητα μέ σένα. Δυστυχῶς μέχρι τώρα, ἐλάχιστη πνευματική πρόοδο κατάφερε νά κάνῃ, διότι παρ’ ὅλον τόν ἀγῶνα του, τά πάθη, ὁ ἐγωῖσμός, ὁ διάβολος, τό κοσμικό φρόνημα, ἡ λήθη, ἡ ἀγνοια καί ἡ ἀκηδία, ἡ φιλαργυρία, ἡ φιληδονία, ἡ φιλοδοξία, δέν τόν ἄφησαν νά πραγματοποιήσῃ τόν σκοπόν γιά τόν ὁποῖον ἐπλάσθη ἐπί τῆς γῆς ἀπό τήν ἀγαθότητα καί εὐσπλαχνίαν σου. Παρακαλῶ σε, ἐγώ ὁ ἀνάξιος, ὁ ἁμαρτωλός, ὁ ἀκηδιαστής, ὁ ἀγνοῶν τό θέλημά Σου, πού ξεχνῶ συχνά τίς εὐεργεσίες Σου πρὸς ἐμένα καί πρὸς τό ἀνθρώπινο γένος καί τήν κτίση - δημιουργία, εὐσπλαχνία σου καί οἰκτιρήσε καί δῶσε καιρόν μετανοίας καί ἐξομολογήσεως, καιρόν δοξολογίας, εὐχαριστίας καί ἰκεσίας στόν δοῦλον Σου Νεόφυτον, γιά νά σωθῇ ἡ ψυχή καί τό σῶμα του καί νά γίνῃ μέλος τῆς Βασιλείας Σου, πρεσβείαις τῆς Πανυπεράγνου, Δεσποίνης ἡμῶν καί Θεοτόκου Ἁειπαρθένου Μαρίας, τῶν Κυπρίων καί Ἁγιορειτῶν Ἁγίων Σου. Ἄμην».

Αὐτά ἤθελα πρὸς τό παρόν νά σᾶς γράψω γιά τό Ἅγιο παπα - Ἐφραίμ Κατουνακιώτην. Τό ἔκανα ἀπό ἀγαθή ἀγάπη γιά σᾶς, πού δέν ἔτυχε νά τόν γνωρίσετε προσωπικά, καί ὁ Θεός νά σᾶς συγχωρέσῃ. — Ἄγιο παπα - Ἐφραίμ, πρέσβευε ὑπέρ σωτηρίας ὅλων μας. Ἄμην.

Μοναχός ΝΕΟΦΥΤΟΣ ΓΡΗΓΟΡΙΑΤΗΣ

Διάκονου Ἁνδρέα Ματέϊ

Ο ΟΣΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ ΙΑΚΩΒΟΣ Ο ΧΟΖΕΒΙΤΗΣ

ρουμανικός λαός δοξάζει τόν Τριαδικό Θεό ἐπειδή ἀξιώθηκε νά προσφέρει στό στερῶμα τῆς Ἐκκλησίας, κατά τή διάρκεια τῆς δισχιλιετοῦς χριστιανικῆς ζωῆς του, πλῆθος Ἁγίων, μαρτύρων καί ὁσίων. Ἐνας σύγχρονος Ρουμάνος Ἅγιος τοῦ 20ου αἰῶνος εἶναι ὁ ὁσιος Ἰωάννης Ἰάκωβος ὁ Χοζεβίτης.

Γεννήθηκε στό χωριό Κραϊνιτσένι (Crainiceni) τοῦ νομοῦ Μποτοσάνι τῆς Ρουμανίας, στίς 23 Ἰουλίου 1913. Στή βάπτισή πῆρε τό ὄνομα τοῦ Προφήτη Ἡλία, ἡ μνήμη τοῦ ὁποίου εἶχε ἐορταστεῖ ἐκεῖνες τίς μέρες. Οἱ γονεῖς του, Μάξιμος καί Αἰκατερίνη, ἦταν ἀπλοί ἄνθρωποι καί ἀσχολοῦνταν μέ τή γεωργία. Ἦδη ἀπό τήν κούνια του πέρασε ἀπό κακουχίες, ἀφοῦ ἡ μητέρα του πέθανε ὅταν ἦταν 6 μηνῶν καί ὁ πατέρας του ἔπεσε ἥρωικά στόν Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Τήν ἀνατροφή του ἀναλαμβάνει ἡ γιαγιά του, τήν ὁποία χάνει στό 11ο ἔτος τῆς ζωῆς του¹. Ὁ νεαρός Ἡλίας μετακομίζει στό σπίτι τοῦ μεγάλου ἀδελφοῦ τοῦ πατέρα του καί μεγαλώνει μαζί μέ τά 6 ξαδέλφια του.

Τό 1932 ἀποφοίτησε ἀπό τό λύκειο τῆς μεγάλης πόλης Τσερναούτι² (Cernauti), ὅπου καί οἱ συγγενεῖς του θέλησαν νά τόν στείλουν στή Θεολογική Σχολή γιά νά γίνει ἱερέας. Ἐκεῖνος, ὅμως, ἐξέφρασε τήν ἐπιθυμία νά γίνει μοναχός καί νά ἀκολουθήσει τόν μοναχικό βίο. Ζητώντας τήν εὐλογία τοῦ πνευματικοῦ του, ὁ Ἡλίας πῆρε τά ἐκκλησιαστικά του βιβλία, τόν σταυρό καί τήν εἰκόνα τῆς Παναγίας ἀπό τό πατρικό του σπίτι καί πορεύθηκε στή μεγάλη λαύρα τοῦ ρουμανικοῦ μοναχισμοῦ, στήν Ἱερά Μονή τοῦ Νεάμιτς, ἡ ὁποία βρίσκεται στή Μολδαβία τῆς Ρουμανίας, ὅπου ἔγινε δόκιμος. Ὁ καθηγούμενος τῆς Μονῆς, ὁ Ἐπίσκοπος Νικόδημος Μουντεάνου (ὁ μετέπειτα Μητροπολίτης Μολδαβίας καί κατόπιν Πατριάρχης Ρουμανίας), τόν δέχθηκε μέ πολλή ἀγάπη καί τοῦ ἀνέθεσε δύο διακονήματα: στό φαρμακεῖο καί στή βιβλιοθήκη τῆς Μονῆς. Ὁ νεαρός Ἡλίας ἦταν ἄνθρωπος πού ἀγαποῦσε τήν ἡσυχία, γι' αὐτό καί μιλοῦσε ἐλάχιστα, ἦταν ταπεινός καί ὑπάκουος³.

Κατά τήν περίοδο 1934-1935 ἐκτέλεσε τά στρατιωτικά του καθήκοντα ὡς νοσοκόμος. Ἐπιστρέφοντας στή Μονή Νεάμιτς ἐκάρη μοναχός τή Μεγάλη Τετάρτη, 8 Ἀπριλίου 1936, καί ἔλαβε τό ὄνομα Ἰωάννης.

Ἐπειδή ἀναζητοῦσε μιά ζωή ὄντως μοναχική, κατά τό πρότυπο τῶν Πατέρων τῶν πρώτων χριστιανικῶν αἰώνων, τό Φθινόπωρο τοῦ 1936 ἐγκατέλειπε τήν γῆ τῶν πατέρων του καί μαζί μέ ἄλλους δύο μοναχοὺς ἦρθε στοὺς Ἁγίους Τόπους. Ἐκεῖ ἐπισκέφθηκε καί προσκύνησε στοὺς ἱερούς ναοὺς τῆς Ἱερουσαλήμ, Βηθλεέμ, Ναζαρέτ καί στά ὑπόλοιπα βιβλικὰ μέρη. Ἐζησε δύο χρόνια μέσα σέ μιά σπηλιά στὴν ἔρημο τοῦ Ἰορδάνη.

Ἀκολουθῶς, ἐγκαταστάθηκε στό κοινόβιο τῆς Μονῆς Ἁγίου Σάββα τοῦ Ἠγιασμένου, δίπλα στή Βηθλεέμ, ὅπου ἔμεινε ὀκτώ χρόνια. Ἐδῶ ὑπέμεινε δύσκολους πειρασμούς, ἀρρώστιες καί δοκιμασίες ἀπὸ ἀνθρώπους καί τὸν διάβολο. Μεριμνοῦσε γιὰ τὸν εὐπρεπισμὸ τῆς Μονῆς, ζύμωνε ἄρτους καί χτυποῦσε τίς καμπάνες τὴν ὥρα τῶν ἀκολουθιῶν. Ἐπίσης, φρόντιζε τοὺς ἀρρώστους μοναχοὺς ἀλλὰ καί πλῆθος Ἀράβων, Βεδουίνων ἢ τραυματίες τοῦ πολέμου. Ἐκτελοῦσε τὰ καθήκοντά του προσφέροντας ἀγάπη καί ἀνάπαυση σέ ὅσους συναναστρεφόταν, γι' αὐτὸ καί οἱ ἄνθρωποι τὸν ἐκτιμοῦσαν καί τὸν γύρευαν γιὰ νά πάρουν ἀπὸ αὐτὸν ψυχοφελεῖς συμβουλές. Ὁ πνευματικὸς του ἦταν ἕνας Μακεδόνας ἱερομόναχος, ὀνόματι Σάββας, ὁ ὁποῖος γνώριζε τὴ ρουμανικὴ γλῶσσα καί ἐξομολογοῦσε τοὺς Ρουμάνους μοναχοὺς πού ζοῦσαν στοὺς Ἁγίους Τόπους.

Ἔτσι ὁ μοναχὸς Ἰωάννης κατά τὴ διάρκεια τῆς ἡμέρας ὑπηρετοῦσε τό κοινόβιο καί τοὺς πάσχοντες, τὴ νύκτα ὅταν ἦταν στό κελί του προσευχόταν μέ δάκρυα μετάνοιας καί διάβαζε τὴν Ἁγία Γραφή καί τὰ συγγράμματα τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας. Γνωρίζοντας πολὺ καλά τὴν ἑλληνικὴ γλῶσσα μετέφραζε κείμενα τῶν Πατέρων γιὰ δική του πνευματικὴ ὠφέλεια. Εἶχε ἐπίσης τό χάρισμα νά γράφει διδασκὰ καί ποιήματα, τὰ ὁποῖα χάριζε στοὺς ἀδελφούς του ἢ στοὺς Ρουμάνους προσκυνητὲς πού ἔρχονταν στοὺς Ἁγίους Τόπους. Γνώριζε ἐπίσης ἀραβικά καί ἀγγλικά.

Στὶς 13 Μαΐου 1947 χειροτονεῖται ἱεροδιάκονος στὸν Ἱερό Ναό τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Σωτῆρος καί στίς 14 Σεπτεμβρίου ἱερομόναχος ἀπὸ τὸν Μητροπολίτη Εἰρήναρχο⁴. Ἀκολουθῶς, ἀπεστάλη ἡγούμενος τῆς ρουμανικῆς σκήτης τοῦ Τιμίου Προδρόμου, στή δυτικὴ ὄχθη τοῦ Ἰορδάνου ποταμοῦ. Κατά τὴ διάρκεια τῶν πέντε ἐτῶν πού διακόνησε ὡς καθηγούμενος ὀργάνωσε μέ ταπεινότητα τὴν πνευματικὴ ζωή τῆς σκήτης, ἔκτισε κελιά γιὰ τοὺς μοναχοὺς, συντήρησε τό καθολικὸ τῆς Μονῆς καί δεχόταν μέ ἀγάπη τοὺς προσκυνητὲς τοὺς ὁποῖους καθοδηγοῦσε.

Μετὰ ἀπὸ πέντε χρόνια ὑπακοῆς καί διακονίας ὡς ἡγούμενος τῆς σκήτης Προδρόμου ἀποφάσισε νά ἐγκαταλείψει τό κοινόβιο καί νά ἀγκαλιάσει ἐξ ὀλοκλήρου τὴ μοναξιά καί τὴν ἡσυχία, τὴν ὁποία ποθοῦσε τόσο πολὺ. Ἔτσι, τό 1952 πῆρε μαζί του μόνο τὸν ὑποτακτικὸ του, τὸν μοναχὸ Ἰωαννίκιο Παραγιάλα (Paraiala), ὁ ὁποῖος καί

ἔγραψε ἀργότερα τή ζωή τοῦ ὁσίου Ἰωάννου, καί ἐγκαταστάθηκαν στή Μονή τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τοῦ Χοζεβίτου, στήν ἔρημο τοῦ Χοζεβᾶ, κοντά στήν Ἱερικῶ. Μετά ἀπό ἕνα χρόνο, τό 1953, ὁ Ἰωάννης ἀποσύρεται στή σπηλιά τῆς Ἁγίας Ἄννης⁵, ὅπου σύμφωνα μέ τήν παράδοση ἡ θεοπρομήτωρ Ἄννα προσευχόταν στόν Θεό νά τῆς δώσει ἕνα παιδί. Κοντά στή σπηλιά ὅπου ἀσκήτεψε ὁ Ἅγιος Ἰωάννης, ὑπῆρχε μιᾶ ἄλλη σπηλιά, ὅπου ζοῦσε ἕνας Κύπριος μοναχός ὀνόματι Παῦλος.

Στή σπηλιά τῆς Ἁγίας Ἄννης ὁ ὁσιος Ἰωάννης ἔζησε ἐπτά χρόνια μέσα σέ ἀδιάλειπτη προσευχή, ὀλονύκτιες ἀγρυπνίες, δάκρυα μετανοίας, ὑποφέροντας καί ὑπομένοντας τούς πειρασμούς τοῦ διαβόλου, τίς ἀρρώστιες, τίς κακουχίες καί τίς ἐπιθέσεις τῶν Ἀράβων πού ἤθελαν νά τόν φοβίσουν γιά νά τόν βγάλουν ἀπό τόν τόπο του.

Κατέβαινε στό Μοναστήρι μονάχα γιά τίς μεγάλες γιορτές καί δεχόταν μόνο τόν μαθητή του στήν σπηλιά, πού ἦταν ἀπρόσιτη ὅταν ἀνέβαζε τήν σκάλα⁶.

Τό καλοκαίρι τοῦ 1960, νιώθοντας ὅτι τό τέλος του εἶναι κοντά, κοινώνησε τά Ἄχραντα Μυστήρια στίς 4 Αὐγούστου ἐνῶ τά χαράματα τῆς 5ης Αὐγούστου, σέ ἡλικία 47 ἐτῶν, ὁ ὁσιος Ἰωάννης ἐγκατέλειψε τόν ἐπίγειο βίο καί ἡ ψυχή του πορεύθηκε πρὸς τήν ἐπουράνιο βασιλεία. Μετά ἀπό τρεῖς μέρες κηδεύτηκε μέσα στήν ἴδια σπηλιά ὅπου ἔζησε τά τελευταῖα του χρόνια, ἀπό τόν ἡγούμενο τῆς Μονῆς Ἁγίου Γεωργίου, τόν Ἀρχιμανδρίτη Ἀμφιλόχιο. Ἀπό τά 47 χρόνια τῆς ἐπίγειας ζωῆς του, τά 23 τά ἔζησε στή χώρα του, τή Ρουμανία, ἐνῶ τά ὑπόλοιπα 24 στούς Ἁγίους Τόπους.

Μετά ἀπό 20 χρόνια, στίς 8 Αὐγούστου 1980, μιᾶ ὁμάδα προσκυνητῶν μέ ἐπικεφαλῆς ἕναν Ἑλληνα Ἀρχιμανδρίτη, ὁ ὁποῖος ὑπῆρξε πνευματικός υἱός τοῦ ὁσίου Ἰωάννη, ἦρθαν στήν σπηλιά τῆς Ἁγίας Ἄννης. Μιλώντας πρὸς τούς προσκυνητές ὁ Ἀρχιμανδρίτης τούς ἀπέκάλυψε ὅτι:

— Ἀγαπούσα πολύ τόν γέροντά μου. Ἀλλά ἀναγκάστηκα νά φύγω στήν Ἀμερική σέ ἱεραποστολή. Ἐκεῖ ἔμεινα 20 χρόνια χωρίς νά ξέρω τί ἀπέγινε ὁ πνευματικός μου. Ὅμως, ἕνα βράδυ ὁ γέροντας ἐμφανίστηκε στό ὄνειρό μου καί μοῦ εἶπε: «Ἐάν θέλεις νά μέ δεῖς, ἔλα στή σπηλιά τῆς Ἁγίας Ἄννης, στήν ἔρημο τοῦ Χοζεβᾶ καί θά μέ βρεῖς». Ἐκεῖ περάσει ἕνας μήνας καί ἀπό τότε δέν βρίσκω τήν ἡσυχία μου. Γι' αὐτό ἦρθα ἐδῶ νά μιλήσω μέ τόν γέροντα Ἰωάννη, τόν πνευματικό καί φίλο. Ἐγώ ὅμως δέν ἤξερα ὅτι κοιμήθηκε. Τώρα, ἡ ψυχή μου δέν μπορεῖ νά ἡσυχάσει ἕως ὅτου ἀνοίξω τόν τάφο του γιά νά προσκυνήσω τό τίμιο του σῶμα.

Ὁ ἡγούμενος Ἀμφιλόχιος μέ πολλή δυσκολία ἔδωσε τήν εὐλογία νά ἀνοίξουν τόν τάφο. Ὅταν ὅμως τόν ἀνοίξαν ἡ σπηλιά ὀλόκληρη ἄρχισε νά εὐωδιάζει. Τό σῶμα του βρέθηκε ἄφθορο, τό ἴδιο καί ἡ ἐνδυμασία του, σάν νά εἶχε κοιμηθεῖ πρόσφατα⁷.

Στις 15 Αυγούστου 1980, ο ίδιος ο ήγούμενος Ἀμφιλόχιος κατασκεύασε μιά λάρνακα ἀπό κυπαρισσόξυλο, ὅπου τοποθέτησε μέ εὐλάβεια τό λείψανο τοῦ ὁσίου Ἰωάννη. Στις 15 Αυγούστου τοῦ ἴδιου ἔτους μέ τίς εὐλογίες τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων Βενεδίκτου ἔγινε ἡ ἀνακομιδή τῶν ἱερῶν λειψάνων καί μαζί μέ ἱεράρχες τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων καί πλήθος προσκυνητῶν τά μετέφεραν ἐν πομπῇ στό καθολικό τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἁγίου Γεωργίου, ὅπου ὑπάρχουν καί τά λείψανα τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τοῦ Χοζεβίτου, ὁ ὁποῖος ἔζησε τό δεύτερο ἡμῖς τοῦ βου αἰῶνα. Οἱ πατέρες τέλεσαν 40 Θείες Λειτουργίες, προσευχόμενοι στόν Θεό νά τοὺς ἐπιβεβαιώσει τήν κατάστασι ἀγίαςμου τῶν λειψάνων. Πράγματι, μετά τήν τέλεσι τοῦ σαρανταλείτουργου, τά λείψανα τοῦ μοναχοῦ Ἰωάννου Ἰακώβου ἔμειναν ἄφθαρτα σκορπίζοντας ἄρρητη εὐωδία. Ἀπό τότε πλήθος πιστῶν ἔρχεται νά προσκυνήσει τά ἄφθαρτα λείψανα τοῦ ὁσίου Ἰωάννου, ἐπικαλούμενοι τίς πρεσβείες του.

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρουμανίας τό 1992 ἀναγνώρισε τήν ἀγιότητα τοῦ ὁσίου Ἰωάννη τοῦ Ρουμάνου, τόν ἔνταξε στό ἡμερολόγιο μέ τό ὄνομα «Ὁσῖος Ἰωάννης ἐκ Νεάμις – ὁ Χοζεβίτης» καί ἀποφάσισε ὅπως ἡ μνήμη του τιμᾶται στίς 5 Αυγούστου. Τό 2016 τό Πατριαρχεῖο Ἱεροσολύμων προχώρησε ἐπίσης στήν ἔνταξι τῆς μνήμης τοῦ ὁσίου Ἰωάννη στό ἡμερολόγιό του. Εἶναι γνωστός ὡς ὁ ὁσῖος Ἰωάννης Ἰακώβος ὁ Χοζεβίτης, ἢ ὁ νέος Χοζεβίτης.

Ἐνας ἀπό τοὺς μοναχοὺς πού γνώρισε τόν ὁσιο Ἰωάννη Ἰακώβο μαρτυροῦσε περί αὐτοῦ: «Ἡ εὐλάβεια, ἡ συστολή, ἡ προσοχή του εἰς ἑαυτόν δέν ἀπαντῶνται εὐκόλως σήμερον. Οὐδέποτε τόν ἤκουσα ἐπιτιμώμενον εἰς τήν ἄσκοπον φλυαρίαν καί πολυλογίαν, τό προχειρότερον ἀλλ' ὄχι τό μικρότερον τοῦτο παράπτωμα. Ἄν ποτέ παρενέπιπεν ἀργολογία, ἢ καταλαλιά, ἢ ἥλλασσε τήν ὁμιλίαν ἢ ἀνεχώρει. Οὐδέ ἄπαξ ἠκούσθη λέγων καί τό πλέον “ἄθῶον ἀστεῖον” ἢ γελῶν πέραν τοῦ συνεσταλμένου μειδιάματος. Τό βλέμμα του δέν “ἐχόρτανε” ποτέ εἰς τό πρόσωπον τοῦ ἄλλου ἀνθρώπου ἢ τοῦ συνομιλητοῦ του, ἀλλ' ὀλίγον πρὸς τά κάτω βλέπων ὠμίλει βραδέως μέ εὐλάβειαν καί ἡσυχίαν⁸».

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

1. Βλ. Pr. Prof. Dr. Mircea Pacurariu, *Predici*, Editura IBMBOR, Bucuresti 2000, σσ. 501-504.

2. Τό Τσερναούτι ἀποτελοῦσε μέρος τῆς Ρουμανίας ἀλλά κατόπιν τοῦ Γερμανοσοβιετικοῦ Συμφώνου Ρίμπεντροπ-Μολότοφ ὁ κόκκινος στρατός εἰσέβαλε στήν περιοχὴ τό 1940 καί κατανεμήθηκε στήν Οὐκρανική Σοβιετική Σοσιαλιστική Δημοκρατία. Μετά τό 1991, ὅταν ἔπεσε τό κομμουνιστικό καθεστῶς καί μέχρι σήμερα τό Τσερναούτι παραμένει στήν Οὐκρανία, παρά τίς μόνιμες προσπάθειες ρωσσοποίησης τοῦ πληθυσμοῦ, ὑπάρχουν ἀκόμα οἱ ἱστορικές ρουμανικές κοινότητες. Αὐτές οἱ κοινότητες διατηροῦν τή μητρική τους γλῶσσα παρά τίς προσπάθειες ἀπὸ τίς οὐκρανικές ἀρχές νά ἀπαγορεύσουν τή χρῆσι τῆς ρουμανικῆς γλώσσας.

3. Βλ. Arhimandri Cleopa Ilie, *Predici la Praznicele Imparatesti si la Sfinti de peste an*, Ed. Manastirea Sihastria, 2010, σσ. 440-442.

4. Slujba Sfantului Ioan cel nou de la Neamt, (sinaxarul), Ed. Mitropoliei Moldovei si Bucovinei, Iasi 1996, σσ. 19-23.

5. Βλ. Calinic Botosaneanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Iasilor, *Sfintii-mladute din Hristos*, Ed. Doxologia, Iasi 2010, σσ. 146-151.

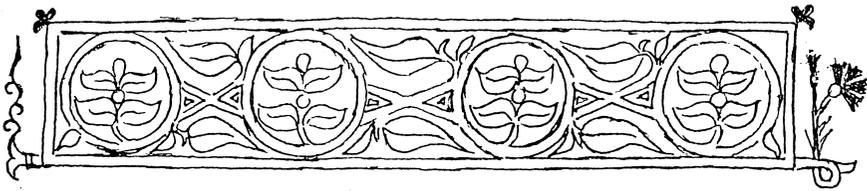
6. Βλ. Ἱερομονάχου Μακαρίου Σιμωνοπετρίτου, Νέος Συναξαριστής τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, Τόμος δωδέκατος, Αὐγουστος, Ἰνδικτος, Ἀθήναι 2009, σ. 50.

7. Arhimandrit Ioanichie Balan, *Patericul Romanesc*, Ed. Manastirea Sihastria (editia a V-a), 2005, σσ. 615-616.

8. Στὴν ἐφημερίδα «Ὁρθόδοξος Τύπος», ἀριθ. 109/10.10.1969, σελ. 2.

Διάκονος ΑΝΔΡΕΑΣ ΜΑΤΕΪ

Ἱερομόναχου Ἀθανάσιου Σιμωνοπετρίτη
Ο ΟΣΙΟΣ ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ ΣΙΜΩΝΟΠΕΤΡΙΤΗΣ
(1870 - 1957)

Ὁ χωριό Ρεῖζντερε τῆς μικρασιατικῆς χερσονήσου τῆς Ἐρυθραίας ἦταν ὁ τόπος ὅπου γεννήθηκε καί μεγάλωσε ὁ μετέπειτα ὀσιος Ἱερώνυμος.

Οἱ εὐλαβέστατοι γονεῖς του, Νικόλαος καί Μαρία, μεγάλωσαν τά παιδιά τους μέ τήν παραδοσιακή ὀρθόδοξη πίστι καί τήν ἀγαπητική προσήλωσι στήν ζωή τῆς Ἐκκλησίας.

Ὁ μικρός Ἰωάννης, ὅπως βαπτίστηκε ὁ Ὅσιος, διακρινόταν ἀπό τήν ἔμφυτη ὀξύνοια, τήν βαθειά ἀγάπη του πρός ὅ,τι ἐκκλησιαστικό, τήν ιδιαίτερη φιλομάθεια καί γενικῶς ἀπό ἓνα ἦθος παιδαριόγεροντος.

Ὅταν ἀρρώστησε σοβαρά, ἡ μητέρα του τόν πῆγε γιά σαράντα ἡμέρες νά μείνη στόν ναό τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Δημητρίου μέ νηστεία καί προσευχή καί ὡς εὐχαριστία γιά τήν ἐπελθοῦσα θεραπεία ἔμεινε πάλι ἓνα διάστημα στίς αὐλές τοῦ Κυρίου.

Ἀπό ἡλικία τῶν ἐπτά ἐτῶν ἔμαθε τούς Χαιρετισμούς τῆς Παναγίας μας καί τούς ἀπήγγειλε καθημερινά ἀπό στήθους ἕως ἐσχάτου γήρατος.

Ἀφομοιώνοντας εἰς βάθος ὅσα μάθαινε στό σχολεῖο, ἔκαμε πολλές φορές τόν δάσκαλο στά παιδιά τῶν μικροτέρων τάξεων. Μέ τήν ἐπίδοσί του στά γράμματα τελείωσε καί τό τότε Σχολαρχεῖο, ἀπό τό ὁποῖο ἐπωφελήθηκε τά μέγιστα.

Μελετώντας συνεχῶς τούς βίους τῶν Ἁγίων καί φλεγόμενος ἀπό τήν ἀγάπη πρός τόν Κύριον μέ τήν εὐχὴν τῶν σεπτῶν γονέων του ἀνεχώρησε δεκαεπταετής γιά τήν Ἱερά Μονή Σίμωνος Πέτρας τοῦ Ἁγίου Ὅρους, ὅπου μόναζαν μικρασιάτες πατέρες ἀπό τήν περιοχή τῆς χερσονήσου τῆς Ἐρυθραίας.

Ὁ Ὅσιος ὑποτάχθηκε μέ ζῆλο καί ἀπόλυτη ὑπακοή στόν τότε ὀνομαστό καθηγούμενο καί γέροντά του ἀρχιμανδρίτη Νεόφυτο, ἄνδρα μέ πολλά φυσικά καί ἐπίκτητα χαρίσματα, στήν ἐποχή τῆς ὑπερτεσσαρακοταετοῦς ἡγουμενίας τοῦ ὁποίου ἡ Σιμωνόπειρα γνῶρισε ἡμέρες δόξης.

Ὁ δόκιμος Ἰωάννης ἐπιδόθηκε μέ ιδιαίτερο ζῆλο στήν μοναχική ζωή, ὑπακούοντας μέ χαρά σέ ὅλη τήν ἀδελφότητα. Στήν κουρά του ἔλαβε τό ὄνομα Ἱερώνυμος, μέ τό ὁποῖο ἔγινε πασίγνωστος στόν Ὀρθόδοξο κόσμο.

Με ειδική εὐλογία τοῦ Γέροντός του, ἐπιδόθηκε μέ πολλήν ἐπιτυχίαν στήν σύνθεσι ἱερῶν ἀκολουθιῶν, ἀλλά καί στήν ἐπιστολογραφία πρὸς διαφόρους πιστούς, πού ζητοῦσαν πνευματική βοήθεια. Ἰδιαίτερος ἐνέκυψε στήν μελέτη τῶν ἔργων τῶν ἁγίων Πατέρων κατά τήν διάρκεια τῆς νυκτερινῆς ἡσυχίας, κατά τήν ὁποίαν ἐλάχιστα ἐκοιμᾶτο, τό περισσότερο καθήμενος στήν καρέκλα.

Τό 1898 εἶχε τήν ἰδιαίτερη εὐλογία τῆς γνωριμίας καί ἔκτοτε τοῦ ἰσχυροῦ πνευματικοῦ δεσμοῦ μέ τόν ἅγιον Νεκτάριον, πού τότε ἐπισκέφθηκε τό Ἅγιον Ὅρος. Ὁ ἅγιος Ἱεράρχης ἄφησε μετά τήν κοίμησίν του ὡς πνευματικό πατέρα στήν Ἱερά Μονή τῆς Ἁγίας Τριάδος τόν ὅσιο Ἱερώνυμο, ὁ ὁποῖος ἐτίμα τόν ἅγιον Νεκτάριον ἐπι ζῶντα ὡς Ἅγιον τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ Ἱερά Μονή πολλές φορές ἀπέστειλε τόν Ὅσιο γιά τήν ἐπίλυσι διαφόρων θεμάτων, εἴτε στήν Ἱερά Κοινότητα, εἴτε στά Μετόχιά της. Ἔτσι σχετίσθηκε μέ πολλούς ἀνθρώπους, ἰδιαίτερα στήν Ἀθήνα, ὅπου ὑπῆρχε τό Μετόχιο τῆς Θείας Ἀναλήψεως καί στήν Θεσσαλονίκη στό Μετόχιο τοῦ ἁγίου Χαραλάμπους. Μέ τήν χάρι τοῦ λόγου καί τήν πνευματική του ἐπιρροή πολλές ψυχές φιλομόναχες ἀκολουθήσαν τόν δρόμο τοῦ Μοναχισμοῦ, ἰδίως γυναῖκες. Εἶναι ἰδιαίτερας σημασίας ἡ συμβολή τοῦ Ὀσίου Ἱερωνύμου στήν ἀναβίωσι τοῦ ἐν Ἑλλάδι γυναικείου Μοναχισμοῦ, μετά τήν σχεδόν ἐξαφάνισί του ἀπό τά ἀντιμοναχικά μέτρα τῶν Βαυαρῶν τοῦ Ὄθωνος. Πάνω ἀπό τριακόσιες εἴκοσι μοναχές ἔλαβαν τό Σχῆμα ἀπό τά χέρια τοῦ Ἁγίου καί δεκάδες ἀπό αὐτές ἐγκαταβίωσαν σέ ἐγκαταλελειμμένα μοναστηράκια. Ἐπίσης, ἔκειρε πολλές Μοναχές πού ἀσκοῦνταν γιά διαφόρους λόγους παραμένοντας στά σπίτια τους, ὅπως καί τήν μητέρα του Μαρία – Μελένη.

Ὅταν τό 1919 ἐκοιμήθη ὁ καθηγούμενος ἀρχιμανδριτῆς Ἰωαννίκιος, ἡ ἀδελφότης ἐξέλεξε ὡς νέον πνευματικό πατέρα της τόν μοναχόν Ἱερώνυμον. Μέχρι τότε, σέ ἡλικία 49 ἐτῶν, δέν εἶχε δεχθεῖ νά χειροτονηθεῖ, ἀπό ταπείνωσι καί πολλή εὐλάβεια. Ἡ ἐκλογή του ἐχαροποίησε πλῆθος ἀγιορειτῶν καί λαϊκῶν γνωστῶν. Ὅμως ἡ ἡγουμενία του δέν ὑπῆρξε ἀνέφελη. Ἀφορμή γιά τήν ἐπακολουθήσασα ταλαιπωρία του ὑπῆρξε ἡ ἀλλαγὴ τοῦ ἡμερολογίου, μέ τήν ὁποία διεφώνησαν ἀρκετοί Σιμωνοπετρίτες καί τοῦ ἀπαγόρευσαν τήν τέλεσι ἱεροπραξιῶν. Ἐπίσης ἡ χριστοειδής ἐλεημοσύνη του παρεκίνησε τοὺς προϊσταμένους τῆς Μονῆς νά τόν κηρύξουν ἔκπτωτο καί νά τόν ἐξορίσουν στήν Ἱερά Μονή Κουτλουμουσίου.

Κατόπιν τούτου, μή θέλοντας νά ἐπανέλθῃ στήν ἡγουμενία ἀπεστάλη στό Μετόχι τῆς Θείας Ἀναλήψεως, ὅπου διέπρεψε ὡς λειτουργός, πνευματικός, παρηγορητής ψυχῶν καί νυμφαγωγός εἰς Χριστόν ἀμετρήτων πνευματικῶν του τέκνων.

Στήν Ἀνάληψι ἐπί τῶν ἡμερῶν του ἐτελοῦντο τακτικώτατα ἀγρυπνίες κατά τό ἀγιορειτικό τυπικό, καθημερινές Θεῖες Λειτουργίες, ὅπου τά

καθαρόψυχα παιδάκια έβλεπαν τόν Ὅσιο νά μή πατᾶ στό ἔδαφος, καί προσήρχοντο ὅλοι οἱ τότε ἐπιφανεῖς πνευματικοί ἄνδρες, ὅπως ὁ Ἅγιος Νεκτάριος, ὁ Ὅσιος Σάββας τῆς Καλύμνου, ὁ Ἅγιος Νικόλαος Πλανᾶς, οἱ Ὅσιοι Ἀμφιλόχιος τῆς Πάτμου καί Φιλόθεος τῆς Πάρου, ὁ ἀρχιεπίσκοπος Χρυσόστομος Παπαδόπουλος, πού τέλεσε καί τά ἐγκαίνια τοῦ ἱεροῦ ναοῦ, ὁ μητροπολίτης Φιλιππων καί ἔπειτα ἀρχιεπίσκοπος Χρυσόστομος Χατζησταύρου κ.ἄ.

Πάμπολλοι ἦσαν οἱ ἀπό φυλακῆς πρῶϊας πένητες περιμένοντας τήν ἀφθονοπάροχο ἐλεημοσύνη τοῦ Ἁγίου, ἰδιαίτερα μετά τήν Μικρασιατική καταστροφή, ἀφοῦ στήν περιοχή τοῦ Μετοχίου ἐγκαταστάθηκαν δεκάδες οικογένειες προσφύγων, γνωρίζοντας τήν ἐκεῖ παρουσία τοῦ συμπατριώτου τους Ὀσίου, ὁ ὁποῖος τά μέγιστα τούς συμπαραστάθηκε, ὑλικῶς τε καί πνευματικῶς.

Μεγάλο στήριγμα ὑπῆρξε γιά τόν πονεμένο λαό τοῦ Θεοῦ ἡ παρουσία τοῦ Ὀσίου καί κατά τήν διάρκεια τῆς Κατοχῆς καί τοῦ Ἐμφυλίου στήν Ἀθήνα.

Ὡστόσο τά προβλήματα τῆς ἐπισημοῦς ὑγείας του αὐξάνονταν καί τόν ταλαιπωροῦσαν, χωρίς ὅμως καί νά τόν ἐμποδίζουν ἀπό τήν εὐλογημένη ποιμαντική του διακονία. Πνευματικά του παιδιά μέ τήν εὐλογία του ἐξέδωκαν τό πολυσέλιδο βιβλίο «Τάλας καί ἁμαρτωλός», ὅπως ἐπωνόμαζε τόν ἑαυτό του ὁ Ὅσιος, στό ὁποῖο περιέλαβαν ἐπιστολές, κηρύγματα καί ὕμνογραφικά του ἔργα - βιβλίο πολυωφελέστατο.

Ἀλλά ὁ καιρός τῆς πρὸς τόν ἠγαπημένον του Κύριον ἐκδημίας ἐπλησίαζε. Τό ἔτος 1956 πολύ τόν ταλαιπώρησε ὁ καρκίνος τοῦ προστάτου. Παρά τήν ἐγχείρησι οἱ πόνοι ἦσαν ἀνυπόφοροι καί τό «Δόξα σοι ὁ Θεός πάντων ἔνεκεν» δέν ἔλειπε ἀπό τό ἅγιο στόμα του. Τίς τελευταῖες μέρες του στήν κλίνη τῆς ἀσθενείας του στήν κλινική ἔγινε ἀντικείμενο λαϊκοῦ προσκυνημάτος, πού προκάλεσε τόν θαυμασμό τῶν θεραπόντων του. Τότε ζήτησε ἀπό τά πνευματικά του παιδιά νά τόν μεταφέρουν στήν Αἴγινα, γιά νά πάρη τήν εὐλογία τῆς ἐξόδου ἀπό τόν φίλτατό του Ἅγιο Νεκτάριο. Ἐπιστρέφοντας, τό πρῶϊ τῶν Θεοφανείων παρέδωσε τό πνεῦμα του στά χέρια τοῦ Βαπτισθέντος Κυρίου καί μέσα σέ ἐκδηλώσεις βαθέος πένθους ἐτάφη πίσω ἀπό τό ἱερό τοῦ ναοῦ τῆς Θείας Ἀναλήψεως.

Ἡ ἀνακομιδή τῶν τιμῶν λειψάνων του ἔγινε στίς 8 Μαΐου 1965, παρόντος τοῦ ἀρχιεπισκόπου Χρυσοστόμου (Χατζησταύρου) καί πλήθους πιστῶν. Οἱ ἀποσταλέντες ἀπό τήν Μονή Πατέρες τά μετέφεραν στή Σιμωνόπετρα καί ἦσαν φυλαγμένα στό ἡγουμενικό παρεκκλήσιο τῆς ἁγίας Μαρίας Μαγδαληνῆς, ὅπου ὁ μακαριστός Γέρων Αἰμιλιανός καθημερινά ἀγρυπνοῦσε καί τακτικώτατα λειτουργοῦσε, ἔχοντάς τον ὡς ὑπόδειγμα ἁγίου ἡγουμένου καί πνευματικοῦ πατροῦ.

Ἡ ἱερά Σύνοδος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ὑπό τήν προεδρία τοῦ Παναγιωτάτου κ. Βαρθολομαίου, κατόπιν ἐιδικῆς εἰσηγήσεως τῆς

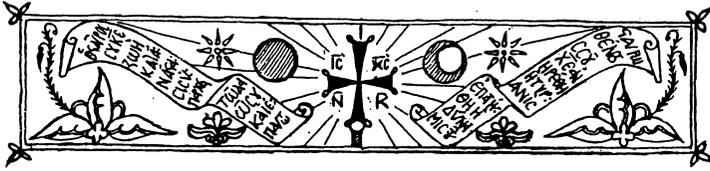
ἐπί τῶν ἀγιοκατατάξεων Πατριαρχικῆς ἐπιτροπῆς, ἐνέγραψε στίς 27.11.2019 στό Ἅγιολόγιον τῆς Ἐκκλησίας μας τόν Ὅσιον Ἱερόνυμον καί ὥρισε ὡς ἡμέρα μνήμης τήν 9ην Μαΐου, κατά τήν ὁποία στήν Μονή μας τελεῖται ὀλονύκτιος πανηγυρική ἀγρυπνία.

Ἀπό τήν ἀκολουθίαν του παραθέτομε τό ἕνα ἐκ τῶν Ἀπολυτικίων τοῦ Ἁγίου, σέ ἦχο α΄ πρὸς τό, Τῆς ἐρήμου πολίτης.

*Τῆς Μονῆς Μυροβλύτου, θεῖον βλάστημα πέφυκας,
καί τῆς Ἀναλήψεως μέγας, οἰκονόμος τῆς Χάριτος.
Ἐκμίμημα ἀρχαίων ἀσκητῶν, καί φίλος τῶν Ἁγίων τοῦ Θεοῦ.
Ὅθεν πάτερ Ἱερόνυμε σύν αὐτοῖς, ἀγάλλῃ εὐφραινόμενος.
Δόξα τῷ σέ δοξάσαντι ἱρανῶς, δόξα τῷ σέ θαυμαστώσαντι,
δόξα τῷ ἐνεργοῦντι διὰ σοῦ, πιστοῖς ποικίλα θαύματα.*

Ἱερομόναχος ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΣΙΜΩΝΟΠΕΤΡΙΤΗΣ

Πρωτοπρεσβύτερου Ἰωάννου Ἀγγελακόπουλου
ΟΣΙΟΣ ΙΟΥΣΤΙΝΟΣ ΠΟΠΟΒΙΤΣ

σύγχρονος ἅγιος γέρον τῆς Ἁγιοσαββιτικῆς Σερβικῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας, καθηγητῆς τῆς Δογματικῆς καί Οἰκουμενικός Διδάσκαλος, Ὁσιος καί Θεοφόρος Πατήρ ἡμῶν Ἰουστίνος Πόποβιτς, τοῦ ὁποίου ἡ μνήμη ἐορτάζεται στίς 14 Ἰουνίου, ὑπῆρξε διαπρύσιος κήρυκας τῆς οἰκουμενικότητος τῆς Θεανθρωπίνης Ὁρθοδοξίας καί ἀσπονδος ἐχθρός τοῦ οὐμανιστικοῦ, ἀνθρωποπαγοῦς καί ἀνθρωπολατρικοῦ οἰκουμενισμοῦ.

Ἐπῆρξε συγγραφικότητας. Τά βασικώτερα ἔργα του εἶναι:

1) Ἐκθεσις ἐπί τοῦ θέματος τῆς «Πανορθόδοξου Συνόδου» ὑποβληθεῖσα πρὸς τὴν Ἱεράν Σύνοδον τῆς ἐν Σερβίᾳ Ἐκκλησίας¹ τὸ 1971.

2) Ὁρθόδοξος θεολογικὴ γνωμοδότησις ὑποβληθεῖσα πρὸς τὴν Ἱεραρχίαν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Σερβίας, περὶ συμμετοχῆς τῆς εἰς οἰκουμενιστικῆς ἀκολουθίας καί εἰς τὸ «Παγκόσμιον Συμβούλιον Ἐκκλησιῶν»² τὸ 1974.

3) Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία καί Οἰκουμενισμός, ἐκδ. Ὁρθόδοξος Κυψέλη, Θεσσαλονίκη 1974.

4) Ἄνθρωπος καί Θεάνθρωπος, ἐκδ. Ἀστὴρ - Παπαδημητρίου, Ἀθῆναι 1974.

5) Ὑπόμνημα πρὸς τὴν Ἱεράν Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Σερβίας σχετικῶς μέ τὴν «Πρώτην Προσυνοδικὴν Διάσκεψιν» ἐν Σαμπεζύ τῆς Γενεύης³ (21-28/11/1976), Ἀπρίλιος 1977.

6) Δογματικὴ. Ὁρθόδοξη φιλοσοφία τῆς ἀληθείας, ἐκδ. Ἰ. Μ. Μ. Βατοπαιδίου, Ἄγιον Ὅρος 2019.

Ἀπὸ τὸν ἀγιοπνευματικὸν καί ἀνεξάντλητον αὐτὸν πλοῦτον, θά παρουσιάσουμε λίγες, ἀλλὰ βασικέες, οὐσιωδέστατες καί σπουδαιότατες θέσεις τοῦ ὁσίου Ἰουστίνου.

Α) Ὁ ὁσιος Ἰουστίνος γιὰ τὴν παναίρεση τοῦ Οἰκουμενισμοῦ

Στὸ ἐξαιρετὸν σύγγραμμά του «Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία καί Οἰκουμενισμός»⁴ σημειώνει ὅτι «ὁ Οἰκουμενισμός εἶναι κοινὸν ὄνομα διὰ τοὺς ψευδοχριστιανισμούς, διὰ τὰς ψευδοεκκλησίας τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης. Μέσα του εὐρίσκεται ἡ καρδιά ὅλων τῶν εὐρωπαϊκῶν οὐμανισμῶν μέ ἐπικεφαλῆς τὸν Παπισμό. Ὅλοι δέ αὐτοὶ οἱ ψευδοχριστιανισμοί, ὅλαι

αί ψευδοεκκλησίου δέν εἶναι τίποτε ἄλλο παρά μία αἵρεσις παραπλεύρως εἰς τήν ἄλλην αἵρεσιν. Τό κοινόν εὐαγγελικόν ὄνομά τους εἶναι ἡ παναίρεσις. Διατί; Διότι εἰς τό διάστημα τῆς ἱστορίας αἱ διάφοροι αἵρέσεις ἤρνούντο ἢ παρεμόρφωνον ἰδιώματά τινα τοῦ Θεανθρώπου καί Κυρίου Ἰησοῦ, αἱ δέ εὐρωπαϊκαί αὐται αἵρέσεις ἀπομακρύνουν ὀλόκληρον τόν Θεάνθρωπον καί εἰς τήν θέσιν του τοποθετοῦν τόν Εὐρωπαῖον ἄνθρωπον. Ἐδῶ δέν ὑπάρχει οὐσιαστική διαφορά μεταξύ τοῦ Παπισμοῦ, Προτεσταντισμοῦ καί ἄλλων αἱρέσεων, ὧν τό ὄνομα “λεγεών”».

*Β') Ὁ ὅσιος Ἰουστίνος γιά τήν μέλλουσα τότε νά συγκληθεῖ
Πανορθόδοξη Σύνοδος*

Ὁ ὅσιος Ἰουστίνος τό 1971 ὑπέβαλε μία ἔκθεση σχετικά μέ τό θέμα τῆς «Πανορθόδοξου Συνόδου» πρὸς τήν Ἱερά Σύνοδο τῆς ἐν Σερβία Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ κείμενο λαμπρῆς σημερινῆς ὁμολογίας, ἡ ὁποία ὀδηγεῖ ὀρθῶς ὅσους ἀγνοοῦν, εὐφραίνει τούς Ὀρθόδοξους ὁμολογητές, ἐνθαρρύνει τούς λιπόψυχους καί καταισχύνει τούς προδότες τῆς ἐν Χριστῷ καλῆς ὁμολογίας.

Μερικά οὐσιώδη τμήματα τοῦ περιεχομένου τῆς Ἐκθέσεως ἔχουν ὡς ἔπεται:

«... Ἐάν τά σύγχρονα προβλήματα τῆς Ὀρθόδοξου Ἐκκλησίας δέν λύνονται μέ τόν Θεάνθρωπο καί κατά τόν θεανθρώπινο, ἀποστολικό, ἀγιοπατερικό τρόπο, εἶναι ἀδύνατο νά λυθοῦν ὀρθόδοξως καί θεαρέστως. Θά ὀδηγήσουν κατ' ἀνάγκην σέ καταστροφές, σέ σχίσματα, σέ αἵρέσεις καί σέ πολυποικίλες οὐμανιστικές πλάνες, σέ μηδενισμούς καί ἀναρχισμούς. Αὐτό ἰσχύει ἀπό κάθε ἄποψη καί γιά τό πρόβλημα τῆς συγκλήσεως τῆς νέας Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἡ ὁποία ἐπισπεύδεται τελευταίως ἀπό ὀρισμένους κύκλους καί ἐπιβάλλεται στήν Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία...

...Προσωπικῶς δέν βλέπω ὅτι, κατά τίς σημερινές περιστάσεις, ὑπάρχει πράγματι ἀναπόφευκτη ἀνάγκη γιά τήν σύγκληση τῆς Οἰκουμενικῆς Συνόδου. Ἐάν, ὅμως, ὑπάρχει, τότε ἡ παροῦσα στιγμή εἶναι ἡ πλέον ἀκατάλληλη στήν ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας μας. Διότι, γιά νά πραγματοποιηθεῖ ἕνα τέτοιο ἔργο ἱστορικῆς σημασίας ἐπιτυχῶς, εἶναι ἀναγκαῖο νά δημιουργηθοῦν οἱ κατάλληλες συνθῆκες γι' αὐτό καί νά γίνουν ἐγκαίρως οἱ θεμελιώδεις προετοιμασίες. Σήμερα, ὅμως, καθ' ὅσον γνωρίζω, δέν ὑπάρχει οὔτε τό ἕνα οὔτε τό ἄλλο... Τί, λοιπόν, νά ποῦμε ὡς πρὸς τίς συνθῆκες τῆς Οἰκουμενικῆς Συνόδου; Αὐτές εἶναι γιά νά μιλήσουμε μέ συντομία, ἀπελπιστικές σέ ὅλες, λίγο ἢ πολύ, τίς τοπικές Ὀρθόδοξες Ἐκκλησίες...

...Κάθε νέα Οἰκουμενική Σύνοδος δέν θά εἶναι οὔτε ἀγία, οὔτε Οἰκουμενική, οὔτε ὀγδόη, ἐάν πρωτίστως δέν δεχθεῖ τίς προγενέστερες

Οικουμενικές και ασάλευτες αποφάσεις τους.

Στήν πραγματικότητα, ἡ νέα Οἰκουμενική Σύνοδος πρέπει νά εἶναι συνέχεια τῶν προγενεστέρων ἑπτά Οἰκουμενικῶν Συνόδων, γιά νά εἶναι Ὁρθόδοξη καί Οἰκουμενική»...

Καί κατακλείει τήν Ἐκθεσή του ὁ ὄσιος Ἰουστῖνος, λέγοντας:

«...Καί στό τέλος τέλος, τί μπορεί νά περιμένει κανεῖς ἀπό μία τέτοια Οἰκουμενική Σύνοδο; Ἕνα καί μόνο ἕνα: σχίσματα καί αἵρέσεις καί διάφορες ἄλλες συμπεριφορές. Αὐτή εἶναι ἡ βαθεῖα μου αἴσθηση καί ἡ πλήρης ὀδύνης ἐπίγνωση. Γί' αὐτό παρακαλῶ καί ἱκετεύω τήν Ἱερά Σύνοδο τῆς Ἱεραρχίας νά ἀπέχει ἀπό τήν συμμετοχή στήν προετοιμασία τῆς Συνόδου καί ἀπό τήν συμμετοχή στήν ἴδια τήν Σύνοδο, ἐάν ἀτυχῶς συγκληθεῖ. Νά μήν φορτώσουμε τοῦλάχιστον κι αὐτή ἀκόμη τήν φοβερή ἁμαρτία πάνω στήν Ἀγιοσαββιτική μας Ἐκκλησία καί στόν ἄθῳ λαό μας...».

Γ') Ὁ ὄσιος Ἰουστῖνος ἤλεγξε τόν μεγάλο οἰκουμενιστή καί μασόνο Οἰκουμενικό Πατριάρχη κυρό Ἀθηναγόρα!

Ὁ ὄσιος Ἰουστῖνος στήν ἀνωτέρω Ἐκθεση σχετικά μέ τό θέμα τῆς «Πανορθόδοξου Συνόδου»⁵ ἀποτυπώνει τήν σκληρή καί αὐστηρή, ἀλλά ρεαλιστική καί πλήρη ἀληθείας κρίση του σχετικά μέ τόν Οἰκουμενικό Πατριάρχη κυρό Ἀθηναγόρα. Γράφει συγκεκριμένα:

«Ὁ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως; Αὐτός μέ τήν νεοπαπιστικήν συμπεριφοράν του εἰς τούς λόγους καί εἰς τās πράξεις σκανδαλίζει ἐπί μίαν ἤδη δεκαετίαν τās ὀρθοδόξους συνειδήσεις, ἀρνούμενος τήν μοναδικήν καί πανσωστικήν Ἀλήθειαν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Πίστεως, ἀναγνωρίζων τās Ρωμαϊκάς καί ἄλλας αἵρέσεις ὡς ἰσοτίμους μέ τήν Ἀλήθειαν, ἀναγνωρίζων τόν Ρωμαῖον Ἄκρον Ποντίφικα μέ ὅλην τήν δαιμονικήν ἀντιεκκλησιαστικήν ὑπερηφάνειάν του. Καί προετοιμάζει μέ αὐτοκτονικήν ταχύτητα καί ἐπιπολαιότητα, κατά τό παράδειγμα τοῦ Βατικανοῦ, αὐτήν τήν ἰδικήν του λεγομένην "Μεγάλην Πανορθόδοξον Σύνοδον", ὅχι ὅμως μέ τό βασικόν εὐαγγελικόν καί ἀγιοπαραδοσιακόν θέμα τῆς σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπου καί τοῦ κόσμου, ἀλλά μέ καθαρῶς σχολαστικό - προτεσταντικήν θεματολογία. Τήν προετοιμάζει μάλιστα εἰς τόν Πύργον τῆς Βαβέλ τοῦ συγχρόνου ἀναρχικοῦ καί μηδενιστικοῦ κόσμου ἄνευ τῆς συμμετοχῆς τῶν πραγματικῶν ὀρθοδόξων ὁμολογητῶν, φορέων τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως, Θεολογίας, Παραδόσεως καί Ἐκκλησιαστικότητος. Τόν τελευταῖον καιρόν αὐτός ἔχει γίνει πηγή ἀναρχισμοῦ καί μηδενισμοῦ εἰς τόν ὀρθόδοξον κόσμον. Οἱ Ἀγιορεῖται δικαίως τόν ὀνομάζουν αἵρετικόν καί ἀποστάτην εἰς τās ἐπιστολάς των, τās ἀπευθυνομένας πρὸς αὐτόν ἀνοικτῶς διά τοῦ Τύπου. Αὐτός ἐπίσης ἔχει ὀξυτάτην σύγκρουσιν μέ τήν Ρωσικήν

Ἐκκλησίαν, ἐξ ἀφορμῆς τῆς χορηγήσεως τοῦ αὐτοκεφάλου εἰς τὴν ρωσικὴν Μητρόπολιν τῆς Ἀμερικῆς ἐκ μέρους τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας».

Δ) Ὁσῖος Ἰουστῖνος καὶ διακοπή μνημονεύσεως (ἀποτείχιση)

Ὁ ὁσῖος Ἰουστῖνος διέκοψε τὴν μνημόνευση τοῦ οἰκουμενιστοῦ Πατριάρχου Σερβίας κυροῦ Γερμανοῦ (κατὰ κόσμον Χράνισλαβ Τζόριτς), ὁ ὁποῖος πατριάρχευσε ἀπὸ τῆς 13-09-1958 ἕως τὴν 1η-07-1989. Ὁ Πατριάρχης Γερμανός ἐ χρημάτισε Πρόεδρος τοῦ προτεσταντικοῦ λεγομένου «Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν», δηλ. αἰρέσεων. Ἡ Ἐπιτροπὴ Ὁμάδας Ἐργασίας DSME τοῦ «Π.Σ.Ε.» συνεδρίασε στὸ Jongny τῆς Ἑλβετίας τὸν Ἰούνιο τοῦ 1971. Ὁ Πατριάρχης Σερβίας συνυπέγραψε μαζί μέ τούς ἄλλους Προέδρους (Πάστορα Visser't Hooft, ἐπίτιμο Πρόεδρο, Ἑλβετία Γενεύη, Κυρία Kiyoka Cho, Τόκυο Ἰαπωνία, Ἐπίσκοπο Hanns Lilje, Ἀννόβερο Γερμανία) τὸ ἀντορθόδοξο κείμενο τῆς Ἐπιτροπῆς, σύμφωνα μέ τὸ ὁποῖο «Καί ἡ βιαία Πνοή τῆς ἀνανεώσεως θά πνεύσῃ εἰς τὸ μέγα πεδῖον τῆς Ἐκκλησίας, καθὼς καί εἰς ἐκάστην τῶν κοινοτήτων αὐτῆς· διότι αὗται δέν εἶναι ἀπλᾶ διοικητικαὶ ἐνότητες, ἀλλ' ἀποτελοῦν πᾶσαι μέρος τῆς μιᾶς μεγάλης Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας».

Μ' αὐτόν τὸν τρόπο ὁ Πατριάρχης διεκήρυξε ὅτι οἱ κοινότητες, δηλ. οἱ αἰρέσεις, πού μετέχουν τοῦ «Π.Σ.Ε.» ἀποτελοῦν ὅλες μέρος τῆς μιᾶς μεγάλης Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας! Κατὰ τὸν Πατριάρχη, ἡ Μία, Ἁγία, Καθολικὴ καὶ Ἀποστολική, Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἀπλῶς μία κοινότητα, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ κι αὐτὴ σὺν ταῖς ἄλλαις μέρος τῆς μιᾶς μεγάλης Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας! Εἶναι προφανές τὸ ἐκκλησιολογικὸ ἔγκλημα τοῦ Πατριάρχου καὶ ἡ υἱοθέτηση ἐκ μέρους του τῶν προτεσταντικῶν θεωριῶν τῶν κλάδων (branch theory) καὶ τῆς ἀοράτου καὶ παγκοσμίου ἐκκλησίας.

Ἐξαιτίας, λοιπόν, αὐτοῦ τοῦ γεγονότος, ὁ ὁσῖος Ἰουστῖνος κατέκρινε τὸ ἀντορθόδοξο κείμενο τοῦ «Π.Σ.Ε.», ἔπαυσε κάθε ἐκκλησιαστικὴ ἐπικοινωνία μέ τὸν κακόδοξο Πατριάρχη καὶ παρέμεινε στὸ Ἠσυχαστήριό του, τὴν Ἱερά Μονὴ τοῦ Τσέλιε, προσευχόμενος στὸν Ἁγιο Τριαδικὸ Θεὸ ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας Του⁶.

Ε) Ὁ ὁσῖος Ἰουστῖνος γιὰ τὴν συμμετοχὴ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Σερβίας τὸ προτεσταντικὸ λεγόμενον «Παγκόσμιον Συμβούλιον Ἐκκλησιῶν», δηλαδή αἰρέσεων

Παραθέτουμε, τέλος, ἀποσπάσματα ἀπὸ τὴν Ὁρθόδοξη θεολογικὴ γνωμοδότηση καὶ μαρτυρία τοῦ ὁσίου Ἰουστίνου, ἡ ὁποία προκλήθηκε κατόπιν αἰτήματος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Σερβίας, γιὰ τὸ ἂν μπορεῖ νὰ συμμετάσχει ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία σὲ οἰκουμενι(στι)κές

ἀκολουθίες, πού διοργάνωναν οί αίρετικοί παπικοί τῆς Γιουγκοσλαβίας στά πλαίσια τῆς «ἐβδομάδος ἐν τῇ ἐνότητι»⁷,

«Πανιερώτατοι Πατέρες,

Τὴν στάσιν τῆς ἔναντι τῶν αίρετικῶν – καί αίρετικοί εἶναι ὅλοι οἱ μὴ Ὁρθόδοξοι – ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ ἔχει καθορίσει ἅπασ διά παντός, διά τῶν ἁγίων Ἀποστόλων καί τῶν ἁγίων Πατέρων, δηλαδή διά τῆς ἁγίας Θεανθρωπίνης Παραδόσεως, τῆς μοναδικῆς καί ἀναλλοιώτου.

Συμφώνως πρὸς αὐτὴν τὴν στάσιν, εἰς τοὺς Ὁρθοδόξους εἶναι ἀπαγορευμένη κάθε συμπροσευχή καί κάθε λατρευτικὴ ἐπικοινωνία μετὰ αίρετικῶν. Διότι, «*τίς μετοχὴ δικαιοσύνης καί ἀνομία; τίς δέ κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος; τίς δέ συμφώνησις Χριστῶ πρὸς Βελίαν; ἢ τίς μερίς πιστῶ μετὰ ἀπίστου*»⁸; Ὁ 45ος κανὼν τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων ὀρίζει: «Ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος..., αίρετικοῖς συνευξάμενος μόνον, ἀφορίζεσθω εἰ δέ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς, ὡς κληρικοῖς ἐνεργῆσαι τι, καθαιρέσθω»⁹. Αὐτός ὁ ἱερός Κανὼν τῶν ἁγίων Ἀποστόλων δέν προσδιορίζει ποία ἀκριβῶς προσευχὴ ἢ ἀκολουθία ἀπαγορεύεται, ἀλλὰ ἀπαγορεύει κάθε κοινήν μεθ' αίρετικῶν προσευχήν», ἔστω καί τὴν κατ' ἴδιαν («συνευξάμενος»). Εἰς δέ τὰς οἰκουμενικὰς κοινὰς προσευχὰς μήπως δέν γίνονται καί ἀδρότερα καί εὐρύτερα τούτων; Ὁ 32ος κανὼν τῆς ἐν Λαοδικείᾳ Συνόδου ὀρίζει: «Ἵτι οὐ δεῖ αίρετικῶν εὐλογίας λαμβάνειν, αἰτίνες εἰσιν ἀλογία μᾶλλον ἢ εὐλογία»¹⁰. Μήπως, ὅμως, δέν συμβαίνει εἰς τὰς κοινὰς οἰκουμενιστικὰς συναντήσεις καί συμπροσευχὰς νὰ εὐλογοῦν αίρετικοὶ ρωμαιοκαθολικοὶ ἐπίσκοποι καί ἱερεῖς, προτεστάνται πάστορες, ἀκόμη δέ καί γυναῖκες;(!)

Αὐτοὶ καί ὅλοι οἱ ἄλλοι σχετικοὶ κανόνες τῶν ἁγίων Ἀποστόλων καί τῶν ἁγίων Πατέρων ἴσχυον, ὄχι μόνον κατὰ τὴν παλαιὰν ἐποχὴν, ἀλλ' ἐξακολουθοῦν νὰ εἶναι ἐν ἀπολύτῳ ἰσχύϊ καί σήμερον, δι' ὅλους ἡμᾶς τοὺς συγχρόνους ὀρθοδόξους Χριστιανούς. Ἰσχύουν ἀναμφιβόλως καί διά τὴν θέσιν μας ἔναντι τῶν ρωμαιοκαθολικῶν καί προτεσταντικῶν. Διότι, ὁ μὲν ρωμαιοκαθολικισμὸς εἶναι πολλαπλὴ αίρεσις, περὶ δέ τοῦ προτεσταντισμοῦ τί νὰ εἴπωμεν; Καλλίτερον νὰ μὴ ὀμιλῶμεν. Ἦδη ὁ Ἅγιος Σάββας εἰς τὴν ἐποχὴν του, ἐπτάμισυ αἰῶνας πρὶν, δέν ὠνόμαζεν ἄραγε τὸν ρωμαιοκαθολικισμὸν «λατινικὴν αίρεσιν»; Καί πόσα ἀπὸ τότε νέα δόγματα δέν ἐπενόησεν ὁ πάπας καί «ἀλαθῆτως» ἐδογματίσσε! Δέν χωρεῖ ἀμφιβολία ὅτι, διά τοῦ δόγματος περὶ τοῦ ἀλαθῆτου τοῦ πάπα, ὁ ρωμαιοκαθολικισμὸς κατέστη παναίρεσις.

Ὡς ὀρθόδοξοι, εἴμεθα «μέλη Χριστοῦ». «Ἵρα οὖν τὰ μέλη τοῦ Χριστοῦ ποιήσω πόρνης μέλη; Μὴ γένοιτο!» (Α' Κορ. στί 15). Καί ἡμεῖς τοῦτο πράττομεν διά τῆς «ὀργανικῆς» συνδέσεώς μας μετὰ τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν, τὸ ὅποῖον οὐδέν ἄλλο εἶναι, εἰμὶ ἀναβίωσις τῆς ἀθέου ἀνθρωπολατρίας – εἰδωλολατρίας.

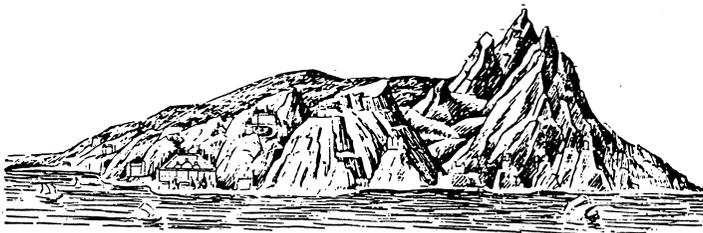
Εἶναι πλέον ἔσχατος καιρὸς, Πανιερώτατοι Πατέρες, ὅπως ἡ Ὁρθό-

δοξος Ἁγιοπατερική καί Ἁγιοσαββιτική Ἐκκλησία μας, ἡ Ἐκκλησία τῶν ἁγίων Ἀποστόλων καί τῶν ἁγίων Πατέρων, τῶν ἁγίων Ὁμολογητῶν, Μαρτύρων καί Νεομαρτύρων, παύσῃ νά ἀναμιγνύεται ἐκκλησιαστικῶς, ἱεραρχικῶς καί λατρευτικῶς μετά τοῦ οὕτω καλουμένου Οἰκουμενικοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν καί ὅπως ἀρνηθῆ διὰ παντός τήν οἰανδήποτε συμμετοχήν εἰς τάς κοινάς προσευχάς καί τήν λατρείαν (ἡ ὁποία λατρεία εἰς τήν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν εἶναι ὀργανικῶς συνδεδεμένη εἰς μίαν ὁλότητα καί συγκεφαλαιοῦται εἰς τήν θεῖαν Εὐχαριστίαν), καί γενικῶς τήν συμμετοχήν εἰς οἰανδήποτε ἐκκλησιαστικήν πράξιν».

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

1. Σχ. βλ. Α. Δ. Δεληπάσης, Πανορθόδοξος Σύνοδος. Σύνοδοι, Ἀντισύνοδοι καί ἡ «Πανορθόδοξος Σύνοδος», Ἀθήναι 1976, σσ. 111-118, <https://sotiriosnavs.com/οσιοσ-ιουστινοσ-ποποβιτσ-για-την-πα/>
2. <https://sotiriosnavs.com/οσιοσ-ιοθστινοσ-ποποβιτσ-και-οικουμε-2/>
3. ἐν περιοδικῷ *Θεοδρομία* ΙΗ΄ (Ἀπρίλιος - Ἰούνιος 2016) 20-32, <https://sotiriosnavs.com/οσιοσ-ιουστινοσ-ποποβιτσ-υπομνημα-πρ/>
4. σ. 224.
5. σσ. 116-117.
6. Σχ. βλ. «Ὁ Πατριάρχης Σερβίας λέγει ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἀποτελεῖ μέρος ἄλλης Ἐκκλησίας», ἐν ἐφημερίδα *Ὁρθόδοξος Τύπος*, ἀρ. φύλλου 144 (15-07-1971), <https://sotiriosnavs.com/ο-οσιοσ-ιουστινοσ-ποποβιτσ-και-διακοπη/>
7. Ἡ γνωμοδότηση τοῦ ὁσίου Ἰουστίνου ἔχει δημοσιευθεῖ μέ εισαγωγικό σημεῖωμα τοῦ τότε παραδοσιακοῦ ἱερομονάχου καί νῦν οἰκουμενιστοῦ Μητροπολίτου κ. Εἰρηναίου Μπούλοβιτς στό περιοδικό «Κοινωνία» σέ μετάφραση ἀπό τά σερβικά τῆς κ. Μαρίας Σκλήρη. Σχ. βλ. *Κοινωνία* 18 (1975) 95-101.
8. Β΄ Κορ. στ΄ 14-15.
9. Ὅσιος Νικόδημος Ἀγιορείτης, *Πηδάλιον*, ἔκδ. Β. Ρηγόπουλος, Θεσσαλονίκη 2003, σσ. 50-51.
10. Ὁ.π., σ. 433.

Πρωτοπρεσβύτερος ΑΓΓΕΛΟΣ ΑΓΓΕΛΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Χριστάκη Εύσταθίου

Ο ΑΓΙΟΣ ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ ΕΔΕΣΣΗΣ

Καλλίνικος Ἐδέσσης, μία ὀσιακή μορφή τῆς Ἐκκλησίας, ἀνήκει στους σύγχρονους ἀγίους τῆς ἐποχῆς μας. Ἡ προσωπικότητα, ἡ ζωή καί τό ἔργο του ὀδήγησαν τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο τήν 23^η Ἰουνίου 2020 μέ ἀπόφασή του νά τόν κατατάξει στό ἀγιολόγιο τῆς Ἐκκλησίας καί νά ὀρίσει ὅπως ἡ μνήμη του τιμᾶται τήν 8^η Αὐγούστου κάθε ἔτους, ἡμέρα πού συμπίπτει μέ τήν ἔνδοξη κοίμησή του. Τόν Μητροπολίτη Ἐδέσσης, Πέλλης καί Ἀλμωπίας Καλλίνικο (1919-1984) τό φέρνει ἡ εὐλογημένη συγκυρία νά τόν εἶχαν γνωρίσει ἀρκετοί τήν περίοδο πού βρισκόταν καί σωματικά μαζί μας. Γι' αὐτούς ἡ ἀγιοκατάταξή του, ὅπως οἱ ἴδιοι μαρτυροῦν, ἦταν φυσιολογική προέκταση τῆς ἁγίας μορφῆς του καί εἰδικότερα τῶν σημείων παρουσίας του, πού ἀφοροῦν ἀκόμα καί στήν ἐπιτέλεση θαυμάτων¹. Γιά ὅσους ἔτυχε νά τόν γνωρίζουν ἀπό κοντά τόν διέκρινε πάντα ἡ ταπεινώση, ἡ ἀπλότητα, ἡ ἀγάπη του πρὸς τόν κάθε συνάνθρωπο καί ἰδιαίτερα τόν πονεμένο καί τόν καταταλαιπωρημένο. Ὁ λόγος του, ἀπλός, μεστός καί ἀπέριτος, διαπερνοῦσε τήν ψυχὴ τοῦ συνομιλητή του, ὁ ὁποῖος ἐνιωθε ὅτι ἐξέπεμπε σέ αὐθεντικές πνευματικές συχνότητες. Ἦταν ἀπό τούς ἐπισκόπους πού θεωροῦνται κόσμημα γιά τήν Ἐκκλησία ἀλλά καί φωτεινὸ παράδειγμα καί ὑπόδειγμα ποιμένα. Ἰδιαίτερη μαρτυρία γιά τό πρόσωπό του δίνει ὁ Σεβασμιότατος Μητροπολίτης Ναυπάκτου καί Ἀγίου Βλασίου κ. Ἱερόθεος Βλάχος, ὁ ὁποῖος τόν γνώριζε πολύ καλά καί εἶναι σέ θέση νά περιγράψει πολλούς σταθμούς στή ζωή του. Ὁ Ναυπάκτου ἦταν συγκεκριμένα πνευματικὸ παιδί τοῦ Καλλίνικου καί συγγραφέας τριῶν βιβλίων γιά τόν ἅγιο². Συνέγραψε, ἐπίσης, ἀρκετὰ ἄρθρα καί ἐκφώνησε λόγους γιά τήν σύγχρονη αὐτὴ ἁγιασμένη μορφή.

Ἡ ΖΩΗ ΤΟΥ ΟΣΙΟΥ ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΥ

Ὁ κατὰ κόσμον Δημήτριος Πούλος γεννήθηκε στὰ Σιταράλωνα Αἰτωλοακαρνανίας τό 1919. Σπούδασε Θεολογία στή Θεολογικὴ Σχολὴ Ἀθηνῶν. Διάκονος καί πρεσβύτερος χειροτονήθηκε τό 1957 ἀπὸ τόν ἀδελφὸ του Μητροπολίτη Διδυμοτείχου Κωνσταντῖνο. Ὑπηρετήσε ὡς Γραμματέας τῆς Μητροπόλεως Αἰτωλίας καί Ἀκαρνανίας, λαϊκὸς ἱεροκήρυκας καί Πρωτοσύγκελος. Στὶς 25 Ἰουνίου 1867 χειροτονήθηκε Μητροπολίτης Ἐδέσσης, Πέλλης καί Ἀλμωπίας.

Ὡς Μητροπολίτης ὁ Καλλίνικος μερίμνησε ἰδιαίτερα γιά τόν καθαρισμὸ τῶν κληρικῶν τῆς μητροπόλεως του μέ τὴ διοργάνωση θεολο-

γικῶν συνεδρίων καί ἱερατικῶν συνάξεων. Οἱ ἐπισκέψεις καί οἱ περιοδεῖς του σ' ὅλες τίς ἐνορίες τῆς ποιμαντικῆς του εὐθύνης ἦταν συνεχεῖς καί ἀδιάλειπτες. Στήριξε εἰδικότερα τό κήρυγμα καί τήν ἐξομολόγηση, γιά τά ὅποια ἡ προσωπική του μέριμνα ἦταν ἀδιάλειπτη. Πρωτοστάτησε στήν ἀνάδειξη τῶν τοπικῶν ἀγίων, τῆς νεομάρτυρας Χρυσῆς καί τῆς μάρτυρας Βάσσας τῆς Ἐδεσσαίας. Ἡ φιλανθρωπική του εὐαισθησία ἦταν στά βασικά του γνωρίσματα. Μεριμνοῦσε ιδιαίτερα γιά τούς φοιτητές καί σπουδαστές καί μέ δική του πρωτοβουλία ἰδρύθηκε Οἰκοτροφεῖο. Ἀλλά καί τά ἠλικιωμένα ἄτομα δέν διέφευγαν τῶν εὐαισθησιῶν του. Γι' αὐτό ἦταν ὁ πρωτεργάτης τῆς ἴδρυσης καί Γηροκομείου. Τό ὄνομα τοῦ Καλλινίκου συνδέεται καί μέ τήν ἀνασύσταση τῆς Μονῆς Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ Ἀριδαίας. Ἦταν ἀρκετά φιλάσθενος, ὥστόσο τίς ἀρρώστιες καί τά θέματα υἰείας τά ἀντίκριζε ὡς πνευματικές δοκιμασίες πού μέ πίστη καί ὑπομονή καθιστοῦσαν τόν ἄνθρωπο ἀκόμα πιά δεκτικό τῆς θείας χάρις. Μετά ἀπό τήν θεοφιλή ποιμαντορία καί κοπιώδη διακονία, ἀναλισκόμενος στό ἔργο τῆς προσφοράς, προσβλήθηκε ἀπό καρκίνο, μέ τήν μορφή ὄγκου στόν ἐγκέφαλο. Κοιμήθηκε στήν Ἀθήνα στίς 7 Αὐγούστου τοῦ 1984. Ἡ ταφή του, μετά ἀπό δική του ἐπιθυμία, ἔγινε στό Δημοτικό Κοιμητήριο Ἐδεσσας, καθώς ἡ ἐπιθυμία του ἦταν νά βρισκεται κοντά στό ποίμνιό του.

ΣΥΜΠΑΘΕΙΑ ΤΟΥ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΝΕΟΙ

Ἀπό τά χρόνια πού ἐπιτελοῦσε τό ἔργο τοῦ λαϊκοῦ ἱεροκήρυκα μεριμνοῦσε ιδιαίτερα γιά τά παιδιά καί τούς νέους. Στήν προτροπή τοῦ Κυρίου «ἄφετε τά παιδιά καί μή κωλύετε αὐτά ἐλθεῖν πρός με· τῶν γάρ τοιούτων ἐστίν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν»³, ἐναρμόνιζε πάντοτε καί τή δική του ζωή. Ὁ Δημήτριος Παῦλος, ὁ «Μῆτσος», ὅπως ὄλοι τόν ἀποκαλοῦσαν ἀπό τά παιδικά του χρόνια, ἔδειχνε ἔντονο ἐνδιαφέρον γιά τήν κατήχηση, τήν φροντίδα καί πνευματική προκοπή τῶν νέων⁴. Ἐνθουμούμενος τά δικά του δύσκολα παιδικά χρόνια πλάι στόν ἱερέα παπποῦ του, φρόντιζε τά παιδιά νά κατηχοῦνται σωστά καί νά θεμελιώνεται ἡ πίστη τους ἀπό νωρίς. Ὄταν διετέλεσε Γραμματέας στή Μητροπολι Αἰτωλίας καί Ἀκαρνανίας (1942-1946), ἀλλά καί ἀργότερα ὅταν ὑπηρετοῦσε τήν στρατιωτική του θητεία (1946-1949), πρῶτο καί κύριο μέλημά του ἦταν ἡ κατήχηση τῶν νέων, τῶν μαθητῶν, τῶν στρατιωτῶν καί ἡ ἐμψύχωσή τους στόν ἀγώνα τους. Ἡ στήριξή του μάλιστα ἐπεκτεινόταν καί στίς οἰκογένειες πού εἶχαν μικρά παιδιά. Ἐχοντας ὑπόψη ἀπό τήν μητέρα του γιά τό ἐπίπονο τῆς σωστής ἀνατροφῆς ἔτρεφε συμπόνοια στίς γυναῖκες πού μεγάλωναν μικρά παιδιά⁵. Ὁ ἅγιος Καλλίνικος δέν ἀγαποῦσε μόνο τά παιδιά, ἀλλά καί τοῦ ἰδίου τό πνευματικό μέταλλο ἦταν σπάνιας παιδικότητας. Ἦταν «ἀπλός σάν παιδί, ἀλλά πάντα νουνεχῆς καί συγκρατημένος», σημειώνει χαρακτηριστικά ὁ Μητροπολίτης Ναυπάκτου καί Ἀγίου Βλασίου Ἱερόθεος Βλάχος⁶.

ΕΡΓΑ ΕΜΒΕΛΕΙΑΣ

Ὡς ἱεροκήρυκας ὁ Καλλίνικος φρόντιζε ὥστε ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ νά φτάνει ἀκόμα καί στό πιό ἀπομακρυσμένο χωριό. Ὑπῆρξε ἰδρυτής τοῦ Ραδιοφώνου Μεσολογγίου, οἱ συχνότητες τοῦ ὁποίου ἐξέπεμπαν πέραν τῶν ὁρίων τῆς πόλεως καί τῆς μητροπόλεως⁷. Ἀναδείχθηκε ὁ Καλλίνικος καί ἰσχυρό ὑπόδειγμα ἱερέα. Φρόντισε ὑπηρετώντας στό πλάι τοῦ δεσπότη του, τοῦ μακαριστοῦ μητροπολίτη Ἱεροθέου, νά ἰδρῦσει κατηχητικά, τακτικές ἐπισκέψεις στά σχολεῖα, τέλεση λειτουργιῶν γιά μαθητές. Στή γραμμή τῆς πατερικῆς σκέψης, πίστευε ἀκράδαντα ὅτι αὐτά πού ἐντυπώνονται στή μνήμη καί τήν καρδιά τοῦ ἀνθρώπου στήν παιδική ἡλικία ποτέ δέν ξεθωριάζουν⁸.

Ἡ ἄνοδος τοῦ Καλλίνικου στόν θρόνο τοῦ Μητροπολίτη συμπίπτει μέ τήν ἔνταση τῶν προσπαθειῶν του γιά στήριξη καί πνευματική οἰκοδόμηση τῶν νέων. Φρόντισε γιά τήν ἴδρυση καί λειτουργία Οἰκοτροφείου Ἀρρένων, γιά τήν φιλοξενία σέ οἰκοτροφεῖα τῶν κοριτσιῶν πού φοιτοῦσαν σέ σχολεῖα μέσης ἐκπαίδευσης στήν Ἐδεσσα, γιά τήν ἴδρυση Ἐντευκτηρίου γιά τά νεαρά κορίτσια, καθῶς καί γιά τή λειτουργία κατασκηνώσεων. Σ' αὐτές ἀναπτυσσόταν τό κοινοβιακό ἀδελφικό πνεῦμα, τό ὁποῖο τόσο δυσεῦρετο εἶναι στίς σύγχρονες κοινωνίες⁹. Τό προσωπικό παράδειγμα ἦταν γιά τόν Καλλίνικο ὑψιστο πνευματικό κεφάλαιο καί ἡ σταθερή ἐπένδυση γιά τήν καλλιέργεια τῶν ψυχῶν, ἐπιμένοντας ἰδιαίτερα στήν ἀξία τῆς ἐξομολόγησης. Ἐλεγε χαρακτηριστικά ὅτι αὐτή εἶναι τό «φάρμακο γιά τίς ἀσθένειες», ἔχοντας ὑπόψη ὅτι τό καθαρτήριο λουτρό τῆς μετάνοιας συνιστᾷ προσωπικό ἀναβαπτισμό.

Σέ γενικές γραμμές, ἡ πραότητα του, ἡ κατανόηση πρὸς τίς οἰκογένειες καί τά προβλήματά τους, ἡ ἀπλότητα του, ἡ συμπαράσταση στους πάσχοντες καί στους πενθοῦντες, οἱ εὐαισθησίες του στά τῆς κοινωνίας καί τοῦ κόσμου καθιστοῦσαν τόν ἅγιο ἰδιαίτερα ἀγαπητό ὄχι μόνο στό ποιμνίό του, ἀλλά καί σ' ὅλο τόν κόσμο. Αὐτό τό βλέπουμε καί στό γεγονός ὅτι ἡ ἁγιοκατάταξή του ἀπηχοῦσε τήν συνείδηση τοῦ κόσμου στήν ὁποία ἦταν καταξιωμένος ὡς ἅγιος ποιμενάρχης καί ἱεράρχης τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ καί στήν ἀγάπη μέ τήν ὁποία τόν ἀγκάλιαζε.

ΞΕΧΩΡΙΣΤΕΣ ΜΑΡΤΥΡΙΕΣ

Ὁ Ἱεροθεός Βλάχος ἔγραψε καί εἶπε πολλά γιά τόν ἅγιο Καλλίνικο. Ξεχωρίζουμε κάποιες μαρτυρίες πού ὁ ἴδιος δίνει: Ὁ μακαριστός Θεόκλητος Διονυσιάτης μοῦ εἶπε: «Ὁ γέροντάς σου ἀντέχει σέ μοναχικά κριτήρια. Ὑπάρχουν πολλοί ἐπίσκοποι, οἱ ὁποῖοι ὁμως δέν ἀντέχουν στά μοναχικά κριτήρια». Ὁ μακαριστός ἠγούμενος π. Γεώργιος Γρηγοριάτης (Καψάνης), τόν εὐλαβεῖτο ἀπερίοριστα, τόν θεωροῦσε ἡσυχαστή ἱεράρχη πού συνδύαζε μέ θαυμαστό τρόπο ἡσυχασμό, ποιμαντική διακονία καί ἱεραποστολικό ἔργο, πού εἶναι συνδυασμός δυσεῦρετος. «Πῶς νά λησμονήσουμε τό πρᾶον, τό ἀνεξίκακον, τό φιλόνητρο, τό προσπνές, τό κατασκευτικό, τό σοβαρό, τό ἀπλοῦν τῆς

άγιας προσωπικότητάς του;». Ἐνας μοναχός Σέρβος, ὁ Στέφανος ἀπὸ τὰ Καρούλια, ὅταν τὸν εἶδε, εἶπε: «αὐτό εἶναι ἅγιο ἐπίσκοπο, εἶναι πολὺ ταπεινό. Εἶδα Ἅγιο Πνεῦμα στό κεφάλι του». Τόν σέβονταν ὁ ἅγιος Παῖσιος, ὁ π. Ἐφραίμ ὁ Κατουνακιώτης, ὁ π. Ἐφραίμ ὁ Φιλοθεΐτης, ὁ π. Γαβριήλ Διονυσιάτης, ὁ π. Γεράσιμος Μικραγιαννανίτης, ὁ π. Σπυρίδων (Ξένος) Νεοσκπιώτης καί πολλές ἄλλες ἐπώνυμες καί ἀνώνυμες πνευματικές μορφές. Εἰδικότερα ὁ ἅγιος Παῖσιος πολὺ ἐξετίμησε τὸν Καλλίνικο γιὰ τὴν εὐλάβεια καί τὴν ἀγάπη του στὴν Ἐκκλησία. «Ἅγιος ἐπίσκοπος», ἔλεγε καί ὁμολόγησε ὅτι δέν ξαναεἶδε ἄλλο ἐπίσκοπο σάν τὸν Καλλίνικο μέχρι τότε.

Ὅπως σημειώνει ὁ Ἱερόθεος Βλάχος, τὰ σημεῖα τῆς παρουσίας του μετὰ θάνατο εἶναι πάμπολλα καί οἱ θεραπείες ἀσθενειῶν ἀναρίθμητες. Ἐναφέρει χαρακτηριστικά ὅτι θαύματα καί σημεῖα ἐγίναν καί γίνονται πολλὰ ἀπὸ τὸν μακάριο Καλλίνικο καί ὅσο ζοῦσε, ἀλλά καί μετὰ τὴν ὀσιακὴ κοίμησή του. Τὰ διηγοῦνται ἐπώνυμως πολλοὶ πού τὸν γνώρισαν καί πολλοὶ πού προσευχήθηκαν σ' αὐτόν, πού ἔρχονται ὡς εὐλογημένος καρπὸς τῆς ἁγιασμένης ζωῆς του.

Ἐντύπωση προκαλεῖ καί ἡ φωτεινὴ ἁγιογραφία του, ὡς ἔκφραση τῆς λάμψης του στὴν ὄψη τῆς Ἐκκλησίας. Ὅταν τὸν ἔβλεπε κάποιος, ἰδίως στὴν Θεία Λειτουργία, ἦταν μία «ζωντανὴ ἁγιογραφία». Κατὰ τὸ μακαριστό π. Ἐπιφάνιο Θεοδωρόπουλο ἦταν «μιά ὀσιακὴ μορφή τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδας» καί «δόξασε μέ τὴν ὅλη ζωὴ του τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ καί τίμησε ὅσο λίγοι τὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία». Εἶχε «ὀσιακὴ βιοτὴ καί ὀσιακά τέλη». Πάντοτε θά ἐπικαλούμαστε τὴν εὐχή καί τίς πρεσβεῖες τοῦ νεοφανοῦς ἁγίου Καλλινίκου.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

1. Μητροπολίτη Ναυπάκτου Ἱερόθεου Βλάχου, «Βίος καί πολιτεία τοῦ μακαριστοῦ Μητροπολίτου Ἑδέσσης, Πέλλης καί Ἀλμωπίας κυροῦ Καλλινίκου», «Ἐκκλησιαστικὴ Παρέμβαση», τεῦχος 227, Ἰούνιος 2015.

2. «Ἱερόθεος Μητροπολίτης Ναυπάκτου καί Ἁγίου Βλασίου. 11/7/2020 «Ὁ ἅγιος Καλλίνικος, Μητροπολίτης Ἑδέσσης, Πέλλης καί Ἀλμωπίας»

3. Βλ. Μαθ. ιν' 14.

4. Ἱερόθεος, Μητροπολίτης Ναυπάκτου καί Ἁγίου Βλασίου, 2020, «Ὁ Ἅγιος Καλλίνικος Μητροπολίτης Ἑδέσσης, Πέλλης καί Ἀλμωπίας, Ἀλίartos Βοιωτίας», Ἱερά Μονὴ Γενεθλίου τῆς Θεοτόκου (Πελαγίας), σ. 101.

5. Ἱερόθεος 2020, σσ. 30, 82.

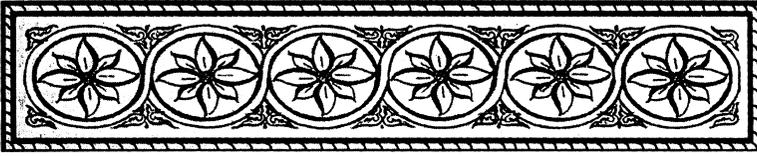
6. Ἱερόθεος 2020, σ. 179.

7. Ἱερόθεος 2020, σ. 114.

8. Ἱερόθεος 2020, σσ. 99, 158, 159.

9. Ἱερόθεος 2020, σσ. 169, 170, 171, 179, 381.

ΧΡΙΣΤΑΚΗΣ ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ
Θεολόγος, Ἐκπαιδευτικός

Μάλαμας Βέργου - Στυλιανού

Η ΟΣΙΑ ΜΑΤΡΩΝΑ Η ΑΟΜΜΑΤΗ

Η

Όσια Ματρώνα γεννήθηκε στις 22 Νοεμβρίου 1881, στο χωριό Σέμπινο της Ρωσίας, τό σημερινό Κομίφοσκι. Οί γονείς της Δημήτριος και Ναταλία ήταν φτωχοί χωρικοί αλλά πολύ ευλαβείς. Ἡ Ἁγία ήταν τό μικρότερο από τά τέσσερα παιδιά της οικογένειας, τόν Ἰβάν, τόν Μιχαήλ και τή Μαρία. Ἡ μητέρα της, λόγω της φτώχειας, σκεφτόταν ἀρχικά νά ἀφήσει τήν Όσια στό ὄρφανοτροφεῖο μιᾶς διπλανῆς πόλης, τοῦ Γκολίτσιν. Μετά ὅμως ἀπό θαυμαστή ἐπέμβαση, —εἶδε στό ὄνειρό της ὅτι ἤλθε και κάθισε στό χέρι της ἕνα ἄσπρο πουλί μέ ἀνθρώπινη φωνή ἀλλά χωρίς μάτια—, τήν κράτησαν ἄν και γεννήθηκε ἀόμματη (δηλαδή χωρίς ὀφθαλμούς, μέ κενές τίς κόγχες). Βαπτίστηκε Ματρώνα πρὸς τιμὴν τῆς Ὁσίας Ματρώνας τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει.

Σέ κάποια κυρία ἀποκάλυψε ἡ Ἁγία: «Ὁ Θεός μιά φορά μοῦ ἄνοιξε τά μάτια και μοῦ ἔδειξε τόν κόσμο και ὅλα τά δημιουργήματά του. Εἶδα τόν ἥλιο, τά ἄστρα στόν οὐρανό, και ὅλα ὅσα ὑπάρχουν πάνω στή γῆ, τήν ὁμορφιά της, τά βουνά, τούς ποταμούς, τό πράσινο χορτάρι, τά λουλούδια, τά πουλιά».

Όταν ἦταν μικρή, λόγω τοῦ χλευασμοῦ τῶν ἄλλων παιδιῶν, σταμάτησε νά παίζει και ἔμενε στό σπίτι. Ἀγωνιζόταν στήν προσευχή και γρήγορα φάνηκε τό διορατικό, προορατικό ἀλλά και τό θεραπευτικό της χάρισμα. Μποροῦσε νά βλέπει γεγονότα ἑκατοντάδες χιλιόμετρα μακριά και σέ ἄγνωστους γι' αὐτήν τόπους. Γνώριζε ἁμαρτίες, σκέψεις, προβλήματα και πράξεις τῶν ἀνθρώπων. Δεκάδες ἀσθενεῖς περνοῦσαν καθημερινά ἀπό τό σπίτι της και οἱ περισσότεροι, ἔχοντας πίστη, γίνονταν καλά. Ὅλοι οἱ ἐπισκέπτες γιά νά τήν εὐχαριστήσουν ἔφερναν μαζί τους πολλά ἀγαθά. Ἔτσι ἡ Όσια ἔγινε βοηθός τῆς φτωχῆς οικογένειάς της.

Ἐζησε και μεγάλωσε μέσα στις λατρευτικές ἀκολουθίες τῆς Ἐκκλησίας. Στήν ἐφηβική της ἡλικία πῆγε σέ ἀρκετά προσκυνήματα ὅπως στήν Κρονστάνδη, στό ναό ὅπου λειτουργοῦσε ὁ Ἅγιος Ἰωάννης. Ἐκεῖνος μετά ἀπό τή Θεία Λειτουργία, μέσα στόν κατάμεστο ναό τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέα παρεκάλεσε τόν κόσμο νά παραμερίσει γιά νά περάσει ἡ δεκατετράχρονη τότε Ματρώνα, τήν ὁποία δέ γνώριζε, λέγοντας: «Ἐλα Ματρώνουσκα, ἔλα σέ μένα. Ἰδού ἔρχεται ἡ ἀντικαταστάριά μου, ὁ ὄγδοος στύλος τῆς Ρωσίας!», προμηνύοντας τήν ἀποστολή τῆς Ἁγίας γιά τήν Ἐκκλησία και τόν πολύπαθο Ρωσικό λαό στά μετέπειτα χρόνια

τῶν διωγμῶν.

Γύρω στά δεκαεπτά ἡ Ἁγία καθηλώθηκε ἐξαιτίας μόνιμης παράλυσης στά πόδια. Ἔζησε παράλυτη πενήντα χρόνια, χωρίς ποτέ νά παραπονεθεῖ, βαστάζοντας τό βαρύ σταυρό της. Παρέμεινε καθιστή σέ ἓνα κρεβάτι ὡς τό τέλος τῆς ὀσιακῆς ζωῆς της, εὐχαριστώντας καί δοξολογώντας τόν Θεό.

Προφητεύοντας τή δολοφονία τοῦ Τσάρου, ζήτησε μιά φορά ἀπό τή μητέρα της ἓνα φτερό μεγάλο. Τό μάρδησε καί δείχνοντάς το στή μητέρα της εἶπε:

– Βλέπεις, μαμά, αὐτό τό φτεράκι;

– Καί τί νά δῶ παιδάκι μου, ἀφοῦ τό ἔχεις μαθήσει;

– Ἔτσι μητέρα, θά μαθήσουν σέ λίγο, καί τόν πατερούλη μας τόν Τσάρο.

Ἡ μητέρα της φοβήθηκε, ὅμως σέ λίγο καιρό ἡ προφητεία βγήκε ἀληθινή.

Μετά τήν κομμουνιστική ἐπανάσταση ἡ κατάσταση ἔγινε ἀφόρητη γι' αὐτό καί μετακόμισε στή Μόσχα τό 1925, χωρίς μάλιστα διαβατήριο καί ἄδεια παραμονῆς, στήν ὁποία ἔζησε μέχρι τό τέλος τῆς ζωῆς της βοηθώντας πλήθη δυστυχισμένων καί ποινεμένων ἀνθρώπων. Στή Μόσχα δέν εἶχε μόνιμη στέγη διαμονῆς ἀλλά πήγαινε ἀπό τό ἓνα σπίτι στό ἄλλο. Τό σοβιετικό καθεστῶς ἐπανεπιλημμένως προσπάθησε νά τήν συλλάβει. Παρ' ὅλο πού ἦταν τυφλή, τούς ξέφευγε τήν τελευταία στιγμή εἰδοποιημένη ἀπό τόν Θεό μέ διάφορους περιέργους τρόπους.

Ἡ Ἄννα Βιμπορνόβα θυμᾶται τό παρακάτω περιστατικό: «Ἦρθε μιά φορά ἓνας ἀστυνομικός νά συλλάβει τήν Ματρώνα καί ἐκεῖνη τοῦ λέει: – Φύγε, φύγε γρήγορα, ἔχεις συμφορά στό σπίτι σου. Ἡ τυφλή δέν φεύγει ἀπό σένα, ἐδῶ στό κρεβάτι κάθομαι, δέν πάω πουθενά...». Τήν ἄκουσε ὁ ἀστυνομικός, πῆγε σπίτι του καί βρῆκε τή γυναίκα του καμένη ἀπό τήν γκαζιέρα. Πρόλαβε καί τή μετέφερε στό Νοσοκομεῖο. Ὅταν τήν ἄλλη μέρα ἦρθε στήν ὑπηρεσία, τόν ρώτησαν:

– Τήν συνέλαβες τήν τυφλή;

– Τήν τυφλή, τούς εἶπε, δέν θά τήν συλλάβω ποτέ. Χάρη στήν τυφλή πρόλαβα νά πάω τή γυναίκα μου στό Νοσοκομεῖο. Ἄμα δέν μοῦ τό ἔλεγε θά τήν ἔχανα...

Ὅπου κι ἄν πήγαινε, σέ ὅποιο σπίτι καί ἄν φιλοξενοῦνταν ἔφερνε τήν εἰρήνη καί τήν ἡρεμία στίς ψυχές. Ἄλλοτε χαριτολογοῦσε μέ τούς ἀνθρώπους καί ἄλλοτε τούς ἔλεγε μέ δριμύτητα καί τούς νουθετοῦσε. Ἦταν ἐπιεικής, προσηνής, εὐσπλαχνική μά συνάμα ὀλιγόλογη, λακωνική. Δίδασκε τόν κόσμον νά ἀποφεύγει τήν κατάκριση καί νά ἐμπιστεύεται τό θέλημα τοῦ Θεοῦ. Συμβούλευε ὅλους νά κάνουν θερμή προσευχή καί συχνά τό σταυρό τους, θωρακίζοντας ἔτσι τόν ἑαυτό τους. Νά ἀγαποῦν τούς ἀσθενεῖς καί τούς ἠλικιωμένους. «Ἄμα ἀνθρωποὶ γέροι,

ἄρρωστοι ἢ ἐκεῖνο πού ἔχασαν τὰ μυαλά τους σᾶς λένε κάτι δυσάρεστο ἢ προσβλητικό, μὴν τοὺς ἀκοῦτε ἀλλὰ ἀπλά νά τοὺς βοηθᾶτε. Μὲ ὅλη τὴν ἐπιμέλεια πρέπει νά βοηθᾶ κανεὶς τοὺς ἀρρώστους καὶ νά τοὺς συγχαωρεῖ ὅ,τι καὶ νά ποῦν, ὅ,τι καὶ νά κάνουν».

Τόνιζε τὴν ἀναγκαιότητα τῆς πίστεως στό Θεό, τῆς ἐξομολόγησης καὶ τῆς ἐπαφῆς μέ τή μυστηριακή ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας. Ἔδινε ἔμφαση στό ὅτι ἡ βοήθεια πού δίνει δέν εἶναι δική της ἀλλὰ ὅλα προέρχονται ἀπό τό Θεό. «Ἐδικοχαμένος γίνεται κανεὶς, ὅταν ζεῖ χωρὶς προσευχή... Θά ἔλθει ὁ καιρὸς πού θά σᾶς βάλουν μπροστά σας ψωμί καὶ σταυρό, γιὰ νά διαλέξετε. Θά περάσουμε δύσκολους καιρούς καὶ ἐμεῖς οἱ Χριστιανοὶ πρέπει νά διαλέξουμε τόν σταυρό» ἔλεγε.

Ἄρετές της ἦταν ἡ ὑπομονή, ἡ καρτερία καθὼς καὶ ἡ ἀπόλυτη ἀγάπη της καὶ ἐμπιστοσύνη στό Θεό. Τρεῖς ἡμέρες πρὶν τὴν κοίμησή της ὁ Κύριος τῆς ἀποκάλυψε τό τέλος της, ὥστε νά προετοιμαστεῖ. Προεῖπε καὶ τὰ ἐξῆς: «Ὅταν πεθάνω, στὸν τάφο μου θά ἔρχονται λίγοι, μόνο οἱ οἰκεῖοί μου, καὶ ὅταν θά πεθάνουν καὶ ἐκεῖνοι θά ἐρημώσει ὁ τάφος μου, σπάνια θά ἔρχεται κανεὶς. Μά μετὰ ἀπὸ χρόνια ὁ κόσμος θά μέ γνωρίσει καὶ θά ἔρχονται σάν κοπάδια γιὰ νά βοηθηθοῦν. Καὶ ἐγὼ θά τοὺς ἀκούω καὶ ὅλους θά τοὺς βοηθῶ. Ὅλους πού ζητοῦν βοήθεια ἀπὸ μένα θά τοὺς συναντῶ μετὰ τὸν θάνατό τους».

Κοιμήθηκε στίς 2 Μαΐου 1952, ἡμέρα Παρασκευῆ.

Πλήθος εἶναι τὰ θαύματα τῆς Ὁσίας Ματρῶνας μέχρι σήμερα. Χιλιάδες πιστοὶ ὀρθόδοξοι ἀπὸ ὅλο τὸν κόσμο ἔχουν βοηθηθεῖ ἀπὸ τὴν Ἁγία καὶ πολλοὶ εἶναι ἐκεῖνοι πού ἐπικαλοῦνται τὴν παρηγορία της στὸν Κύριο. Ἡ νεκρώσιμη ἀκολουθία της τελέστηκε στό ναὸ τοῦ Ἱεροῦ Χιτῶνος τοῦ Κυρίου καὶ ἐνταφιάστηκε στό νεκροταφεῖο τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Δανιὴλ. Στίς 8 Μαρτίου 1998 ἔγινε ἡ ἀνακομιδὴ τῶν ἱερῶν λειψάνων της πού μεταφέρθηκαν στὴν Ἱερά Μονὴ τῆς Ἁγίας Σκέπης στὴ Μόσχα, ἐνῶ ὁ τάφος της σήμερα ἔχει γίνει ἓνα ἀπὸ τὰ δύο μεγαλύτερα προσκυνήματα τῆς Ρωσίας. Μὲ πράξη του ὁ μακαριστὸς Πατριάρχης Μόσχας Ἀλέξιος Β΄ ἀναγνώρισε τὴν Ἁγία Ματρῶνα «ὡς τοπικὴ Ἁγία τῆς Μόσχας καὶ ὅλης τῆς Ἐπαρχίας». Ἡ μνήμη της τιμᾶται στίς 2 Μαΐου, ἡμέρα τῆς κοίμησής της.

ΜΑΛΑΜΑ ΒΕΡΓΟΥ – ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ

Θεολόγος, Ἐκπαιδευτικὸς

Ἀρχιμανδρίτη Ἰωήλ Νικολάου

Ο ΑΓΙΟΣ ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΠΕΝΤΑΠΟΛΕΩΣ

Ἅγιος Νεκτάριος ἐπίσκοπος Πενταπόλεως ὁ θαυματουργός (1846–1920) ὑπῆρξε ἀστέρι πρῶτου μεγέθους πού ἀνέτειλε πάνω ἀπό τήν ἑλληνική γῆ, στόν πνευματικό οὐρανό τῆς Ἐκκλησίας. Ἕνας ἀπό τούς πιά δημοφιλεῖς καί πολυαγαπημένους ἁγίους τοῦ 20οῦ αἰῶνα. «Φῶς τοῦ κόσμου», «ἀλάτι τῆς γῆς» (Ματθ. ε΄ 13), «εὐωδία Χριστοῦ» (Β΄ Κορ. β΄ 15), «μυμητής τοῦ Χριστοῦ» (Α΄ Κορ. ια΄ 1). Ὁ ἅγιος τῆς ταπεινώσεως, τῆς ὑπομονῆς, τῆς ἀνεξικακίας καί τῆς ἀγάπης. Εἶναι τόση ἡ φήμη του ὥστε ὁ βίος του ἔγινε κινηματογραφική ταινία (διεθνῆς παραγωγή) μέ τίτλο «Ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ» (Man of God), ἐπί τῆ συμπληρώσει 100 ἐτῶν ἀπό τῆς κοιμήσεώς του (1920–2020).

Κατά τήν ἀξιολόγησι τοῦ σοφοῦ ἀειμνήστου Γέροντά μας Μητροπολίτου Νικοπόλεως Μελετίου, ὁ ἅγιος Νεκτάριος εἶναι «ἡ μεγαλύτερη προσωπικότητα τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνα γιά τήν Ἐκκλησία καί γιά ὅλο τόν κόσμο· ἡ μεγαλύτερη δόξα τοῦ Χριστιανισμοῦ καί τῆς Ἐκκλησίας γιά τούς πέντε τελευταίους αἰῶνες· ὁ μεγαλύτερος θαυματουργός ἅγιος μετά τόν ἅγιο Νικόλαο πού φάνηκε τά τελευταῖα πεντακόσια χρόνια· ἀπό τούς μεγαλύτερους ἐκκλησιαστικούς διδασκάλους καί συγγραφεῖς μέ πλούσιο ἔργο πολῦτιμο, γεμάτο ἀπό εὐσέβεια, σοφία καί χάρη Θεοῦ».

Ἀγάπησε τόν Χριστό ὅσο τίποτα ἄλλο καί ἔγινε μάρτυρας τοῦ Χριστοῦ, ἔδωσε δηλαδή μαρτυρία γιά τόν Χριστό, μέ ἕνα κορυφαῖο τρόπο: ἔγινε Διδάσκαλος καί Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας. Συνηθίζουμε νά θεωροῦμε μάρτυρες μόνο αὐτούς πού ὑπέμειναν βασανιστήρια καί μαρτυρικό θάνατο γιά τόν Χριστό. Ἡ πρωταρχική ὅμως σημασία τῆς λέξης μάρτυρας εἶναι: αὐτός πού βεβαιώνει τήν ἀλήθεια ἑνός γεγονότος. Τοῦ ἁγίου Νεκταρίου ὁλόκληρη ἡ ζωή, καί ὄχι μόνο τό ὀσιακό τέλος, ἦταν μιά μαρτυρία, ὄχι ἀπλῶς ὅτι ὑπάρχει Θεός, ἀλλά ὅτι ὁ Θεός «τόσο πολύ ἀγάπησε τόν κόσμο ὥστε ἔδωσε τόν Υἱό του νά θυσιαστῆι γιά τή σωτηρία τοῦ κόσμου» (Ἰωάν. γ΄ 16).

Ὀνομάσθηκε «ἅγιος τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνα»! Καί δικαίως, ἀφοῦ γέμισε ἡ οἰκουμένη ὁλόκληρη ἀπό τά θαύματά του σέ ἕνα ἀμέτρητο πλῆθος ἀνθρώπων. Φυσικά, τό μεγαλύτερο θαῦμα ἦταν ὁ ἴδιος ὁ ἑαυτός του. Τελευταίως γνωρίζουν μεγάλη διάδοσι καί τά συγγράμματά του, πλήρη πνευματικῆς γνώσεως καί ὠφελείας. Τό δέ ποίημά του «Ἀγνή Παρθένε» μελοποιημένο ἀπό τούς μοναχοῦς τῆς Σιμωνόπετρας Ἁγίου Ὁρους ψάλλεται ὅπου ὑπάρχουν ὀρθόδοξοι ἀνά τήν ὑφήλιο!

Ταπεινώσε τόν ἑαυτό του κάτω ἀπό τή δύναμη τοῦ Θεοῦ. Ἔφησε ὅλες τίς φροντίδες του σ' Αὐτόν ἐπειδή ἤξερε ὅτι Αὐτός φροντίζει γιά μᾶς (Α' Πέτρ. ε' 6-8). Τίς λοιδορίες δέν τίς ἀνταπέδιδε· καί ὅταν ἔπασχε, δέν ἀπειλοῦσε. Ἐμπιστευόταν τόν δίκαιο Κριτή (Α' Πέτρ. β' 23) πού ὄχι μόνο τόν ἐφρόντιζε, ἀλλά στόν κατάλληλο καιρό τόν ἀνύψωσε, γιά νά πρεσβεύει καί νά μεσιτεύει γιά ὅλους ἐμᾶς.

Τόν πίκραναν πολλοί, δέν πίκρανε κανένα. Ἦταν αὐστηρός στόν ἑαυτό του καί ἐπεικῆς στούς ἄλλους. Δέν ἔμενε ποτέ στά φαινόμενα καί στήν ἐπιφάνεια, ἀλλά προχωροῦσε πάντοτε σέ βάθος. Δέν ἔμενε ποτέ στό «γράμμα πού σκοτώνει», ἀλλά προχωροῦσε στό «πνεῦμα πού ζωοποιεῖ» (Β' Κορ. γ' 6). Δέν νοιαζόταν γιά τό «ἀπ' ἔξω τοῦ ποτηρίου καί τοῦ πιάτου» (Μαθ. κγ' 25) ἀλλά γιά τό «ἐντός», γιά τό ἐσωτερικό περιεχόμενο. Δέν νοιαζόταν γιά τό «θεαθῆναι», γιά τίς ἐντυπώσεις καί γιά τά μάτια τῶν ἀνθρώπων, ἀλλά ἐργαζόταν «ἐν τῷ κρυπτῷ», «στό μυστικό ταμεῖο τῆς καρδιάς» (Μαθ. σι' 6). Καί ὅλα αὐτά ἐπειδή φρόντιζε νά βάζει βαθεῖά μέσα του τά λόγια τοῦ εὐαγγελίου, τά λόγια τοῦ Χριστοῦ.

Τό μυστικό τῆς ἐπιτυχίας του εἶναι ὅτι ἄφηνε τά πάντα μέ ταπείνωση στά χέρια τοῦ Θεοῦ. Εἶχε μάθει νά κοπιάζει στό ἔργο τῆς προσευχῆς, πού γι' αὐτόν σήμαινε παράδοση στό Θεό χωρίς ὄρους καί χωρίς ὄρια. Ἰσχυε γιά τόν ἅγιο Νεκτάριο σέ ὅλο τῆς τό μεγαλεῖο ἡ ἐπισήμανση τοῦ συγγραφέα Βιργκίλ Γκεοργκίου ὅτι «ὁ ἱερέας δέν εἶναι ἄνθρωπος, ἀλλά ἡ θυσία ἑνός ἀνθρώπου πού προστίθεται στή θυσία τοῦ Χριστοῦ».

Ἴσως δέν ὑπάρχει ἄλλος σύγχρονος ἅγιος, πού νά συκοφαντήθηκε τόσο, ὅσο ὁ ἅγιος Νεκτάριος. Τό ἰδιαίτερο καί τό βαθύτερο στήν περίπτωσή του εἶναι ὅτι συκοφαντήθηκε καί πολεμήθηκε ἀπό πρόσωπα τῆς Ἐκκλησίας. Τά «βιολιά» τῆς λασπολογίας ἄρχισαν νά «παίζουν» ἀπό τήν Αἴγυπτο, ἀπό τό Πατριαρχεῖο Ἀλεξανδρείας. Τόν ἀκολούθησαν στήν Εὐβοία, ὅπου κι ἐκεῖ κλήθηκε σέ ἀπολογία γιά δῆθεν παραπτώματα. Καί κορυφώθηκαν στήν Αἴγινα μέ τίς βαρύτερες συκοφαντίες ἀπό τή μητέρα μιᾶς δόκιμης μοναχῆς γιά δῆθεν σχέσεις του μέ τίς μοναχές καί τήν ὑπαρξη ἀκόμη καί ἐξώγαμων παιδιῶν. Ἔτσι ὁ ἅγιος ἀξιώθηκε καί τοῦ πῶς δύσκολου ἀλλά καί πῶς ἔνδοξο μακαρισμοῦ τοῦ Χριστοῦ: «Μακάριοι εἶστε ὅταν σᾶς χλευάσουν καί σᾶς καταδιώξουν καί σᾶς κακολογήσουν μέ κάθε ψεύτικη κατηγορία ἐξαιτίας μου· νά αἰσθάνεστε χαρά καί ἀγαλλίαση, γιατί θά ἀνταμειφθεῖτε μέ τό παραπάνω» (Μαθ. ε' 11-12).

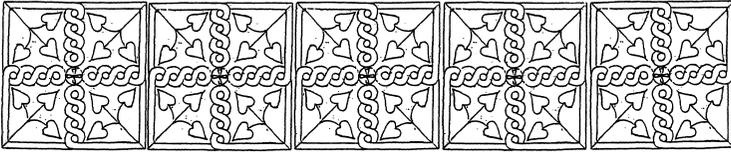
Ἡ ἐκ μέρους τοῦ ἁγίου ἀντιμετώπιση τῶν συκοφαντῶν του εἶναι μᾶλλον ἡ κορυφαία ἐμπρακτική διδασκαλία του, τό πῶς ἔνδοξο καί φωτεινό του στεφάνι. Μέ τήν ἀπό καρδίας συγγνώμη του καί προσευχή του γιά τούς διώκτες του μιμήθηκε τόν Ἐσταυρωμένο Κύριο τῆς Δόξης, πού συγχώρησε ἐμᾶς τούς σταυρωτές Του. Ἔδινε καί στίς μοναχές του γιά μνημόνευση τά ὀνόματα αὐτῶν πού τόν λασπολόγησαν, γιά νά τίς ἐξασκεῖ κι αὐτές σ' αὐτό τό θεοποιό ἀγώνισμα τῆς συγγνώμης. Στή συγκλονιστική ἐπιστολή του πρὸς τόν Πατριάρχη Ἀλεξανδρείας, πού

κατάφωρα τόν ἀδίκησε καί τόν ἔδιωξε, ὅχι μόνο σπεύδει νά τόν βεβαιώσει ὅτι ἤδη ἔχει συγχωρήσει ὅλους ὅσους τόν ἀδίκησαν ἔφθασε νά ζητάει ἐκεῖνος συγγνώμη γιά ὅ,τι τυχόν τόν παρεπείκρανε. Καί ἀργότερα, στήν πιά σκληρή δοκιμασία του, ἀκόμη καί τόν ἀνακριτή ὁ ὁποῖος πῆγε στό Μοναστήρι καί —ἐκτός ἀπό τίς ὑβρεις— ἔφτασε νά σηκώσει καί χέρι ἐναντίον του, τόν συγχώρησε καί εὐχήθηκε γιά τήν ὑγεία του, ὅταν ἔμαθε ὅτι ἀρρώστησε βαριά.

Θυμίζει ἱστορίες τοῦ Γεροντικοῦ ἢ σκηνή, πού ἔξαλλος ὁ ἀνακριτής δείχνει στόν ἅγιο τό πηγάδι τῆς Μονῆς κατηγορώντας τον ὅτι ἐκεῖ πετάει «τά μούλικα», ἐνῶ ἡ μοναχή Θεοδοσία φωνάζει κλαίγοντας: «Σεβασμιώτατε, ἐπί τέλους ἀπαντήστε στόν ὑβριστή σας». Ἐκεῖνος νηφάλιος καί γαλήνιος σιωποῦσε ἔχοντας τό βλέμμα στραμμένο ψηλά καί στηριζόμενος στό μικρό του ραβδί ἔδειχνε τόν οὐρανό. Πῶς μετά νά μὴν ἔχει ἤδη ἀπό αὐτή τή ζωή συναντήσεις μέ τόν ἄλλο ἅγιο τῆς συγγνώμης, τόν ἅγιο Διονύσιο Ζακύνθου! Ἔτσι ἐξομολογιόταν στόν Σιμωνοπεριτή προηγούμενο Γέροντα Ἱερώνυμο: «Χθές εὐρισκόμην μετά τοῦ ἁγίου Διονυσίου», τοῦ ἔλεγε μέ ἀπλότητα, σάν νά ἐπρόκειτο γιά κάποιον σύγχρονο φίλο του. Πῶς νά μὴν τόν βλέπουν τά μικρά παιδιά νά στέκεται σέ κάποιες ἀκολουθίες ἕνα μέτρο πάνω ἀπό τή γῆ!

Ἀκτινοβολοῦσε πρὸς ὅλους καί ἰδιαίτερα πρὸς τά πνευματικά του παιδιά τήν ὑγιή ταπεινώση καί ἀγάπη. Καί πολύ πονοῦσε ὅταν τά ἔβλεπε —καί ἰδιαίτερα τίς μοναχές του— νά μὴ καλλιεργοῦν σωστά τίς κορυφαῖες ἀρετές, τούς κορυφαίους καρπούς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τήν ταπεινώση καί τήν ἀγάπη, οἱ ὁποῖες ἀρετές οὐσιαστικά ταυτίζονται. Σέ μία μάλιστα ἐπιστολή του πρὸς τήν ἠγουμένη Ξένη ἐκφράζει ἔντονα αὐτή τήν ἀγωνία του. Καί τούς τονίζει ὅτι, ἂν οἱ νησιτεῖες καί οἱ ἀγρυπνίες δέν στοχεύουν καί δέν καρποφοροῦν αὐτές τίς ἀρετές, τότε, ὅπως λέει, «ἐκπέσατε τῆς ἀποστολῆς σας καί ἀποτύχατε τοῦ σκοποῦ σας». «Γι' αὐτό», τούς λέει ὁ ἅγιος, «ταπεινωθῆτε μέχρι ἐδάφους ἐνώπιον τοῦ Κυρίου, διότι ὁ Κύριος βδελύσσει τούς ὑψηλοκαρδίους, ἀγαπᾷ δέ καί ἐπισκέπτεται τούς ταπεινούς τῆ καρδία» (Ἱακ. δ' β). Ἀγωνίζεσθε λοιπόν νά ταπεινώσετε τόν ἐγωϊσμό σας, πού μοιάζει μέ πολυκέφαλη Ὑδρα καί παρουσιάζεται ὡς ἀπείθεια, παρακοή, αὐταρέσκεια, δῆθεν γνώση καί φρόνηση ὅτι τά ξέρετε ὅλα, ἀπαίτηση, ἀξίωση, κενοδοξία, φιλοδοξία καί τόσα ἄλλα».

Ὁ ἅγιος Νεκτᾶριος μᾶς δείχνει τό δρόμο πού ἀξίζει νά ἀκολουθήσουμε. Ἐγινε ὁ μέγας εὐεργέτης ὅσων τόν ἐπικαλοῦνται καί γιά τήν ὑγεία τοῦ σώματος πού εἶναι προσωρινή εὐεργεσία, ἀλλά πρό παντός γιά τήν ὑγεία τῆς ψυχῆς πού εἶναι τό πολυτιμότερο ἀγαθό, Μακάρι νά ἔχει ὁ ἄνθρωπος τή φώτιση καί τή σύνεση νά βλέπει καί νά κατανοεῖ τό μεγαλεῖο, τόν πλοῦτο καί τόν ἀνεκτίμητο θησαυρό τῆς πνευματικῆς ζωῆς.

Στέλιου Παπαντωνίου

Ο ΟΣΙΟΣ ΠΑΤΗΡ ΗΜΩΝ ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ Ο ΛΕΠΡΟΣ

Η καταγραφή του βίου Ἁγίων δέν εἶναι μιά ἱστορική μόνο κατάθεση, διότι περισσότερο διδακτικός εἶναι ὁ τρόπος ζωῆς, ἡ πίστη, ἡ προσευχή, ἡ ἀποδοχή τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ, ἡ ἐφαρμογή τοῦ «γενηθήτω τό θέλημά Σου». Ὅταν μάλιστα ὁ βίος ἑνός Ἁγίου συνοδεύεται ἀπό ἄκρα δυστυχία, ἀπό ἀνιάτες ἀσθένειες πού μετατρέπονται ὅμως σέ ἀγώνα ἀναστάσιμο, τότε καί ἡ μελέτη τοῦ βίου μετατρέπεται γιά τούς πιστούς σέ μάθημα ζωῆς καρτερικῆς μέσα στήν κλυδωνιζόμενη θάλασσα τοῦ βίου.

Ὁ Νικόλαος Τζανακάκης, ὅπως ὀνομαζόταν ἀρχικά ὁ Ὁσιος Νικηφόρος, γεννήθηκε τό 1890 στό χωριό Σηρικάρι τοῦ νομοῦ Χανίων Κρήτης. Οἱ γονεῖς του ἦταν ἀπλοί καί εὐλαβεῖς χωρικοί, σέ πολύ μικρή ἡλικία ὅμως τούς στερήθηκε.

ΣΤΑ ΧΑΝΙΑ

Ὅταν ἔγινε δεκατριῶν χρόνων, ἕνας δικός του πού εἶχε ἀναλάβει νά τόν μεγαλώσει, τόν ἔστειλε νά ἐργαστεῖ σ' ἕνα κουρεῖο στά Χανιά. Ἦταν ἀξιαγάπητος, ταπεινός, πρᾶος, πρόθυμος, ἐργατικός, εὐγενικός καί γλυκομίλητος.

Τότε περίπου ἄρχισαν νά ἐμφανίζονται ἐπάνω του τά πρῶτα σημάδια τῆς νόσου τοῦ Χάνσεν, τῆς γνωστῆς λέπρας. Ἐκείνη τήν ἐποχή, τούς λεπρούς τούς ἀπομόνωναν στό νησί Σπιναλόγκα, διότι ἡ λέπρα ὡς μεταδοτική ἀρρώστια ἀντιμετωπιζόταν μέ φόβο καί ἀποτροπιασμό. Γιά νά μὴν τόν ἀντιληφθοῦν οἱ ἀρχές καί τόν κλείσουν ἐκεῖ, σέ ἡλικία δεκαἕξι ἐτῶν ἔφυγε καί πῆγε στήν Ἀλεξάνδρεια τῆς Αἰγύπτου.

ΣΤΗΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ

Ἐκεῖ ἐργάστηκε σ' ἕνα κουρεῖο καί γνωρίστηκε μέ τήν ἑλληνική παροικία καί μέ ἀρχιερεῖς τοῦ Πατριαρχείου. Τά σημάδια ὅμως τῆς νόσου γίνονταν ὄλο καί πιά ἐμφανῆ, ἰδίως στά χέρια καί στό πρόσωπο, γι' αὐτό ἀποφάσισε νά φύγει καί ἀπό ἐκεῖ. Ἐπισκέπεται τά Ἱεροσόλυμα καί ἀντλεῖ θάρρος καί ὑπομονή γιά νά κρατήσῃ τόν δικό του σταυρό καί νά ἀνέβῃ τόν δικό του Γολγοθά.

Ἐνας ἐπίσκοπος τοῦ πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας, στόν ὁποῖο ἐμπιστεύθηκε τό πρόβλημά του, τόν ἔστειλε στόν γέροντα Ἄνθιμο Βαγιά-

νο, τόν μετέπειτα Ἅγιο Ἀνθιμο, ἰδρυτή καί πνευματικό τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Παναγίας Βοηθείας στήν Χίο καί ἐφημέριο τοῦ ἐκεῖ λωβοκομείου - λεπροκομείου, ἰδρυμένου ἀπό τόν καιρό τῶν σταυροφόρων.

ΣΤΗ ΧΙΟ ΜΕ ΤΟΝ ΓΕΡΟΝΤΑ ΑΝΘΙΜΟ.

Ὁ Νικόλαος ὅταν ἔφτασε στή Χίο τό 1914 ἦταν 24 ἐτῶν. Τό λεπροκομεῖο τῆς Χίου ἦταν ἕνα συγκρότημα μέ πολλά ὁμοιόμορφα σπιτάκια. Ἐκεῖ ὑπῆρχε τό ἐκκλησάκι τοῦ Ἁγίου Λαζάρου, ὅπου φυλασσόταν ἡ θαυματουργός εἰκόνα τῆς Παναγίας τῆς Ὑπακοῆς. Μέσα σέ δύο χρόνια ὁ μετέπειτα Ἅγιος Ἀνθιμος τόν ἔκρινε ἔτοιμο γιά τό ἀγγελικό σχῆμα καί τόν ἔκειρε μοναχό μέ τό ὄνομα Νικηφόρος.

Ὁ Νικηφόρος ζοῦσε τήν μοναχική ζωή μέ αὐστηρή ἄσκησι καί τελεία ὑπακοή. Κοντά στόν πατέρα Ἀνθιμο, ὁ Νικηφόρος ἔφθασε σέ ὕψη ἀρετῆς, γενόμενος ὁ ἄνθρωπος τῆς προσευχῆς. Ὑπῆρχε μιᾷ ιδιαίτερη πνευματική σχέση τοῦ Ἁγίου Ἀνθίμου μέ τόν μοναχό Νικηφόρο. Ὁ π. Νικηφόρος προσευχόταν τί νύχτα ὦρες ἀτελείωτες, κάνοντας μετάνοιες ἀμέτρητες. Ἦταν καλλίφωνος καί ὁ κύριος ψάλτης τοῦ ναοῦ. Ἐξ αἰτίας τῆς ἀσθενείας του ὅμως, σιγά - σιγά ἔχασε τό φῶς του κι ἔτσι ἔψαλλε πολλές φορές καί ἀπάγγελλε τά ἀποστολικά ἀναγνώσματα ἀπό στήθους. Μάλιστα κατέγραψε σέ ἕνα κατάλογο καί τά θαύματα τοῦ Ἁγίου Ἀνθίμου, τά ὁποῖα εἶχε δεῖ «ἰδίους ὄμμασιν».

Τό 1957 ἔκλεισε τό Λωβοκομεῖο τῆς Χίου καί τούς ἐναπομείναντες ἀσθενεῖς μαζί μέ τόν πατέρα Νικηφόρο τούς ἔστειλαν στόν Ἀντιλεπρικό Σταθμό Ἁγίας Βαρβάρας Ἀθηνῶν, στό Αἰγάλεω (Νοσοκομεῖο Λοιμωδῶν Νόσων). Τήν ἐποχή ἐκεῖνη ὁ πατήρ Νικηφόρος ἦταν περίπου 67 ἐτῶν. Τά μέλη του καί τά μάτια του εἶχαν τελείως ἀλλοιωθεῖ καί παραμορφωθεῖ ἀπό τήν νόσο.

Ὁ Ἅγιος Ἀνθιμος τοῦ ἔδωσε συστατική ἐπιστολή, στήν ὁποία ἔγραφε στόν πατέρα Εὐμένιο νά προσέξει «τόν θησαυρό πού τοῦ στέλνει ἡ Παναγία», διότι ἔχει πολλά νά ὠφεληθεῖ ἀπό αὐτόν.

ΣΤΙΣ ΑΘΗΝΕΣ ΜΕ ΤΟΝ π. ΕΥΜΕΝΙΟ.

Ἐκεῖ ὁ ὄσιος Νικηφόρος πέρασε ὅλο τό ὑπόλοιπο τῆς ζωῆς του.

Στόν Ἀντιλεπρικό Σταθμό ζοῦσε καί ὁ πατήρ Εὐμένιος, ὁ ὁποῖος εἶχε ἐπίσης προσβληθεῖ ἀπό τήν ἴδια νόσο, ἀλλά μετά ἀπό ἐπιτυχή φαρμακευτική ἀγωγή θεραπεύτηκε τελείως. Ἀποφάσισε ὅμως νά μείνει ὅλο τό ὑπόλοιπο τῆς ζωῆς του μέσα στόν Ἀντιλεπρικό Σταθμό κοντά στους συνασθενεῖς του, τούς ὁποίους φρόντιζε μέ πολλή ἀγάπη. Ἔτσι ὁ π. Εὐμένιος ἐγίνε ὑποτακτικός στόν πατέρα Νικηφόρο. Πλήθος κόσμου συνέρρεε στό ταπεινό κελλάκι τοῦ λεπροῦ μοναχοῦ Νικηφόρου, στήν Ἁγία Βαρβάρα τοῦ Αἰγάλεω, γιά νά πάρει τήν εὐχή του.

Ὁ πατήρ Εὐμένιος ἕνα βράδυ, ἀφοῦ ετοίμασε τόν π. Νικηφόρο,

πῆγε νά κοιμηθεῖ. Εἶχε ὅμως μιά ἀνησυχία, ἐπιστρέφει στοῦ κελλάκι, ἀνοίγει τήν πόρτα σιγά - σιγά καί βλέπει τόν λεπρό Νικηφόρο νά αἰωρεῖται ὡς ἕνα μέτρο πάνω ἀπό τήν γῆ καί μέ τά χέρια ὑψωμένα νά προσεύχεται. Τό πρόσωπό του ἔλαμπε περισσότερο κι ἀπό τόν ἥλιο.

Ἐο π. Νικηφόρος ζοῦσε μέ γνήσια ὑπακοή, μέ νηστεία αὐστηρή, ἐργαζόμενος στούς κήπους.

Ἐο Ὁσιος Πατήρ ἡμῶν Νικηφόρος ἐκοιμήθη στίς 4 Ἰανουαρίου 1964 καί ἐορτάζεται στίς 4 Ἰανουαρίου. Τά ἅγια του λείψανα εὐωδιάζουν.

Ἐο πατήρ Εὐμενιος καί ἄλλοι πιστοί ἀνέφεραν πολλές περιπτώσεις, κατά τίς ὁποῖες ἔγιναν θαύματα ἀπό τόν Ἁγιο Νικηφόρο. ἘΥπάρχουν ἐπίσης πολλές μαρτυρίες ὅτι ὁ Ἁγιός μας εἶχε δεχθεῖ ἀπό τό Πανάγιον Πνεῦμα τό χάρισμα τῆς διορατικότητας καθῶς καί πλῆθος ἄλλων χαρισμάτων. Πλεῖστα θαύματά του εἶναι καταγεγραμμένα, ἀφοῦ καί σήμερα ὁ Ἁγιος βοηθεῖ ὅποιον ἔχει ἀνάγκη. Δίκαιοι εἰς τόν αἰῶνα ζῶσι.

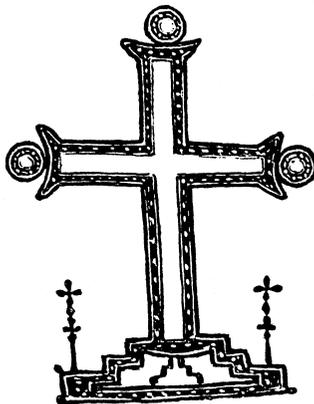
Τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον, μέ Συνοδική Πράξη τῆς 3ης Δεκεμβρίου τοῦ 2012, κατέταξε τόν Ὁσιο Νικηφόρο τόν Λεπρό τόν Θαυματουργό στοῦ Ἁγιολόγιο τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μας.

Ἀπολυτίκιον Ὁσίου Νικηφόρου τοῦ Λεπροῦ.

Νικηφόρου Ὁσίου, τοῦ λεπροῦ τά παλαιίσματα, καί τήν ἐν ἀσκήσει ἀνδρείαν, κατεπλάγησαν Ἁγγελοι ὡς ἄλλος γάρ Ἰώβ τά ἀλγεινά, ὑπέμεινε δοξάζων τόν Θεόν, νῦν δέ δόξη ἐστεφάνωται παρ' Αὐτοῦ, θαυμάτων διακρίσεσιν. Χαίροις τῶν Μοναστῶν χειραγωγέ, χαίροις φωτός ὁ πρόβολος· χαίροις ὁ εὐωδίας χαρμονήν, προχέων ἐκ λειψάνων σου.

ΣΤΕΛΙΟΣ ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

Φιλολόγος

Δημητρίου Π. Ρίζου

Ο ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΒΕΛΙΜΗΡΟΒΙΤΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΑΧΡΙΔΟΣ

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ:

εννήθηκε τόν Μάϊο τοῦ 1881 στό Λέλιτς κοντά στό Βάλιεβο τῆς Σερβίας, ἀπό ἀπλούς χωρικούς, τόν Ντράγκομιρ καί τήν Κατερίνα, καί ἦταν τό πρῶτο ἀπό ἔννεα ἀδελφία. Ἡ βάπτισίς του ἔγινε στό μοναστήρι τοῦ Τσελίε, πού ἦταν καί ἐνοριακός ναός τοῦ χωριοῦ.

Ἡ γενιά τῆς οἰκογένειας Βελιμήροβιτς ἔλκει τήν καταγωγή της ἀπό τήν Σρεμπρένιτσα τῆς Βοσνίας. Ὁ πατέρας Ντράγκομιρ, εἶχε γιά τήν ἐποχή του σπάνια μόρφωσι, καί πέρα ἀπό τίς ἀγροτικές ἐργασίες ἦταν καί γραμματικός τῆς περιφέρειας.

Ἀφοῦ τελείωσε τό Γυμνάσιο στό Βάλιεβο γράφτηκε στήν Θεολογική Σχολή τοῦ Βελιγράδιου, καί ὡς πτυχιούχος ἔλαβε ὑποτροφία γιά τό Πανεπιστήμιο στή Βέρνη τῆς Ἑλβετίας. Παρακολούθησε παραδόσεις σέ διάφορα πανεπιστήμια καί τελειοποίησε τήν γνώσι τῆς γερμανικῆς γλώσσας. Ἡ διδακτορική του ἐργασία εἶχε ὡς θέμα: «Ἡ πίστιν στήν Ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ ὡς θεμελιῶδες δόγμα τῆς Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας».

Μέ τήν ἐπιστροφή του στό Βελιγράδι τοῦ ἐγκρίθηκε ὑποτροφία γιά τήν Ἀγγλία, ὅπου σπούδασε φιλοσοφία καί τελειοποίησε τήν γνώσι τῆς ἀγγλικῆς. Στίς 20 Δεκεμβρίου τοῦ 1909 ἐκάρη μοναχός μέ τό ὄνομα Νικόλαος, καί μέ προτροπή τοῦ μητροπολίτου Σερβίας Δημητρίου, ὁ Νικόλαος φεύγει γιά σπουδές στήν ὀρθόδοξην Ῥωσία, εἰδικότερα στήν Ἀκαδημία Πετρούπολεως.

Ὅταν ἐπέστρεψε στό Βελιγράδι δέν τόν «χωροῦσε» ἡ αἴθουσα τῆς Θεολογικῆς, καί ἔτσι ἀρχίζει τό δημόσιο κήρυγμα στους ναούς. Παράλληλα γράφει τά πρῶτα βιβλία, πού προκαλοῦν πραγματική ἀναταραχή στό ἐκκλησιαστικό καί πολιτιστικό κοινό. Τώρα γίνεται γνωστός σέ ὅλα τά μέρη ὅπου ζοῦσαν Σέρβοι. Στίς 25 Μαρτίου 1919 ἐκλέγεται ἐπίσκοπος Ζίτσης, καί τό 1920 μετατίθεται στήν ἀρχαία ἐπίσκοπή Ἀχρίδος, σέ μία ἐποχή ταραχῶν καί μεγάλης διπλωματικῆς δραστηριότητος μέ συμμετοχή Ἐκκλησίας καί πολιτείας. Ὡς ἐπίσκοπος Ἀχρίδος μετέχει σέ πάμπολλες ἀποστολές σέ Ἀθήνα, Κωνσταντινούπολι, Ἁγιον Ὄρος, Ἀμερική καί Ἀγγλία.

Ὡς ἐπίσκοπος Ἀχρίδος ὁ ἅγιος Νικόλαος ἀναπτύσσει τεράστια δράσι ἱεραποστολική καί εὐαγγελική μέσα στόν ἀπλό λαό. Συγχρόνως ἀνακαινίζει μοναστήρια καί ἰδρύει ὀρφανοτροφεῖα γιά τά θύματα τοῦ πολέμου.

Κύριο μέλημά του ή προστασία του ποιμνίου από την επιθετική προπαγάνδα των αίρέσεων. Διό και ίδρύει την Ὁρθόδοξη Λαϊκή Χριστιανική Ἐνωσι, πού ἔγινε γνωστή ὡς «Κίνημα τῆς Προσευχῆς». Ἀπό τίς τάξεις της θά στελεχωθοῦν πολλά σερβικά μοναστήρια, καί μέ τήν εὐλογία του θά ἀρχίσῃ κατά τόν μεσοπόλεμο μία μεγάλη πνευματική ἀφύπνισις τοῦ σερβικοῦ λαοῦ. Γιά τήν ὅλη του δρᾶσι βᾶσις καί ὑπόδειγμα στάθηκαν οἱ Ἅγιοι Πατέρες καί τά κλασσικά ὀρθόδοξα ἔργα τῶν βυζαντινῶν.

Ὁ ἅγιος Νικόλαος διαπίστωσε ὅτι, ὅλα ἐκεῖνα τά πνευματικά προβλήματα πού τόν βασάνιζαν καί τῶν ὁποίων τήν λύσι ἀναζητοῦσε στά δυτικά πανεπιστήμια, τά εἶχαν λύσει ἀπό αἰῶνες οἱ Ἅγιοι Πατέρες.

Μέ αἶτημα τοῦ λαοῦ τῆς ἐπαρχίας Σουμαδίας καί μέ ἀπόφασι τῆς Συνόδου, τό 1934 ἐπέστρεψε στόν θρόνο τῆς ἐπισκοπῆς Ζίτσης. Καί ἀμέσως ἐπιδόθηκε στήν ἀνακαίνισι μονῶν καί ναῶν.

Μέ τήν γερμανική εἰσβολή οἱ κατακτητές ἔφθασαν στήν Ζίτσα καί ἔθεσαν τόν ἐπίσκοπο σέ περιορισμό. Κατά τήν ἑορτή τῶν ἀποστόλων Πέτρου καί Παύλου τοῦ 1941 τόν συνέλαβαν καί τόν ἔκλεισαν στό μοναστήρι Λιουμπόστινια. Τόν μετέφεραν καί σέ ἄλλα μέρη, μέχρι πού στίς 15 Σεπτεμβρίου 1944 τόν μετέφεραν μαζί μέ τόν πατριάρχη Γαβριήλ στό στρατόπεδο Νταχάου τῆς Γερμανίας.

Μετά τήν κατάρρευσι δέν θέλησε ὁ Νικόλαος νά ἐπιστρέψῃ στήν ποθητή του πατρίδα, διότι στήν πατρίδα του κατέλαβε τήν ἐξουσία τό ἀθεϊστικό καί θεομάχο κομμουνιστικό καθεστῶς. Ἔτσι μέσω Ἀγγλίας ἔφθασε στήν Ἀμερική, ὅπου συνέχισε τό ἱεραποστολικό καί σωτηριῶδες ἔργο του.

Ὁ ἅγιος Νικόλαος παρά τήν πολύπλευρη δρᾶσι του δέν παρέλειπε τό συγγραφικό ἔργο. Ἄφησε πολλά ἔργα, πολλῶν σελίδων, πρὸς ψυχική ὠφέλεια τοῦ ποιμνίου του καί γενικά τήν πνευματική οἰκοδομή τῶν ὀρθοδόξων.

Τίς τελευταῖες ἡμέρες τῆς ζωῆς του τίς πέρασε στήν ρωσική μονή τοῦ Ἁγίου Τύχωνος στήν Πενσυλβάνια τῆς Ἀμερικῆς. Ἐκεῖ ἐκοιμήθη εἰρηνικά, τήν ὥρα τῆς προσευχῆς του, στίς 18 Μαρτίου 1956. Μεταφέρθηκε στήν σερβική μονή τοῦ Ἁγίου Σάββα στό Λίμπερτβιλ, ὅπου καί κηδεύθηκε μέ μεγάλες τιμές στό σερβικό λαϊκό κοιμητήριο δίπλα στήν Μονή.

Ἔγινε ἀνακομιδή στίς 12 Μαΐου 1991 καί μεταφέρθηκαν τά ὀστά του στήν Σερβία στό μοναστήρι Λέλιτς.

Στίς 24 Μαΐου τοῦ 2003 ἡ Σύνοδος τῶν Ἀρχιερέων τῆς Σερβικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, συντάχθηκε μέ τήν συνείδησι τοῦ πληρώματος της καί προέβη στήν ἐπίσημη ἀνακήρυξι τῆς ἀγιότητός του καί ἀγιοκατάσσοντάς τον, περιέλαβε τόν ἅγιο Νικόλαο ἐπίσκοπο Ἀχρίδος στό σερβικό ἀγιολόγιο, καί ὥρισε νά τιμᾶται ἡ μνήμη του στίς 12 Μαΐου.

Έργα του:

Δέν εντόπισα κανένα συγκροτημένο κατάλογο τῶν ἔργων τοῦ ἁγίου Νικολάου Ἀχρίδος. Σκόρπια θά ἀναφέρω μερικά:

Πέρα ἀπό τήν διδακτορική διατριβή: *Ἡ πίστι στήν Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ ὡς θεμελιῶδες δόγμα τῆς Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας*, σημειώ-
νω ὅτι ὅσο ἦταν στήν Ἀχρίδα ἔγραψε τά ἔργα: 1. Λόγοι περί τοῦ Πανανθρώπου, 2. Προσευχές στήν λίμνη, 3. Ὁμιλίες, 4. Πρόλογος τῆς Ἀχρίδος.

Ὅσο ἦταν φυλακισμένος στήν Λιουμπόστινια: 1. Θεόδουλος: Ὁ σερβικός λαός ὡς θεόδουλος, 2. Μέσο σύστημα, 3. Ἰνδικά γράμματα, 4. Ἑκατό Κεφάλαια Ἀγάπης, 5. Ἡ σοφή ἡγουμένη τῆς Λιουμπόστινια, 6. Ἀπό τό παράθυρο τῆς φυλακῆς.

Ὅσο ἦταν στήν Ἀμερική: 1. Κασσιανή, 2. Γῆ Ἀνεκπλήρωτη, 3. Θερισμός Κυρίου, 4. Γίγας, καί ἕνα, τό 5ο, ἡμιτελές, Ὁ Μόνος Φιλάνθρωπος.

Ἐγραψαν γιά τόν ἅγιον Νικόλαο:

Σχεδιάζα νά σχολιάσω κάποια σημεῖα τοῦ βίου του, ὅπως, γιά παράδειγμα, τό οικογενειακό περιβάλλον πού μεγάλωσε, γιά νά τονίσω ὅτι ἡ μητέρα του ἐκοιμήθη ὡς μοναχὴ Αἰκατερίνα. Ὅτι ἄσειστο θεμέλιο τῆς θεολογικῆς του σκέψεως εἶναι οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας. Ὅτι παρ' ὄλο πού μελέτησε καί ἀθέους καί ἰνδούς φιλοσόφους, διατήρησε ὀρθόδοξο φρόνημα καί σκέψι, ὅτι δέν λύγισε στίς φυλακίσεις καί τό Ντακάου, κτλ. Επεκράτησε ὅμως ἡ σκέψις νά προσθέσω γνῶμες ἄλλων καί μάλιστα ἐπιφανῶν γιά τό πρόσωπο τοῦ ἁγίου Νικολάου Ἀχρίδος.

Παραθέτω ἐπιλεκτικά καί περιληπτικά, λόγῳ χώρου:

1. Ὁ ἅγιος Ἰωάννης Μαξίμοβιτς εἶπε:

... Παρουσίασαν σέ ἕναν ἐπίσκοπο τῆς τότε μικρῆς Σερβίας ἕνα ἀγόρι γιά νά τό στείλῃ στήν Θεολογική. Τί μπορεῖ νά κάνῃ αὐτό τό ἀγόρι, εἶπε ὁ δεσπότης, γιατί νά στείλουμε στήν Σχολή αὐτό τό ἀδύνατο παιδί; Δέν θά ἀντέξῃ ἐκεῖ, θά πεθάνῃ καί ἄδικα θά ξοδέψουμε τά χρήματα. Βλέποντας ὅμως τήν δίψα τοῦ παιδιοῦ γιά γράμματα τό ἔστειλε. Αὐτός ἦταν ὁ Νικόλαος, ὁ μέγας Ἅγιος καί Χρυσόστομος τῶν ἡμερῶν μας.

Καθὼς μεγάλωνε ὁ μικρός Βελμύροβιτς αὐξανε ἀκόμη περισσότερο στό πνεῦμα. Καθὼς τό σφουγγάρι ἀπορροφᾷ τό νερό, ἔτσι καί αὐτός ποτιζόταν ἀπό τίς ἐπιστῆμες. Ὅχι μία, μά περισσότερες Σχολές τόν δέχθηκαν ὡς ἀκροατή καί μαθητή τους. Σερβία, Ρωσσία, Ἀγγλία, Γερμανία καί Ἑλβετία, τόν εἶδαν σάν τήν μέλισσα πού συλλέγει τό μέλι ...

Ἐκεῖνο τό μικρό ἀγόρι, τό τόσο ἀδύνατο, πού φοβόταν νά τό στείλουν στήν Σχολή, ἔγινε διδάσκαλος μέγας τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, κῆρυξ τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως, ποιμὴν σοφός, πνευματικός ὁδηγός τῶν Σέρβων. Στυλὸς τῆς πατρίδος του, Ἀπόστολος τῆς Ὁρθοδο-

ξίας σέ κράτη μακρινά. ...

2. Ὁ π. Ἀλέξανδρος Σμέμαν εἶπε:

Λίγα εἶναι τὰ γεγονότα στήν ζωή καί τό ἔργο τῆς Ἱερᾶς Ἀκαδημίας τοῦ Ἁγίου Βλαδιμήρου (στήν Ν. Υ.), τὰ ὁποῖα ἐνθυμούμαστε μέ χαρά καί εὐχαριστία μεγαλύτερη, ἀπ' ὅτι τήν βοήθεια πού μᾶς προσέφερε ὁ μακαριστός Ἐπίσκοπος Νικόλαος. Ἦμασταν τότε ἕνα μικρό καί φτωχό ἴδρυμα, ὅταν ὁ Ἐπίσκοπος Νικόλαος ἐρχόταν καί ἔκανε παραδόσεις στους φοιτητές μας. Θυμόμαστε ἀκόμα πολύ ζωντανά τίς ἐπισκέψεις τοῦ Ἐπισκόπου κατά τήν ἡμέρα τῆς ἑορτῆς του. Προσευχόμασταν τότε στό Θεό μαζί του καί γιά τόν ἴδιο. Ξέραμε πώς ὁ Θεός μᾶς ἔδωσε τοῦτο τό προνόμιο νά ἐπικοινωνοῦμε μέ τόν ἐπιβλητικότερο Ὁρθόδοξο ἐπίσκοπο τοῦ εἰκοστοῦ αἰώνα. ...

Ὁ ἐπίσκοπος Νικόλαος δέν ἦταν μονάχα ἕνας μέγας Σέρβος ἀλλά γιά ὅλους τούς ὀρθόδοξους ἀποτελεῖ ἔκφραση τῆς ὀρθοδόξου πνευματικότητας καί κατέχει θέση ἀνάμεσα σέ ὅσους ἐργάζονται γιά τήν διαιώνισι τῆς ὀρθοδόξου πίστεως στήν Ἀμερική. ...

3. Ἁγιος Ἰουστίνος Πόποβιτς:

Δύο ἀνθρώπους ἔχει ἡ σερβική Ἐκκλησία καί τό ἔθνος. Πρῶτος ὁ Ἁγιος Σάββας, ὁ πρῶτος Ἰσαπόστολος ὡς τώρα. Συγχώρησέ με Ἁγιε Δέσποτα. Ἐσύ εἶσαι γιά μένα καί γιά κάθε ὑγιή σερβική ψυχή ὁ δεύτερος Ἰσαπόστολος Ἐπίσκοπος Ζίτσης, ὁ Σέρβος Ἁγιος Χρυσόστομος!

Ὅλα ὅσα ἔχει πεῖ, εἶναι θησαυρός οὐράνιος. Ὅλα ὅσα ἔχει γράψει εἶναι ἀφθαρτο, οὐράνιο, αἰώνιο χρυσάφι. Πράγματι, ἄν κάνετε μίαν ἐπισκόπησι τῶν μεγάλων Ἁγίων τοῦ Θεοῦ, τῶν μεγάλων συγγραφέων τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, μετά τόν Ἁγιο Ἰωάννη τόν Χρυσόστομο, τόν ἥλιο τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὁ πλησιέστερός του εἶναι ὁ Ἁγιος Ἐπίσκοπος Νικόλαος, ὁ Ἁγιος Ἰωάννης Δαμασκηνός, ὁ Γρηγόριος Παλαμᾶς καί ἐλάχιστοι ἀκόμη. ...

Κάθε του λέξι εἶναι ποίημα, ποίημα αἰώνιο, ποίημα γιά τήν αἰωνιότητα. Ποίημα γιά τήν αἰώνια ἀλήθεια, τήν αἰώνια δικαιοσύνη, τόν Μόνο καί Ἀληθινό Θεό ὅλων τῶν αἰώνων, τόν Κύριο Ἰησοῦ Χριστό...

Ἐμεῖς οἱ Σέρβοι ἔχουμε σήμερα ἐκεῖνον, τόν Σέρβο Ἁγιο Βασίλειο τόν Μέγα, τόν ἀληθινά μεγάλο. ...

Στήν φιλοσοφία τήν σερβική εἶναι σι' ἀλήθεια ὁ μόνος φιλόσοφος. Αὐτός ὁ Ἁγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, ὁ Σέρβος Ἁγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος. ...

Ὁ Εὐαγγελιστής ἐν τοῖς Εὐαγγελισταῖς, ἰδού ὁ Σέρβος ἱερός Εὐαγγελιστής. Κάθε του λόγος εἶναι εὐαγγέλιο, κάθε λέξη του ἕνα μικρό Εὐαγγέλιο. ...

Μεταξύ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, ἰδού καί ὁ Ἁγιος Ἀπόστολος τῶν Σέρβων! ...

Μεταξύ τῶν Ἁγίων Ὁμολογητῶν, ἰδοὺ ὁ Σέρβος Ὁμολογητής, ἴσος μέ τόν Ἅγιο Μάξιμο τόν Ὁμολογητή, τόν Ἅγιο Θεόδωρο Στουδίτη. ...

Ἀνάμεσα στοὺς Ἁγίους Κτήτορες, εἶναι ὁ Νέος Σέρβος Κτήτωρ, ὁ μεγαλύτερος μετὰ τὴν δυναστεία τῶν Νέμανια. ...

Δέν ὑπάρχει μεγαλύτερος Διδάσκαλος, δέν ὑπάρχει μεγαλύτερο οὐράνιο σήμαντρο πάνω ἀπὸ τὴν γῆ τῶν Σέρβων ἀπὸ τόν Ἅγιο Ἐπίσκοπο Νικόλαο. Βροντερός σάν τόν προφήτη Ἡλία, μά καί ἦπιος καί φιλεύσπλαγκνος σάν τόν Κύριο Ἰησοῦ. Ἐμεῖς ἔχουμε μονάχα μία διέξοδο ἀπὸ τὴν κόλασή μας, ἓνα δρόμο γιὰ τόν παράδεισο, τόν δρόμο τοῦ Ἁγίου Σαββα καὶ τοῦ Ἁγίου Νικολάου. ...

4. Μίλιτσα Ζερνώβ:

Μοῦ ἔλεγε καί τό ἐξῆς: Μέ πλησίαζαν οἱ δεσμοφύλακες (στό Νταχάου) καί εἰρωνικά μέ ρωτοῦσαν: «Πιστεύεις ἐσὺ ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστός εἶναι Θεός;»

— Ὁχι, τοὺς ἀπαντοῦσα. Τότε ἄρχιζαν νά γελοῦν καί νά μέ ξαναρωτοῦν: Δηλαδή, ἐσὺ δέν πιστεύεις πλέον;

— Δέν πιστεύω, παρά γνωρίζω, φώναζα μέ ὅλη μου τὴν δύναμι καί ἐκεῖνοι ἐξαγριωμένοι ἔφευγαν αὐτοστιγμεί. Ἀργότερα ξανάρχιζαν τὴν κουβέντα καί ρωτοῦσαν:

— Ἐκεῖνος ὁ Ἰησοῦς σου, ἦταν γιός μιᾶς Ἑβραιοπούλας;

— Ὁχι, τοὺς ἀπαντοῦσα.

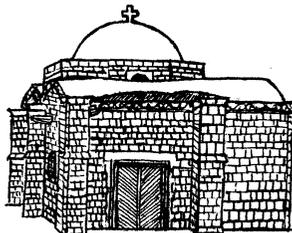
— Τότε τίνας γιός ἦταν;

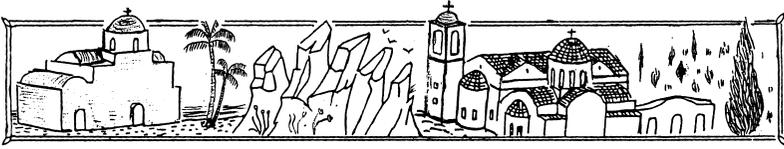
— Υἱός τοῦ Θεοῦ, τοὺς ἀπαντοῦσα καί ἐκεῖνοι δέν εἶχαν τί νά μοῦ ποῦν. ...

Ἐχει ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία μας ἓναν μεγάλο ἅγιο, τόν Ἅγιο Ἐπίσκοπο Ἀχρίδος Νικόλαο Βελιμήροβιτς. Νά ἔχουμε τὴν εὐλογία του.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Π. ΡΙΖΟΣ

Φιλόλογος, Διδάκτωρ Θεολογίας.

Ἀρχιμανδρίτη Νεκτάριου Πάρη

ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΛΑΝΑΣ (1851-1930)

«ΧΑΡΙΤΙ ΘΕΟΥ ΙΕΡΩΣΥΝΗΝ ΕΝΔΕΔΥΜΕΝΟΣ»

ὥν ἐμφάνισή τους κατά τούς τελευταίους δύο αἰῶνες ἔχουν κάνει πλῆθος πνευματεμφόρων μοναχῶν καί ἱερέων, οἱ ὅποιοι μετά ἀπό τήν λαίλαπα τῆς τουρκοκρατίας καί τοῦ ἰσοπεδωτικοῦ Δυτικοῦ βαρβαρικοῦ πνεύματος, ἐργάστηκαν εὐαγγελικῶς γιά τόν νεοελληνικό κόσμο. Ἡ φήμη τους καί τό γνήσιο εὐαγγελικό πνεῦμα τους ἔχουν διαδοθεῖ καί στά ἄλλα ὀρθόδοξα ἔθνη. Ἐνας ἐξ αὐτῶν εἶναι ὁ Ἅγιος Νικόλαος Πλανᾶς.

Πρόκειται γιά ἕναν ἅγιο ὁ ὁποῖος φέρει κληρονομικῶς, συνειδητῶς ἀσυνειδητῶς, τήν παράδοση τῶν ἀσκητῶν νηπτικῶν πατέρων. Τήν θεολογία τῶν Ἁγίων Νικοδήμου τοῦ Ἀγιορείτου, Μακαρίου ἀρχιεπισκόπου Κορίνθου, Ἀθανασίου τοῦ Παρίου, Γρηγορίου Ε΄ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ καί Ὁσίου Νήφωνος τοῦ νέου Κοινοβιάρχου. Γιά τόν Ἅγιο Νικόλαο τόν Πλανᾶ θά ὑπογραμμίσουμε κάποιες σκέψεις. Γόνος ναξιῶτικης εὐπορης οἰκογένειας, δέν ἄργησε νά γευτεῖ, ἀπό τήν παιδική ἡλικία τήν ὀρφάνια, χωρίς αὐτό νά ἀποτελέσει ἐμπόδιο γιά τήν μετέπειτα πορεία του στήν ἐν Χριστῷ ζωή.

Δυστυχῶς οἱ θλίψεις δέν θά σταματήσουν ἐκεῖ. Ὑστερα ἀπό τήν γέννηση τοῦ υἱοῦ του Ἰωάννη, θά χάσει τήν σύζυγό του Ἐλένη. Ἔτσι θά συνεχίσει τήν πορεία του ὡς χῆρος. Παρά τίς θλίψεις του, δέν ἐγκαταλείπει τόν στόχο του νά ἐνδυθεῖ τήν θεία χάρη. Ἀργότερα τόν συναντοῦμε ἱερέα στόν ναό τοῦ προφήτου Ἐλισσαίου, νά λειτουργεῖ ἀδιαλείπτως, μέ ψάλτες τόν Ἀλέξανδρο Παπαδιαμάντη καί τόν Ἀλέξανδρο Μωραϊτίδη. Στεκόμενοι ὀλίγον στό σημεῖο αὐτό, στήν παρουσία τῶν δύο αὐτῶν στά ψαλτικά ἀναλόγια, μπορούμε νά ἀντιληφθοῦμε τό λειτουργικό περιβάλλον τό ὁποῖο ἐδημιουργεῖτο κατά τίς λατρευτικές συνάξεις στόν Ἅγιο Ἐλισσαῖο. Οἱ δύο ψάλτες ἔφεραν τήν Σκιαθίτικη παράδοση τοῦ π. Γεωργίου Ρήγα, ἡ ὁποία λειτουργική παράδοση ἦταν πνευματικό τέκνο τῶν νηπτικῶν φιλοκαλικῶν ἁγιορειτῶν πατέρων, τῶν λεγομένων καί κολλυβάδων. Μαρτυρίες πλεῖστες καί κραυγαλέες.

Ὁ Ἅγιος Νικόλαος Πλανᾶς ἐχαρακτηρίζετο ἀπό τόν λαό ὡς πτωχός. Ὅχι βεβαίως στήν χάρη τοῦ Θεοῦ στήν ὁποία ἦταν πλούσιος, ἀλλά στίς κοσμικές ἀπολαύσεις. Χαρακτηριστικότερο παράδειγμα ἐλεημοσύνης εἶναι οἱ περιπτώσεις τῶν ἔνδεκα οἰκογενειῶν, τίς ὁποῖες φρόντιζε μέ τήν ὑλική καί πνευματική προσφορά του σέ αὐτές. Βίωνε

τόν αιώνιο χαρακτήρα τῆς θείας Λειτουργίας, μεταλαμπαδεύοντάς τον στόν λαό μέ τήν συχνή συμμετοχή στό μυστήριο τῆς θείας κοινωνίας, ἄυπνος, ἀκούραστος, φιλόπνοος καί νηστευτής. Βίωνε τήν ἱερωσύνη του ἀδιαλείπτως, γευόμενος τήν λάμψη τοῦ φωτός τοῦ Κυρίου.

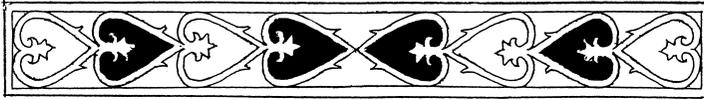
Ὁ βίος τοῦ Ἁγίου μᾶς δίνει ἀπαντήσεις στίς ἀπορίες τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου. Ὁ Ἅγιος Νικόλαος Πλανᾶς ἐνεδύθη τήν αἰωνιότητα, διότι τήν ψηλάφησε ἀπό τόν παρόντα κόσμο. Ὑπάρχει τό φαινόμενο νά προστίθενται ἢ νά ἀφαιροῦνται κάποια στοιχεῖα ἀπό τήν λατρευτική τάξη. Ὅλα αὐτά ἐμπνεόμενα ἀπό τό ὕφος τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου ὁ ὁποῖος ζεῖ στήν ταχύτητα. Στήν ταχύτητα τῆς ζωῆς ἡ ὁποία ἀφαιρεῖ τό παρόν τό ὁποῖο ἀνήκει στόν ἀνθρώπο. Σέ αὐτό τό θέμα ἔρχεται νά ἀπαντήσει ὁ Ἅγιος Νικόλαος Πλανᾶς. Δέν προτείνει τήν ὑπερβολή, οὔτε καί στήν ἄσκηση, πού μπορεῖ νά ὀδηγήσει σέ πλάνη. Συμβουλεύει περισσότερη προσοχή στήν πορεία τοῦ παρόντος βίου, χωρίς νά τρέχομε, ἀφήνοντας πίσω μας τήν σωτηρία μας.

Ὁ Ἅγιος Νικόλαος Πλανᾶς διδάσκει ὅτι ὁ κάθε ἀνθρώπος, ὡς μέλος τῆς Ἐκκλησίας, κληρικός ἢ λαϊκός, μπορεῖ νά βιώσει τήν ἀσκητική διδασκαλία τοῦ Εὐαγγελίου. Μέσα ἀπό κάθε στιγμή μπορεῖ κάποιος νά ἁγιασθεῖ, χωρίς νά παρεκκλίνει ἀπό τόν στόχο του. Ἐχοντας ὡς ὁδοδείκτη τόν Ἅγιο Νικόλαο, ὁ ὁποῖος μέσα ἀπό θλίψεις, συκοφαντίες καί φτώχειες, δέν ἔπαυσε νά λατρεύει τόν Κύριο. Στήν ἀκοή μας ἀντιχεῖ ὁ βίος τοῦ Ἁγίου μας ἐλεγκτικός, δεικνύοντας τήν ὑπέρβαση, ἀλλά καί τήν χαρά τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς.

ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ ΠΑΡΗΣ

*Ἀρχιμανδρίτης τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου
Δρ Θ. D.M. Καθηγητής ΠΑ.ΜΑΚ.*

Βασιλείου Χαραλάμπους
ΟΣΙΟΣ ΠΑΪΣΙΟΣ Ο ΑΓΙΟΡΕΙΤΗΣ

ναλογιζόμενος κανείς τό κάλλος τῆς ἐν Χριστῷ ἀγάπης, πού τόσο ὠραία καταγράφει ὁ Ὁσιος Πορφύριος, ἀβίαστα ὁ νοῦς πάει στόν Ὁσιο Γέροντα Παῖσιο. Ἡ ζωή τοῦ ἁγιασμένου αὐτοῦ ἀσκητή ὑπῆρξε μαρτυρική. Ἡ μαρτυρική βιοτή του ὑπῆρξε μιά μαρτυρία ἀγάπης πρὸς τόν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστό, ἀλλά καί πρὸς τόν κάθε ἄνθρωπο.

Ἄν σκεφεῖ κανείς τόν μεγάλο ἡσυχαστικό πόθο τοῦ Ὁσίου Παΐσιου, θά ἀντιληφθεῖ καί τό μέγεθος τῆς ὑπακοῆς στό θέλημα τοῦ Θεοῦ, νά δέχεται τό πλῆθος τῶν προσκυνητῶν, πού τόσο μαρτυρικά ὑπέμεινε.

Περίμενα κάποτε πρὶν χρόνια, προτοῦ κοιμηθεῖ ὁ Ὁσιος Παῖσιος, τό караβάκι τῆς ἀγιορείτικης γραμμῆς στόν ἀρσανά τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Διονυσίου, μέ ἓνα μοναχό ἄγνωστο σέ μένα τῆς περιοχῆς τῶν Καρυῶν. Κατά τή μικρή συνομιλία πού εἶχαμε, ὁ μοναχός αὐτός μου διηγήθηκε πῶς παρουσιάσθηκε ἡ Παναγία στόν Ὁσιο Παῖσιο καί τοῦ εἶπε νά μὴν ἐπιλέξει ἄλλο τόπο ἄσκησης, ὅπως μέ πόθο ἐπιθυμοῦσε, ἀλλά νά μείνει ἐκεῖ στό Κελίον τῆς Παναγούδας καί ὅπως χαρακτηριστικά τοῦ εἶπε: «μείνε ἐκεῖ νά βοηθᾶς τά παιδιά μου τούς Ἑλλήνες, στίς ἔσχατες τοῦτες μέρες».

Ὡς γνωστόν ὁ Ὁσιος Παῖσιος, δυσκολευόταν πολύ στό Κελίον τῆς Παναγούδας, ἀπό τό πλῆθος τῶν προσκυνητῶν. Ἀναμφισβήτητη ἦταν ἡ δυσκολία ἀπό τήν κούραση τῶν πολλῶν ἐπισκέψεων, ἀλλά καί ἀπό ὅσους ἀπό περιέργεια προσέτρεχαν στό Κελίον τῆς Παναγούδας, γιά τά ὅσα θαυμαστά ἄκουγαν γιά τόν Ἅγιο Γέροντα. Ὁ Ὁσιος Παῖσιος ἀγαποῦσε τήν ἀσκητική ἡσυχία. Ἦταν μεγάλη ἡ ἀγάπη του γιά τήν ἡσυχαστική ζωή.

Ἐπάκουσε ὅμως σ' αὐτό πού ἡ Παναγία τόν προέτρεψε. Μένοντας τελικά στό Κελίον τῆς Παναγούδας, ἀνέπαυε τό πλῆθος τῶν πονεμένων πού προσέτρεχαν νά ποῦν τόν πόνο τους καί νά τόν συμβουλευτοῦν. Ἦταν, θά μπορούσαμε νά ποῦμε, «ὁ Γέροντας τῶν πονεμένων». Τό καταμαρτυρεῖ ἐξάλλου καί ὁ μαρτυρικός τρόπος τῆς διακονίας του αὐτῆς.

Πολλούς πού ταλαιπωροῦντο ἀπό διάφορες πλάνες βοήθησε νά ἀπεγκλωβιστοῦν ἀπό αὐτές. Κοντά στό ἔτος 198... στή Θεσσαλονίκη, ἓνας φοιτητής παρασύρθηκε ἀπό ἄλλους φοιτητές πού μιλοῦσαν γιά τούς γκουροῦ τοῦ Ἰνδουισμού καί τόν ἔπιασε μανία νά ἐπισκεφθεῖ ἓνα γκουροῦ στό Θιβέτ. Προτοῦ ὅμως ξεκινήσει γιά τήν Ἰνδία, πῆγε στό Ἅγιο Ὅρος στό Κελίον τῆς Παναγούδας, ὅπου ἀσκήτευε ὁ Ὁσιος

Παΐσιος. Ἐνέφερε στὸν Γέροντα τὴν ἀπόφασή του νὰ ἐπισκεφθεῖ τὸν πλανεμένο γκουρού στὸ Θιβέτ.

Ὁ Ὕσιος Παΐσιος λυπήθηκε πάρα πολὺ καὶ προσπάθησε νὰ τὸν ἀποτρέψει ἀπὸ τὴν ἀπόφασή του αὐτή. Ὁ φοιτητὴς ὅμως ἦταν ἀνένδοτος. Δέν ἤθελε νὰ ἀκούσει τίποτα. Ἐφοῦ ὁ Ὕσιος Παΐσιος εἶδε ὅτι δέν πείθεται, τοῦ εἶπε ὅτι θὰ προσεύχεται γι' αὐτόν. Ὁ φοιτητὴς τελικὰ πῆγε στὸ Θιβέτ, ἐκεῖ ὅπου ἦταν ὁ Ἰνδουιστὴς γκουρού. Γεμάτος ἀγωνία καὶ ταραχὴ ἔπιασε σειρὰ γιὰ νὰ δεῖ τὸν πλανεμένο γκουρού. Ὅταν ὅμως ἔφτασε ἡ σειρὰ του, ἕνας ἐκεῖ ἀπὸ τοὺς βοηθοὺς τοῦ γκουρού τοῦ εἶπε ὅτι ὁ γκουρού δέν θὰ ἔβλεπε ἄλλους τὴν ἡμέρα ἐκείνη καὶ ἔτσι ἔπρεπε νὰ πάει τὴν ἐπόμενη μέρα.

Δέν ἀνσύχνησε γιατί θὰ ἦταν πιο εὐκόλο γι' αὐτόν νὰ πραγματοποιήσει τὴν ἐμμονή του αὐτή, γιατί ὁ γκουρού θὰ δεχόταν τὸν κόσμο κάτω ἀπὸ ἕνα δέντρο. Ὅμως καὶ πάλι δέν κατάφερε νὰ τὸν δεῖ, γιατί δέν αἰσθανόταν καλά ὁ γκουρού καὶ ἔτσι μετατέθηκε ἡ συνάντηση γιὰ τὴν ἐπόμενη μέρα. Τὴν ἐπόμενη μέρα θὰ δεχόταν τὸν κόσμο ὁ γκουρού στὸ δωματιάκι του.

Μπῆκε, λοιπόν, στὴ γραμμὴ τὴν ἐπόμενη μέρα γιὰ νὰ μιλήσει μὲ τὸν γκουρού. Ἐφτασε κάποια στιγμή ἔξω ἀπὸ τὸ δωματιάκι τοῦ γκουρού, ἀλλὰ τὴν ὥρα πού δοκίμασε νὰ μπεῖ, στὴ βιασύνη του ἐπάνω δέν πρόσεξε καὶ κτύπησε δυνατὰ τὸ κεφάλι του στὸ πάνω μέρος τῆς πόρτας, γιὰ τὸν λόγο ὅτι ἦταν χαμηλὴ ἡ πόρτα καὶ τὸν ἀπομάκρυναν σχεδὸν μισολυπόθυμο οἱ βοηθοὶ τοῦ γκουρού.

Τὴν ἄλλη μέρα πῆγε πάλι. Σάν ἔφτασε ἔξω ἀπὸ τὴ μικρὴ πόρτα τοῦ δωματίου τοῦ γκουρού, ὁ φοιτητὴς «ξέχασε» κι ἔκανε τὸν σταυρό του τὴ στιγμή πού ἔμπαινε στὸ δωμάτιο τοῦ γκουρού. Ἡ «ξεχασιά» αὐτὴ εἶχε ἀποβεῖ σωτήρια γιὰ τὸν νεαρό φοιτητὴ, γιατί ὁ ψευδοήρεμος γκουρού ἄρχισε νὰ οὐρλιάζει καὶ νὰ τοῦ ζητᾶ νὰ φύγει, φωνάζοντας μὲ ἀγριάδα: «φύγε — φύγε, κάτι μὲ καίει». Οἱ βοηθοὶ τοῦ γκουρού τὸν ἔδιωξαν καὶ ὁ φοιτητὴς γύρισε στὴν Ἑλλάδα. Σάν ἔφτασε στὴν Ἑλλάδα πῆγε, χωρὶς νὰ χάσει καιρὸ, στὸ Ἅγιο Ὅρος στὸν Ὕσιο Παΐσιο νὰ τοῦ παραπονεθεῖ λέγοντάς του ὅτι, «ξέρω ὅτι προσευχόσουν γιὰ μένα», ἕνα παράπονο πού ἀργότερα μετατράπηκε σὲ εὐχαριστία γιὰ τὴ σωτήρια προσευχητικὴ παρέμβαση τοῦ Ὀσίου Παΐσιου.

Κοντὰ στὸ ἔτος 1980 στὴ Θεσσαλονίκη, ἕνας φίλος ἐνός συμφοιτητῆ μου, φοιτητὴς καὶ αὐτός, εἶχε μπλέξει μὲ τὰ ναρκωτικά. Ἐφοῦ ἔφτασε σὲ πλήρη ἀπόγνωση ἀποφάσισε νὰ πάει στὸ Ἅγιο Ὅρος στὸν Ὕσιο Γέροντα Παΐσιο, γιὰ τὸν ὁποῖο εἶχε ἀκούσει πολλὰ θαυμαστά.

Ὅπως διηγόταν κατόπιν, ξεκίνησε μονάχος του καὶ πῆγε στὸ Ἅγιο Ὅρος στὸ Κελίον Παναγούδα, ὅπου ἀσκήτευε ὁ Ὕσιος Παΐσιος. Ἐκεῖ ἦταν κι ἕνας ἱερωμένος ἀγνωστος σ' αὐτόν, πού περίμενε νὰ δεῖ τὸν Ὕσιο Γέροντα.

Ἐφοῦ περίμενε περί τίς δύο ὄρες καὶ πλέον, ὁ φοιτητὴς ἄρχισε νὰ

τρέμει από τή στέρψη τῶν ναρκωτικῶν, πάρα πολύ. Ὁ ἱερωμένος δέν μποροῦσε νά περιμένει καί ἔφυγε. Μόλις ἔφυγε ὁ ἱερωμένος κατέβηκε ὁ Ὅσιος Παῖσιος καί τοῦ ἄνοιξε. Τόν κτύπησε ἐλαφρά στόν ὦμο λέγοντάς του «Ἐλα...», ἀναφέροντας τό ὄνομά του. Ἀμέσως μέ τό κτύπημα στόν ὦμο σταμάτησε νά τρέμει.

Πῆγαν κατόπιν στό κελί καί μίλησαν ἀρκετά. Αὐτό ἔγινε ἀφορμή γιά νά ξεφύγει ἀπό τή μάλιστα τῶν ναρκωτικῶν ὁ φοιτητής αὐτός καί νά ἀλλάξει ζωή.

Θυμᾶμαι ἐπίσης στή Θεσσαλονίκη ἕνα φοιτητή πού ἀνῆκε σέ ἀναρχική ὁμάδα μέ ιδιαίτερα ἀντίθεο ἰδεολογικό ὑπόβαθρο. Ἡ ὄψη τοῦ φοιτητή αὐτοῦ περιέγραφε τή θλιβερή ἀπόγνωση πού ζοῦσε. Στό πρόσωπό του ἦταν μόνιμα ζωγραφισμένη ἡ θλίψη. Οὐδέποτε τόν εἶδα νά χαμογελά.

Μιά Κυριακή ἀπόγευμα, στήν αἴθουσα τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου στή Θεσσαλονίκη, σέ ὁμιλία τοῦ π. Συμεῶν Κραγιόπουλου, εἶδα τόν φοιτητή αὐτόν νά παρακολουθεῖ τήν ὁμιλία, κρατώντας μάλιστα ἕνα μικρό κομποσχοίνι. Τόν εἶδα πολύ ἀλλαγμένο.

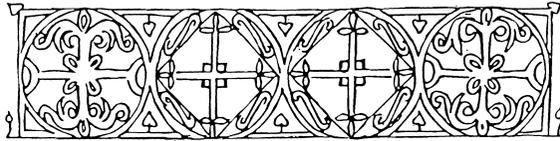
Μετά ἀπό λίγες μέρες ἔμαθα ἀπό ἄλλο φίλο μου, ὅτι ὁ ... ὅταν πῆγε στόν Ὅσιο Παῖσιο, ὁ Ὅσιος τόν ὑποδέχθηκε ἀποκαλώντας τον μέ τό μικρό του ὄνομα, μέ τόν τρόπο μάλιστα πού τόν ἀποκαλοῦσαν οἱ γονεῖς του. Δέν χρειάστηκε νά τοῦ διηγηθεῖ γιά τήν ἀντίθετη τραγωδία στήν ὁποία εἶχε μπλέξει. Δέν χρειάστηκε νά πεῖ τό πρόβλημά του στόν Ὅσιο Παῖσιο. Ὁ Ὅσιος Παῖσιος τοῦ μίλησε ἀρκετά καί ὁ φοιτητής ἔφυγε ἀναπαυμένος καί χαρούμενος. Αὐτό ἔγινε ἀφορμή νά ἀλλάξει ζωή.

Πάμπολλα εἶναι τά παραδείγματα πού καταγράφουν τή μεγάλη παρηγοριά πού βρῆκαν ὅσοι προσέτρεχαν στόν Ὅσιο Παῖσιο. Ἡ μεγάλη του ἀγάπη πρὸς τόν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστό, ἀλλά καί πρὸς τόν κάθε ἄνθρωπο κατέδειξαν τόν μεγάλο ἀσκητή τοῦ Κελίου τῆς Παναγούδας ὡς τόν «Γέροντα τῶν πονεμένων».

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ

Θεολόγος

Πρωτοπρεσβύτερου Μιχαήλ Εύθυμιου

ΑΓΙΟΣ ΠΟΡΦΥΡΙΟΣ ΚΑΥΣΟΚΑΛΥΒΙΤΗΣ

σιος Πορφύριος ὁ Καυσοκαλυβίτης. Ὁ πυρακτωμένος ἀπὸ τὸν θεῖον ἔρωτα. Καυσοκαλυβίτης δὲν εἶναι τὸ ἐπίθετό του, ἀλλὰ αὐτὸ προσδιορίζει τὸ μέρος ἐκεῖνο στὸ ὁποῖο ἔγινε μοναχός, ἀλλὰ καὶ ἔφυγε ἀπὸ τὸν κόσμον αὐτό. Καυσοκαλύβια εἶναι μιά περιοχὴ στὰ νότια τοῦ Ἁγίου Ὀρους.

Ὁ Ὅσιος Γέρων Πορφύριος, κατὰ κόσμον Εὐάγγελος Μπαϊρακτάρης, γεννήθηκε στὶς 7 Φεβρουαρίου 1906 στὴν Εὐβοία, στὸ χωριὸ Ἁγιὸς Ἰωάννης τῆς ἐπαρχίας Καρυστίας. Οἱ γονεῖς του, Λεωνίδας Μπαϊρακτάρης καὶ Ἑλένη, τὸ γένος Ἀντωνίου Λάμπρου, ἦταν εὐσεβεῖς καὶ φιλόθεοι ἄνθρωποι. Ὁ πατέρας του, μάλιστα, ἦταν ψάλτης στὸ χωριὸ καὶ εἶχε γνωρίσει προσωπικὰ τὸν Ἅγιο Νεκτάριο. Ἡ οἰκογένειά του ἦταν πολυμελὴς καὶ οἱ γονεῖς, φτωχοὶ γεωργοί, δυσκολεύονταν νὰ τὴ συντηρήσουν. Γι' αὐτὸ ὁ πατέρας ὑποχρεώθηκε νὰ φύγει στὴν Ἀμερική, ὅπου δούλεψε στὴν κατασκευὴ τῆς διώρυγας τοῦ Παναμᾶ.

Ἦταν τὸ τέταρτο παιδί τῆς οἰκογένειας. Φύλαγε πρόβατα στὸ βουνὸ καὶ εἶχε παρακολουθήσει μόνον τὴν πρώτη τάξη τοῦ δημοτικοῦ, ὅταν ἀναγκάστηκε καὶ αὐτός, λόγῳ τῆς μεγάλης φτώχειας, νὰ πάει στὴ Χαλκίδα γιὰ νὰ δουλέψει. Ἦταν μόλις ἑπτὰ χρονῶν. Ἐργάστηκε δύο – τρία χρόνια σ' ἓνα κατάστημα. Μετὰ πῆγε στὸν Πειραιά, ὅπου δούλεψε δύο χρόνια στὸ παντοπωλεῖο ἑνὸς συγγενοῦς.

Στὰ δώδεκά του χρόνια ἔφυγε κρυφὰ γιὰ τὸ Ἅγιον Ὄρος, μέ τὸν πόθο νὰ μνηθεῖ τὸν Ἅγιο Ἰωάννη τὸν Καλυβίτη, τὸν ὁποῖο εἶχε ιδιαίτερα ἀγαπήσει, ὅταν παλαιότερα εἶχε διαβάσει τὸ βίό του. Ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ τὸν ὁδήγησε στὴν καλύβη τοῦ Ἁγίου Γεωργίου Καυσοκαλυβίων καὶ στὴν ὑποταγὴ σὲ δυὸ Γέροντες, τὸν Παντελεήμονα, ὁ ὁποῖος ἦταν καὶ πνευματικός, καὶ τὸν Ἰωαννίκιον, ἀδελφούς κατὰ σάρκα. Ἦσαν κι οἱ δυὸ πολὺ εὐσεβεῖς καὶ ἐνάρετοι καὶ τοὺς ἀγάπησε πάρα πολὺ καὶ γι' αὐτὸ μέ τὴν εὐχὴ τους, τοὺς ἔκανε ἄκρα ὑπακοή. Ἀφοσιώθηκε σιτοὺς δυὸ Γέροντες, πού κατὰ κοινὸ ὁμολογία ἦταν ιδιαίτερα αὐστηροί, μέ μεγάλη ἀγάπη καὶ μέ πνεῦμα ἀπόλυτης ὑπακοῆς.

Δέχτηκε τὴ μοναχικὴ κουρὰ καὶ ἄλλαξε τὸ ὄνομά του, ὅπως συμβαίνει σχεδόν σὲ ὅλους τοὺς νέους μοναχούς, πού ἀφήνουν τὸν κόσμον καὶ ἐγκαθίστανται στὸ Ἅγιο Ὄρος· τώρα ὀνομαζόταν Νικίτας.

Ἀλλὰ ὁ νεαρὸς μοναχὸς στὰ δεκαεννέα του χρόνια ἀρρώστησε σοβαρὰ κι οἱ γέροντες τὸν ἔστειλαν πίσω στὴν πατρίδα του. Ἐπέστρεψε στὴν Εὐβοία, ὅπου ἐγκαταβίωσε στὴ Μονὴ τοῦ Ἁγίου Χαραλά-

μπος Λευκῶν. Ένα χρόνο αργότερα, τό έτος 1926, σέ ήλικία εΐκοσι ετῶν, χειροτονήθηκε ιερέας στόν Άγιο Χαράλαμπο Κύμης από τόν Πορφύριο Γ΄, Άρχιεπίσκοπο Σινᾶ, ό όποιος τοῦ έδωσε τό όνομα Πορφύριος. Στά εΐκοσι δύο του έγινε πνευματικός - έξομολόγος καί λίγο αργότερα άρχιμανδρίτης. Στήν Εϋβοια, στήν Ίερά Μονή Άγίου Χαράλαμπους, έζησε δώδεκα χρόνια, διακονώντας τούς ανθρώπους ως πνευματικός καί έξομολόγος, καί τρία χρόνια στήν Άνω Βάθεια, στήν εγκαταλελειμμένη Μονή τοῦ Άγίου Νικολάου. Γιά ένα διάστημα εργάστηκε ως εφημέριος στους Τσακαίους, χωριό τῆς Εϋβοιας. Τά πνευματικά του χαρίσματα άρχισαν νά αποκαλύπτονται γρήγορα καί πολύς κόσμος έρχόταν νά έξομολογηθεΐ σ΄ αὐτόν.

Τό 1940 παραμονές τοῦ Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου, ό Όσιος Πορφύριος εγκαταστάθηκε στήν Άθήνα, όπου ανέλαβε καθήκοντα εφημερίου καί πνευματικοῦ στό παρεκκλήσι τῆς Πολυκλινικῆς Άθηνῶν στήν πλατεΐα τῆς Όμόνοιας. Όπως ό ΐδιος έλεγε, έζησε εκεί τριάντα τρία χρόνια σάν μία μέρα, έξομολογώντας, ενισχύοντας, θεραπεύοντας καί ανακουφίζοντας τόν πόνο καί τήν ασθένεια μέ τή χάρη τοῦ Θεοῦ, αὐτῶν πού προσέρχονταν γιά παρηγοριά, ακούγοντας τή φήμη του, πού όλοένα εξαπλωνόταν. Γι΄ αὐτό καί τόν αποκαλοῦμε «ιαματικό» καί «θαυματουργό».

Ό Άγιος τά τελευταΐα χρόνια τῆς ζωῆς του τά έζησε μέ πολλές ασθένειες. Άλλά πάντα ἦταν στή διάθεση όσων έρχονταν καί ζητοῦσαν τή βοήθειά του. Έκατοντάδες εΐναι τά περιστατικά θεραπείας πού εΐναι καταγεγραμμένα από αὐτούς πού ευεργετήθηκαν καί θεραπεύτηκαν από τήν ενέργεια τῆς Χάριτος πού ενεργοῦσε μέσα από αὐτόν τόν Άγιο Γέροντα. Κι όμως, αὐτός πού βοηθοῦσε όλους αὐτούς πού προσείτρεχαν δέν θέλησε νά προσευχηθεΐ ποτέ γιά τήν θεραπεία τῶν δικῶν του ασθενειῶν. Μάλιστα, τά τελευταΐα χρόνια τῆς ζωῆς του ἦταν τυφλός.

Άπό τό 1955 εΐχε εγκατασταθεΐ στό Καλλίσια, καί τό καλοκαίρι τοῦ 1979 στό Μήλεσι μέ τό όνειρο νά χτίσει μοναστήρι. Έκεΐ ζοῦσε στήν αρχή σέ ένα τροχόσπιτο κάτω από ιδιαίτερα αντίξοες συνθήκες καί μετά σέ ένα απέριττο κελλάκι από τιμμεντόλιθους, όπου καί ὑπέμενε άγόγγυστα, τίς πολλές δοκιμασίες τῆς ὑγείας του. Τό 1984 μεταφέρθηκε σέ κτίσμα τοῦ ὑπό ανέγερση μοναστηριοῦ, γιά τήν ολοκλήρωση τοῦ οποίου ό Γέροντας, παρόλο πού ἦταν πολύ άρρωστος καί τυφλός, εργαζόταν ακατάπαυστα καί ακαταπόνητα. Μέ τή θεμελίωση τοῦ Καθολικοῦ τῆς Μονῆς Μεταμορφώσεως, στίς 26 Φεβρουαρίου 1990 ἀξιώθηκε νά δεΐ τό όνειρό του νά γίνεται πραγματικότητα.

Τά τελευταΐα χρόνια τῆς επίγειας ζωῆς του άρχισε νά προετοιμάζεται γιά τήν κοίμησή του. Επιθυμοῦσε νά αποσυρθεΐ στό Άγιον Όρος, στό αγαπημένο του Κausοκαλύβια, όπου μυστικά καί άθόρυβα, όπως έζησε, θά έδιδε τήν ψυχή του στό Νυμφίο τῆς. Πολλές φορές τόν άκουσαν νά λέει: «Επιδιώκω καί τώρα πού εγγήρασα νά πάω καί νά πεθάνω εκεί πάνω».

Τόν Ἰούνιο τοῦ 1991, προαισθανόμενος τό τέλος του, καί μή θέλοντας νά κηδευθεῖ μέ τιμές, ἀναχώρησε γιά τό καλύβι τοῦ Ἁγίου Γεωργίου στά Καυσοκαλύβια τοῦ Ἁγίου Ὀρους, ὅπου εἶχε καρεῖ μοναχός πρὶν ἀπό περίπου 70 χρόνια καί στίς 4:31' τό πρωΐ τῆς 2ας Δεκεμβρίου 1991 παρέδωσε τό πνεῦμα στόν Κύριο, πού τόσο ἀγάπησε στή ζωή του.

Τά τελευταῖα λόγια πού ἀκούστηκαν ἀπό τό στόμα του ἦταν ἀπό τήν ἀρχιερατική προσευχή τοῦ Κυρίου, αὐτά πού τόσο ἀγαποῦσε καί πολύ συχνά ἐπαναλάμβανε: «ἵνα ὧσιν ἔν».

Ἡ ἀγιοκατάταξη τοῦ Ὁσίου Πορφυρίου ἔγινε στίς 27 Νοεμβρίου 2013 ἀπό τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο.

Κύρια χαρακτηριστικά τοῦ Ὁσίου Πορφυρίου σέ ὅλη τή ζωή του καί συμβουλές στά πνευματικά του παιδιά ἦσαν: Ἐνταξη στήν Ἐκκλησία κατὰ ἓνα οὐσιαστικό καί ὄχι τυπικό τρόπο, ἄκρα ταπείνωση, τέλεια ἀγάπη στόν Χριστό καί τόν συνάνθρωπο, τόν κάθε ἄνθρωπο, πού εἶναι εἰκόνα τοῦ ἀγαπημένου Χριστοῦ, αἴσθηση ὅτι ἀνήκει στήν Ἐκκλησία, μέ μία ἀπόλυτη ὑπακοή σ' αὐτήν ἐν Χριστῷ, καί μία ἀπόλυτη ἐνότητα μέ ὅλους, βίωση τῆς ἐν Χριστῷ ἀθανασίας καί τῆς ἐλευθερίας ἀπό τόν φόβο καί τήν κόλαση ἀπό αὐτή ἐδῶ τή ζωή, ὁ θεῖος ἔρωτας πρὸς τόν Ἰησοῦ Χριστό (τό καλύτερο λουλούδι εἶναι ἡ ἀγάπη σου στόν Χριστό). Ἡ ἀγάπη αὐτή ἐλκύει τή Θεία Χάρη, πού ἐπιπίπτει στόν ἀγαπῶντα σάν χαρά μεγάλη καί ἀνεξάντλητη. Αὐτός πού ἀγαπᾷ εἶναι χαρούμενος. Αὐτή τή χαρά κανεῖς, οὔτε οἱ πόνοι, οὔτε οἱ θλίψεις, δέν ἀφαιρεῖ ἀπό ἐκεῖνον πού εἶναι δοσμένος στήν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ. Ἡ νίκη πάνω στόν θάνατο, ἡ αἴσθηση καί ἡ βεβαιότητα τῆς ἀθανασίας, ἓνα βίωμα κοινό σε ὅλους τούς Ἁγίους. Λέγει σέ ἠχογραφημένη συνομιλία του: «Ὁ ἄνθρωπος τοῦ Χριστοῦ πρέπει ν' ἀγαπήσει τόν Χριστό, κι ὅταν ἀγαπήσει τόν Χριστό ἀπαλλάττεται ἀπό τόν διάβολο, ἀπό τήν κόλαση καί ἀπό τόν θάνατο».

Σέ ἐπιστολή του πρὸς τά πνευματικά του παιδιά γράφει: «Εὐχομαι τά πνευματικά μου παιδιά νά ἀγαπήσουν τό Θεό, πού εἶναι τό πᾶν γιά νά μᾶς ἀξιῶσει νά μποῦμε στήν ἐπίγειο ἄκτιστο Ἐκκλησία του. Γιατί ἀπό ἐδῶ πρέπει νά ἀρχίσουμε».

Πρωτοπρεσβύτερος ΜΙΧΑΗΛ ΕΥΘΥΜΙΟΥ

Θεολόγος, Νομικός

Μοναχοῦ Μωϋσῆ Ἀγιορείτη

ΟΣΙΟΣ ΣΑΒΒΑΣ Ο ΝΕΟΣ, Ο ΕΝ ΚΑΛΥΜΝΩΙ

Ὁσιος Σάββας ὁ Νέος γεννήθηκε τό 1862 στήν Ἡράκλεια τῆς Ἀνατολικῆς Θράκης ἀπό γονεῖς πτωχοῦς, τόν Κωνσταντῖνο καί τή Σμαραγδή. Στήν ἀγία κολυμβήθρα ἔλαβε τ' ὄνομα Βασίλειος. Τή μόρφωσή του δέν τήν ὀλοκληρώνει. Ὁ πατέρας του τοῦ ἀνοίγει ἕνα μικρό μαγαζί. Ἡ ἐργασία αὐτή δέν τόν ἐνθουσιάζει. Οἱ βίοι τῶν ἁγίων καί ἡ ζωή τῶν μοναχῶν εἶναι αὐτή πού τόν θέλγει. Παρά τίς ἰσχυρές ἀντιρρήσεις τῶν γονέων του ἀναχωρεῖ γιά τό περιβόητο Ἱερόν Ὅρος. Καί ἦταν μόλις δώδεκα χρονῶν.

Στήν ἱερά σκίτη τῆς Ἁγίας Ἐωννης, σέ μιά ἀπό τίς βορεινές καλύβες τῆς θά κατευθύνει τά βήματά του ὁ ἐραστής τοῦ Θεοῦ. Κατά τή δωδεκαετή παραμονή του θά ἀσκηθεῖ στήν ὑπακοή, θά μάθει τά μυστικά τῆς μοναστικῆς ζωῆς, θά ἀσχοληθεῖ μέ τήν ἀγιογραφία καί τή βυζαντινή μουσική. Περί τό 1887 μεταβαίνει στό Ἱεροσόλυμα καί γίνεται ἀδελφός τῆς ἱερᾶς μονῆς τοῦ Ἁγίου Γεωργίου Χοιζεβᾶ. Τό 1894 ἐπιστρέφει στό Ἱερόν Ὅρος. Μετά μία τριετία ξαναπηγαίνει στό Ἱεροσόλυμα. Τό 1902 χειροτονεῖται διάκονος καί τό ἐπόμενο ἔτος πρεσβύτερος. Γιά ἕνα διάστημα διατελεῖ ἐφημέριος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Τιμίου Σταυροῦ καί γνωρίζεται μέ τό Χρυσόστομο Παπαδόπουλο, τόν μετέπειτα ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν, ὁ ὁποῖος ἀπό νωρίς μιλοῦσε γιά τήν ἀγιότητα τοῦ Ὁσίου. Στήν περίοδο 1907-1916 βρίσκεται πάλι στό φίλτατο Ἱερόν Ὅρος.

Στά ἐπόμενα ἔτη συναντᾶται στήν Πάτμο, τήν Ὑδρα, τήν Ἀθήνα καί τήν Αἴγινα, ὅπου θά συνδεθεῖ μέ τόν ἅγιο Νεκτάριο, θά τόν διακονήσει, θά ἀκούσει τούς πόνους καί τίς χαρές του, θά τόν σαβανώσει, θά τόν κηδεύσει, θά γίνει θεατής τῶν πρώτων θαυμάτων του, θά συνομιλεῖ μαζί του καί μετά τήν ὀσιακή κοίμησή του, θά ἀγιογραφήσει τήν πρώτη εἰκόνα τοῦ Ἁγίου, θά εἶναι ὁ πνευματικός τῶν μοναχῶν του, ὁ δάσκαλός τους στήν ἀγιογραφία καί τήν ψαλτική.

Ὁ τελευταῖος σταθμός του θά εἶναι ἕνα ἄλλο νησί τοῦ Αἰγαίου. Ἡ Κάλυμνος. Θά τόν κρατήσει κοντά τῆς ἐπί 22 συνεχῆ ἔτη. Τό μοναστήρι τῶν Ἁγίων Πάντων θά γίνει τό καταφύγιο καί τό ὄρμητήριό του. Ἀνακαινίζει τό μοναστήρι, ἀγιογραφεῖ, ἐξομολογεῖ, κηρύττει, λειτουργεῖ, ἐλεεῖ καί βοηθαίει κῆρες, ὀρφανά καί φτωχοῦς. Διακρίνεται ὡς διακριτικός καί συγκαταβατικός ἐξομολόγος. Δέν ἀνεχόταν ὅμως τήν κατάκριση καί τή βλασφημία. Ἐξομολογοῦσε συνεχῶς, συχνά ἀπό τό

πρωΐ ὡς τό βράδυ. Ἐκλαιγε μέ τόν ἐξομολογούμενο καί χαιρόταν στή μετάνοιά του. Στή Θ. Λειτουργία γινόταν ἐκστατικός, ἦταν τελείως προσπλωμένος στό μυστήριο καί συνομιλοῦσε μέ ἁγίους καί ἀγγέλους. Ἡ σκληρή ἄσκηση τόν ἔκανε ν' ἀσθενήσει, ἀλλά καί νά εὐωδιάσει ἀπό αὐτή τή ζωή. Γιά τροφή του ἐπί ἔτη πολλά εἶχε τό πρόσφορο τῆς Θ. Λειτουργίας λίγο νάμα καί δεντρολίβανο. Τίς δύο ὥρες τοῦ εἰκοσιπτετραώρου πού κοιμόταν τίς θεωροῦσε ἀρκετές. Τίς πολὺωρες ἔνδακρες προσευχητικές του στάσεις τίς θεωροῦσε πάντα λίγες. Στίς δύσκολες στιγμές τοῦ τόπου, —τό νησί τήν περίοδο αὐτή βρίσκεται ὑπό Ἰταλική κατοχή— προσευχόταν ἐπίμονα στόν Κύριο ἐπικαλούμενος τό θεῖο ἔλεος. Χρήματα δέν ἤθελε νά διανυκτερεύουν στό κελλί του.

Σέ ὅλη του τή ζωή διατήρησε μιά σοβαρότητα, κανείς δέν τόν θυμᾶται νά γέλασε μιά φορά. Στό τέλος τῆς ζωῆς του ἡ περισυλλογή του καί ἡ κατάνυξή του μεγάλωσε. Ἀφοῦ ἔδωσε τίς τελευταῖες του συμβουλές στίς ὑπάρχουσες μοναχές του, ἐπί τριήμερο ἀποσύρθηκε σέ τελεία ἡσυχία. Ἀναπαύθηκε μέ τό ὄνομα τοῦ Κυρίου στά χεῖλη του. Ἡ ταφή του ἦταν ταπεινή, ὅπως καί ὅλη του ἡ ζωή. Ἐκοιμήθηκε στίς 24.3.1948.

Μετά δέκα ἔτη ἔγινε ἡ ἀνακομιδή τῶν τιμίων λειψάνων του, στίς 7.4.1957. Θεῖα εὐωδία κάλυψε ὅλη τήν περιοχή κι ἔγινε αἰσθητή σέ ὅλους τούς πιστούς, καθὼς ἀναφέρει ὁ μακαρίτης μητροπολίτης Καλύμνου Ἰσιδώρος. Τό τίμιο λείψανο βρέθηκε σχεδόν ἀκέραιο καί τέθηκε ἀμέσως σέ λάρνακα πρὸς προσκύνηση.

Ἡ παρουσία τοῦ Ὁσίου καί μετὰ τήν ὀσιακή κοίμησή του ἦταν λίαν αἰσθητή καί κυρίως στό μοναστήρι του. Τή μέρα τοῦ Πάσχα παρουσιάσθηκε στίς μοναχές καί τούς εἶπε πὼς αὐτός εἶναι ὁ προστάτης τους, ἀλλά καί πολλές φορές καί κατά διαφόρους τρόπους ἦλθε παρηγορητής καί συμπαραστάτης τους. Μέ τή θαυματουργική του χάρη ἔγινε ἰατρός σέ πολλούς ἀσθενεῖς μέ βαθεῖα κι ἀνίατα νοσήματα. Μετά τό προσκύνημα τοῦ τιμίου λειψάνου του βρῆκαν τήν ὑγεία τους ἀόμματοι, παράλυτοι, ψυχασθενεῖς, καρδιοπαθεῖς, καρκινοπαθεῖς καί στεῖρες γυναῖκες. Καί πὼς νά μή θαυματουργεῖ ὁ ἀκτῆμων, ὁ νηστευτής, ὁ ἐγκρατής, ὁ νηπτικός, ὁ ἡσυχαστής, ὁ προορατικός, ὁ διορατικός καί διακριτικός ὄσιος; Ὅλη του ἡ ζωή ἦταν μιά λαμπάδα ἀναμμένη μπροστά στο Θεό.

Αὐτά πού ἔγραφε τά ζοῦσε καλά ὁ ἴδιος πρῶτα: «Μοναχός εἶναι ἐκεῖνος πού φυλάει παρθενία στό σῶμα καί στό στόμα του, πού ἔχει περίλυπη τήν ψυχή του καί θυμᾶται ἀκατάπαυστα τό θάνατο. Ἀληθινά ταπεινός μοναχός εἶναι ἐκεῖνος πού ἐπιθυμεῖ νά τόν καταφρονοῦν ὅλοι καί πιστεύει μόνο στό Θεό πὼς μπορεῖ νά τόν σώσει... Μοναχός εἶναι ἐκεῖνος πού πενθεῖ γιά τίς ἁμαρτίες του καί δέν φροντίζει νά σκέπτεται ξένες ἁμαρτίες, οὔτε κατακρίνει κανένα, οὔτε ὀργίζεται, ἀλλά ὑπομένει εὐχάριστα κάθε συμφορά καί περιφρόνηση γιά νά ἔχει θάρρος στό Θεό. Μοναχός ὑπάκουος καί ταπεινός εἶναι ἀπαλλαγμένος ἀπό τό θυμό, τήν

ὀργή, τὴν ἀνυπομονησία καὶ τὴν κατάκριση...».

Ἔσοι τὸν γνώρισαν μιλοῦν μὲ τὰ πῖό θερμά, τρυφερά καὶ συγκινητικά λόγια. Πολλοὶ ἀσχολήθηκαν μὲ τὸ βίό του· μεταξύ αὐτῶν διακρίνονται ὁ Γιάννης Κλ. Σερβός, ἡ Νίκη Γρ. Μπιλλήρη, ὁ ἱερομόναχος Χρῦσανθος Ἁγιαννανίτης, ὁ Καθηγητὴς Κωνσταντῖνος Καρβανός μὲ μιά ἐπιμελημένη βιογραφία στὴν ἀγγλική γλῶσσα καὶ κυρίως ὁ εὐλαβὴς θεολόγος κ. Βασίλειος Παπανικολάου, τοῦ ὁποῦ τὸ βιβλίον μὲ πλῆθος μαρτυριῶν, φωτογραφιῶν καὶ τὴν ἀκολουθία τοῦ Ἁσίου, μᾶς τὸν ἔκανε γνωστό. Μὲ τὴν ἀσματικὴ ἀκολουθία τοῦ Ἁσίου ἀσχολήθηκαν ὁ μακαριστὸς μητροπολίτης Καλύμνου Ἰσίδωρος καὶ ὁ ταλαντοῦχος καὶ πολυγραφώτατος ὑμνογράφος τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας Γέροντας Γεράσιμος Μικραγιαννανίτης. Ἡ μνήμη τοῦ ἁσίου Σάββα τοῦ Νέου τιμᾶται στὶς 7 Ἀπριλίου καὶ θεωρεῖται προστάτης καὶ πολιούχου τῆς βαθείᾳ θρησκευομένης νήσου Καλύμνου.

Μοναχὸς ΜΩΨΗΣΗΣ ΑΓΙΟΡΕΙΤΗΣ

Χαραλάμπη Μ. Μπούσια

ΠΡΟΣΕΛΚΥΣΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟΜΑΚΡΥΝΣΙΣ ΧΑΡΙΤΟΣ.
ΟΣΙΟΣ ΣΙΛΟΥΑΝΟΣ, Ο ΑΘΩΝΙΤΗΣ

νεοφανής Ἅγιος τῆς Ἐκκλησίας μας, ὁ Ὁσιος Σιλουανός ὁ Ἀθωνίτης, ἀποτελεῖ λαμπρό παράδειγμα προσελκύσεως καί ἀπομακρύνσεως τῆς Θείας Χάριτος, δίδοντάς μας σχετικά μαθήματα. Ὁ Ρώσος στὴν καταγωγή, κατὰ κόσμον Συμεών Ἰβάνοβιτς Ἀντόνωφ (1866 – 1938) ἦταν πάντοτε ἀναζητητὴς τοῦ Θεοῦ. Ἡ θαυμαστὴ ζωὴ του μέ ἔνθερμη ἀγάπη Θεοῦ, ἀλλὰ καί μέ ἐπιστροφή στίς ἀπό ἔπαρση προερχόμενες πώσεις στεφανώθηκε λόγῳ τοῦ ταπεινοῦ του φρονήματος καί τῆς ἀδιάλειπτης προσευκῆς μέ βαθειά ἀποστροφή πρὸς τὴν ἁμαρτία, ἐμπρακτικὴ μετάνοια καί σαρκικὴ σκληραγωγία μέ σύντονη ἄσκηση καί θέωσι.

Τὴν ταπείνωσή του εἶδε ὁ Κύριός μας, «ὁ ἐτάζων καρδίας καὶ νεφρούς» (Ψαλμ. ζ´ 70). Αὐτός ὁ ὁποῖος μᾶς εἶπε, «ἐπὶ τίνα ἐπιβλέψω, ἀλλ’ ἢ ἐπὶ τὸν ταπεινὸν καὶ ἡσύχιον καὶ τρέμοντα τοὺς λόγους μου;» (Ἑσ. ξστ´ 2), καί πάλιν «ταπεινοῖς δίδωσι χάριν» (Ἰακ. δ´ 6). Εἶδε τὴν ταπείνωσι καί ἄκουσε τίς προσευχῆς του, ἀφοῦ «προσευχὴ ταπεινοῦ νεφέλας διήλθε» (Σειράχ λε´ 17), ἃν καί ὁ Θεός μας ὡς πατέρας φιλόστοργος ἀκούει τίς προσευχῆς ὄλων καί εἶναι ὁ μόνος ὁ ὁποῖος δέν ἔχει κάλαθο ἀχρήστων, γιὰ νά τίς πετάξει. Μᾶς τό εἶπε ἄλλωστε. «Αἰτεῖτε καὶ δοθήσεται ἡμῖν, κρούετε καὶ ἀνοιγήσεται» (Ματθ. ζ´ 7). Καί δέν ἄφησε τὸν ἀναζητητὴ του ἀβρόβητο. Ὁ Θεός δέν εἶναι ἀδυσώπητος, εἶναι Θεός ἐλέους καί οἰκτιρῶν, εἶναι ὁ «Σωτὴρ πάντων ἀνθρώπων, μάλιστα δέ πιστῶν» (Α´ Τιμ. δ´ 10).

Μέ τὴν θεϊκὴ συνέργεια ὁ Συμεών τό 1892, ἀμέσως μετὰ τὴν στρατιωτικὴ του θητεία, μέ τὴν εὐχὴ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννη τῆς Κροστάνδης κατὰ τὴν ἐπιθυμία του, «νά μὴν τὸν κρατήσῃ ὁ κόσμος», ἀναχώρησε γιὰ τό Περιβόλι τῆς Παναγίας, ὅπου εἰσῆλθε ὡς δόκιμος στὴν Ρωσικὴ Μονὴ τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος. Μετὰ ἀπὸ γενικὴ ἐξομολόγησι ὅλος χαρὰ ξεκίνησε τὴν νέα του ζωὴ. Τότε, ὅμως, ἦταν πού ἄρχισαν νά τὸν πολεμοῦν σαρκικοὶ λογισμοί. Ὁ πνευματικὸς τὸν συμβούλευε νά μὴν συγκατατίθεται σέ αὐτούς, ἀλλὰ νά τοὺς διώχνει ἀμέσως μέ τὴν ἐπίκλησι τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἰησοῦ. Ἐκτοτε ὁ μακάριος Συμεών κατὰ τὰ 45 χρόνια τῆς μοναστικῆς τοῦ ζωῆς δέν δέχθηκε οὔτε ἓναν ἀπρεπή λογισμό. Προσευχόταν ἀδιάλειπτα. Τὴν ἡμέρα ἐκτελοῦσε μέ ἀκρίβεια τό διακόνημά του στὸν μύλο καὶ περνοῦσε τὴν νύκτα του προσευχόμενος, καθισμένος σέ ἓνα σκαμνί. Ὅταν ἐξαντλημένο τὸν ἔπαιρνε ὁ ὕπνος στὸ σκαμνί, σηκωνόταν γιὰ νά ξυπνήσῃ καί δέν ἔπαυε τὴν νοερά προσευχὴ, ἢ ὁποία εἶχε εἰσδύσει στὴν καρδιά του καί ἐνεργεῖτο μόνη τῆς ἀσταμάτητα. Ζήτημα ἦταν νά κοιμόταν συνολικὰ δύο ὥρες τό εἰκοσιετράωρο καί αὐτὲς διακεκομμένες.

Τὴν σπάνια καὶ μεγάλη δωρεὰ τῆς Θεοτόκου, πού τοῦ παρουσιάσθηκε, γιὰ νὰ τὸν εὐχαριστήσει πού διάλεξε τὸ Περιβόλι τῆς γιὰ ἀσκητικὴ του παλαίστρα, ἀκολούθησε σκληρὸς ἀγώνας κατὰ τῶν λογισμῶν ὑπερηφάνειας καὶ ἀπογνώσεως γιὰ τὴν σωτηρία του, πού τοῦ ὑπέβαλλαν οἱ δαίμονες. Μία νύκτα, τὴν ὥρα τῆς προσευχῆς, τὸ κελλί του γέμιζε ξαφνικά ἀπὸ ἀσυνήθιστο φῶς, πού διαπέρασε ὅλο του τὸ σῶμα. Ἡ ψυχὴ του ταραχθηκε. Ἡ προσευχή, ἄν καὶ συνέχισε νὰ ἐνεργεῖται μέσα του, εἶχε χάσει τὴν συντριβὴ καὶ ὁ δόκιμος Συμεὼν κατάλαβε ὅτι ἐπρόκειτο περὶ σατανικῆς πλάνης.

Ἐξὶ μῆνες πάλευε μὲ αὐτὲς τὶς δαιμονικὲς ἐπιθέσεις, προσευχόμενος μὲ ὅλη τὴν δυνατὴ ἔνστασι ὅπουδήποτε καὶ ἄν βρισκόταν, ὥσπου ἔφθασε σὲ ἔσχατη ἀπόγνωσι. Σκέφθηκε: «Ὁ Θεὸς μὲ ἐγκατέλειψε» καὶ ἀμέσως ἔνοιωσε τελεία ἐγκατάλειψι καὶ ἀπόγνωσι. Ἡ ψυχὴ του γιὰ μιά ὥρα περίπου βυθίσθηκε στὸ σκοτάδι ἀπερίγραπτης ἀγωνίας. Τὴν ὥρα τοῦ ἔσπερινοῦ, ἐνῶ τὰ χεῖλη του ἔλεγαν τὴν μονολόγιστη εὐχή: «Κύριε, Ἰησοῦ Χριστέ, ἐλέησόν με τὸν ἁματωλὸ», κοιτάζοντας τὴν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ τοῦ τέμπλου τοῦ παρεκκλησίου τοῦ μύλου, ξαφνικά τὸν περιέλαμψε ὑπερφυσικὸ φῶς, πού αὐτὴ τὴν φορὰ ἦταν ἰλαρὸ καὶ γλυκύτατο, καὶ εἶδε τὸν Χριστὸ ζωντανό, νὰ τὸν κοιτάζει μὲ ἀνείπωτη πραότητα. Ἡ θεία ἀγάπη διαπέρασε ὅλη του τὴν ὑπαρξιν καὶ καθηλώθηκε τὸ πνεῦμα του στὴν θεωρία τοῦ Θεοῦ. Τὸ ὄραμα ἀλλοίωσε τὴν ψυχὴ του, ὥστε ἀκόρεστα πιά τὸ πνεῦμά του, νύκτα καὶ ἡμέρα στραμμένο πρὸς τὸν ἀγαπημένο Κύριο, νὰ φωνάζει: «Σέ διψᾶ ἡ ψυχὴ μου, Κύριε, καὶ μὲ δάκρυα Σέ ζητῶ. Πῶς νὰ μὴν σέ ζητῶ; Σὺ πρῶτος μὲ ζητήσεις καὶ μοῦ ἔδωσες νὰ γευτῶ τὴν γλυκύτητα τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἁγίου, καὶ ἡ ψυχὴ μου σέ ἀγάπησε ὀλοκληρωτικά».

Ὁ Συμεὼν συγκέντρωσε ὅλες του τὶς δυνάμεις στὸν ἀγώνα γιὰ καθαρὴ προσευχή, γιὰ νὰ πολεμᾷ τούς δαιμονικοὺς λογισμοὺς τῆς ὑπερηφάνειας. Κατὰ καιροὺς τὸν παρηγοροῦσαν ὀλιγόχρονοι ἐπισκέψεις τῆς χάριτος, ἀλλ' ὅταν αὐτὴ τὸν ἐγκατέλειπε καὶ ἐμφανίζονταν δαίμονες, ἡ ὀδύνη τῆς ψυχῆς του ἦταν ἀπερίγραπτη. Προκειμένου νὰ κρατήσει ἀναφαίρητη τὴν χάριν μέσα του, ἄρχισε ἕνα μακροχρόνιο καὶ ἐξαιρετικὰ ἐπίπονο ἀγώνα, πού συχνά ξεπερνοῦσε τὶς συνηθισμένες ἀνθρώπινες δυνάμεις. Βρισκόταν σὲ διαρκῆ ἐγρήγορσι, ἔτοιμος νὰ ἀγωνισθεῖ γιὰ τὴν νίκην.

Τὸ 1896 ὁ Συμεὼν ἐκάρη μικρόσχημος μοναχὸς μὲ τὸ ὄνομα Σιλουανός. Πέρασαν δεκαπέντε χρόνια μαρτυρικῶν ἀγώνων ἀπὸ τὴν ἡμέρα πού τοῦ ἐμφανίσθηκε ὁ Κύριος καὶ μιά νύκτα, ὅταν σηκώθηκε ἀπὸ τὸ σκαμνί του, γιὰ νὰ κάνει μετάνοιες, ἕνας δαίμονας ἐμφανίσθηκε μπροστά στὴν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ περιμένοντας νὰ τὸν προσκυνήσει. Ὁ Σιλουανός μὲ πόνο καρδιάς ζήτησε τὴν βοήθεια τοῦ Κυρίου καὶ ἄκουσε στὴν ψυχὴ του τὴν ἀπάντησι: «Οἱ ὑπερήφανοι πάντα ἔτσι ὑποφέρουν ἀπὸ τούς δαίμονες». «Κύριε», εἶπε ὁ Σιλουανός, «δίδαξέ με τί πρέπει νὰ κάνω, γιὰ νὰ ταπεινωθεῖ ἡ ψυχὴ μου;» Καὶ πῆρε τὴν ἀπάντησι:

«Κράτα τόν νοῦ σου στόν ἄδην καί μήν ἀπελπίζου».

Μέ τόν λόγο αὐτό ὁ Θεός τόν παρότρυνε νά διατηρεῖ μόνιμα τό ταπεινό φρόνημα καί τήν ἐπίγνωση τῆς ἁμαρτωλότητός του, ὥστε νά σκέπτεται μόνιμα τά βάσανα τῆς κολάσεως, καί τοῦτο γιά νά ἀποφεύγει τίς πτώσεις. Ταυτόχρονα, ὅμως, νά μήν ἀπελπίζεται, γιατί ἡ ἀγάπη Του εἶναι πέλαγος ἀχανέστατο καί ὁ Ἰδιος ψάχνει νά βρεῖ ἐλαφρυντικά, γιά νά σώσει τά πλάσματά Του ἀπό τήν γέενα τοῦ πυρός. Ἔλεγε, ὅτι μόλις ὁ νοῦς του ξεφύγει ἀπό τήν μνήμη τοῦ πυρός τῆς κολάσεως, οἱ λογισμοί ἀποκτοῦν πάλι δύναμη μέ ἐνδεχόμενες πτώσεις.

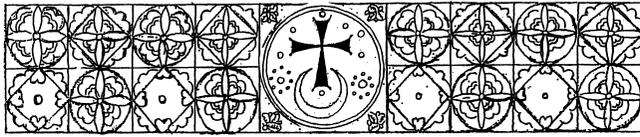
Ἔοσοι ἔχουμε γευθεῖ τήν πνευματική ἀγαλλίαση ἀπό τήν παρουσία τοῦ γλυκυτάτου Ἰησοῦ στήν ζωή μας αἰσθανόμαστε ἀπογοήτευση καί ἀπόγνωση ἀπό τήν ἀπομάκρυνσή Του, πού μᾶς ἀφήνει ὀρφανούς ἀπό τήν χάρη του. Τό ταπεινό μας φρόνημα, ἡ ἀγάπη μας στούς ἄλλους καί ἡ προσευχητική μας διάθεση ἐλκύει σάν τόν μαγνήτη τήν χάρη τοῦ Θεοῦ δίπλα μας. Ἀπομακρύνεται, ὅμως, διακριτικά, ὅταν μᾶς κυριεύει ἡ ἀμέλεια, μᾶς πλησιάζει ἡ φλόγα τῆς ἁμαρτίας, μᾶς πιάσει ἡ ὑπερηφάνεια πού μᾶς ρίχνει στήν κατάκριση καί στήν ἀγκαλιά τοῦ δαίμονος. Ἀλλά καί τότε παρακολουθεῖ ἀπό ψηλά ὁ Χριστός μας καί περιμένει τήν καλή μας ἀλλοίωση, γιά νά ἔλθει πάλι δίπλα μας καί νά μᾶς σώσει φωνάζοντάς μας: «Μή ἀπογοιτεῦσεθε. Τό ἔλεός μου εἶναι μεγαλύτερο ἀπό τίς ἁμαρτίες σας»!

Τό 1911 ὁ Ἅγιος Σιλουανός ἐκάρη μεγαλόσχημος μοναχός καί ποθώντας ἡ ἀδιάλειπτη προσευχή του νά εἶναι ἀπερίσπαστη, ζήτησε ἀπό τόν ἡγούμενο τήν εὐλογία νά ἀφήσει τό διακόνημα τοῦ οἰκονόμου πού εἶχε καί νά ἀπομακρυνθεῖ στό Παλαιό Ρωσικό, ὅπου ζοῦσαν αὐστηροί ἡσυχαστές. Ἐπαθε, ὅμως, ψύξη στό κεφάλι καί μέχρι τήν κοίμησή του ὑπέφερε ἀπό μαρτυρικούς πονοκεφάλους, τούς ὁποίους θεώρησε ὡς παιδαγωγική τιμωρία, ἐπειδή εἶχε κάνει τό θέλημά του.

Ἐνάμιση χρόνο ἀργότερα τόν κάλεσαν πάλι στό διακόνημα τοῦ οἰκονόμου, στό ὁποῖο παρέμεινε μέχρι τέλους. Ἐπιστρέφοντας στήν ὑπακοή του, προσευχόταν θερμότερα καί μέ δάκρυα γιά τόν λαό τοῦ Θεοῦ, γιά ὅλους τούς ἀνθρώπους μέ τίς οικογένειές τους, ἀφοῦ κατέναιμε τίς ἐργασίες τῆς ἡμέρας στά ἐπιφορτισμένα πρόσωπα. Ἰδιαίτερα προσευχόταν γιά τούς κεκοιμημένους καί ἔλεγε: «Νά προσεύχεσαι γιά τούς ἀνθρώπους σημαίνει νά χύνεις αἷμα» καί δίδασκε ὅτι τό κριτήριο τῆς ἀληθινῆς πίστεως εἶναι ἡ ἀγάπη πρὸς τούς ἐχθρούς.

Στηρίζοντας τόν κόσμο μέ τήν προσευχή του καί δεόμενος στόν Κύριο νά ἀξιώσει ὅλους τούς λαούς τῆς γῆς νά τόν γνωρίσουν ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ, τελείωσε εἰρηνικά τόν ἐπίγειο δρόμο του στίς 24 Σεπτεμβρίου 1938. Στίς 26 Νοεμβρίου 1987 ἔγινε ἡ ἐπίσημη κατάταξή του στό ἀγιολόγιο τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας μας.

Δρ ΧΑΡΑΛΑΜΠΗΣ Μ. ΜΠΟΥΣΙΑΣ,
Μέγας Ὑμνογράφος τῆς τῶν Ἀλεξανδρέων Ἐκκλησίας

Δημήτριου Χ. Καπαῖ

Ο ΑΓΙΟΣ ΣΩΦΡΟΝΙΟΣ ΣΑΧΑΡΩΦ ΤΟΥ ΕΣΣΕΞ

Σωφρόνιος Σαχάρωφ, ὁ μετέπειτα Ὁσιος Σωφρόνιος τοῦ Ἑσσεξ, ὅπως εἶναι γνωστός σέ ὄλους, γεννήθηκε στή Μόσχα στίς 22 Σεπτεμβρίου τοῦ 1896. Ἦταν τό δεύτερο παιδί πολυμελοῦς οἰκογένειας. Τό ἀρχικό του ὄνομα ἦταν Σέργιος. Ἀπό τήν παιδική του ἡλικία ἔδειξε τήν ἀγάπη του πρὸς τόν Θεό, ἀλλά καί τή μελλοντική του πορεία, ἡ ὁποία ἦταν στραμμένη πρὸς τήν Ἐκκλησία, παρόλο πού στά πρώτα χρόνια τῆς ἐφηβικῆς του ζωῆς εἶχε πολλές καί διάφορες ἀναζητήσεις. Στό τέλος, ὅμως, στράφηκε πρὸς τόν Χριστιανισμό καί τήν Ὁρθοδοξία μέ ὅλη τή δύναμη τῆς ψυχῆς του.

Στήν ἡλικία τῶν 25 ἐτῶν πῆγε στή Γαλλία μέ ἀπώτερο σκοπό νά ἐργαστεῖ ὡς ζωγράφος, μιᾶς καί αὐτή ἦταν ἡ ἀρχική του ἐνασχόληση. Ἐκεῖ βρῆκε ἐργασία, ἀλλά δέν τόν ἱκανοποιοῦσε, μέ ἀποτέλεσμα νά στραφεῖ μέ περισσότερο ζῆλο πρὸς τήν Ἐκκλησία. Σέ ἡλικία 29 ἐτῶν ἔγινε δεκτός στό Ὁρθόδοξο Θεολογικό Ἰνστιτοῦτο στό Παρίσι γιά θεολογικές σπουδές.

Μετά τό πέρας τῶν σπουδῶν του πῆρε τή μεγάλη ἀπόφαση νά ἀφιερῶθεϊ ἐξ ὀλοκλήρου στό μοναχισμό. Τό 1925 μετέβη στό Ἅγιο Ὅρος καί συγκεκριμένα στή Ρωσική Μονή τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος, γιά νά μονάσει. Ἐκεῖ εἶχε τήν εὐλογία νά γνωρίσει τόν Ἅγιο Σιλουανό τόν Ἀθωνίτη, ὁ ὁποῖος ἔγινε πνευματικός του. Κοντά στόν Ἅγιο Σιλουανό γνώρισε ἐμπειρικά τόν πνευματικό ἀγώνα, τή χάρη καί τήν εὐλογία νά εἶσαι παιδί τοῦ Θεοῦ πού, ὡς παιδί Του, τό παιδαγωγεῖ καί τοῦ ἀποκαλύπτει τόν ἑαυτό Του. Ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ πρὸς τόν Ἅγιο Σιλουανό «κράτα τόν νοῦ σου στόν Ἄδη καί μὴν ἀπελπίζεσαι», ὅπως πολύ ὁμορφα ἀναφέρει ὁ π. Ἀνδρέας Ἀγαθοκλέους σέ ἄρθρο του γιά τόν Γέροντα Σωφρόνιο, θά γίνει, διά μέσου τοῦ Γέροντος Σωφρονίου, λόγος πρὸς τόν σύγχρονο ἄνθρωπο πού θλίβεται, συντρίβεται καί διαλύεται ἀπό τά ποικίλα καί ὀδυνηρά προβλήματα. Ἀναφορικά μέ τόν λόγο τοῦ Χριστοῦ ὁ γέρον Θασδαῖος τῆς Βιτόβνιτσα σημειώνει: «Ὁ μέγας θεόπτης ἅγιος Συμεών ὁ Νέος Θεολόγος ἔλεγε: γνωρίζω ὅτι οἱ ἁμαρτίες μου συγχωρέθηκαν, ἀλλά δέν μπορῶ νά μὴν αἰσθάνομαι φτωχός καί ἄθλιος περισσότερο ἀπό ὄλους στόν κόσμο. Αὐτό σημαίνει νά κρατᾶς τόν νοῦ σου στόν Ἄδη καί νά μὴν ἀπελπίζεσαι. Ἔτσι ὁ Ἅπ. Παῦλος μετανόησε καί συγχώρεσε τόν ἑαυτό του, ἐνῶ ὁ Ἰούδας αὐτοκτόνησε ἀπό ἀπελπισία, δέν μπόρεσε νά συγχωρέσει τόν ἑαυτό του».

Μερικά χρόνια αργότερα, και συγκεκριμένα τό 1938, ό "Όσιος αναχώρησε γιά τά Καρούλια του "Αγίου "Όρους μέ σκοπό νά επιδοθεί περισσότερο στήν άσκηση. "Εκεί άγωνίστηκε μέ όλες του τίς δυνάμεις, ώστε νά άρέσει στόν Θεό και τά κατάφερε.

Δέκα χρόνια αργότερα και μετά τήν κοίμηση του Γέροντός του, "Αγίου Σιλουανού του "Αθωνίτου, θά μεταβεί στή Γαλλία γιά θέματα ύγείας. "Εκει θά εκδώσει σέ βιβλίο τό βίο του "Αγίου Σιλουανού. Πέρα από τό βιβλίο αυτό ό "Άγιος Σωφρόνιος θά εκδώσει και άλλα ψυχοφελή βιβλία, όπως τό «Περί προσευχής», τό «"Άσκηση και Θεωρία» και «"Η ζωή Του, ζωή μου». Τά συγγράμματά του, όπως έχουν εκτιμηθεί από όλους είναι ισάξια μέ τά έργα των Πατέρων της "Εκκλησίας μας. Είναι ψυχοφελή έργα, τά όποια κατευθύνουν τόν άνθρωπο στόν δρόμο του Θεού.

"Ο "Άγιος αποφάσισε μετά από πολλά χρόνια νά επισκεφθεί τή γενέτειρά του Μόσχα και νά επανασυνδεθεί μέ τήν πόλη και τούς κατοίκους της, όσο βέβαια του επέτρεπαν οι πνευματικές του ένασχο-λήσεις.

Στήν ηλικία των 67 ετών εγκαταλείπει τό "Άγιο "Όρος γιά νά μεταβεί στήν "Αγγλία. "Εκει εγκαταστάθηκε στήν περιοχή του "Εσσεξ από τήν όποία έλαβε και τό προσωνύμιό του, ως ό "Άγιος Σωφρόνιος του "Εσσεξ. Στο μέρος αυτό αξιώθηκε μέ τή βοήθεια του Θεού νά ιδρύσει χριστιανική αδελφότητα και νά οικοδομήσει μοναστήρι αφιερωμένο στόν "Άγιο "Ιωάννη τόν Πρόδρομο. "Από τό 1965 τό μοναστήρι ανήκει στό Οικουμενικό Πατριαρχείο. Σ' αυτό έμεινε ό Γέροντας μέχρι και τήν μακαρία κοίμησή του, ή όποια επήλθε στις 11 "Ιουλίου του 1993. "Ηταν 97 ετών. Μέ τήν αναχώρησή του γιά τήν άνω "Ιερουσαλήμ, άφησε στά πνευματικά του παιδιά, ως παρακαταθήκη, τή ζωσα Παράδοση της ορθόδοξης διδασκαλίας και ζωής.

"Ο αρχιμανδρίτης Ζαχαρίας στο έργο του «*Οί τελευταίες μέρες του Γέροντος Σωφρονίου*», αναφέρει γιά τόν "Όσιο τά έξής: «*Τέσσερις μέρες πριν πεθάνει εκλεισε τά μάτια του και δέν ήθελε νά μās μιλήσει περαιτέρω. Τό πρόσωπό του ήταν φωτεινό κι όχι θλιμμένο, αλλά γεμάτο ένταση. Είχε τήν ίδια έκφραση, όπως όταν τελοῦσε τή Θεία Λειτουργία. Δέν άνοιγε τά μάτια του, ούτε πρόφερε λέξεις, αλλά σήκωνε τό χέρι του εύλογώντας μας. Μās εύλογοῦσε χωρίς λόγια κι έγώ καταλάβαινα ότι θά έφευγε. "Ετσι δέν ήθελα νά τόν άπασχολώ.*

Τήν τελευταία μέρα πήγα νά τόν δω στις έξι τό πρωί. "Ηταν Κυριακή και τελοῦσα τήν πρωινή λειτουργία, ένω ό π. Κύριλλος μαζί μέ τούς άλλους ιερείς θά τελοῦσαν τή δεύτερη. "Αντιλήφθηκα ότι επρόκειτο νά μās άφήσει τή μέρα εκείνη. Πήγα και αρχισα τήν Πρόθεση. Οι "Ωρες αρχισαν στις έφτά και μετά ακολουθήσε ή Θεία Λειτουργία.

"Η Θεία Λειτουργία εκείνη ήταν διαφορετική απ' όλες τίς άλλες. Τή στιγμή πού είπα "Τά άγια τοις άγίοις" ό π. Κύριλλος εισήλθε στό ιερό.

Κοιτάξαμε ό ένας τόν άλλο, άρχισε νά κλαίει κι έννόησα ότι ό π. Σωφρόνιος είχε φύγει. Ρωτώντας ποιά ώρα είχε αναχωρήσει, ήξερα ότι ήταν ή ώρα πού διάβαζε τό ευαγγέλιο.

Πήγα παράμερα, διότι ό π. Κύριλλος ήθελε νά μιλήσει μαζί μου και μου είπε: “Μετάδωσε τήν Κοινωνία στους πιστούς και μετά ανακοίνωσε τήν αναχώρηση του πατρός Σωφρονίου και κάνε τό πρώτο Τρισάγιο. Θά κάνω τό ίδιο στή δεύτερη Θεία Λειτουργία”. Έτσι διαμοίρασα τόν Άμνό και μετάλαβα και μετέδωσα στους πιστούς τή Θεία Κοινωνία και τελείωσα τήν Θεία Λειτουργία. Μετά βρήκα έξω και είπα στόν κόσμο γιά τόν θάνατο του Γέροντα Σωφρονίου και τούς κάλεσα νά προσευχηθούμε όλοι γιά τήν ανάπαυση τής ψυχής του. Τό σκήνωμα του Γέροντα μεταφέρθηκε στην έκκλησία και παρέμεινε εκεί γιά τέσσερις μέρες άκόλυπτο και συνεχώς διαβάζαμε τά άγια ευαγγέλια από τήν αρχή ως τό τέλος, ξανά και ξανά, όπως είναι τό έθος γιά ιερείς.

Σ’ αυτό τό χρονικό διάστημα πραγματοποιήθηκε τό θαύμα τής θεραπείας του δεκατριάχρονου παιδιού, πού είχε όγκο στόν ένκέφαλο κι ή ένχειρήσή του ήταν καθορισμένη γιά τήν επόμενη μέρα. Τότε οι πατέρες πέρασαν τό παιδί κάτω από τό φέρετρο του Γέροντος. Τήν επόμενη μέρα έκαναν ένχειρηση στό παιδί και δέν βρήκαν τίποτα. Έκλεισαν τό κρανίο και είπαν ότι ήταν λανθασμένη ή διάγνωση. “Ο γιατρός από τήν Ελλάδα πού συνόδευε τό παιδί είχε μαζί του τίσ άκτινογραφίες πού έδειχναν ξεκάθαρα τόν όγκο». Αυτό και άλλα πολλά θαύματα επέτελεσε ό Όσιος σέ όσους μέ πίστη επικαλούνται τή βοήθεια και τή μεσιτεία του στόν Κύριο.

Η κατάταξη του Όσίου Σωφρονίου του έν Άγγλία στό Άγιολόγιο τής Όρθοδόξου Έκκλησίας αποφασίστηκε από τήν Ίερά Σύνοδο του Οικουμενικού Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως στις 27 Νοεμβρίου 2019. Η μνήμη του τιμάται στις 11 Ίουλίου.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Χ. ΚΑΠΠΑΗΣ
Θεολόγος, Διδάκτωρ Θεολογίας

Σάββα Ἀλεξάνδρου
Ο ΑΓΙΟΣ ΦΙΛΟΥΜΕΝΟΣ

τὴν Ὁρθόδοξη Πατερικὴ Θεολογία μας οἱ ἅγιοι θεωροῦνται ὡς οἱ πραγματικοὶ φιλόσοφοι, ἀφοῦ κατὰ τὸν Ἅγιον Ἰωάννη τὸν Δαμασκηνό: «φιλοσοφία ἐστὶν τὸ ὁμοιοῦσθαι Θεῷ». Φιλοσοφία εἶναι ἡ ἐπίτευξη τῆς θεώσεως ἀπὸ μέρους τοῦ ἀνθρώπου. Φιλόσοφος δέ, κατὰ τὸν Ἅγιο Μάξιμο τὸν Ὁμολογητὴ: «ἐστὶν ὁ παραιτούμενος ἀπὸ πάντων τῶν ἡδέων τοῦ βίου τούτου καὶ ὁ ἐνούμενος μετὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ὅς ἐστιν ἡ ἐνυπόστατος σοφία τοῦ Θεοῦ».

Μιά τέτοια, λοιπόν, φιλόσοφος μορφή ὑπῆρξε καὶ ὁ Ἅγιος Φιλούμενος, ὁ κατὰ κόσμον Σοφοκλῆς Ὁρουνησιώτης, πού γεννήθηκε στὴ Λευκωσία στὶς ἀρχές τοῦ 20ου αἰῶνα. Ἀπὸ τὸ καιρὸ πού ἦταν μικρὸ παιδί βίωσε ἐμπειρικά τὸν λόγο τοῦ Ἁγίου Πέτρου τοῦ Δαμασκηνοῦ, ὅπως αὐτὸς κατατίθεται στὸν 3ο τόμο τῆς Φιλοκαλίας: «ὅσα τῷ Θεῷ πρέπει διδάσκει ἡ ἅγια βίβλος τὸν ἄνθρωπον, ἵνα θέσει Θεὸς οὗτος γένηται». Γι' αὐτὸ ἀκριβῶς τὸν λόγο καὶ ὁ Ἅγιός μας ἐντυφλεῖ στὴν Ἁγία Γραφή ἀλλὰ καὶ στοὺς βίους τῶν Ἁγίων, πού εἶναι κατὰ τὴν θεολογία τοῦ Ἁγίου Ἰουστίνου Πόποβιτς, τὸ «ἴδιο τὸ εὐαγγέλιο ἐφαρμοσμένο, ἡ δογματικὴ καὶ ἠθικὴ διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας στὴν πράξη». Ἐπιπρόσθετα, παιδιόθεν προσεύχεται θερμὰ καὶ ἔτσι γίνεται, κατὰ τὴν θεολογία τοῦ Ἁγίου Νείλου, ὅπως διατυπώνεται στὸ ἔργο του «153 κεφάλαια περὶ προσευχῆς» «νοῦς φιλόσοφος».

Ὦντας, λοιπόν, φιλόσοφος νοῦς καὶ φλεγόμενος ἀπὸ θεῖο ἔρωτα στὴν ἡλικία τῶν δεκατεσσάρων μόλις χρόνων ἀσπάζεται τὸν ἐμφιλόσοφο βίον, ὅπως ἀποκαλοῦν οἱ θεοφόροι Πατέρες τὴν μοναχικὴ πολιτεία. Μὲ τὸν ἀδελφὸ του Ἀλέξανδρο, τὸν μετέπειτα ἱερομόναχο Ἐλπίδιο, ἐγκαταβιώνει στὴν Ἱερά Μονὴ Σταυροβουνίου. Τὸ μοναχικὸ σχῆμα δέχεται ἀργότερα στὸ Πατριαρχεῖο Ἱεροσολύμων ὅπου μεταβαίνει γιὰ νὰ ἐγγραφεῖ στὸ ἐκεῖ γυμνάσιο. Τὸ 1943 χειροτονεῖται πρεσβύτερος καὶ 6 χρόνια ἀργότερα λαμβάνει τὸ ὄφικκιο τοῦ ἀρχιμανδρίτου. Ὁ Ἅγιος παραμένει στὰ Ἱεροσόλυμα, ὅπου ὑπηρετεῖ ὡς μέλος τῆς Ἀγιοταφικῆς Ἀδελφότητος. Ἐδῶ γίνεται πιά πνευματικὸ λυχνάρι, ἀφοῦ κατὰ τὴν Θεολογία τοῦ Ἁγίου Ἰσιδώρου τοῦ Πηλουσιώτου: «ἅπει ὁ Θεὸς τὸν Ἱερέα λύχνον καὶ τίθησι αὐτὸν λυχνίαν ἐπὶ τῆς φωτοφόρου αὐτοῦ καθέδρας». Εἶναι, λοιπόν, ἓνας πνευματικὸς φάρος στὸ κῶρο τοῦ Πατριαρχείου καὶ ὄχι μόνο.

Στήν περίπτωση του βρίσκει πλήρη εφαρμογή ο όρισμός που δίνει για τό τί είναι μοναχός ο Ἅγιος Συμεών ὁ Νέος Θεολόγος: «μοναχός ἐκεῖνός ἐστιν, ὅστις ἀμελής ἐστιν τῷ κόσμῳ καί ἀνάως ὀμιλεῖ Θεῷ μόνον. Βλέπων βλέπεται καί φιλῶν φιλεῖται καί γίνεται φῶς λαμπρόμενον ἀρρήτως». Ἔτσι, λοιπόν, ὅπως ἀναφέρει ὁ βιογράφος του: «ὁ κόσμος καί κυρίως οἱ ἀπλοῖ ἄνθρωποι μέ τούς ὁποίους συναναστρεφόταν καθημερινά στηρίζοντάς τους πνευματικά καί ὑλικά τόν ἀγαποῦσαν καί τόν σέβονταν». Ὁ θεῖος ἔρωσ που τόν κατέφλεγε ἦταν ἡ αἰτία τῆς βαθιᾶς του πίστεως καί τῆς πραγματικῆς ἀγάπης του γιά τόν κάθε ἄνθρωπο. Ὁ Ἅγιος κατέστη μέγας καί ἐνώπιον Θεοῦ, διότι σ' ὅλη τή ζωή του βίωσε τήν ἀρετή τῆς ταπεινοφροσύνης. Στήν περίπτωση του πραγμάτωνε πλήρως τή θεολογική τοποθέτηση τοῦ Ἁγίου Νικήτα τοῦ Σιθηάτου: «*χρῆμα μέγιστον ἐν ἀρεταῖς ἡ ταπεινώσις ἐστιν. Αὕτη γάρ καθάρει τήν καρδίαν καί πληροῖ ταύτην γαλήνης τῆ ἐπιδημιά τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ὅτι αὕτη πλουτοποιός ἐστιν...* Ὅντως οὐδέν οὕτως περεῖ ψυχῆν πρός ἔρωτα Θεοῦ καί ἀγάπην τῶν ἀνθρώπων ὡς ἡ ταπεινοφροσύνη».

Ὅντας λοιπόν καρδιά ταπεινή ὁ Ἅγιος καθῆρε τήν καρδιά του ἀπό τά πάθη. Ἀκριβῶς αὕτη ἡ βίωση τῆς ταπεινώσεως ἀπό μέρους του ἔδωσε φτερά στήν ψυχή του καί τόν κατέστησε ἔμπλεο θεῖου ἔρωτα καί πραγματικῆς ἀγάπης πρός τόν κάθε ἄνθρωπο. Μέσα σέ αὐτό τό πνεῦμα τῆς ταπεινώσεως μπορεῖ νά κατανοηθεῖ καί τό γεγονός ὅτι ὁ Ἅγιός μας ἐπανελημμένα ἀπέρριπτε προτάσεις που τοῦ γίνονταν ἀπό κύκλους τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων γιά νά σπουδάσει καί ἐπιστρέφοντας νά ἀνέβει σέ ἀνώτερα ἐκκλησιαστικά ἀξιώματα. Ὁ Ἅγιος λοιπόν πάντοτε ἀρνιόταν, ἀφοῦ ἡ μόνη φιλοδοξία του ἦταν νά ἀντιπροσωπεύει σωστά τό μοναστήρι στό ἡγουμενεῖα που διοριζόταν ὄντας ἕνας σωστός μοναχός. Τό τελευταῖο προσκύνημα στό ὁποῖο διορίστηκε ἦταν στό Φρέαρ τοῦ Ἰακώβ. Ἐδῶ πλέον ὁ Ἅγιος ἀπέδειξε ἔμπρακτα αὐτό που ὁ Ἅγιος Θεόδωρος ὁ Στουδίτης διακηρύττει στίς περίφημες Κατηχήσεις του: «ὁ ἀγαπῶν τόν Ἐνα, τούς πάντας ἐν δευτέρῳ ἔχει, ὁ φοβούμενος τόν Ἐνα οὐδένα τῶν ἄλλων δύναται φοβεῖσθαι. Ὁ δέ ἔχων τόν Θεόν ἐν ἑαυτῷ ὑψηλότερος πάντων γέγονε». Αὐτός που ἀγαπᾷ τόν ἐν Τριάδι Θεό δέν ἀπολυτοποιεῖ καί δέν θεοποιεῖ κανένα, αὐτός που σέβεται τόν Θεόν δέν φοβᾶται ἀπολύτως κανένα καί αὐτός που ἔχει μέσα του τήν παρουσία τοῦ Θεοῦ στέκει ἀπό ἄποψη πνευματική πιο πάνω ἀπό ὅλους.

Ἔτσι, λοιπόν, καί στήν προκειμένη περίπτωση, στό τελευταῖο αὐτό προσκύνημα εἶχε νά ἀντιμετωπίσει πολλές δυσκολίες. Συχνά τόν ἐπισκέπτονται φανατικοί Σιωνιστές, ἀπαιτώντας νά ἀφαιρέσει τίς εἰκόνες καί τόν Σταυρό ἀπό τόν ναό. Πολλές φορές μάλιστα τόν ἀπειλοῦσαν ὅτι θά τόν σκότωναν ἂν δέν ἔφευγε ἀπό τό προσκύνημα. Ὅμως ὁ Ἅγιος ἔχοντας κατά νοῦν τή θέση τοῦ Ἁγίου Συμεών τοῦ Νέου Θεολόγου πῶς: «*πίστις ἐστίν τό διά Χριστόν καί ὑπέρ τῆς αὐτοῦ ἐντολῆς ἀποθανεῖν καί τό πιστεύειν τόν θάνατον τοῦτον πρόξενον ζωῆς αἰωνίου*

εἶναι» δέν ἐποεῖτο καθόλου ἀπό τίς ἀπειλές τῶν φανατικῶν Σιωνιστῶν οἱ ὁποῖοι δυστυχῶς ὑπέστησαν αὐτό πού ἀναφέρει ὁ Ἅπ. Παῦλος στή Β΄ Κορινθίους γ΄ 14: «ἀλλ' ἐπωρώθη τά νοήματα αὐτῶν, ἄχρι γάρ τῆς σήμερον τό αὐτό κάλυμμα ἐπί τῆ ἀναγνώσει τῆς παλαιᾶς διαθήκης μένει. μή ἀνακαλυπτόμενον ὅτι ἐν Χριστῷ καταργεῖται». Ἐπωρώθησαν διότι δυστυχῶς δέν δέχτηκαν τό Χριστό, γι' αὐτό καί ἡ ὄλη ἐντρύφησή τους στό νόμο ἔμεινε μέσα στά στεγανά ὅρια τοῦ φανατισμοῦ καί τῆς μισαλλοδοξίας.

Πρίν ἀναφερθοῦμε στό μαρτύριο τοῦ αἵματος τό ὁποῖο ὑπέστη γιά τήν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ, ἀξίζει νά σημειωθεῖ καί τό μαρτύριο τῆς συνειδήσεως τό ὁποῖο ἐβίωσε στήν ἐντέλεια ὁ Ἅγιος Φιλούμενος, ὑπκῶντας τήν Παλαμική διδασκαλία περί θεώσεως καί ἀγιασμοῦ. Εἶναι γνωστόν πώς ἡ εἰδοποιός διαφορά τῆς ὀρθοδόξου Θεολογίας ἀπό τήν αἵρεση τοῦ Παπισμοῦ ἔγκειται ἐκτός τῶν ἄλλων καί στό γεγονός ὅτι στήν Ὀρθοδοξία ἔχουμε γεύση καί ἐμπειρία Θεοῦ στή ζωή τῶν πιστῶν, ἐνῶ στήν αἰρετική Δύση, μόνο στοχασμό περί Θεοῦ ἔχουμε. Λοιπόν στήν Ὀρθοδοξία ὁ ἄνθρωπος καλεῖται νά γνωρίσει καί νά βιώσει τόν Θεό διά τῆς καθάρσεως τῶν παθῶν. Ὅσο ὁ ἄνθρωπος καθαίρεται ἀπό τά πάθη καί ὅσο περισσότερο βιώνει τήν ἀρετή τῆς ταπεινώσεως τόσο ἐνοῦται μέ τίς ἄκτιστες ἐνέργειες καί γίνεται θέσει καί ἐνεργεία θεός, δηλαδή ἅγιος.

Γι' αὐτό καί ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς στόν περίφημο Ἁγιορείτικο Τόμο του δίνοντας τόν ὀρισμό τοῦ Ἁγίου παρατηρεῖ: «ἅγιοί εἰσιν οἱ δι' ἄκραν καθαρότητα τῆς καρδίας ἰδόντες καί παθόντες τήν τοῦ Θεοῦ λαμπρότητα». Ἅγιοι εἶναι ἐκεῖνοι πού κατάφεραν νά ἐπιτύχουν τήν καθαρότητα τῆς καρδίας καί νά δοῦν τήν λαμπρότητα τοῦ Θεοῦ. Μέσα σ' αὐτό τό πνεῦμα μπορεῖ νά γίνει ἀντιληπτός ὁ ὅλος ἀσκητικός βίος τοῦ Ἁγίου, ὁ ὁποῖος βασίζοταν στήν ἀκρίβεια τῆς τηρήσεως τῶν μοναχικῶν ἰδεωδῶν πού ὡς παρακαταθήκη παρέλαβε ἀπό τούς πρώτους πνευματικούς του πατέρες στό Σταυροβούνι. Ὅπως ἀναφέρεται στόν βίο του, ὁ ἴδιος ἦταν πολύ αὐστηρός νηστευτής. Συνήθως ἔτρωγε ἐλάχιστα καί χωρίς νά ἔχει ἀπαιτήσεις γιά τό εἶδος τοῦ φαγητοῦ. Τό ἴδιο αὐστηρός ἦταν καί στό θέμα τῆς προσευχῆς καί τῆς τέλεσης τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν. Ἀκριβῶς γιά νά βιώσει στήν ἐντέλεια τήν ἀρετή τῆς ταπεινώσεως ἀσκήθηκε ὅπως πλείστοι ὅσοι ἅγιοι στή διά Χριστόν σαλότητα. Ἐκανε πράγματα σαλά, γιά νά κρύβει τήν ἀγιότητά του.

Ἀνάμεσα στά ἄλλα, ἀναφέρεται πώς γιά 8 χρόνια πού ἀσκήτευε μέ τόν Ἀρχιεπίσκοπο Λύδδας Ὑμέναιο δέν κάθισαν σέ τραπέζι γιά νά φᾶνε ἀλλά ἔτρωγαν ὄρθιοι καί μέσα σέ κατσαρόλα γιά ἄσκηση καί ἀπλότητα.

Ἔτσι, λοιπόν, ἀφοῦ βίωσε στήν ἐντέλεια τό μαρτύριο τῆς συνειδήσεως, ὁ Θεός τόν ἀξίωσε καί τό μαρτύριο τοῦ αἵματος. Τό ἀπόγευμα, λοιπόν, τῆς 29ης Νοεμβρίου τοῦ 1979, τή μέρα πού ἡ Ἐκκλησία μας

τιμᾶ τὴν μνήμη τοῦ Ἁγίου Μάρτυρος Φιλούμενου τοῦ ἐν Ἀγκύρα μαρτυρήσαντος τὸ ἔτος 270 μ.Χ., φανατικοὶ Σιωνιστὲς εἰσῆλθαν στὸ Φρέαρ τοῦ Ἰακώβ καὶ ἐπιτέθηκαν στὸν Ἅγιο. Τὸν σκότωσαν χτυπώντας τον μὲ τὸ τσεκούρι στὸ πρόσωπο, στὰ χέρια καὶ στὰ πόδια. Στὴ συνέχεια, βεβήλωσαν τὴν ἐκκλησία ἐνῶ, φεύγοντας, ἔριξαν καὶ χειροβομβίδα καταστρέφοντας τὸν χώρο σχεδὸν ὀλοσχερῶς. Τέσσερα χρόνια μετὰ τὸ μαρτυρικό τέλος τοῦ Ἁγίου Φιλούμενου στὶς 30 Νοεμβρίου τοῦ 1983 πάρθηκε ἡ ἀπόφαση ἀπὸ τὸ Πατριαρχεῖο νὰ γίνεῖ ἡ ἀνακομιδὴ τῶν ὀστέων του. Ὅσοι ἦταν παρόντες ὅμως βρέθηκαν μπροστὰ σ' ἓνα θαυμαστό γεγονός. Ὅταν ἀνοίχτηκε ὁ τάφος, τὸ σῶμα τοῦ Ἁγίου Μάρτυρος ἦταν ἄφθορο καὶ εὐωδιάζον ὡς ἄνωθεν ἐπισφράγιση τῆς ἑνταξίης του ἐν «σκηναῖς ἀγίων».

Στὴν συνέχεια ξανά κλείστηκε ὁ τάφος καὶ ἄνοιξε ξανά στὶς 26 Δεκεμβρίου τοῦ 1984. Τὸ σκῆνωμα τοῦ Ἁγίου βρέθηκε καὶ πάλι νὰ εὐωδιάζει καὶ νὰ διατηρεῖ μερικὴ ἀφθαρσία. Τότε οἱ Ἀγιοταφίτες τὸ τοποθέτησαν στὸ ἱερό βῆμα τῆς ἐκκλησίας τῆς Ἁγίας Σιών. Στὶς μέρες μας ἔχει ὀλοκληρωθεῖ στὸν τόπο τοῦ μαρτυρίου τοῦ Ἁγίου περικαλλὴς τρίκλιτος ναὸς τοῦ ὁποῖου τὸ ἓνα κλίτος εἶναι ἀφιερωμένο στὸν Ἅγιο Φιλούμενο. Ἐκεῖ μεταφέρθηκε τὸ 2008 καὶ τὸ σεπτὸ σκῆνωμά του. Σὲ αὐτὸ προστρέχουν πολλοὶ πού εὐλαβοῦνται τὸν Ἅγιο, ὄχι μόνο ὀρθόδοξοι ἀλλὰ καὶ ἑτερόδοξοι, ζητώντας τίς πρὸς τὸν Κύριον πρεσβεῖες του. Στὶς 29 Νοεμβρίου τοῦ 2009 ἔγινε ἀπὸ τὴ Σύνοδο τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων ἡ ἐπίσημη ἀγιοκατάταξη τοῦ Ἁγίου.

Εἶναι δυστυχῶς ἀναντίλεκτο τὸ ὅτι ἡ κοινωνία μας προβάλλει τὸ κακό. Ὅμως, μιὰ ἄλλη κοινωνία, ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, ὄντας ἐργαστήρι θεώσεως καὶ ἀγιασμοῦ προβάλλει τοὺς ἁγίους πού εἶναι αὐθεντικοί, σωστοί, θεώμενοι ἄνθρωποι. Ὁ Ἅγιος Συμεὼν ὁ Νέος Θεολόγος, μιλώντας γιὰ τοὺς ἁγίους λέει: *«ἄνθρωποι ὑπῆρχον κάκεινοι ὡς καὶ ἡμεῖς, καὶ οὐδὲν πλέον ἡμῶν ἐκέκηντο εἰ μὴ ταπείνωσιν, πίστιν καὶ τὴν πρὸς τὸν Θεὸν ἀγάπην»*. Οἱ ἅγιοι ἦταν ἄνθρωποι, ὅπως καὶ ἐμεῖς. Τὸ μόνο πού διέφεραν ἀπὸ ἐμᾶς ἦταν τὸ ὅτι εἶχαν ταπείνωση, πίστη καὶ ἀγάπη πρὸς τὸν Θεό, ὅπως ἀκριβῶς στὴν προκειμένη περίπτωση ὁ Ἅγιος Φιλούμενος.

Ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Νύσσης, μιλώντας γενικά γιὰ τοὺς Ἁγίους, λέει κάτι πού ἀφορᾶ καὶ τὸν Ἅγιο Φιλούμενο: *«οἱ ἅγιοι καθάπερ τινα λύχνον προφαίνουσιν τὸν ἑαυτῶν βίον πᾶσιν τοῖς κατὰ Θεὸν πορευομένοις»*. Οἱ ἅγιοι, εἶναι τὸ πνευματικὸ λυχνάρι πού φωτίζει τοὺς πιστοὺς τὸν δρόμο που ὀδηγεῖ στὴ θέωση. Ἐπομένως, λοιπόν, θά λέγαμε πὼς τότε μόνο πραγματικὰ τιμοῦμε τὸν Ἅγιο Φιλούμενο, ὅταν τὸ κατὰ δύναμιν μιμούμαστε καὶ τὸν τρόπο ζωῆς του, ὑπνχώντας τὴν θέση τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου: *«τιμὴ μάρτυρος μίμησις μάρτυρος»*.

ΣΑΒΒΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

Θεολόγος

ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ – ΒΙΒΛΙΑ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ

Ἀρχιμανδρίτου Ἰωήλ Νικολάου, Ὁ Ἅγιος Νεκτάριος, Ἐπίσκοπος Πενταπόλεως ὁ Θαυματουργός (1846–1920), ἔκδ. Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Νεκταρίου, Πρέβεζα 2022, σσ. 136. Β΄ ἔκδοσι.

Ξίως καὶ δικαίως καταπιάνεται μέ τό Βίο καί τήν πολιτεία τοῦ ἐν Ἁγίοις πατρός ἡμῶν Νεκταρίου, ἀλλά καί μέ τά πολλά του θαύματα καί τίς διδασχές του, ὁ φιλόπονος συγγραφέας. Πρόκειται γιά τή δεύτερη ἔκδοσι τοῦ βιβλίου, πού εἶδε γιά πρώτη φορά τό φῶς τῆς δημοσιότητος τό 2014. Ἀντιγράφω ἀπό τόν πρόλογο τῆς α΄ ἐκδόσεως τά ἐξῆς χαρακτηριστικά γιά τόν Ἅγιο: «Ὁ φθόνος καί ἡ συνακόλουθη ἀποπομπή του ἀπό τό Πατριαρχεῖο Ἀλεξανδρείας, ἡ περιπλάνησή του σέ διάφορους τόπους, ἡ συκοφαντία καί ἡ διαβολή Τόν ταπεινώσαν ἀλλά δέν τόν ἐξουθένωσαν, τόν ταπεινώσαν χωρίς νά τόν ὀδηγήσουν στήν Ἀπελπισία. Γιατί, Διότι εἶχε ἐπιρρίψει ἐπί τόν Θεόν πᾶσαν μέριμναν καί ὁ Θεός, ὄχι μόνο τόν φρόντισε ἀλλά στόν κατάλληλο καιρό τόν ἀνύψωσε γιά νά μεσιτεύει γιά ὄλους ἐμάς». Αὐτά ἀπό τήν ἐμπνευσμένη γραφίδα τοῦ Σεβ. Νικοπόλεως κ. Χρυσοστόμου. Στό βιβλίο παρατίθενται πλεῖστες ὄσες ψυχοφέλιμες διδασχές τοῦ θεοφόρου Πατρός. Ἀντλῶ ἀπ' αὐτές μόνο λίγα χρυσοφόρα ψήγματα: «Ὁ δρόμος πού ὀδηγεῖ στήν τελειότητα εἶναι μακρός. Εὐχεσθε στόν Θεόν νά σᾶς δυναμώσει. Νά ἀντιμετωπίζετε μέ ὑπομονή τίς πτώσεις σας καί, ἀφοῦ σπκῶθεῖτε νά τρέχετε καί νά στέκεστε, σάν τά παιδιά, στόν τόπο πού πέσατε, κλαίγοντας καί θρηνώντας ἀπαρηγόρητα». Γράφει ὁ Ἅγιος γιά τό χειρότερο εἶδος ὑπερηφάνειας: «Ἡ ὑπερηφάνεια τοῦ νοῦ εἶναι σατανική ὑπερηφάνεια ἡ ὁποία ἀρνεῖται τόν Θεό καί βλασφημεῖ τό Ἅγιο Πνεῦμα, γι' αὐτό καί πολύ δύσκολα θεραπεύεται. Εἶναι ἕνα βαθύ σκοτάδι, τό ὁποῖο ἐμποδίζει τά μάτια τῆς ψυχῆς νά δοῦν τό φῶς πού ὑπάρχει μέσα τῆς καί πού ὀδηγεῖ στόν Θεό, στήν ταπεινώσι, στήν ἐπιθυμία τοῦ ἀγαθοῦ». Κάθε σελίδα τοῦ παρόντος ἀναδίδει ὁσμὴν εὐωδίας πνευματικῆς. Εὐχεσθε τόν πονήσαντα ἀρχιμανδρίτη. Εὐκνηθεῖτε νά τοῦ δίνει ὁ Ἅγιος δύναμη νά ὀλοκληρώσει τό ἔργο του.

***

Ἱερᾶς Ἐπισκοπῆς Καρπασίας, *Καρπασία, Χερσόνησος Ἁγίων*, Λευκωσία 2021, σσ. 269.

«Ἡ Χερσόνησος τῆς Καρπασίας, ἡ ὁποία ἐπονομάσθη καί Χερσόνησος τῶν Ἁγίων, ἔχει νά παρουσιάσει καί νά διακηρύξει στόν κόσμο πλῆθος Ἁγίων πού ἔφθασαν στήν πνευματική τελειότητα καί ἔγιναν φωστῆρες ὑπέρλαμπροι, πού φωτίζουν, καθοδηγοῦν, παρηγοροῦν καί κυρίως ἐμπνέουν τούς πιστούς». Αὐτά σημειώνει στόν Πρόλογο τοῦ παρόντος ὁ ἐπικύριος ἐπίσκοπος τῆς κατεχόμενης Καρπασίας Χριστοφόρος. Πρόκειται γιά ἕνα καθ' ὅλα ἀξιόλογο συλλογικό τόμο ἀφιερῶμένο στοὺς Ἁγίους τῆς σκλαβωμένης Καρπασίας. Στή συλλογική αὐτή προσπάθεια συμμετέχει ἐν πρώτοις ὁ μακαριώτατος ἀρχιεπίσκοπος κ.κ. Χρυσόστομος Β΄ μέ ἐμπνευσμένο Χαριετισμό. Ὅπως ἀναφέρθηκε, τόν γλαφυρό Πρόλογο ἔγραψε ὁ ἐπίσκοπος Χριστοφόρος, πού ἔγραψε ἐπίσης μετὰ πόθου πολλοῦ καί τά κεφάλαια: Ἐκκλησία ὡς ἐκκλησιαστικό γεγονός καί Ὁ Ἅγιος Ἐπιφάνιος. Τό ἀγιολογικό μέρος ἐπιμελήθηκε ὁ Γεώργιος Κάκκορας, ἕνας ἀπό τούς σκαπανεῖς τῆς σύγχρονης κυπριακῆς ἀγιολογίας, πού συνέγραψε τό κεφάλαιο Ἐπισκοπή Καρπασίας, σύντομο ἱστορικό, ἀλλά καί τούς Βίους 11 Ἁγίων τῆς κατεχόμενης Χερσονήσου ἀλλά καί τούς 13 Ὁσιομάρτυρες τῆς Μονῆς Καντάρας (σελ. 46–164). Σημειώνει σὺν τοῖς ἄλλοις τό πῶς κάτω: «Πλήρης βέβαια ἀποκατάστασι τῆς ἱστορικῆς ἐπισκοπῆς τῆς ἁγίας Χερσονήσου τῆς Καρπασίας θά ἐπέλθει μόνο μετὰ τήν ἐθνική τῆς δικαίωσι καί τήν ἀπελευθέρωσή τῆς ἀπὸ τόν Τούρκο εἰσβολέα καί κατακτητή, πού ἐδῶ καί 46 χρόνια καταπατεῖ τά ἱερά κώματα τῶν Ἁγίων καί τῶν ἡρώων τῆς εὐλογημένης γῆς τῶν Καρπασέων».

Δέν μπορεί νά παραβλεφθεῖ ἀσφαλῶς ἡ συνεισφορά τοῦ ἀκούραστου ἔρευνητῆ Κωστῆ Κοκκινόφτα, στόν ὁποῖο ὀφείλεται τό κεφάλαιο «Οἱ ἱερές μονές τῆς Καρπασίας» (σελ. 165–206). Τέλος ὁ Ἅγγελος Δ. Σμάγας ἐπιμελήθηκε τό κεφάλαιο «Οἱ ναοί τῶν τοπικῶν Ἁγίων τῆς Καρπασίας». Στό τέλος τοῦ τόμου παρατίθενται Ἀπολυτικά τῶν ἐν Καρπασίᾳ διαλαμπάντων Ἁγίων καθῶς καί πλούσια βιβλιογραφία. Ἐνα πλῆθος ἐγχρωμῶν φωτογραφιῶν συμπληρῶνουν τόν κομψό τόμο. Ἐπιβάλλεται νά συγχαροῦμε ὄλους τοὺς πονήσαντες γιά τό ἄρτιο καί ἀναγκαῖο αὐτό ἔργο. Ἡ χάρις τῶν ἐν Καρπασίᾳ Ἁγίων εἶθε νά σκεπάζει καί αὐτούς καί τοὺς ἐγκλωβισμένους μας ὅπως καί ὄλο τό λαό τῆς Νήσου.

* * *

† Μητροπολίτου Νικοπόλεως Μελετίου, *Εἴμαστε καί ...λίγο Χριστιανοί*; ἔκδ. Ἱερᾶς Μονῆς Προφήτου Ἡλιοῦ, Πρέβεζα 2022, σσ. 109.

Ἡ καλή συνοδεία τῆς Μονῆς τοῦ Προφήτου Ἡλιοῦ παραθέτει ἐνώπιόν μας τράπεζαν ψυχοτρόφον. Τά ἐδέσματα ἐκλεκτά. Ὅλα προέρχονται ἀπό τήν τίμια χεῖρα τοῦ ἀοιδίμου Μητροπολίτου Νικοπόλεως Μελετίου. Ξεδιπλώνονται ἐνώπιον τοῦ ἀναγνώστη πλεῖστες ὄσες πτυχές τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς πού δέν ἀποτελοῦν, οὔτε κατὰ διάνοιαν, εὐσεβεῖς φλυαρίες, ἀλλά στερεά τροφή. Ὡς δείγμα τοῦ καλῆμου τοῦ ἀειμνηστοῦ ἱεράρχου παραθέτω τό κάτωθι, πού ἀναφέρεται στή γνωριμία μας μέ τό Χριστό: «Στήν ἀρχή τόν βλέπουμε σάν κάποιον πού εἶπε ὠραία λόγια καί βοήθησε μερικούς ἀνθρώπους. Συμμετέχουμε σέ κάποιες γιορτές, μόνο γιά νά μή χαλάσουμε τά ἔθιμα. Μπορεῖ νά κάνουμε καί λίγη νηστεία ἐπειδή ...κάνει καλό στήν ὑγεία. Κάνουμε τό σταυρό μας καί νά ξεφορτώσουμε τίς ἁμαρτίες μας, τότε ἀρχίζουν τά μάτια μας νά βλέπουν καθαρά». Ὅταν ὁμως πιάσουμε λίγο στά χέρια μας τό Ἅγιο Εὐαγγέλιο καί ἀρχίσουμε νά τό διαβάζουμε λίγο πιό προσεκτικά, ὅταν γονατίσουμε μπροστά στίς εἰκόνες κι ἀφιερῶσουμε λίγα παραπάνω λεπτά προσευκῆς πού νά βγαίνει μέσα ἀπό τήν καρδιά μας, ὅταν ψάξουμε νά καταλάβουμε αὐτά πού λέγονται καί γίνονται μέσα στή Θεία Λειτουργία, τότε ἀρχίζει τό μάτι μας νά ξεθολώνει. Καί πολύ περισσότερο, ὅταν πάρουμε τά πόδια μας νά βροῦμε ἕνα καλό πνευματικό νά τοῦ ἀνοίξουμε τήν καρδιά μας καί νά ξεφορτώσουμε τίς ἁμαρτίες μας, τότε ἀρχίζουν τά μάτια μας νά βλέπουν καθαρά». Μέ λίγες ἀδρές πινελιές παρουσιάζει τό περίγραμμα τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς. Καλεῖ ὄλους νά ἀντλήσουν μέτ' εὐφροσύνης «ὔδωρ ἐκ τῶν πηγῶν τοῦ σωτηρίου». Καί δυό λόγια τοῦ πολιοῦ ἱεράρχου γιά τήν προσευχή: «Γιά νά εἶναι καλή ἡ προσευχή πρέπει νά γίνεται 1) μέ προσοχή, 2) μέ πίστη καί 3) σύμφωνα μέ τό ἅγιο θέλημα τοῦ Θεοῦ». Συγχαίρουμε ἀνευδοιάστως τοὺς πατέρες τῆς Μονῆς πού μέ τήν ἔκδοσιν αὐτή κοπίασαν μέ σκοπό καί στόχο νά διαθρέψουν πνευματικά τοὺς θέλοντας σωθῆναι στήν πονηρή ἐποχή πού ζοῦμε.

* * *

Ἄρχιμ. Ἰωάννου Κωστώφ, *Ψυχὴ καί μηχανές*, ἔκδ. «Ἰακωβός», Ἀθήνα 2022, σσ. 400.

Ζοῦμε στήν ἐποχή τῆς ἀποθέωσης τῆς μηχανῆς. Οἱ πλεῖστοι τῶν ἀνθρώπων τῆς μεταμοτέρνας ἐποχῆς στέκονται ἐνεοί ἐνώπιον τῶν ἔργων τῶν χειρῶν των. Τά θαυμάζουν ἀπεριόριστα ἐνῶ ἔχουν λησμονήσει παντελῶς καί τήν ψυχὴ καί τήν ἀξία τῆς. Ὁ καλός συγγραφέας ἐπιχειρεῖ μέ τό παρόν νά βάλει τά πράγματα στή σωστή τους θέση, συγκρίνοντας τήν ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου μέ τίς ποικίλες μηχανές καί δῆ τοὺς ἠλεκτρονικούς ὑπολογιστές πού ἔχουν κυριαρχήσει. Ἐνδεικτικὸ τῆς ἐπιπόνης του προσπάθειας εἶναι τό γεγονός ὅτι ἡ βιβλιογραφία πού παραθέτει καταλαμβάνει τίς σελίδες 337–391. Συγκρίνοντας τά δημιουργήματα τοῦ Θεοῦ καί τά κατασκευάσματα τοῦ ἀνθρώπου σημειώνει: «Κάθε ὄργανισμός ζῶου, φυτοῦ ἢ ἀνθρώπου ἔχει τό ἰδιαίτερο χαρακτηριστικό νά γεννᾷ, νά γεννιέται, νά αὐξάνεται, νά πεθαίνει. Πότε μηχανή γέννησε μηχανόπουλα; Ποιά μηχανή αὐξήθηκε ποτέ ἀπό μόνη τῆς αὐτομάτως χωρὶς ἐπίδραση μηχανικοῦ ἀπὸ ἕνα μόνο ἄτομο ὅπως κάθε ὄργανισμός ἀπὸ ἕνα μόνο κύτταρο αὐξήθηκε καί μεγάλωσε;» Εὐστοχώτατη παρατήρησις πού προσγειώνει κάθε ἀνθρώπινη ἐπιπολαιότητα κι ἐλαφρότητα. Μέ ὄπλο τήν Ἁγία Γραφή ξεκαθαρίζει τό θέμα τῆς ἀξίας τῆς ψυχῆς, ἀλλά καί τῆς αἰωνιότητάς τῆς. Παρουσιάζει ἐπίσης τή συγκλονιστικὴ περίπτωση τυφλῆς γυναίκας πού «εἶδε» καί ἄργότερα περιέγραψε μέ λεπτομέρεια τό κάθε τι μέσα στό δωμάτιο ὅπου «πέθανε», ἄν καί ὅταν ἐπανήλθε στή ζωὴ ἦταν καί πάλι τυφλή. «Τό περιστατικὸ αὐτὸ ἀποτελεῖ μιὰ καταπληκτικὴ

ἀπόδειξη ότι ὁ ἄνθρωπος δέν βλέπει μέ τό μάτι, οὔτε σκέπεται μέ τόν ἐγκέφαλο, ἀφοῦ οἱ δια-
νοητικές λειτουργίες εἶναι ταχύτερες μετά τό θάνατο. Ἡ ψυχή εἶναι αὐτή πού ἐπιτελεῖ τίς λει-
τουργίες αὐτές διά μέσου τῶν φυσικῶν ὀργάνων, ὅσο τό σῶμα εἶναι ζωντανό καί μόνο μέ τή
δική της δύναμη ὅταν τό σῶμα νεκρωθεῖ» (σ. 205). Δέν χρειάζεται νά ὑπογραμιστεῖ ἡ ἀξία τοῦ
παρόντος. Ἀποτελεῖ ἕνα ἀκόμη βέλος στή φαρέτρα τῶν εὐσεβῶν καί κτυπάει πραγματικά
κέντρο. Εὐχαριστοῦμε καθηκόντως τόν καλό ἱερωμένο γιά τούς κόπους στούς ὁποίους ὑποβλή-
θηκε.

* * *

Μητροπολίτου Μάνης Χρυσοστόμου Γ', *Στῆς ψυχῆς τά βάθη, Ὁρθόδοξη Διδασκαλία γιά
τίς ἀρετές καί τά πάθη*, ἔκδ. Ἀρχονταρίκι, Ἀθήνα 2022, σσ. 245.

Μ' ἕνα μακροβούτι στήν ἀνθρώπινη ψυχή μπορεῖ κάλλιστα νά παρομοιαστεῖ τό παρόν ἔργο
τοῦ Σεβασμιώτατου. Στόν Πρόλογο σημειώνει μεταξύ ἄλλων καί τά ἑξῆς: «Ὁ ἄνθρωπος δέν
εἶναι μόνο ὁ,τι βλέπουμε. Ὑπάρχει καί ὁ «ἔσω» ἄνθρωπος καί ἐκεῖ κρύπεται ἡ ψυχή, οὐσία
ζῶσα νοερά, ἀσώματη καί ἀθάνατη... Ἀξίζει, λοιπόν, νά ἐρευνησοῦμε τῆς ψυχῆς μας τά βάθη
καί θεώρησα ὅτι καί στίς μέρες μας, ἡ παρουσία τῆς μεγάλης ἀξίας τῶν ἀρετῶν, τῶν θεῶν
ἀρετῶν, εἶναι ἐπιβεβλημένη». Τό κείμενο διαίρεται σέ δύο ἐνότητες: Α') Ἀρετές καί Β') Πάθη.
Ἀναφορικά μέ τή συγχωρητικότητα σημειώνει καί ἡ πιό κάτω: «Τό κέντρο τῆς χριστιανικῆς
πίστεως εἶναι ἡ ἀγάπη. Ἀπό αὐτήν πηγάζει καί ἡ συγχώρησις. Ὁ Χριστός εἶναι ἡ προσωποποί-
ησή της. Ὅλους τούς ἁμαρτωλούς τούς θεώρησε ἄξιους συγχωρήσεως. Κανένα ἁμάρτημα, καμ-
μιᾶ ἀδικία, κανένα ἀνθρώπινο λάθος δέν στέκεται ἐμπόδιο μπροστά στήν ἄπειρη ἀγάπη καί
πλατεῖα συγχωρητικότητά τοῦ Κυρίου». Ἀπό τό Β' μέρος ἀντιγράφω τό ἑξῆς γιά τό πάθος τῆς
ἐκτρώσεως: «Ἡ ἔκτρωσις εἶναι ἕνα μέγιστο ἁμάρτημα. Πρόκειται γιά τή διακοπή τῆς κυοφορίας,
δηλαδή γιά τή διακοπή τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς. Εἶναι ἕνα εἶδος φόνου, καθ' ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι
ἄνθρωπος ἀπό τή στιγμή τῆς συλλήψεώς του». Ὁ Σεβασμιώτατος κινεῖται ὁμολογουμένως
ἐντός τῶν πλαισίων πού χαρακτηρίζουν ἕνα ὀρθόδοξο κείμενο. Στηρίζεται ὄχι σέ «λόγους καί
ἐντάλματα ἀνθρώπων» ἀλλά ἀκουμπάει στήν ἀσάλευτη πέτρα τῆς ἀγιογραφικῆς διδασκαλίας καί
ἀπό τήν ἄλλη ἔχει μονίμως δίπλα του τόν πατερικό λόγο σάν ράβδο καί βακτηρία. Δέν λησμο-
νεῖ οὔτε παραγράφει τούς θεῖους καί ἱερούς κανόνες ἀλλά τούς ὑπογραμμίζει καί τούς προβάλλει
συνεχῶς. Ἴσως πει κανεῖς: – μά αὐτό εἶναι τό αὐτονόητο καθήκον ἑνός ὀρθόδοξου ἐπισκό-
που. Συμφωνοῦμε, ἀλλά σήμερα γνωρίζουν οἱ παροικούντες τήν Ἱερουσαλήμ τί γίνεται. Τόσοι
καί τόσοι συναγωνίζονται στό νά διαβρῶσουν καί νά ἀλλοιώσουν τήν ὀρθόδοξη διδασκαλία.
Χαιρόμαστε, λοιπόν, γιά τό παρόν βιβλίο τοῦ Μητροπολίτου Μάνης καί τόν συγχαίρομε χωρίς
ἀναστολές, κρατούμενα καί ἀστερίσκους.

* * *

Γεώργιου Ε. Κρασανάκη, *Ἡ εἰλικρίνεια, Ψυχολογική θεώρησις*, Ἡράκλειο Κρήτης 2022,
σσ. 240.

Ὁμολογουμένως μέ ξάφνιασε, ὑπό τήν καλή ἔννοια, ἡ ἀνάλυση τοῦ θέματος ἀπό τόν κ.
Καθηγητή. Φυσικά ὁ ὅρος εἰλικρίνεια δέν μοῦ εἶναι ἀγνωστος, ἀλλά δέν περίμενα νά ἔχει τόσο
εὖρος καί βάθος καί νά ἐπιρεάζει τόσο πολύ τήν ψυχική ζωή τοῦ ἀνθρώπου. Ἰδιαίτερος μέ
ἐντυπωσίασε τό γεγονός ὅτι ὁ συγγραφέας δέν ἔμεινε στό θεωρητικό μέρος, ἀλλά παρουσία-
σε καί μορφές ἀνθρώπων πού ἐνσάρκωσαν τήν εἰλικρίνεια. Σημειώνει κάπου: «Μελετώντας τά
Ἀπομνημονεύματα τοῦ [Μακρυγιάννη] διαπιστώσαμε ὅτι μέ εἰλικρίνεια ὑπρέτησε τήν ἀλήθεια
καί ἐκεῖνη ὁμολογοῦσε πρὸς πάσα κατεύθυνσις. Τό ὑπερτόνιζε μάλιστα γράφοντας μέ μορφῆ
ὄρκου, γιά νά γίνει πιστευτός: «Ὅλοι οἱ ἀναγνώστες ἔχετε χρέος πρῶτα νά ρευνήσετε διά τή
διαγωγή μου, πῶς φέρθηκα εἰς τήν κοινωνία καί Ἀγώνα καί ἄν τιμίως φέρθηκα βάλατε βάση εἰς
τά γραφόμενά μου, ἄν ἀτίμως φέρθηκα μὴν πιστεύετε τίποτας». Μιά βασική παράμετρος τοῦ
θέματος τῆς εἰλικρίνειας εἶναι τό ψέμα. Γράφει γιά τό παιδικό ψέμα: «Καλύτερο μέσο ἀντιμετώ-
πισις τοῦ ψέματος δέν εἶναι ὁ ἔλεγχος ἀλλά ἡ ὀρθή, ὑποδειγματική συμπεριφορά τῶν ἰδίων τῶν
γονεῶν, ἐντός καί ἐκτός τῆς οἰκογένειας. Μέ τή ζωή καί τή δράσις τους πρέπει νά τό βοηθήσουν
νά κατανοήσῃ τόν ἑαυτό του, τή συμπεριφορά του καί τή στάσις του ἔναντι τῶν ἄλλων. Σέ κάθε

περίπτωση πρέπει να συμβουλευούν και να προτείνουν λύσεις». Ἐντύπωση μου ἔκανε ἐπίσης ἡ παρουσίαση τοῦ ψέματος ἀπὸ κάποιο ὄριμο ἄνδρα: «Πίσω ἀπὸ αὐτὸ [τὸ ψέμα] κρύβονται τραγωδίες, κακουχίες, ἐγκλήματα κατὰ ἀνθρώπων καὶ λαῶν! Ψέμα, ψεύτης, ψευτιά, ψεύτικος, ψευτίζω, ψευταράκος, ψευταράς, ψευδολογία, ψευδομάρτυρας, ψευδοπροφήτης, ψευδορκία. Λέξεις πού πρέπει νὰ ἀποπέμψουμε ἀπὸ τὸ βίβι μας». Δέν παραλείπει ὁ κύριος Καθηγητὴς νὰ μᾶς θυμίσει τί λέει ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ γιὰ τὸ ψέμα: «Ἐπολεῖς πάντας τοὺς λαλοῦντας τὸ ψεῦδος» (Ψάλμ. ε΄ 7). Συνοψίζοντας, στὸ βιβλίο ὁ συγγραφέας ἀναλύει ἀναμφιβόλως ἐπαρκῶς τὸ θέμα τοῦ χρησιμοποιοῦντας τὰ ἐπιτεύγματα τῆς ψυχολογίας, ἀλλὰ δίνει παράλληλα στὸν ἀναγνώστη τὴν εὐκαιρία νὰ ἔλθει σὲ ἐπαφὴ καὶ μὲ τὰ «ρήματα ζωῆς» πού ἐμπεριέχονται στὴν Ἁγία Γραφή καὶ τὸν πατερικὸ λόγος. Μακάρι ὄλοι ὅσοι ἀσχολοῦνται μὲ τὸ θέμα νὰ τὸ βλέπουν μέσα ἀπὸ αὐτὴ τὴν προοπτικὴ καὶ νὰ μὴν μένουν μονόπλευρα κι ἐμμονικά σὲ «λόγους καὶ ἐντάλματα ἀνθρώπων».

* * *

Ἄρχιμ. Ἰωάννου Κωστώφ, *Μύρο πολῦτιμο*, ἔκδ. Ἁγ. Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός, Ὁρωπός 2022, σσ. 263.

Συνεχίζοντας τὴν ἔκδοση Διαχρονικοῦ ἡμερολογίου, ὅπως μᾶς συνήθισε τὰ τελευταῖα χρόνια, ὁ καλὸς κληρικὸς παρουσιάζει ἕνα ἀκόμη τεῦχος ὑπὸ τὸν ἀνωτέρω τίτλο. Τὰ κείμενά του εἶναι 366 καὶ ποικίλλουν ἀπὸ 2 γραμμὲς μέχρι καὶ 7 σελίδες. Σ' ὅλα ὅμως ὑπάρχει ἀναντιλέκτως ὁσμὴ εὐωδίας πνευματικῆς. Σημειῶναι ἐνδεικτικὰ στὸ 82.: «Εὐκολότερα κάμπτεται ὁ διάβολος παρὰ ὁ ὑπερήφανος. Διότι τὸν δαίμονα τὸν κάμπτετε ἂν ταπεινωθεῖς, ἐνῶ τὸν ὑπερήφανο, ἀκόμη κι ἂν ταπεινωθεῖς καὶ τοῦ ζητήσεις συγγνώμη, δέν τὸν κάμπτετε. Θά σοῦ πεῖ: — ὑποκρίνεσαι». Ὁ συγγραφέας δέν διστάζει νὰ ἀντλήσει ἀπὸ τὴ σοφία τοῦ κόσμου τούτου, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν «ἄνωθεν σοφίαν» γιὰ νὰ πετύχει τὸ σκοπὸ του, πού εἶναι ἡ ἐν Χριστῷ ἀφύπνιση. Ἄκοῦμε γνωμικά καὶ παροιμίες, ἑλληνικὲς καὶ ξένες, συμβουλὲς Ἁγίων καὶ περιστατικά ἀπὸ βίους Ἁγίων, ὅπως τοῦ Ἁγίου Παΐσιου, ἱστορίες ἀγάπης καὶ ἀνθρωπιάς, ἱστορίες ὁμολογίας πίστεως κ.ο.κ. Μὲ ἐνθουσίασε, μπορῶ νὰ ὁμολογήσω χωρὶς περιστροφές, ἡ παρουσία ἑνὸς βιβλικοῦ θέματος, ἄγνωστου στοὺς πολλοὺς, γιὰ τίς πόλεις καταφυγῆς τῶν ἐκουσίων φονιάδων πού ἀναφέρονται στὴν Παλαιὰ Διαθήκη (Ἄριθ. λε΄, Δευτ. ιθ΄). Ἄναφέρω κάτι ἀπὸ τὴν τρισελίδη αὐτὴ ἀνάλυση. «Στὴν πύλη τῆς πόλεως τῆς καταφυγῆς ὁ φονιάς ἔπρεπε νὰ ἐξομολογηθεῖ μπροστὰ στοὺς λευίτες τὸ φταίξιμο. Μόνον ἔτσι μποροῦσε νὰ μπεῖ μέσα στὴν ἀσφάλεια [προτύπωση τῆς ἐνώπιον τοῦ πνευματικοῦ ἐξομολογήσεως]. Τοῦτος εἶναι ὁ ὅρος καὶ στὴ σωτηρία τοῦ Χριστοῦ. «Ἐάν ὁμολογήσης τίς ἁμαρτίες σου, εἶναι πιστός καὶ δίκαιος, ὥστε νὰ σέ συγχωρήσει» (Α΄ Ἰω. α΄ 9). Πρὶν ὀλοκληρώσω θά ἤθελα νὰ μοιραστῶ μαζί σας μιὰ ἱστορία πού κατάγραψε ὁ π. Στέφανος Ἄναγνωστόπουλος. Στὴν Ἑλλάδα τὴ δεκαετία τοῦ 40 ἔγινε ἕνας φόνος. Κατηγορήθηκε ἀδίκως κάποιος Πέτρος μὲ τὴ μαρτυρία 5 ἀτόμων καὶ ἔμεινε 20 χρόνια στὴ φυλακὴ. Ἐκεῖ μὲ τὴ βοήθεια κάποιου ἱερέως ἐπέδειξε γνήσια χριστιανικὴ συμπεριφορὰ μὲ τὴν ὁποία κέρδισε τὸ σεβασμὸ τῶν συγκρατουμένων του. Κατόρθωσε νὰ συγχωρήσει τοὺς συκοφάντες του καὶ τὸν φονιά. Εἶχε βγεῖ ἀπὸ τὴ φυλακὴ ὅταν ὁ πραγματικὸς φονιάς ὁμολόγησε τὴν ἐνοχὴ του. Πῆγε σπῆτι του καὶ τὸν συγχώρησε. Ὅντως δύναμη ψυχῆς μεταμορφωμένης ἀπὸ τὸ εὐαγγελικὸ κήρυγμα. Προσφέρει πνευματικὴ πανδαισία τὸ βιβλίο, χωρὶς ὑπερβολή. Ἄπολαυστε το.

* * *

Χρυσοστόμου Γ΄ Μητροπολίτου Μάνης, *Λόγοι εἰς τὴν Ἁγίαν καὶ Μεγάλην Παρασκευὴν*, Μάνη 2022, σσ. 111.

Μὲ τὰ συγκλονιστικὰ γεγονότα τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς ἀσχολεῖται ὁ σεβασμιότατος συγγραφέας τοῦ παρόντος ποιήματος. Πρόκειται, ὅπως ἀναφέρει αὐτολεξεί, γιὰ «δέκα κηρύγματα τὰ ὁποῖα ἐκφωνήθηκαν ἀπὸ τὸν ἄμβωνα τῶν ἱερῶν ναῶν Μητροπόλεως Ἀθηνῶν καὶ Ἁγίου Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου στὸ Κολωνάκι πρό ὀλίγων ἐτῶν». Μὲ βλέμμα διεισδυτικὸ ξετυλίγει τὰ γεγονότα, ὅπως περιγράφονται στὰ ἱερά εὐαγγέλια καὶ προβαίνει σὲ θεολογικὲς ἀναλύσεις πού ἀποκαλύπτουν στὸν πᾶσα ἕνα τὰ νοήματα, κρυφὰ καὶ φανερά, αὐτῶν τῶν

κοσμοσωτήριων συμβάντων. Στή σελ. 44 σημειώνει τά πιά κάτω άξιοπρόσεκτα: «Καί ό Κύριος κάθ' όλην τή διάρκεια τής σταυρώσεώς του μās έβλεπε. Έβλεπε τόν καθένα μας ξεχωριστά, τό ανθρώπινο γένος. Για τόν άνθρωπο έσταυρώθη, γιατί τό δράμα του Γολγοθά είναι ή θυσιαστική Του άγάπη για τή σωτηρία μας. Ός ώραίότατα λέγει ό Μέγας Άθανάσιος: ένεφανίσθη ό Χριστός ως άδύνατος άνθρωπος, για νά αποκτήσωμεν ήμεις δύναμιν και είπωμεν, όπως ό Παύλος: «Πάντα ισχύω έν τω ένδυναμούντι μέ Χριστώ». Έλαβε σώμα φθαρτόν, ίνα τό ίδιόν μας φθαρτόν σώμα ένδυθει τήν άφθαρσίαν. Καί τέλος έγινε άνθρωπος και άπέθανεν, ίνα ήμεις οί αποθνήσκοντες ως άνθρωποι θεοποιηθώμεν και αποφύγωμεν τήν κυριαρχίαν του θανάτου...». Ένα άλλο χαρακτηριστικό του βιβλίου είναι ότι δέν περιορίζεται στίς πιά πάνω αναλύσεις αλλά θέλει νά βοηθήσει τόν άκροατή και τόν αναγνώστη νά προσεγγίσει όχι μόνο ιστορικά, αλλά και βιωματικά τά γεγονότα. «Λοιπόν, ιερά και πενήρης Μεγάλη Παρασκευή σήμερα. Μήν φεύγει, στάσου, περίμενε! Συλλογίσου ψυχή! Άνθρωπε, πού πηγαίνεις; Έλα γονάτισε κάτω από τόν σταυρό και μαζί μέ τόν ύμνογράφο ψέλλισε και σύ τήν έπαδό: Παντοδύναμε, ακατάληπτε, άνεξίκακε, μακρόθυμε, φιλόανθρωπε Κύριε, έλέησον ήμάς». Δέν θά ήταν πρέπον νά δώσω τέλος τόν λόγο παραλείποντας τά κατωτέρω περιεκτικότατα σχόλια: «Η Μεγάλη Παρασκευή, ως μοναδική ήμέρα τής χριστιανοσύνης, κρύβει ένα βαθύτατο πνευματικό περιεχόμενο. Είναι ή άνακεφαλαίωση τής δημιουργίας του ανθρώπου, τής πλάσεώς του από τό Θεό, τής πώσεως του ανθρώπου, τής έξορίας του από τόν παράδεισο, αλλά και τελικά τής έπανόδου του εις τόν κήπον τής Έδεμ. Καί κεντρικό πρόσωπο ό Λυτρωτής του κόσμου, ό Σωτήρ του κόσμου, ό παθών, ό σταυρωθείς, ό ταφείς και άναστάς Κύριός μας».

* * *

Άρχιμ. Ιωάννου Κωστώφ, *Γινώσκεις ά αναγινώσκεις; Έννόσι βιβλίου, έννόσι ανθρώπου*, έκδ. Άγ. Ιωάννης ό Δαμασκνός, Όρωπος 2022, σσ. 329.

Μέ τό πρωταρχικής σημασίας θέμα τής κατανόησης τών Γραφών άσχολεϊται στό παρόν ό καλός κληρικός. Δέν επιτρέπεται επ' ουδενί ή άγνοια τών Γραφών. Όπως δηλώνει ό έν άγίος Πατήρ ήμών Ιερώνυμος, ή άγνοια τών Γραφών είναι άγνοια του Χριστού. Τά «ρήματα ζωής αιώνιου» πού έγραψαν οί θεόπνευστοι ευαγγελιστές και οί λοιποί τών ιερών συγγραφέων, δέν είναι εύκολο νά έξηγηθούν. Τό γράμμα κτείνει, τό δέ πνεύμα ζωοποιεί. Όπως σημειώνει ένδεικτικά ό π. Ιωήλ Γιαννακόπουλος, άγιοι άνθρωποι κατέγραψαν τά ιερά κείμενα φωτισμένοι από τό πανάγιον Πνεύμα, κάτ' ανάγκην και άγιοι άνθρωποι, πού έχουν τις ίδιες έμπειρίες πρέπει νά τά έξηγήσουν, νά τά έρμνεύσουν. Γι' αυτό και πολύ σοφά ό ένδοξος τής Κανδάκης ζητά από τόν διάκονο Φίλιππο νά τόν καθοδηγήσει στήν έρμηνεία τών Γραφών (Πράξ. η' 31). Συμπερασματικά: Η Άγία Γραφή γράφτηκε από τήν Έκκλησία κι έρμηνεύεται από τήν Έκκλησία μέ έρμηνευτές τούς άγίους Πατέρες. Γι' αυτό κι οί αίρετικοί πού διαβάζουν τήν Άγία Γραφή άτομικά, τήν έρμηνεύουν λανθασμένα και οδηγούνται στήν άπώλεια. Ό π. Ιωάννης παραθέτει στό βιβλίο και πλήθος δύσκολων χωρίων τών ιερών κειμένων. Παραθέτουμε ένα τέτοιο. «Ό Άγιος Λουκάς άρχιεπ. Κριμαίας έρμηνεύει τό Μρ. 8, 22-26: "Πρώτα έκανε τόν τυφλό νά βλέπν τούς ανθρώπους σαν δέντρα πού περπατούν και έπειτα, αφού έβαλε τά χέρια του στό μάτια του τόν έκανε νά βλέπν καθαρά. Δέν γνωρίζουμε τί είχε στό νού Του ό Κύριος. Μπορούμε όμως νά υποθέσουμε. Όπως μέ αυτή τή σταδιακή αναμόρφωσι ό Κύριος Ιησους Χριστός ήθελε νά μās διδάξη ότι ή πνευματική άνάβλεψι, όπως και ή σωματική, στήν περίπτωση αυτού του τυφλού, δέν γίνεται άμέσως, αλλά σταδιακά. Νομίζω ότι αυτό είναι τό νόημα του συγκεκριμένου αυτού θαύματος". Όσοι άσχολούνται μέ τή μελέτη και τήν έμβάθυνση στα «ζωήρα λόγια» τών Γραφών αναμφίβολα θά βρουν στό παρόν πόνημα του άκουραστου π. Ιωάννου συμπαρασταση και βοήθεια. Όποιος έντυπώσει στή μελέτη του θά δει ότι δέν πρόκειται, ούτε για έπεα πτερόντα, μήτε για ύπερβολή.

* * *

Γεώργιου Ε. Κρασανάκη, *Η ένγνωμοσύνη, Ψυχολογική θεώρηση*, Ηράκλειο Κρήτης 2021, σσ. 160.

Μέ βλέμμα δεισδυτικό και επιστημονική έπάρκεια άδιαμφισβήτητη ό συγγραφέας μās

παραδίδει ένα ακόμη έργο των χειρῶν του πού, χωρίς νά κάνει ἀπό τήν ἐπιστημονική του ἀξία, εἶναι προσιτό καί στό μέσο ἀναγνώστη. Ἡ εὐγνωμοσύνη εἶναι κάτι πού οἱ πάντες γνωρίζουν τόσο θεωρητικά ὡς καί γνωσιολογικά. Δέν ὑπάρχει ἀμφιβολία περὶ τούτου. Ἐπί τήν ἄλλη ὅμως στήν ἐφαρμογή σκοντάφτουν πλείστοι ὅσοι ἄνθρωποι. Τό ζητούμενο δέν εἶναι ἡ στιγμιαία κατάσταση εὐγνωμοσύνης πού νοιώθουμε νά ξεχειλίζει μέσα μας μόλις μᾶς βοηθήσει κάποιος. Αὐτό ὑπάρχει καί μέ τό παραπάνω στίς πλείστες τῶν περιπτώσεων. Μόλις ὅμως περάσει ἡ δυσκολία τήν ὁποία ἀντιμετωπίζαμε, ἀρχίζουν νά μᾶς κατακλύζουν τά κύματα τῆς λήθης. Βλέπουμε πλέον τήν εὐεργεσία μέ βλέμμα ψυχρό κι ἀρχίζει ὅλο νά μικραίνει, μέχρις ὅτου γίνεται δυσδιάκριτη. Στό τέλος ἐξαφανίζεται, χάνεται, ἐξατιμίζεται καί τίποτε πλέον δέν θυμίζει τήν ὑπαρξή της. Ὁ κ. Καθηγητής σημειώνει ἐμφαντικά: «Δυστυχῶς ὑπάρχουν καί ἀγνώμονες, ἀκάριστοι ἄνθρωποι. Αὐτοί συνήθως εἶναι ἄνθρωποι ἐγωιστές, ἐπιλήσιμονες, ἀγενεῖς καί ἀδύνατου χαρακτήρα. Συνήθως συγκρατοῦν στή μνήμη τους ἐπί περισσότερο χρόνο ἕνα κακό γεγονός παρά ἕνα καλό, χρήσιμο καί ὠφέλιμο. Εἶναι ἐπίσης ἀνικανοποίητοι. Θέλουν πάντα κάτι περισσότερο ἀπό αὐτά πού ἔχουν ἢ πού τούς προσφέρει ὁ ἄλλος». Κάτι ἄλλο πού τονίζεται στό βιβλίο εἶναι τά θετικά αἰσθήματα πού ἀποκομίζει ὁ ἄνθρωπος πού καλλιιεργεῖ τήν εὐγνωμοσύνη. Ὑπογραμμίζω ἐπίσης τό γεγονός ὅτι ὁ συγγραφέας δέν ἀποσιωπᾷ, οὔτε παραγνωρίζει τό θρησκευτικό στοιχεῖο, ἀλλά τό προβάλλει χρησιμοποιώντας παραδείγματα ἀπό τήν Ἁγία Γραφή καί τούς Βίους τῶν Ἁγίων. Ἀντιγράφω τό πῶς κάτῃ: «Μιά γνήσια ἀσκηση εὐγνωμοσύνης μόνο ἀπό ἕνα ταπεινόφρονα ἄνθρωπο μπορεῖ νά λειτουργήσει. Ἡ ἀναγνώριση τῆς εὐεργεσίας πού ἔχει δεχθεῖ ἀπό ἄλλον σημαίνει ὅτι δέν σκέπτεται ἐγωιστικά, ἀλλά ταπεινά, ἀδελφικά, φιλικά, συνεργατικά». Κλείνοντας συμφωνοῦμε ἀνεπιφύλακτα μέ τό συγγραφέα ὅτι ἡ εὐγνωμοσύνη «δέν εἶναι ἕνα ἀπλό συναίσθημα, ἀλλά μιά μεγάλη ἀρετή».

* * *

Ἱερομόναχος Γρηγορίου, *Ἡ ἀκολουθία τῶν ἐγκαινίων ναοῦ, Σχόλια τῶν ἁγίων Πατέρων*, Ἔκδ. Ἱεροῦ Κουτλουμουσιανοῦ Κελλίου Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, Ἁγιον Ὅρος, 2020, σσ. 229.

Μέ μιά ακόμη ἔκδοση, ἀνάλογη τῶν προηγουμένων, συνεχίζει τή μελέτη τῶν λειτουργικῶν μας κειμένων ὁ ἀκαταπόνητος ἀγιορείτης ἱερομόναχος. Ὁ λόγος του, ὅπως πάντα, σοβαρός, μεστός νοημάτων, μᾶς βοηθαίει νά προσεγγίσουμε σωστά τά λειτουργικά κείμενα. Ποιό εἶναι τό μυστικό τοῦ σεβαστοῦ γέροντος; Μά ἡ προσπάθειά του ὅχι νά μᾶς παρουσιάσει μιά ακόμη περιέργη συγχορδία λέξεων καί γνωμῶν γιά νά μᾶς καταπλήξει, ἀλλά νά μᾶς μεταφέρει τίς θέσεις τῶν ἁγίων Πατέρων ἐπί τοῦ θέματος. Γράφει σχετικά μέ τόν προβληματισμό πού ὑπάρχει γιά τήν ἀνέγερση ἑνός ναοῦ: «Κατά τήν ἀνέγερση ἑνός ναοῦ συχνά ὑπάρχει ὁ προβληματισμός ἐάν πρέπει νά γίνη πολυτελής ἡ κατασκευή καί νά ἀφιερῶθουν σ' αὐτόν τά πολυτιμότερα ἱερά σκευῆ. Ὁ ἱερός Χρυσόστομος χωρίς νά ἐμποδίζει τήν εὐλάβεια τῶν ἀφιερῶτων ψέγει τίς ὑπερβολές πού γίνονται ἀπό ματαιοδοξία. Τονίζει ὅτι εἶναι προτιμότερο νά ἀφιερῶσουμε τά πλοῦτα μας στούς ἔμψυχους ναοῦς τοῦ Κυρίου, πού εἶναι οἱ πεινῶντες ἀδελφοί μας». Στή σελ. 184 σημειώνει καί τά πῶς κάτῃ: «Ὅσοι πιστοί λατρεύουμε τόν Κύριο τῆς δόξης μέσα στόν ἅγιο Οἶκο Του, πρέπει νά δοξάζουμε πάντοτε τόν Θεό καί διά τοῦ σώματός μας, πού εἶναι ἔμψυχος ναός τοῦ Θεοῦ. Τό σῶμα ἡμῶν ναός τοῦ ἐν ὑμῖν Ἁγίου Πνεύματος ἐστιν... δοξάσατε δὴ τόν Θεόν ἐν τῷ σώματι ὑμῶν καί ἐν τῷ πνεύματι ὑμῶν». Περαινώντας τό λόγο ἀντιγράφω κάτι γιά τίς λαμπάδες πού ἀνάβονται στό ναό ἀπό τόν Ἠθικό Λόγο τοῦ Ἁγ. Συμεῶν τοῦ Νέου Θεολόγου: «Οἱ λαμπάδες πού ἀνάβεις σου φανερώνουν τό νοητό φῶς. Καθῶς δηλαδή ὁ ναός... λάμπει ὀλόκληρος ἀπό τίς πολλές λαμπάδες, ἔτσι καί ὁ οἶκος τῆς δικῆς σου ψυχῆς, πού εἶναι τιμιότερος ἀπό τοῦτο τόν ναό πρέπει νά φωτίζεται καί νά λάμπη ὀλόκληρος μέ νοητό τρόπο».

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΥΡΙΑΚΟΥ

